

DOBŘÉ DÍLO. SVAZ. 11. LISTOPAD 1913.

KNIHY VIDĚNÍ A ZJEVENÍ
SV. ALŽBĚTY ŠENAVSKÉ

KNIHY
VIDĚNÍ A
ZJEVENÍ
SVATÉ
ALŽBĚTY
SENAVSKÉ

KTERÉ ŽTO JSOU: TŘI KNIHY VIDĚNÍ /
KNIHA CEST BOŽÍCH / KNIHA ZJEVENÍ O
SVATÉM VOJŠTĚ PANEN KOLÍNSKÝCH /
LISTY TĚŽE SV. ALŽBĚTY A LIST OPATA
ECKEBERTA PŘÍBUZNÝM O SMRTI JEJÍ.
PŘELOŽIL OTTO ALBERT TICHÝ. 1913.

TŘI KNIHY VIDĚNÍ

ZAČÍNÁ SE PROLOG OPATA ECKEBERTA

Všichni, kdož budete čísti slova knihy této, vězte nepochybně, že řeči Anděla Božího, které měl, jak se praví, k děvečce Boží Alžbětě, některé promlouval celé v řeči latinské, jiné zase vůbec mluvou německou, některé pak z části latinsky, z části slovy německými pronášel. A já Ekebertus, bratr děvečky Boží, zázraky Božími do kláštera šénavského z Bonnu přiváben a nejprve ovšem jako mnich, potom však z milosti Boží za opata byv povolán, sepsal jsem toto vše i jiné, co se čte o jejich viděních, a to tak, že kde byla slova Andělova latinsky, beze změny jsem je ponechal, kde však byla německy, převáděl jsem je do latiny, jak jsem dovedl nejpřesněji, ničeho ze své domýšlivosti nepřidávaje, žádné lidské přízně, žádného prospěchu pozemského nehledaje. Svědkem mi Bůh, kterému nahé a otevřené jest všecko. **KONČÍ SE PROLOG.**

ZAČÍNÁ SE KNIHA PRVNÍ.

yla za dnů papeže Eugena v kraji diecése trevírské, v klášteře zvaném Šénava, pod řízením opata Hilde-
lina dívka řeholního
slibujménem Alžběta.
Když žila mezi řehol-
nicemi na jedenáctý
rok, u věku třiadvace-

ti let, roku Vtělení Páně tisícího stého padesátého
druhého, navštívena jest od Pána, a byla ruka
jeho s ní, činíc v ní dle dávných slitování svých
skutky velmi divné a hodné zaznamenání. Dá-
noť jí bylo vystupovati z mysli a viděti vidění
tajemstev Páně, jež jsou skryta očím smrtelní-
ků. To pak se nepřiházelo bez zřejmého zázra-
ku. Neboť často a skoro obyčejně na neděle a
jiné svátky v ty asi chvíle, kdy věřící největší
zbožností hoří, přicházela na ni jakási muka
okolo srdce, a soužívala se přetěžce; posléze
usínala jakoby bez ducha, že žádného dechu
nebo živoucího pohybu nebývalo na ní pozoro-
vati. Po dlouhém vytržení, obnovujíc zvolna dech,
slova jakási prebožská náhle pronášívala v la-
tinské řeči, kterým ani se od nikoho nenaučila,
ani si jich sama od sebe vymysleti nemohla,
kdyžtě byla nevzdělaná a latinsky buď vůbec
neuměla nebo jenom pramálo. Častěji také bez
jakékoliv přípravy říkala texty kanonického

SVATÁ ALŽBĚTA ŠÉNAVSKÁ

Písma i jiná slova z božských chval vhodná na to, co viděla duchem. Poněvadž tedy vše, co se s ní dalo, jevilo se býti k slávě Boží a k poučení věřících, bylo to v přítomné knížce z valné části napsáno, dle jejího vlastního vypravování, jak to jednomu z bratří, stavu kněžského, k němuž zvláště byla důvěrna, vyložila. Ačkoliv totiž před těmi, kdož se jí vyptávali, mnoho skrývala, jsouc velice bohabojná a ducha přepokorného, tomuto bratrovi, jenž po všem pilně pátral a chtěl zaznamenati to pro budoucnost, sourozenstvím, láskou a rozkazem opatovým byla dohnána všecko důvěrně vypravovati. Vypravování pak onoho počátek byl takovýto:

Zádáš si ode mne, bratře, a na to jsi přišel, bych tobě vypravovala milosrdenství Páně, která ve mně ráčil vykonati dle zalíbení své milosti. Jsem sice ochotna ve všem uspokojiti žádost tvou, vždyť právě toho si dlouho přála duše moje, by dáno mi bylo o všem tom s tebou hovořiti a slyšeti tvůj úsudek. Leč chvíli, prosím, sečkej a pozoruj, milý bratře, přemnohé úzkosti mého srdce, jež víc než uvěřitelně mě svírají. Vyjde-li toto slovo, o němž jsi slyšel, na veřejnost, jak se už z části stalo vinou některých neobezřelých bratří (ví Bůh, že proti mé vůli), jaké řeči, myslíš, budou o mne v lidu? Někteří snad řeknou, že jest ve mně jakási svatost, a budou přičítati mým zásluhám milost Bo-

VIDĚNÍ KNIHA PRVNÍ

ží, považující mě za něco, ačkoliv nejsem nic. Jiní zase si řeknou: Kdyby to byla služebnice Boží, jistě by mlčela a nenechala by zvelebovati svého jména na zemi, nevědouce, jakými ostny bývám pužena, bych to pověděla. Nebude chyběti ani těch, kteří vše, co ode mne uslyší, nazvou ženskými smyšlenkami, nebo snad usoudí, že jsem šálena satanášem. Takto i jinak, nejmilejší, bude třeba, bych byla přetřásána v lidských ústech. Odkud mi to, že budu oznamována někomu z lidí, když jsem si zvolila býti v skrytosti a když se jistě také nepovažuji hodnou toho, by někdo pozdvihl svého zraku na mně? Také to nemálo rozmnožuje moje úzkosti, že ustanovil pán opat, by se moje slova zapisovala. Neboť, co jsem já, by se zvěčňovalo, což ode mne jest. Nebude-liž se to snadno přičítati mé domýšlivosti? Ale říkají mi někteří lidé moudří, že nikoliv pro mne samotnou učinil mi to Pán, nýbrž také o poučení jiných tím pečuje, protože se to zdá jaksi užitečným na posilnění u víře a na útěchu těm, jichž srdce souží se pro Pána. A proto z uvedených důvodů nemyslí, že by skutky Boží bylo pominouti mlčením. Věřím také částečně, že tomu tak jest, z příčin, které ti nyní označím. Stalo se mi několikráte, když jsem si ustanovila v srdci tajiti, co mi bylo zjeveno od Pána, že mne zachvátila taková trýzeň u srdce, až jsem myslela, že již jest po mně. Než jakmile jsem vyjevila někomu ze svého okolí, co jsem

SVATÁ ALŽBĚTA ŠÉNAVSKÁ

viděla, ihned se mi ulevilo. Ale přiznávám se, že ani tak jsem dosud nenabyla úplné jistoty, jak by se mi bylo nejspíše zachovati, neboť pozoruji, že mi jest nebezpečno zamlčovati veliké skutky Boží, a obávám se zase, že mluvití bude ještě nebezpečnější. Poznávámť, že méně mám soudnosti, abych stačila na rozlišení, co se hodí pověděti, o čem však dlužno uctivě pomlčeti. A hle, ve všem tom hrozí mi nebezpečí hříchu. Proto, milý můj, nepřestávám plakati, a duch můj ustavičně se ve mně svírá úzkostí. Avšak, hle, při tvém příchodu začala moje duše nabývati útěchy, a veliké uklidnění nastalo ve mně. Požehnaný Pán, neboť ráčil přijmouti modlitbu své dívky, kterou jsem ho mnoho dní prosila o to, bys přišel. A nyní, když vůlí Páně z daleka jsi byl ke mně přiveden, neskryju svého srdce před tebou, ale odhalím ti, co ve mně dobrého i zlého. Co potom by slušelo učiniti, budiž na rozhodnutí tvém a páně opatově.

Díky vzdávám Pánu já z chudých jeho nejmenší, že od toho dne, co žiju v řeholi, až do této chvíle tak se utvrzovala nade mnou ruka Páně, že jsem nikdy nepřestala nositi ve svém těle jeho šípů. Rozličné a dlouhé moje nemoci netrýznívaly jenom mne, ale i všechny sestry, jež byly okolo mne. Dejž jim Pán milosrdenství, že brímě neštěstí mého v mateřské lásce se mnou nesly. Někdy daly mi také léky proti nemocem, ale onemocňovala jsem tím více; i uslyšela jsem

VIDĚNÍ KNIHA PRVNÍ

v nočním vidění hlas řkoucí mi: BŮH NÁŠ ZAJISTĚ NA NEBI: VŠECKO, COŽKOLIV CHTĚL, UČINIL.¹ Z toho jsem srozuměla, že jsem napomínána, bych nesvěřovala svého těla hojení lidskému, ale vůli svého Stvořitele, i učinila jsem tak. Když pak často taková na mne padla mdloba, že jsem mimo jazyk žádným údem nevládla, bez vychloubání možno mi říci, že jsem zůstávala neméně horlivou v říkání žalmů. Když však i jazyk mi ochromení vzalo, službu jazyka nahradila jsem myslí. Jak velikou nouzi o nezbytné potřeby se svými nemocemi jsem vytrpěla, dlouhé by bylo vypočítávati. Sám víš, že skrovný jest majetek našeho domu, i že se ode mne vzdálili ti, jimž bylo se smilovati nade mnou. Ale Pán, Otec sirotků, jest starostliv o mne, a působením jeho milosti velikou radostí jest mému srdci všechno moje zkrušení. Ve všem budiž požehnán Bůh, Utěšitel ponížených. Než, abych tě déle nezdržovala, přejdu nyní k tomu, na co se mě předně tážeš. Na Hod Boží Svatodušní, když se sešly sestry k nedělní Hostině, stalo se mi, že jsem jakousi náhodou byla zdržena od účasti na oné božské živoucí Svátosti. Proto nerozveselila mne, jak obyčejně, slavnost toho dne, ale zůstávala jsem po celý den v jakési zachmuřenosti. Také dne příštího i celý ten týden jsem chodila takto smutně zachmuřena, aniž jsem mohla z mysli zapuditi smutku. Padala mi do srdce více než oby-

¹ Žalm CXIII, 3.

SVATÁ ALŽBĚTA ŠÉNAVSKÁ

čejně moje provinění, a zveličovala jsem si jednotlivé u sebe a tak sobě samotné bolesti nahrnovala. Když tedy vzrůstal ponenáhlu tento nedobrý smutek, tolik jsem se v mysli zachmuřila, že kamkoliv jsem se obrátila, všude jsem se viděla v temnotách u srovnání se světlem, jež jsem před tím v sobě cítila. Při tom upadla jsem do takové omrzelosti, že nic nebylo, čeho by si bývala moje duše nehnusila. Ba i modlitby, jež mi bývaly nejvyšší rozkoší, byly mi obtížny. Žaltář, který příjemný vždycky mi býval, kdykoliv jsem přečetla sotva jeden žalm, daleko jsem odhazovala. Uvažujíc zase a divíc se u sebe, co se mi stalo, brala jsem jej znovu, četla, ale zase jsem klesla na mysli. Neboť všecku svou sílu proti mně obrátil můj protivník. Vždyť i k pochybnostem u víře mě přivedl onen věrolomník, že jsem pochybovačně myslila o našem Spasiteli, říkajíc si v nitru: Kdože to byl, jenž se tolik pro lidi ponížil? Což možno, že se opravdu všechno stalo, co o něm psáno? Obrátila jsem se jinam a řekla si: Dobrý však byl přece, nechť byl kdykoliv, o kom se tolik dobrého káže. Podobně přemýšlela jsem pochybovačně o blahoslavené Orodovnici naší, když sestry jí vzpomínaly. A čemu se diviti, bratře? Skoro všecek můj smysl zvrácen byl ve mně. Někdy však přicházejíc k sobě, poznávala jsem v tom pokušení a statečně odporovala, napomínajíc i domácích, by se za mne modlili, ale tím silněji na mě doléhal můj pro-

VIDĚNÍ KNIHA PRVNÍ

tivník, v takový mě uváděje zmatek, že i život se mi zomrzoval. Jísti a pítí jsem nemohla z omrzelosti než pramalounko, a chodila jsem slábnouc a chřadnouc na celém těle. Posléze vnukl mi onen proradník, bych sama si vzala život a tak učinila konec dlouho snášeným trampotám. Než v tomto nejhorším pokušení neusnul nade mnou Ten, jež chrání Israele, neboť nedovolil, by mě opanovala tato nejhorší nepravost, ale dal mi poznati zlost mého úkladníka a náhle mě odvrátil od této myšlenky. Jak bohat jsi, Pane, ve svém milosrdenství! Vyznávám tobě, Otče, že by málem byla přebývala v pekle duše má, kdyby's Ty mi býval nepomohl.

A takto bylo tomu se mnou až do svátku blaženého Maximina, kterýž jest dvacátého devátého května. Toho dne při kompletáři spatřila jsem v naší kapli malou vidinku, cosi jakoby mnišskou kápí oděné. Ihned pak po kompletáři padla na mne přetěžká nemoc, i prosila jsem magistru, by přiberouc sestry šla se mnou do kapitoly, by se tam nade mnou modlily. A když jsem se tam chtěla položití před Ukřižovaným, tak ztrnuly moje kosti, že nikterak jsem kolen ohnouti nemohla. Sobě samé tedy činíc násilí, celou tíží jsem se vrhla na zem a ležela jsem bídne, třesouc a chvějíc se na hlavě, na nohou a na všech údech. Když jsem povstala od modlitby, bylo přinešeno Evangelium, a daly mi čisti Umučení Páně a pomáhaly mi, poněvadž se

SVATÁ ALŽBĚTA ŠÉNAVSKÁ

mi nedostávalo sil ke čtení. Za četby ukázala se mi táž vidina jako před tím, a když jsme četly ono místo, kde praví Evangelista: Všel pak satan do Jidáše, kterému příjímí bylo Iškariotský (Luk. XX, 3.), jala se jásatí a chechtati se. Právila pak jsem sestrám, by zahnały onoho bídníka, ale ony se divily, o čem že to mluvím. Když jsme dočetly Evangelium, zmizel. Po té za hodinek jitřních stál přede mnou v podobě lidské, postavy malé a zavalité, a hrůza bylo naň pohleděti, neboť měl tvář ohnivou, jazyk plamenný a daleko vypláznutý, ruce i nohy podobné spárům nejdravějších ptáků. V této podobě se mi zjevil toho dne sedmkrát a jednou v podobě nejohybnějšího psa. Dne příštího ráno stanul u mého lůžka a hrozil mi se svým jakýmsi zapřísáháním, že mě udeří do zubů botou, kterou, zdálo se, držel v ruce. Potom, nedlouho přede Mší zase se mi ukázal v podobě velikého a hrozného býka, rozvíraje na mne tlamu, jakoby mě chtěl pohltnouti, a zdál se míti na krku zvonec. Potom, když se začínala Mše blažené Panny, Paní naší, bylať sobota, upadla jsem do vytržení, a otevřelo se moje srdce a spatřila jsem nad tímto vzduchem kolo velikého světla, podobné měsíci v úplňku, ale dvakrát větší. Prohlédla jsem středem kola a spatřila podobu královské ženy, stojící ve výši, oděnou jakoby rouchy nejbělostnějšími a obhalenou purpurovým pláštěm. Pozнала jsem rázem, že to vznešená Královna nebe,

VIDĚNÍ KNIHA PRVNÍ

Matka Spasitele našeho, kterou jsem toužila vždy spatřiti. Když pak jsem na ni hleděla s touhou, padla na tvář, třikráte se klanějíc před jakýmsi božským světlem, jež bylo před ní. Po čtvrté když se ponížila, jakoby dlouho setrvala ležíc. Jakmile povstala, obrátila na mne svou tvář a poněkud se mi přiblížila do nižšího vzduchu se dvěma slavnými průvodci, s jedním po pravici, druhým po levici. Ten, co byl po pravici, zdál se býti oděn mnišskou kápí, ale přebělostnou, a v ruce zdál se nésti berlu klášterního otce. Z toho mi přišlo na mysl, že to jest náš velebný otec, blažený Benedikt. Ten, co byl po levici, jevil se sličným mládencem, poutajícím pohled bělostnými, vlnitými vlasy. Zastavivši se pak moje Paní, znamením kříže mě poznamenala a do mé mysli, nevím jakým způsobem, vštípila tato slova: Neboj se, neboť nic ti tyto věci neublíží! Zvuku slova jsem sice neslyšela, ale toliko pohyb jejích rtů jsem zřetelně spatřila. Po té ustoupila do nitra svého světla, a já nejoddaněji se klaníc, provázela jsem ji chválami třinácti veršiků, jež obyčejně říkávám. Když jsem je poříkala, vrátila jsem se z vytržení a ihned jsem občerstvila svého ducha spasitelnou Hostií. Potom žádala jsem kněze, by nade mnou vzýval Jméno Páně. Když tedy začal litanii, přišla jsem zase do vytržení. Viděla jsem zase svoji Paní, stojící vedle oltáře v rouše jako kněžská kasule, a měla na hlavě slávyplný diadém, čtyřmi draho-

SVATÁ ALŽBĚTA ŠĚNAVSKÁ

cennými kameny vyzdobený, a byla obeptsána oním andělským pozdravem: Zdrávas, Maria, milosti plná, Pán s tebou!

Téhož dne při nešporách viděla jsem zase onoho zlosyna v podobě býka, visícího přede mnou ve vzduchu. Za chvíli potom spatřila jsem svoji Utěšitelku v nebeském světle, jako před tím, opevňující mě znamením kříže. Příštího dne, v neděli, znova se mi zjevil můj úkladník v podobě býka, jako před tím. Poněvadž přišlo mě bylo ztrýznilo hrozné ono vidění, řekla jsem mu tehdy směle: Jsi-li vskutku onen zlosyn, prikazuji tobě ve Jménu Páně, bys se ruče proměnil a v této podobě se mi vícekrát neukazoval. Zmizel ihned, a spatřila jsem jakýsi hrozný úval, plný dýmu a černého plamene, a vycházelo z něho přehavné stádo koz. Toho dne při nešporách zjevilo se mi na nebi veliké světlo, a z jeho středu vyletěla holubice, spanilá divoucí bělostí a jakoby plamenným obleskem, nevím co rudého ukazujíc v ústech. A když náhle opsala kruh ve vzduchu, zase se uchýlila do světla. Já pak uctíváním ji provázejíc, říkala jsem modlitby k Duchu Svatému, poněvadž jsem slyšela, že se zjevil v podobě holubice. Po té při kompletáři, když jsem stála před křížem a s největší oddaností jej pozdravovala, byl mi ukázán na nebi veliký kříž, takovými zlatými blesky zářící, že to až bičovalo oči mého srdce, kterými jsem naň pohlí-

VIDĚNÍ KNIHA PRVNÍ

žela. Nazítří ráno, když jsem stála sama v kapitoce a modlila se, zjevil se mi zase můj protivník, stoje přede mnou v podobě uhlazeného klerika, oděného jakoby bělostným talárem. Ulekla jsem se sice, ale přece s nemenší horlivostí modlila jsem se dále, abych ho zmátla. Po modlitbě vystoupila jsem do ložnice; i tam šel za mnou. Odebrala jsem se odtud do kaple a stoupla si mezi dvě modlící se sestry. Také tam šel za mnou a stál přede mnou, tropě si ze mne posměch jakýmsi ohavným posuňkem, a nebylo mi lze odvrátiti od něho oka mysli, jímž jsem na něho hleděla. Tu nemohouc déle snášeti jeho ničemnosti, řekla jsem mu srdnatě: Poručím tobě ve Jménu Otce i Syna i Ducha Svatého, bys ruče zanechal toho posuňku a vícekráté mi již takové ničemnosti neukazoval. Ihned odložil předešlý šat a stál uctivě jakoby oděn reholním rouchem. Pak jsem odešla a sedla si do shromáždění sester; i tam šel za mnou a stoje usmíval se na mne. Když potom zmizel, vícekráté se mi nezjevil. Po té když jsem vyslechla Mši a přijala Tělo Páně a přišla k snídání, pro nesmírnou trýzeň sotva jsem se dotkla pokrmu. Po snídání pak jsem náhle zemdlela, a nezbylo ve mně žádné síly, a tak jsem byla ode všad svírána, že žádný z mých údů nebyl bez bolesti. Potom, když mě obstoupily sestry, sotva jsem jazykem hýbala, naznačujíc jim, by přinesly Ostatky a říkaly nade mnou Umučení Páně

SVATÁ ALŽBĚTA ŠENAVSKÁ

a modlitby. Zatím co se modlily, cítila jsem, jakoby něčí ruka silně mi svírala hrdlo, že mi skoro bylo zabráněno dýchat. Když minula tato hodina, měla jsem budoucně větší pokoj od svého pokušitele působením milosti Páně, jenž dovede svoje vychvátí z pokušení, neboť, jak myslím, dostalo se mi toho od Pána. Sešly se sestry i páni bratří, vidouce soužení mé duše, a rozhodli se sedm dní za sebou společně vylévati prosby a trýzniti se před Pánem pro mne, jakož i každý den sloužiti po jedné Mši za úlevu v mém soužení. Poněvadž ze sedmi Mší jednu ve čtvrtek bylo zpívati k Duchu Svatému, s velikou toužebností jsem očekávala toho dne doufajíc, že se mi tehdy dostane nějaké útěchy. Den toužený přišel, a když bratří sloužili služby Boží, ležela jsem na modlitbách se sestrami. A rozšířilo se moje srdce, a viděla jsem na nebi veliké světlo, a hle, holubice divné krásy, jakou jsem také před tím viděla, vystoupivši ze světla přiletěla až ke mně. Třikráte pak obletěvši s rozpiatými křídly moji hlavu, vzlétla do výšin. — V pátek po tom, když se četla Mše o kříži, a já ležela prostřena, ukázalo se mi na nebi slavné znamení kříže, jakoby po levici Boží velebnosti. — V sobotu, když byly bohoslužby k slavné Panně, viděla jsem ji zase v nebeském jasu, ona se kláněla před velikou Velebností. A když sluhové oltární, její chvály zbožně pějíce ze sekvence »Ave praeclara«, došli až k

VIDĚNÍ KNIHA PRVNÍ

verši: »Oroduj, Panno, bychom byli hodni onoho Chleba nebeského«, padla na svoji tvář a celá se prostřela k modlitbě a takto zůstávala až do Evangelia. Od toho dne až do tohoto času skoro každou sobotu, a kdykoliv jindy se k ní Mše slouží, vídala jsem toto vidění. Téhož dne, když jsem stála po nóně v kapitule a přehořce plakala pro sny, ve kterých velice trápila moji duši ničemnost mého úkladníka, nejoddaněji prosila jsem svou Paní, by mně, i kdyby mi neuškodily tyto těžkosti, ráčila dáti něco útěchy. A hle, náhle vzplanulo ono nebeské světlo a z něho vyšla moje Utěšitelka. A poněkud sestoupivši stála proti mně. A já hledíc na ni pozorovala jsem bedlivě pohyby jejích rtů a poznala jsem, že mě jmenovala mým jménem ALŽBĚTO; více neřekla. Přijímajíc to jako útěchu, děkovala jsem jí, a vzdálila se ode mne.

Přihodilo se jednou, když často se mi zjevovala ona Holubice, o níž jsem mluvila, že vznikla ve mně pochybnost o ní; i ptala jsem se pána opata, možno-li jest, aby se satan proměnil v holubici. Když mi popřel, že by to byl kdy četl, a já přece zůstávala v pochybách, pohlédla jsem jednoho dne na kříž, na nějž se obyčejně dívám, a tu se strany protější přiletěla ona holubice a usadila se na něm. Tak jsem tedy byla ubezpečena, že to není satan, poněvadž ten jest nepřítelem kříže.

SVATÁ ALŽBĚTA ŠÉNAVSKÁ

Ovigilii blaženého Jana Křtitele, když se slavily služby Boží, modlila jsem se a říkala padesáte žalmů i některé jiné modlitby k chvále tohoto ctihodného předchůdce Páně. Když jsem se již skoro domodlila, tu náhle veliké světlo se zastkvělo na nebi a uprostřed něho zjevila se jakoby podoba muže plného slávy v rouše bělostném, tváří k východu slunce. Za chvíli obrátil na mne svoji vlídnou a přerozmilou tvář, jakoby chtěl býti spatřen ode mne. Měl pak korunu zlatého bleskotu na hlavě mocně zářící, a s předu jakoby vyznačenou barvou purpurovou. V pravici jeho ukázala se palma takové skvělosti, že jsem pro její přílišný jas stěží rozeznala, co bylo vedle. Pochopila jsem tedy, že jest to onen slavný mučedník, jemuž jsme sloužili. Poté, když jsme říkali v matutinu »Te Deum laudamus«, zjevil se mi tímže způsobem, a opírajíc se o zeď, stěží jsem se zdržela od vytržení. Když zase zmizel, zdálo se, že světlo, ve kterém jsem ho viděla, náhle se roztrhlo ve dvě, a vyšlehl z něho jakoby blesk naprosto nesnesitelný mému zraku; i řekla jsem: Dosti jest mi, Pane, tvé milosti, šetři mé slabosti a zmírní mi tento přílišný jas, neboť ho nesnesu. Ihned zašel, a na místo něho ukázala se hvězda nejjasnější. Za dne opět v čas služeb Božích zjevil se mi muž Boží podobným způsobem.

Třetího dne po té, ve svátek blažených mučedníků Jana a Pavla dobou ranní, čtouc ke cti

VIDĚNÍ KNIHA PRVNÍ

jejich padesáte žalmů, viděla jsem je v přehojném nadmíru světle státi společně k východu, zády ke mně. Když jsem se domodlila, žádala jsem jich velice snažně, by na mne ráčili obrátiti své tváře. I obrátili se na mne. Měli pak i oni znamení vítězství a mučednictví, totiž bleskotné palmy v rukou a na hlavě koruny mocně zářící a na čele rudě znamenané, neboť takovými odznaky bývá viděti ozdobeny svaté mučedníky, kdykoliv se mi ráčí zjevití.

Ve svátek blažených Apoštolů Petra a Pavla při prvních nešporách upadla jsem do vytržení a viděla slavná ona knížata v nádheře velikého světla, ana stála se znameními vítězného mučednictví. A obrátivše na mne svoje tváře, sestoupili do oblasti tohoto našeho vzduchu, předcházeni blaženou Pannou, Matkou Pána Ježíše. Petr pak zastaviv se, učinil nade mnou znamení kříže, i pozdravila jsem ho řkouc: Ty jsi pastýř ovec, kníže Apoštolů atd. Také na Pavla hledíc, ujala jsem se těchto jeho slov: Dobrý boj jsem bojoval, běh jsem dovršil atd. Když pak se vrátili do oblasti světla, zotavila jsem se z vytržení. Za dne, při Mši, když se začínal obřad, viděla jsem Holubici, jak sestoupila s nebe a přilétla až na pravý roh oltáře a tam si usedla. Veliká byla jako hrdlička a nad sním byla bělostnější. Když pán opat říkal mezi jinými kolektami onu, jež se začíná »Bože, kterémuž každé srdce otevřeno«, a došel až k slovům

SVATÁ ALŽBĚTA ŠÉNAVSKÁ

»Očisti vylitím Ducha Svatého myšlení srdce našeho«, přilétla a třikráte muzakroužila kolem hlavy a vrátila se tam, kde si byla před tím usedla. Když pak se říkalo »Sanctus«, přiblížila se a sedla si na korporale, a jakoby cosi červeného zdálo se splývati s jejích úst. Když jsem šla po Mši mezi sestrami k Přijímání a ohlížela se po ní tělesnými očima, neuviděla jsem ji. Když však jsem oči odvrátila, viděla jsem ji, a ze strachu, který jsem z ní měla, ihned jak jsem přijala, přišla jsem do vytržení, ale brzo jsem se zase zotavila. A od té doby všichni svatí, u nás nějak oslavovaní, každý ve svůj svátek se mi milostí Páně zjevovali v nebeském světle, totiž Kylián mučedník se svými druhy; potom sedmero Bratří; po té i blažený náš otec Benedikt, který také jakoby byl vyšel ke mně do vzduchu; potom blažená Markéta, nesmírnou skvělostí pohled poutající a oslavená znamením vítězství. Na Rozeslání Apoštolů zjevili se mi všichni, ale Petr a Pavel zdáli se státi odděleně od ostatních. Potom viděla jsem Aleše vyznavače, který měl cosi velmi krásného s prsou až do slabin.

O vigilií blažené Maří Magdaleny při nešporách viděla jsem ji s korunou nejzářivější, a zároveň s ní Matku Páně. Stály proti sobě, jakoby rozmlouvaly, a za chvíli se obrátily k východu. Za dne při Mši, když jsem se modlila klečíc na zemi, viděla jsem ve vzduchu jakoby blízko země dva skvoucí muže, sedící proti so-

VIDĚNÍ KNIHA PRVNÍ

bě, a mezi nima cosi světlého, tvaru jako hrob. A hle, žena podobná té, kterou jsem viděla posledně, přistoupila a stála, bedlivě nahlížeje do této podoby hrobu. Zatím co tak stála, přistoupil k ní ze zadu mládenec oděný rouchem nejbělostnějším, s černými vlasy a vlnitými vousy a tváře nadmíru sličné. A ona ihned se k němu obrátivši, šla mu v ústrety a zastavivši se, jakoby se ho byla na něco tázala. Tu jsem se jala nepokojně přemýšleti u sebe, kdo by byl tento mládenec. A když jsem hořela velikou touhou zvědět to, ukázal se náhle v jeho pravici zlatý kříž. Z toho jsem se ihned dohadovala, že jest to sám Ten, jenž vstav z mrtvých, prvně se zjevil Marii. Téhož dne o nešporách, nemohouc jíti do konventu pro churavost, seděla jsem v kapitole s magistrou, a byly jsme ve večerních žalmech. Bylo pak deštivo, i viděla jsem skvostnou duhu samotným pohledem mysli, neboť zrakem vnějším mi nebylo možno s místa, kde jsem byla, hleděti na oblohu. I řekla jsem Pánu ve svém srdci: Prosím tě, Pane, ať spatřím to, co nyní vidím jenom myslí, také okem tělesným, abych se více ujistila o tomto svém vidění duchovním; nevěřilať jsem si dosti. Za chvíli vyšly sestry z kaple a zastavily se u vrat, dívajíce se na nebe. Když se magistra divila, nač se to dívají, řekla jsem: Myslím, že vidí duhu, kterou jsem já už před tím viděla pohledem mysli. Vyšedše tedy za nimi, viděly jsme ji i my.

SVATÁ ALŽBĚTA ŠĚNAVSKÁ

Ovigilii svatého Jakuba Apoštola začala jsem po snídání těžce omdlévati, přece však nevysílela jsem až do vytržení. I viděla jsem světlo, jež vidívám, jakoby nad kostelem blaženého Florina, kde zůstávají naši páni bratři. Příštího dne byto tam slaviti zasvěcení chrámu. I viděla jsem jakýsi skvoucí žebřík jako zářící zlato, sestupující z onoho světla až na hlavní oltář, který jest ve svatyni. Když jsem naň hleděla, spatřila jsem dva mládence sestupovati po něm až na oltář. Ten, jenž sestupoval napřed, zdál se nésti zlatou kaditelnici. Za těmi pak i jiní dva sestoupili. Posléze jich sestoupilo veliké množství, a zase vystupovali. Takto vystupovali a sestupovali od nóny dne předešlého až do nóny dne následujícího. Neboť tak dlouho bez přestání setrvala jsem v tomto vidění. Zjevil pak se také blažený Jakub, stoje u vrcholku žebříku s blaženou pannou Kristinou, a s nimi Panna panen. Za dne, asi v dobu Oběti Páně, zdál se sestupovati do těchto nížin našeho příbytku. Viděla pak jsem toho dne velikou jasnost kolem zmíněného oltáře i vše, co se na něm dalo, neboť jsem poznala, i jaká byla pokrývka na oltáři, a naznačila jsem to magistře. Ona vyslavši tam posla, zvěděla, že tomu tak, jak jsem pravila.

Na svatého Petra v Okovech viděla jsem svatého Petra zase v téže podobě, jak se mi zjevil před tím. Pak jsem viděla Štěpána prvomučedníka, v den jeho nalezení, pak Osvalda krále,

VIDĚNÍ KNIHA PRVNÍ

pak mučedníci Afru s jejími dvěma služkami, pak blaženého Ciriaka. Pak blaženého Vavřince na jeho vigilií. Byl obklopen se všech stran tak hustým světlem, až se zdálo, že je hmatatí možno. Bleskot jeho palmy a věnce byl tak veliký, že až jaksi bičoval zrak mého srdce, jako bodá do očí lesk zářícího zlata. Měl pak s levého ramene na pravý bok nádhernou štolu. I tázala jsem se magistry, co to asi znamená, a řekla mi, že jest to odznak jeho jáhenství. S ním stála též Blahoslavená Panna, jako se všemi předešlými, a tak dlouho měl ke mně vlídně obrácenu tvář, až naplnil moji žádost. Tuto milost mi totiž všichni obyčejně prokazují.

Stalo se příštího roku v neděli, jež byla první po svátku blaženého Jakuba, že jsem zemdlela na celém těle, a začaly mě svědět nejprve konce rukou a nohou a posléze celé tělo, a odevšad ze mne vyrazil pot. Srdce pak moje jako by bylo ve dví mečem rozdíráno. A hle, na nebi vzplálo veliké plamenné kolo, jehož vidění mě naplnilo velikou úzkostí, a ihned se ztratilo. Po té na témže místě jako by se otevřela brána, i vhlédla jsem jí a viděla světlo daleko skvělejší onoho, jež jsem vídala, a v něm mnoho tisíc svatých. Stáli v kruhu velebnosti veliké pořádkem tímto: Jaksi v čele onoho kruhu byli nějací vznešení a velice vynikající mužové, ozdobení palmami a bohatě zářícími korunami, a na čele označení titulem mučednictví. I pochopila jsem jak

SVATÁ ALŽBĚTA ŠÉNAVSKÁ

z jejich počtu, tak z neobyčejné slávy, jakou měli proti jiným, že jsou to velební Apoštolové Kristovi. Po jejich pravici stálo jakési četné vojsko oslavené týmiž znameními. Za těmi též jiní nádherní mužové stáli, ale znamení mučednictví se na nich neukázalo. Po levici pak Apoštolů skvěl se posvátný stav panenský, ozdobený mučednickými odznaky. Za nimi byl také jiný sbor znamenitých dívek, korunovaných sice, ale bez znamení mučednictví. Po té i jiné velebné ženy s bělostnými závoji se ukázaly, a takto těmi všemi kruh onen byl naplněn. Jiný ještě kruh veliké jasnosti nad tímto se ukázal, v němž jsem poznala kruh svatých Andělů. Uprostřed pak všech spatřila jsem slávu nesmírné Velebnosti, které vylicíti naprosto nedovedu, jejíž slavný trůn obkličovala bleskotná duha. Po pravici Velebnosti spatřila jsem někoho podobného Synu člověka, sedícího v nejvyšší slávě. Po jeho levici ukázalo se znamení kříže mohutně zářící. Když jsem na to vše s třesoucím se srdcem hleděla, také toto ráčil připojiti Pán, že mně nejnehodnější hříšníci o slávě své nevýslovné Trojice jakýmsi způsobem, kterého vysvětlovati se neodvažuji, naznačil, jak vpravdě jedno božství v Osobách trojí jest, a tři Osoby jedna božská podstata. Po pravici pak Syna člověka seděla Královna Andělů a Paní královstev na trůně jakoby hvězděném, obestřena nesmírným světlem. Po levici zmíněného kříže zasedlo v jedné řadě čtyřiaadvacet

VIDĚNÍ KNIHA PRVNÍ

úctyhodných mužů s tvářemi obrácenými k němu. Nedaleko nich viděla jsem dva veliké přeslavné skopce před znamením kříže stojící a držící na svých bedrech kolo nesmírné jasnosti a úžasné velikosti. To vše takto spatřivši vyrazila jsem tato slova: Pozdvihněte oči svého srdce k zbožšťujícímu světlu, pozorujte a vizte slávu a velebnost Páně. Ráno po té o hodince třetí více jsem onemocněla než večer. A přišel jeden bratr k okénku, i žádala jsem ho, by sloužil Mši k Největější Trojici, i přislíbil mi to. Sotva pak začal Mši, přišla jsem do vytržení a viděla jsem zase předešlé vidění, jenže jasněji. Tutéž hodinu jsem viděla zmíněného bratra, jenž stál u oltáře, obklopeného mnohým světlem, a dech jeho vzhůru vystupující na způsob bělostného kouře z jeho úst.

Příští neděli, totiž na Nalezení svatého Štěpána, roznemohla jsem se tímž způsobem a viděla totéž vidění, ale o to bohatší, že jsem tentokráte spatřila před trůnem Božím státi beránka velice roztomilého se zlatým křížem, jakoby vetknutým do beder. Ale i čtyři Evangelisty jsem tehdy spatřila v těch podobách, jaké jim připisuje Písmo svaté. Byli pak po pravici Blahoslavené Panny tím pořádkem, že tváří byli obráceni k ní. Tajila jsem u sebe takováto vidění více než sedm dní. A když jsem si pevně uložila v srdci nikomu jich neodhalovati, byla jsem zachváčena přetěžkým svíráním srdce, až jsem myslela, že zemru. Doléhaly na mě tedy

SVATÁ ALŽBĚTA ŠĚNAVSKÁ

sestry, úsilovně mě žádajíce, bych jim odhalila, co jsem viděla. Když pak to ze mne dobyly, ihned jsem z trýzně ozdravěla. A abych už neopakovala, co bylo řečeno, věz, že tato vidění, jež jsem viděla o zmíněných nedělích, vídala jsem každé neděle potom, jednou, dvakrát, třikrát i vícekrát, před tím arcíř upadajíc do vytržení, jako již sám jsi spatřil na vlastní oči.

Ve středu před Nanebevzetím Blahoslavené Marie po kompletáři stála jsem v kapli a prosila Pána z celých svých útrob, říkajíc: Pane Bože můj, hle, poroučím svoji duši a své tělo Tvé nepřemožitelné pravici, Tvé svaté a nerozdílné Trojici; Tobě svěžuji všechna svoje soužení, neboť velice se trápí duch můj nad tím, co jsi se mnou učinil, že se poznávám naprosto nehodnou tak veliké milosti. Nyní však, poněvadž jsi z nezasloužené dobroty své takto zvelebil milosrdenství své se mnou, prosím Tě, bys mě takto i dále zachovával, abych žádným svým proviněním nezasloužila si ztráty Tvé milosti a nezachvátil mne již duch onoho smutku, který by mne býval už pohltit, kdybys Ty, Pane, mi nebyl přispěl. Když jsem to a podobné dopověděla a šla už na lože, tu náhle padla do mých úst tato slova: Panno, střež se, bys znova nepadla a něco horšího se ti nepříhodilo, neboť dobrý Pastýř péči má o svoje ovce. Příštího dne o polednách bylo zasaženo moje srdce náhlým nárazem, a přijala jsem tato slova: Neboj se,

VIDĚNÍ KNIHA PRVNÍ

dcero, neboť Pán, Utěšitel tvůj, kárá každého syna, kterého přijímá. Téhož dne o nešporách, když jsem s mnohými slzami svoje srdce vy-
lévala před svou Paní, stalo se mi zase, že z ne-
nadání tato slova z úst mi plynula: Raduj se a
vesel se, neboť Boží milostivost vytrhla tě z ne-
bezpečí těla i duše.

Po té ve svatvečer Nanebevzetí, když jsem se
co nejvroucněji modlila, přišlo náhle ústům
mým, bych říkala: Toto jsou utěšivá slova, jež
nový jazyk mluví, protože dlužno, by byla utě-
šena duše plná zmatku. Potom jsem se zase roz-
nemohla svým způsobem, a přišedši do vytr-
žení viděla jsem vidění, jež vídám ve dnech
Páně. Mezi jiným viděla jsem, jak moje Paní
povstala se svého slavného křesla a vystou-
pila z onoho velikého světla, jež jsem viděla
jakoby branou, provázena trojím oním zástupem
žen, který jsem viděla státi v kruhu. Jí nejbli-
že kráčely ty, jež nesly na čele titul mučed-
nictví. Za těmi ony, jež jsem viděla s korunami,
ale bez znamení. Na místě třetím ty, jež byly
ozdobeny bílými závoji. Po její pravici pak krá-
čel jakýsi muž, slavný a roztomilý, okrášlený
kněžskou štolou. A když se na chvíli takto
ukázala v nižším vzduchu s tímto svatým voj-
skem, byla zase vzata za nesmírné chvály a ra-
dosti do světla, z kterého se zdála vyjít. Když
jsem se probudila z tohoto vidění, ihned chopila
jsem se těchto slov: Ó slavné světlo, ve kterém

SVATÁ ALŽBĚTA ŠÉNAVSKÁ

ustavičně stojí všichni svatí, oděni bílými rízami, a slávu vzdávají ze mzdy své Sedícímu na trůně, který živ jest na věky věkův. Ve dne zase při Mši, když jsem byla v duchu a viděla totéž, co již před tím, uvažovala jsem v mysli tato slova: Ó slavná Trojice, jež sedíš na stolci své velebnosti a hledíš do propastí a čítáš myšlenky jednoho každého člověka. K tomu přidala jsem: Zdrávas Maria, ozdobo panen, Paní národů, Královno Andělů. Potom procitnuvši vyrazila jsem tato slova: Tebe, svatý Pane atd. s veršem. A připojila jsem: Pán nám otvírá bránu života, chceme-li zápasiti proti ďáblu překrutému. Vše pak, co řečeno, podobně viděla jsem v den Narození naší Paní.

V sobotu po Nanebevzetí chopila jsem se z nenadání slov: Pán, zákonodárce náš, Pán, Král náš, kterýž nás povolal do předivného světla svého, bychom, chceme-li činiti pokání ze svých skutků, dosáhli základu, který se dostává na zápasišti. Nechtějte nedbati těchto slov, neboť jsou k prospěchu vašich duší. Mějte bedlivě pozor, jak napomíná Stvořitel svého tvorstva. A připojila jsem: Já utěším vás, praví Pán, a dám vám proti smutku radost duchovní a vložím do srdcí vašich bázeň jakož i lásku. Budete-li se mne báti a zachovávatí mých příkázání, budete mými pravými učedníky. A zase: Napomínám vás, byste se milovali vespolek. Jest vám přemýšleti, jak Bůh dříve si nás oblí-

VIDĚNÍ KNIHA PRVNÍ

bil, když neušetřil jednorozeného Syna svého, ale vydal Ho za nás v oběť, aby se zase našla ona drachma, jež byla ztracena. Tedy na nás se vztahuje přísloví: Budeme-li milovati Boha a bude-li v nás dokonalá láska i bratrské milování druhá s druhem, nalezneme onu drachmu, jež byla ztracena. Znova napomínám vás, abyste dokonalou měli lásku k Bohu a k bližnímu, neboť láska dar nejvyšší, dobro vznešené, na kterém závisí všecek řád dokonalých. Nade všechno pak mějte lásku, neboť jest poutem dokonalosti, a pokoj Kristův plesejž ve vašich srdcích, ve kterém také povolání jste v jednom Těle, a buďte vděční; slovo Kristovo přebývej ve vás v hojnosti. A zase: Všem, kdož chtějí tu žítí dle světa a nezdržují těl svých od tělesných žádostí, nýbrž přejí si vykonávati vše, co přísluší tomuto světu, těm jest velice se báti, neboť se praví: Nechtějte milovati světa ani toho, co jest na světě, ale činite pokání ze svých špatných skutků, neboť, hle, čas blízko jest. Bděte tedy, poněvadž nevíte dne ani hodiny, kdy přijde Pán.

Na Stětí svatého Jana Křtitele velice jsem se roznemohla a uviděla jsem veliké ono světlo, které vidívám jakoby branou, a tím poděšena všecka jsem se vrhla do modliteb a přišla jsem do vytržení a viděla blaženého Jana tímž způsobem, jako jsem ho viděla před tím, a řekla jsem si v duchu svém: Požehnej nás Bůh Otec,

SVATÁ ALŽBĚTA ŠÉNAVSKÁ

chraniž nás Ježíš Kristus, osvítiž nás Duch Svátý atd. A připojila jsem : Ó klíči Davidův atd. A dodala jsem : Tento jest Jan, kterého posvětila ruka Páně v útrobach matčiných, jehož úpěnlivě prosíme, by nám pomáhal svojí přímluvou. Potom povstavši z vytržení napila jsem se, ale sil jsem nikterak nenabyla. A opírajíc se o klín magistry, zase jsem přišla do vytržení a viděla jsem totéž, co jsem prve viděla, a zase se vzpamatovavši, chopila jsem se slov : Pomoz mi, Pane Bože můj atd. Řekla prý jsem také : Kéž mě nepřivede k pýše velikost zjevení ; více nic. Ve dne třetí hodince, jsouc zase u vytržení, spatřila jsem jakoby branou ono veliké světlo, jež vidívám, jakož i Paní svoji, jak povstává ze svého křesla a jde ke mně do tohoto vnějšího světla. Byl pak s ní blažený onen Předchůdce Páně. I modlila jsem se nejodevzdaněji a svěřovala horlivě sebe i všechny příbuzné i místo naše jejich ochraně, prosíc zároveň, aby, vyslyší-li mě, dali mi nějaké znamení toho. Hned potom vrátili se do světla, z něhož vyšli, a před velikou Velebností padli na tváře své jako v modlitbě a s nimi zároveň nekonečné pluky okolostojících. Tu já z vytržení procitnuvši, vyrazila jsem tato slova : Tobě chvála, tobě sláva, tobě díky, ó blažená a požehnaná a slavná Trojice. Oroduj za nás, Blahoslavená Panno Maria, bychom byli hodni zaslíbení Kristových. Všichni svatí Andělé Boží orodujte za nás před obličejem Páně.

VIDĚNÍ KNIHA PRVNÍ

Mezi syny žen nepovstalo většího nad Jana Křtitele atd. Divné učín milosrdenství své, Bože, který k spáse přivádíš doufající v Tebe.

Na Povýšení svatého Kříže často jsem přicházela do vytržení a viděla slavné ono znamení kříže nesmírného bleskotu, nejen v oné tajné oblasti světla, ale i venku v dolnějším jakémisi světle jasně bylo mi ukázáno.

Ve svátek svatého Michaele, o prvních nešporách, když jsem byla u vytržení, viděla jsem před trůnem Velebnosti Páně státi tři muže neobyčejně slavné, z nichž prostřední jevil se vznešenějším ostatních a jakoby byl držel v pravici zlatou kaditelnici; i řekla jsem, vracejíc se k sobě: Postavil se Anděl u oltáře chrámového atd. Ve dne, při Mši, viděla jsem zase téhož vznešenějšího muže, jak kráčel s nádhernou korouhví, provázen davem četným. Šli kolem trůnu a když přišli před obličej Velebnosti, padli na tváře své, a tak se stalo třikráte. Když při téže Mši sestry přistupovaly k Přijímání a já dosud v dálce seděla pro slabost, nahlédla jsem do kalichu a viděla pravou podobu Krve, a když se nalévalo víno, zřetelně jsem spatřila rozdíl Krve od toho, co se přilévalo, než se to smísilo, že bylo viděti toliko barvu Krve. Jednou — nevím už kdy — přihodilo se mi podobně. Viděla jsem, jak to u mne bývá, vše, co se dalo venku kolem oltáře v čas Mše. A když kněz žehnal kalich, aj, Holubice, kterou vidívám na oltáři, ponenáhlu se

SVATÁ ALŽBĚTA ŠÉNAVSKÁ

přiblíživši, vnořila hlavu do kalichu a ihned se ukázala podoba Krve. A nyní zajisté nezřídka mívám taková vidění.

Stalo se také jednoho dne, že šel jeden z bratří, nesa v burse božskou svátost Těla Páně, by zaopatřil kterousi nemocnou sestru. Když jsme stály kolem něho, já a několik sester, mluvíce s ním, pohlédla jsem na bursu a přemýšlela u sebe o důstojnosti oné Svátosti, a tu náhle tak bylo uničeno moje srdce, že jsem se sotva udržela od vytržení. A hle, jasnost veliká zazářila v burse, i nahlédla jsem do ní, ač přece byla ještě zavřena, a zjevila se v ní podoba pravého Těla. Říkajíc to třasu se, jako jsem se tehdy, vidouc to, třásla. Svědkem pak mi jest Bůh, že nic z tohoto všeho není nalháno, aniž jsem to řekla hledajíc vlastního oslavení.

Žádal jsi mě listem, bratře, o svých patronech, totiž mučednících bonnské církve, Kassiu a Florenciovi, bych jim prokázala nějakou službu v den jejich narození, zda by snad i oni se mi ráčili ukázatí. I učinila jsem, co mi bylo možno, neboť jsem četla ke cti jejich padesáte žalmů toho dne po ranních hodinách, kdy mi také můj úkladník zhasil svíci, kterou jsem měla v ruce. Po té asi o hodince třetí přišla jsem do vytržení bez bolesti a viděla jsem tři skvoucí muže v oblasti světla, zdobené palmami a korunami s rudými znameními na čele. Stáli pak dva z nich

VIDĚNÍ KNIHA PRVNÍ

dotýkající se druh druhu a maličko oddělení od třetího. Příštího dne o nešporách, když jsem obyčejným způsobem byla u vytržení, bylať sobota, prosila jsem Pána, by mi ukázal znova ony tvoje patrony, neboť jsem těžce nesla, že jsem zřetelně nepoznala, kteří jsou oni dva, na něž jsi se tázal, protože jsem viděla tři. A neslyšel Pán mé prosby po jistý čas, až jsem se bála, že jsem si toho žádala proti vůli Páně. I řekla jsem třesouc se: Pane, tvá-li to vůle jest, by se stalo, oč jsem žádala, nechť se to stane, ne-li, nestaniž se tak. A ihned viděla jsem dva muže velice roztomilé vystupovati ze sboru mučedníků se znameními nahoře zmíněnými, a postavili se uprostřed před obličejem trůnu. A já rozradostněna procitnuvši chopila jsem se ihned těchto slov: Tito jsou dvě olivy a dva svícny svítící před Pánem, Vládce veškeré země.

Po té ve svátek jedenácti tisíc svatých panen viděla jsem veliký zástup panen, jež všechny byly okrášleny palmami vítězství a korunami se znameními na čele a půvabny krásnými vlasy.

Ve svatvečer Všechných Svatých při nešporách dlouho jsem se smrtí zápasila, a když jsem byla svírána prudkou bolestí, přitiskla jsem si silně na prsa znamení Ukřižovaného Pána, až posléze přišedši do vytržení odpočinula jsem. Tu zdálo se mi způsobem neobyčejným, jakoby byl můj duch unášen do výše, a viděla jsem bránu otevřenou do nebe a takový zástup svatých, ja-

SVATÁ ALŽBĚTA ŠÉNAVSKÁ

kého jsem nikdy před tím neviděla. Tehdy také bylo mi podruhé oznámeno, co jsem ti, jak se pamatuji, řekla na Svatou Trojici. A v den slavnosti o nešporách, když jsem zase slábla a připravovala se do vytržení, viděla jsem před sebou státi jakoby mládence velice roztomilého, oděného bílým šatem a přepásaného, a řekla jsem: Kdo jsi, pane můj? I pokývl mi hlavou, abych mlčela, i řekla jsem: Anděl Páně dobrý, který byl s Jakubem, tenť budiž se mnou na zemi putování mého, a Bůh můj požehnej cesty moje. A ihned potom byla jsem u vytržení, a zdálo se mi, že jsem byla nesena do výše a slyšela jsem hlasy zpívající píseň přelíbeznou.

Potom v den, kterého se slavila dle obyčeje Církve společná památka věrných zemřelých, v čas služeb Božích viděla jsem jakoby ke straně jižní velice vysokou horu a vedle ní hluboké přehrozné údolí. Bylo totiž plno černých plamenů, jež jakoby byly přikryty, a nemohly šlehati do výše. Tam jsem viděla nespočetné duchy mučitele i duše vydané jejich mocí, jež děsným a žalostným způsobem byly od nich bity, tahány a přes míru nekonečnými tresty týrány. Podoby však ani na těchto, ani na oněch jsem nerozeznala, pochopila jsem jenom tolik, že jedni mučili, druzí byli mučeni. Opodál ke straně východní viděla jsem velice slavnou stavbu, jakoby obehnanou trojí zdí, a v ní rozličné příbytky, a vše ozařoval lesk nesmírného světla.

VIDĚNÍ KNIHA PRVNÍ

Kolem ní bylo viděti přelíbezné a půvabné stro-
my, traviny a kvítí. Místo pak uprostřed mezi
touto stavbou a zmíněným údolím zdálo se ce-
lé zahrazeno přeostrým a jakoby opáleným tr-
ním. A když jsem na to hleděla, aj, veliký zá-
stup bělostného lidu vystupuje z údolí středem
oněch bezcestných křovin, s velikým spěchem
a mocným úsilím mířil ke zmíněné stavbě, až
posléze dostihnuv jí vešel. Někteří z nich zvo-
lili si cestu mimo trní a došli bez námahy. Tento
přechod udál se několikráte a to po přestávkách.

Nechci také, abys nevěděl, bratře, o jednom z
našich přátel, kterého jsme milovali jako ot-
ce, že na výroční den jeho úmrtí, když jsem vy-
konala na jeho vysvobození, co mi bylo ukázá-
záno viděním, viděla jsem ho státi před sebou
v čas služeb Božích v bělostném rouchu a s ním
jakéhosi sličného jinocha, bíle oděného a přepá-
saného. A když byl přede mnou, zbožně vznesl
ruce a oči k nebi, jakoby děkoval, obrátil se o-
de mne a šel s průvodcem své cesty až k oné
stavbě, co jsem ti ji svrchu popsala. A já sledujíc
jejich kroky, nepřestala jsem jich viděti, až vešli
do ní. O viděních světců co ti ještě říci, leč že
o svých narozeninách, jak řečeno, každý ráčil utě-
šovati moji duši, mimo jednoho z Apoštolů, kte-
rému jsem pro slabost sloužila méně pozorně.

O adventě Páně viděla jsem jakousi nádhernou
stavbu, obklíčenou jednou zdí, a uprostřed
ní byla věž výšky takové, až se zdálo, že její vr-

SVATÁ ALŽBĚTA ŠÉNAVSKÁ

cholek proniká do nebes. Když se mi to několikrát ukázalo, stalo se jednu neděli, když jsem přicházela k sobě z vytržení, že jsem se náhle chopila takovéto modlitby: Pane Ježíši Kriste, laskavý a mocný vyslyšeti, zjev mně nehodné služebnici své, jaké to jest město, které jsi mi ukázal. A ihned byla mi vložena do úst tato slova odpovědi: Toto jest nebeský Jerusalems, který se staví jako město, jehož vrchol se dotýká nebes.

Po té, když se blížila slavnost Narození Páně, dva dni před Hodem Božím připravovala jsem se na soužení, které mi nastávalo. Neboť kdykoliv mi přišla na mysl důstojnost příští slavnosti, zmocňovala se mne úzkost, a zemdlívaly skoro všechny moje síly jako před vytržením. Když byly nešpory slavnosti, po mnohých souženích svého zápasu posléze jsem přišla do klidu vytržení. Cítila pak jsem, jako bych nesena byla do výše, a viděla otevřenou bránu do nebe, a již po třetí bylo mi tentokrát ukázáno ono velebné tajemství, jež jsem viděla ve svátek Všetech Svatých. Když jsem se nakochala hojností slasti svého Boha, posléze nabyvši zase vědomí vyrazila jsem ihned tato slova: Toužíc toužila jsem viděti Pána Boha, Spasitele svého, a uviděla jsem Ho, a hle, uzdravena jest duše má. Noc probděla jsem na modlitbách, a nebylo možno mému tělu usnouti pro nesmírný jas světla, na něž jsem celou noc patřila. Neboť onu bránu,

VIDĚNÍ KNIHA PRVNÍ

na kterou jsem dříve nemohla hleděti bez vytržení mysli, bez ustání jsem viděla otevřenou u veliké rozkoši a světlo její bylo jakoby desetkrát jasnější než ve viděních minulých. Když pak se daly přípravy na první Mši, kterou bylo zpívati za jitřních hodinek, spatřila jsem, jak shora od oné brány až na oltář vytryskl proud světla veliké jasnosti. Když pak se začínal rodokmen Páně, aj slavná Královna nebes provázena velikým vojskem Andělů přišla, sestupujíc tímto proudem a stanula po pravici knězově s korunou velikého a přelíbezného lesku na hlavě. Když se zpívala po Evangeliu dle obyčeje ona antifona, jež se začíná: »Ó Paní světa«, vznesla se se svým průvodem a po zmíněném proudu světelném vrátila se do svého sídla. A já, ač po celou tu dobu jsem ležela u vytržení, přece nepřestala jsem ji nejvroucněji vzývati. Dva skvoucí mládenci, kteřížto sestoupili po zmíněném proudu, zůstávali však při sluzích oltářních od začátku Mše až do konce. Také na druhé Mši jiní dva. Jeden z nich stál po boku knězově, druhý vedle jáhna, když četl Evangelium. O tom Andělu, který stál vedle jáhna, myslila jsem si, že to jest asi jeden z našich jáhnů, který byl na Mši, a že jest asi oděn albou a že přísluhuje, čemuž ovšem tak nebylo. Ale přece mne mátlo, že tento se zdál bílý a kučeravý, onen však byl snědý. Tu obrátil ke mně tvář jakoby rozhořčeně, a ihned vtiskla se mi do srdce tato slova: Já jsem

SVATÁ ALŽBĚTA ŠÉNAVSKÁ

Anděl zákona. Při tom všem viděla jsem také Holubici, ona seděla při oběti Páně na oltáři.

Dne příštího v čas služeb Božích viděla jsem blaženého Štěpána Prvomučedníka velice zářícího v nebeské jasnosti a okrášleného znameními mučednictví a jáhenství. Téhož dne o nešporách viděla jsem blaženého Jana Evangelistu, an stál před trůnem ozdoben přebělostným rouchem a zlatou štolou po způsobu kněžském. Pohlédla pak jsem na místo, kde jsem viděla čtyři Evangelisty, i spatřila jsem sice tři zvířata, avšak místo orlovo bylo prázdné.

Na svatá Nevinátka v čas služeb Božích viděla jsem vysokou nádhernou horu a na jejím temeni bělostného a velice roztomilého Beránka, který měl v bedrách znamení kříže Páně. A šlo za ním veliké množství mučedníků s palmami a korunami rudě poznamenanými. I myslela jsem si, že jsou to blažená ona mláďátka, jež byla povražděna za Pána Ježíše, ale tomu jsem se na nich podivovala, že na nich nebylo viděti žádných známek dětství. Neboť všechna zdála se míti plnost věku jinošského.

Na Obřezání a Zjevení Páně viděla jsem vidění nedělní, ale zřetelněji o Zjevení Páně, a trpěla jsem u vytržení větší těžkostí. Tehdy také o prvních nešporách viděla jsem tři korunované krále, ani stáli před trůnem a přistoupivše klaněli se na kolenou před Synem člověka a vzavše s hlav svých koruny podávali mu je do

VIDĚNÍ KNIHA PRVNÍ

rukou a zase je od něho přijímali. Za dne při Mši viděla jsem zase tyto tři klaněti se opět před Pánem Ježíšem a zdálo se, že mu dávali do rukou jakési zářivé dárky.

Na očišťování Svaté Marie při Mši před Evangeliiem začala jsem těžce trpěti a omdlévati a po Evangeliu jsem ihned přišla do vytržení a viděla, a hle, naše Paní přišla sestoupivši proudem světelným a stanula po pravici knězově a vedle ní věkovitý a velebný muž s šedivými a dlouhými vousy. A když sestry podávaly světla knězi do rukou, vrátila se do nebes, a hle, veliké vojsko vzácných dívek přišlo jí v ústřety s nádhernými světly a chvilenu pobyvše v tomto vnějším světle vrátily se s ní do výše, berouce se za ní s radostí. Téhož dne o nešporách, když jsem byla u vytržení a zase ji viděla v nebeské slávě, vzývala jsem ji nejoddaněji za pomoc a se vši bedlivostí svěřovala jsem jí sebe i své drahé, a na konci modlitby jsem dodala: Paní moje, čeho od Tebe doufati? I zdála se odpověděti: Dobré milosti lze ode mne doufati tobě i všem, kdož ve mne mají důvěru. Divná učinil Bůh svoje milosrdenství ve mně také od té doby, bratře můj, co jsi ode mne nedávno odešel, a toto mi učinil:

Stalo se mi první neděli svatého postu o prvních nešporách, že na mě padla náhle tělesná mdloba, jak obyčejně, a přišla jsem do vytržení mysli. I viděla jsem ve vzduchu bělo-

SVATÁ ALŽBĚTA ŠÉNAVSKÁ

skvoucí kolo, otáčející se podivnou rychlostí, a na vrcholu jeho bělostného ptáčka, který se s velikými nesnázemi udržoval, by nebyl stržen do oběhu prudkostí kola. A několikrát již sklouzl kousek dolů, zase však se vzepřel, by byl na vrcholku. A takto zápasil dlouho, střídavě skluzuje a zase se vyšínuje. Po té viděla jsem vysokou a velice půvabnou horu, a na tu se přeneslo kolo a zase tam se otáčelo jako prve, a ptáček přidržuje se ho trval ve svém zápase. Divila pak jsem se náramně, co to asi věští, a žádala jsem si s velikou touhou od Pána, bych pochopila vidění. A když se mi poněkud dostalo porozumění, vrátila jsem se z vytržení a ihned chopila jsem se z nenadání slov: Těsná a úzká jest cesta, jež vede k životu. Pane, kdo po ní půjde? A připojila jsem: Ten, kdo chrání života svého od tělesných žádostí a nemá lsti v jazyku svém. A dodala jsem: Pane, co učiním já? A zase přišla ústům mým tato slova: Chceš-li jíti jako já jsem šel, pozoruj moje šlepy a neuchyluj se ani v pravo ani v levo, ale následuj mne a tak dojdeš cíle, neboť jsem pravil: Já jsem cesta, pravda a život. V pondělí potom přišla jsem zase do vytržení a viděla zmíněné vidění jako před tím, ale o to více, že jsem viděla také žebřík, stojící nad tímto kolem, který byl tak vysoký, že se zdál koncem pronikatí do nebes. Postranní jeho trámce zdály se z kamene a trojhranné, stupně pak lišily se od sebe

VIDĚNÍ KNIHA PRVNÍ

přerozmanitými a překrásnými barvami. To však jsem si zapamatovala, že první z nich byl bílý jako sníh, druhý rudý jako rozpálené železo. Po té příštího dne viděla jsem zase vše, o čem jsem povídala, a vedle kola státi podobu muže, jehož hlava se zdála zlatá a vlasy jeho podobny bělostné a čisté vlně. Oči jeho zářivé a velice krásné, prsa a paže, jež měl rozpřaženy do kříže, měly jakousi skvělost, podobající se nejskvělejšímu stříbru. Měl pak v pravici zelenou ratolest stromovou, pohledu příjemnou, v levici světelné kolo ozdobené pestrou duhou. Břicho jeho bylo měděné, stehna ocelová, holeně železné, nohy pak zdály se hliněné. To vše mnohokrát se mi zjevilo v čase postním. Nejbližší neděli po svátku blaženého Řehoře, když jsem byla u vytržení a viděla vidění, jež jsem obyčejně vídala ve dnech Páně, spatřila jsem onoho výborného učitele na nebesích, plného slávy a líbezné jasnosti, podobné slávě přesvatých biskupů Martina a Mikuláše. Měl pak na hlavě, jako jsem to viděla u oněch, jakýsi velebný diadém, jaký prý nosí velepastýřové. Téže hodiny také viděla jsem zmíněné vidění a hořela jsem velikou touhou porozuměti tomu, co jsem viděla, zvláště co asi znamená ona podoba člověka, neboť z ostatního jsem něco chápala. Žádala jsem tedy přenábožně blaženého tohoto muže Božího, by mi pro vidění vyžádal od Pána porozumění, po kterém jsem toužila, a on obrá-

SVATÁ ALŽBĚTA ŠÉNAVSKÁ

tiv se ke mně odpověděl mi tato slova: Nelze ti porozumět, co to znamená, ale řekni učitelům, kteří čtou Písma, ti vědí. Nyní tedy, nejmilejší bratře, ujmí se prosím, této práce, prozkoumej božská Písma a pokus se naléztí náležitý výklad tohoto vidění, neboť tobě asi jest vyhrazen od Pána.

Sedm dní před Zvěstováním Páně jsem se rozstonala a upadla na lože, umdlévajíc na celém těle, že skoro žádného občerstvení nemohla jsem poskytnouti svému tělu. Takto nemocna jsem zůstala až do třetího dne před svátkem. Toho dne asi o hodince deváté pocítila jsem v ústech cosi rozplývavého, jakoby plást medu, jehož sladkostí jsem se tak občerstvila, jako bych se byla do syta najedla pokrmu, a sesílila jsem na celém těle, a silný pot na mně vyrazil, v němž jsem zůstala až do příštího dne. Asi v čas Mše pojala mne přehrozná úzkost a po nesmírných žalostných útrapách tělesných přišla jsem do vytržení mysli. I zdálo se mi, jakoby můj duch byl odtržen od těla a nesen do výše. Viděla pak jsem v tomto svém vytržení nebesa otevřená a Pána Ježíše s nekonečnými tisíci svatých, an přichází do oblasti tohoto vzduchu. A nebyl ani sličný ani půvabný, nýbrž byl tak jako právě ukřižovaný, tak žalostným se jevil. A ukázav veškerému světu kříž, na němž visel, a rány umučení svého jakoby čerstvou krví mokvajících, volal hlasem velikým a přehrozným:

VIDĚNÍ KNIHA PRVNÍ

Taková muka jsem pro tebe vytrpěl, a co ty jsi pro mne vytrpěla? A stály u něho dva různé šiky nesčetného lidu, jeden na pravici, druhý na levici. Kdož byli po pravici, zdáli se obliti nesmírným světlem, a mezi těmi zvláště vynikajíc zjevila se Panna panen, slavná Maria. Tam jsem zřetelně viděla, jak se lišily všechny hodnosti církevní, mezi nimiž měla jsem také potěšení rozeznatí velebného otce našeho, blaženého Benedikta se zástupem jeho mnichů. Ty však, co byli po levici, oblévaly husté a hrozné temnoty, že jsem stěží rozeznala, jak se od sebe lišili. Tohoto prabídného lidu knížetem byl onen veliký a strašný král pýchy, u něhož nejbliže stáli Jidáš a Pilát a křížovatelé Páně. Běda, kolik kněží, kolik také mužův a žen z našeho řádu, plných zahanbení jsem tam rozeznávala. Když pak jsem to všechno shlédla, řekl Soudce všech k těm, co byli na pravici: Pojdte, požehnání Otce mého, přijměte království, jež vám jest připraveno od počátku světa. Těm pak, kteří byli na levici: Jděte, zlořečení, do ohně věčného, který jest připraven ďáblu a andělům jeho. A ihned Ho oni následovali s nejradostnější ochotou do příbytků světelných. Ti však plni smutku a zahanbení se svým knížetem vhroužili se do nejhlubších temnot. Hned potom přišla jsem k sobě a s velikým pláčem vyrazila jsem tato slova: Vysvobod' mě, Pane, od smrti věčné v den onen hrozný, kdy se budou hýbat

SVATÁ ALŽBĚTA ŠĚNAVSKÁ

nebesa i země. A dodala jsem: Věřím, že Vykupitel můj živ jest, a že posledního dne vstanu ze země a v těle svém spatřím Boha Spasitele svého. V den pak slavnosti, když jsem byla zase ve svém úchvatu, za služeb Božích bylo ukázáno mým očím umučení Spasitele našeho, jak od zlosynů s šatů byv svlečen, byl bičován a posléze na kříž přibit. Ale všeho, co se při umučení kolem něho dalo, neviděla jsem tehdy dopodrobna, jako později na Veliký Pátek. Když mně vidění toto zmizelo, spatřila jsem v nebeské jasnosti státi svoji Paní a dostala jsem od ní odhalení jisté věci, které dosud nechci dávat na světlo.

Po té o slavnosti Palem o prvních nešporách, když říkaly sestry responsorium »Vešel Pilát« a došly až ke slovům »Ukřižuj ho«, stála jsem mezi nimi a náhle upadla jsem do vytržení u velikém soužení tělesném a viděla Spasitele, jak visí na kříži. O matutinu stalo se mi podobně. Ve dne při Mši, když se začínalo Umučení Páně, přišla jsem opět do vytržení. Tu viděla jsem opodál půvabnou jakousi horu, a s té sestupoval Spasitel, sedě na oslátku, a bral se k jakémusi velikému městu. Na samém úpatí hory přišel mu vstříc dav lidí, malých i velikých, se zelenými ratolestmi stromovými, a přemnozí z nich svlékajíce svoje roucha prostírali mu je na cestu, kterou se ubíral, a šli s ním plesajíce až k bráně městské. Tam byl veliký zástup, i ustu-

VIDĚNÍ KNIHA PRVNÍ

povali mň, a jejich středem přišel až ke chrámu a sestoupiv vešel, a již jsem ho neviděla a vrátila jsem se k sobě.

Prosila jsem úsilovně naše bratry, by onoho dne slavili officium neděle Květné na louce, kterou od nás viděti, ale nebylo jim to možno pro rozvodnění potůčku, nýbrž vykonali je za kostelem, kde nám jich nebylo možno viděti. I shlédł Pán na žádost děvky své, a viděla jsem očima mysli všecko, co tam konali.

Po té na Zelený Útvrtek při Mši viděla jsem jak obyčejně vše, co se dalo kolem oltáře, a když kněz říkal kánon a pozdvihoval kalich před obličejem Božím, viděla jsem nad kalichem Pána Ježíše, který jakoby visel na kříži, a z boku a nohou jako by stékala Krev do kalichu. Když se blížil čas nešpor, těžce jsem omdlávala, a opouštěla mne všechna síla tělesná, i položily mě sestry v kapitule, kde bylo slaviti odkaz umývání nohou. A když se začínala antifona »Přede dnem svátečním«, vyrazily mi ihned přehojné slzy a smrtelný zápas šel na mne a po velikém strádání jsem odpočinula ve vytržení. Tu viděla jsem Pána v témž městě, do kterého vešel na Květnou neděli, an sedí se svými učedníky v domě, jakoby chtěl večereť. Když jsem na něho hleděla, povstal od stolu a odloživ roucho své, přepásal se plátnem a vzav měděnici poklekl před Petrem, a Petr ihned vyskočil a stál jakoby poděšen, ale Pán, jak byl skloněn, jakoby byl k němu mluvil, a za chvíli

SVATÁ ALŽBĚTA ŠÉNAVSKÁ

se Petr zase posadil. A pán umyl jim každému nohy a zase obléknuv svůj šat, přilehl a seděl jakoby mluvě s nimi. Po té vstal a vyšel s nimi z města a šel směrem k oné hoře, se které jsem ho byla viděla sestupovati. A když jsem to takto spatřila, vrátila jsem se k sobě a ihned pojala mne větší úzkost než před tím, až jsem myslela, že zemru. Když říkali nade mnou litanii, přišla jsem zase do vytržení. Tu jsem viděla, jak Pán, zanechav učedníky, odešel od nich a pokleknuv na zemi, vrhl se na tvář k modlitbě, jakoby v úzkostech velikých. Viděla jsem také ony drahocenné krůpěje Krve, jak stékaly na zem s jeho nejsvětějšího Těla. A po modlitbě vrátil se k učedníkům, které jsem také viděla podřimovati, a když byl k nim promluvil, znova se vrátil na modlitby, a to se stalo třikráte. Tu já nabyvši vědomí, ihned měla jsem v ústech svých tato slova: Postaven jsa Ježíš v úzkosti smrtelné, déle se modlil, i učiněn jest pot jeho jako krůpěje krve stékající na zem. A dodala jsem: Na hoře Olivetské modlil jsem se k Otci svému: Otče, možno-li, ať odejde ode mne kalich tento. A za chvíli vrátila jsem se do vytržení. I viděla jsem, a hle, Pán vrátiv se z modliteb vzal učedníky a šel k východu. A za chvíli přišel Jidáš s ozbrojenou četou a přistoupiv políbil Ho. Co byli s ním, ustoupivše vzad padli na zem a povstavše jali Ho a spoutaného sverepě vlekli až k městu. Učedníky Jeho viděla jsem, jak se rozbíhali každý do

VIDĚNÍ KNIHA PRVNÍ

své skrýše. Tu vrátila jsem se z vytržení s těmito slovy: Přítel můj zradil mě znamením políbení rka: Kterého políbím, tenť jest, držte ho. Potom celou onu noc, ať spíc nebo bdíc, viděla jsem, jak oni zlosynové Pánu se rouhali tepajíce Ho, plijíce naň, pohlavkujíce Ho a poličkujíce. Do vytržení jsem sice nepřišla, ale všechna mysl moje byla tam, a na nic jiného mi nebylo možno míti pozor, až jsem se zdála skoro rozumu zbavenou. Ráno o hodince třetí s velikou trýzní přišla jsem do vytržení, ve kterém jsem zůstala až asi do hodinky šesté. Tu viděla jsem, jak mu oblékli suknici purpurovou a obtočili ho nachovým pláštěm a vloživše mu na hlavu trnovou korunu, vysmívali se mu. A po té svlekše ho s těchto rouch oděli ho v jeho šaty a vložili na něho kříž a vedli ho ven z města na jakési místo, jakoby zorané a prosté všeho zeleného. Tam ho obnaživše vyzdvihli na kříž a přibíli. Podobně učinili i jiným dvěma. Tu jsem procitla a s přehojnými slzami vyrazila jsem tato slova: Kristus Pán učiněn jest poslušným až k smrti. A dodala jsem: Život umírá na dřevě, peklo a smrt jsou olupovány.

Za chvíli potom jali se bratři slaviti officium dne toho, a když došli až ke čtení pašijí, přišel na mne smrtelný zápas a soužení nad všelikou míru, že bych toho nikomu nevypověděla. Jistěže, bratře můj, kdyby celé moje tělo bylo po částech trháno, zdá se mi, že bych to snáze

SVATÁ ALŽBĚTA ŠÉNAVSKÁ

vytrpěla. Posléze však přišedši do vytržení viděla jsem zase Pána na kříži, a již v tu hodinu vypustil ducha a naklonila se jeho šíje, sklesla roztomilá hlava, kolena se skroutila a všechny údy se svěsily, a tak viselo bezduché tělo, politování hodné nade vše, co lidské oko žalostného spatřilo. A jaká, myslíš, bratře, byla při tom bolest mé duše, když jsem viděla taková muka, tak nedůstojné opovržení k muži nejlepšimu a nevinnému, kterýž nic za sebe, nýbrž za nás vše zdarma vytrpěl? Ale i Matku Pána svého jsem viděla, jak stála u kříže s učedníkem, kterého miloval Ježíš. Na konec i to jsem viděla, jak jeden z bezbožníků přiběhnuv vrazil mu kopí do boku, a ihned vyřinulo hojně krve zároveň s vodou. A hle, mrákota hustá a hrozná nastala po veškeré zemi, a skály po krajinách jakoby se sbíhaly, srážely a tříštily. Když pak se utišil tento děsný zmatek, hle, jacísi ctihodní mužové přistoupivše uvolnili tělo od kříže a odnesli je uctivě do jakési zelené půvabné zahrady a ovinuvše je čistým jemným plátnem, uložili do hrobu. Tu posléze zase si oddechnuvši, přehořce plačíc jala jsem se takto naříkat: Odešel náš Pastýř, zdroj vody živé, při jehož přechodu slunce se zatmělo atd. A dodala jsem: Zdrávas Maria, družko mučedníků, proklaná krví Zrozence ukřižovaného. A dodala jsem: Pohřbenému Pánu zapečetěn jest hrob atd. Po té v sobotu o nešporách, když jsem byla u vytržení, zjevily se

VIDĚNÍ KNIHA PRVNÍ

mi velebné jakési paní, jež jako by nesly vonné masti.

Na Hod Boží Velikonoční, když se už rozednívalo, seděla jsem v oratoři a četla v žalmech. A když jsem se již blížila ke konci žalmů, přišla jsem do vytržení a viděla zahradu, ve které byl hrob. Kámen byl odvalen od jeho vchodu, seděli u něho Andělé, a hle, paní jakási přistoupila k hrobu plačíc, nahlédla do něho a nenalezla tam Těla, jakoby zarmoucena kousek ustoupila. Přišel pak jí v ústrety Pán, a ona ihned stanula, jakoby se ho na něco ptala. Po chvíli se obrátila, by se vrátila ke hrobu, a zase se náhle obrátila, jakoby od něho zavolána, i běžela a padla mu k nohám. Když zmizel, povstavši rychle běžela až do domu, kde byli shromáždění učedníci, a zvěštovala jim. Hned potom když jsem se poněkud zotavila, viděla jsem dvě paní přicházeti ke hrobu s vonnými mastmi, a když viděly Anděly, zastavily se jakoby poděšený. Po té s bázní přistoupily blíže. Pobývše tam chvíli, odešly. Přišel pak i jim Pán v ústrety na cestě, a ihned přiběhly padly před ním a objaly nohy jeho. Toho jsem neviděla u oné prve zmíněné paní. Po té, když se sloužila Mše, viděla jsem dva učedníky spěchat ku hrobu, jednoho, jak se zdálo, staršího, druhého mladšího. A tento, ačkoliv spěšněji přišel ke hrobu, nevešel. Starší však přišed vešel ihned, potom i mladší. A na co se ještě ptáš, bratře? Skoro vše, co se dalo,

SVATÁ ALŽBĚTA ŠÉNAVSKÁ

jak čteme v Evangeliiu té doby, bylo mi zjeveno. Neboť i to jsem viděla, jak k dvěma jdoucím z Jerusalema do Emaus Pán se připojil v podobě cizince, a když přišli do městečka a On se děl, že jich opustí, jak ho zdrželi a přivedli do domu, a když seděl u večeře a požehnal a lámal chléb, v tom bylo místo, kde seděl, prázdné. A ihned vstavše chvatně šli k učedníkům a zvěštovali jim to v domě, v němž byli shromážděni. Tutéž pak hodinu, co jim to oznamovali, zjevil se Pán, stoje uprostřed nich. Po té i to jsem viděla, jak jedl s nimi, a byl na stole jeden talíř s rybou a jiný s plástem medovým. Roucha, ve kterých jsem ho viděla po zmrtvýchvstání, byla nejbělostnější, a vzezření jeho tváře neobyčejně veselé a takové jasnosti, že jsem ji stěží poznávala.

Na Boží Vstoupení při Mši, když jsem byla ve svém vytržení, viděla jsem v domě shromážděné učedníky a s nimi Matku Páně. I vešel k nim Pán, a když pojedl s nimi, vyvedl je z města na horu. I viděla jsem, jak se před nimi vznesl, a jak mu vstříc přišlo množství Andělů, a vzat jest do nebe. A když stáli a hleděli do nebe, zjeví se jim dva skvoucí mládenci s hůry přišedší a promluvili k nim. A ihned onino vrátili se do města a shromáždili se do domu, ze kterého vyšli. Tu přišla jsem k sobě, pronášejíc tato slova: Vyvedl Pán učedníky své ven do Bethanie... a ostatní, co následuje v Evangeliiu, a toto: O Králi slávy, Pane mocností, jenž

VIDĚNÍ KNIHA PRVNÍ

jsí s triumfem dnes nade všechna nebesa vstoupil atd.

Po té na Hod Boží Svatodušní přede Mší, když jsem byla u vytržení, spatřila jsem zase učedníky shromážděné v domě výše zmíněném i Matku Spasitelovu mezi nimi. I stalo se, zatím co seděli, že se nad každým z nich ukázal jakoby ohňový plamen sestupující s hora za prudkého vichru. A ihned všichni jako jeden povstavše vyšli s veselostí a sebevědomím velikým zvěstovat slovo Boží v lidu. Když jsem to takto spatřila, nabyla jsem vědomí a ihned promluvila jsem tato slova: Duch Svatý vyšel od trůnu, hrudi Apoštolů neviditelně pronikl atd. A když se začínaly officium mešní, znova přišla jsem do vytržení a viděla jakoby přeskvělý proud světla, vržený s nebe na oltář. I přilétla středem jeho spanilá Holubice, kterou vidívám, nesouc v ústech cosi rudého jako ohňový plamen, něco většího než obyčejně. A nejprve držela se s rozpiatými křídly nad hlavou knězovou a tam jakoby byla vložila jednu kapku z toho, co nesla v ústech. Také sluhům oltářním, kteří byli oděni ke čtení, učinila podobně a potom usedla si na oltáři. Když jsem se vrátila z vytržení, řekla jsem naší magistře, by napomenula sester ke zbožné modlitbě, očekávajíc toho, co se také později stalo. Když jsme po Mši přistupovaly k Příjímání, vysmekla jsem se z rukou sester, o něž jsem se podpírala, a skácela jsem se těžce do vytržení. A když jedna

SVATÁ ALŽBĚTA ŠÉNAVSKÁ

po druhé přijímaly, viděla jsem, jak přiletěla zmíněná Holubice a z toho, co nosila v ústech, každé rozdílela.

Toto jsou, bratře, smilování Páně, jež ve mně učinil prvního roku mého navštívení. V oběhu tohoto druhého roku skoro totéž se mi stává, co se mi přiházívало ve svátky svatých, a nemálo věcí kromě toho, jež pro nevěřící z větší části pomíjíme mlčením. Několikrát pak jiná slova, než před tím obyčejně, vkládají se mi do úst, když se vracívám z vytržení, že mluvíc neposlouchám úminku svého, nýbrž Pána, jenž ústy mými prozrazuje vidění, která jsem si ze skromnosti navykla skrývati před sestrami. Tak ve svátek blaženého Vavřince prozradila jsem vidění, jež jsem viděla, těmito slovy: Viděla jsem jakéhosi převznešeného muže, jáhna Vavřince, an stál před branou a držel palmu, a koruna jeho rudá; a obrátil se ke mně, přívětivě se dívaje. Podobně o Nanebevzetí nejblaženější Paní naší, když jsem se vracela ze svého vytržení, náhle tato slova jsem přede všemi vyrazila: Viděla jsem nad nebem nebe na východě mnoho tisíc svatých korunovaných, odhadla jsem jich na více než sto čtyřiačtyřicet tisíc, kteřížto všichni korunováni jsou zlatými korunami, každý dle svého povolání, a uprostřed nich vysoký trůn velice slavný, i Sedícího uprostřed trůnu, jehož tvář byla strašná. Z něho a z trůnu vycházela veliká záře jako blesk se třpytící, že pro přílišné světlo

VIDĚNÍ KNIHA PRVNÍ

stěží mi možno bylo očí pozdvihnouti, i mnoho Andělů kolem trůnu i čtyři zvířata. Tito všichni postavili se dokola a padše na tváře klaněli se Sedícímu na trůně, říkajíce: Sláva a čest a dobrořečení Sedícímu na trůně, žijícímu na věky věkův. Po té jsem dodala: Zdrávas svatá, zdrávas přívětivá a vznešená Panno Maria, neboť Ty jsi tichá, Ty's líbezná, Ty's pomocnice a utěšitelka všech v Tebe doufajících. Pomoz mi, Paní moje, Maria, neboť v Tebe důvěřuje duše má, pros za mne Jednorozence svého, Vykupitele našeho, by dokonat ve mně dílo milosrdenství svého.

Ve svátek Všech Svatých po vytržení otevřela se moje ústa v tato slova: Přišel Anděl Páně ke mně a uchvátil mého ducha z těla a rychle šla jsem s ním, a zavedl mě do výše před bránu, jež jest před obličejem Páně, i nahlédla jsem a viděla mnoho tisíc korunovaných svatých, stojících u Boha a sloužících jemu, a kolem trůnu čtyři zvířata. Andělé pak a Archandělé, též Cherubíni a Serafíni stanuli před trůnem Božím a padše na tváře klaněli se, říkajíce jasným hlasem: Svatý, Svatý, Svatý Pán Bůh Všemohoucí, kterýž byl, kterýž jest a kterýž přijde. Podobně i čtyřadvacet starců padlo na tváře své a klanělo se tomu, jenž živ jest na věky věkův.

Také mi jest něco ti oznámiti o svěcení nedávno vysvěcovaného kostela bonnského. Jak jsi mne podnítil listem, prosila jsem Pána, i otevřel

SVATÁ ALŽBĚTA ŠÉNAVSKÁ

mi, jak obyčejně, oči při prvních nešporách Povýšení svatého kříže a mezi jiným, co mi bylo ukázáno, viděla jsem, jak proud silného světla sestoupil s nebe až do chrámu a celý jej ozářil nesmírnou jasností. Viděla jsem také, jak množství Andělů sestupovalo tímto proudem a po celou dobu zasvěcování pobývalo mezi služebníky chrámovými. A takovou velebností bylo vše naplněno, že beze strachu nebylo mi možno pohlédnouti na to, co se tam dalo. Byla jsem v tomto vidění bez přestání od doby nešpor dne předcházejícího až do hodiny, kdy se dokončil obřad zasvěcení. Mezi jiným, co se tam konalo, viděla jsem tebe, bratře, jak jsi stál u pulpitu při matutinu a četl jedno čtení.

Stalo se, že jedna z našich sester, jež bývají v Dirsteině, odešla na věčnost. Když nám byla oznámena její smrt a dle obyčeje na úlevu její duše jsme se dávaly trýzniti, viděla jsem Anděla Páně, an stál vedle naší magistry, jejíž přísluhou dílo Boží bylo vykonáváno. Téže také hodiny viděla jsem i naši nejblaženější Paní, jak stála v oblasti spodního vzduchu a dívala se na nás. Když se dokončilo naše trýznění, vznesl se Anděl až k Ní a zároveň vrátili se do nebe.

Seděla jsem kteréhosi dne v čas nešpor a vyznávala jsem se Pánu v žalmech, i otevřely se oči moje a viděla jsem jakoby dvě ženy proti sobě běžící na jakési rovině. Jedna z nich kráčela pokorně, s očima k zemi sklopenýma,

VIDĚNÍ KNIHA PRVNÍ

a šat její byl velmi skromný a sotva sahal k zemi. Druhá však šla okázale se šíjí vztýčenou v šatě rozmařilém a vlajícím a daleko za ní se vlekoucím. A měla napiatý luk a přiloživši střelu otupenou namířila ji s náramnou prudkostí na hrud' ženy druhé. Touž však prudkostí, kterou byla vyslána, vrátila se na ženu, jež ji vypustila. Pak zase jinou, naostřenou, s prudkostí silnější namířila v místo jejího srdce, a ta na chvílku uváznuvši, odlétla nazpět, ale s prudkostí menší. Po třetí vší silou a největší prudkostí vymrštila jakoby šíp ohnivý se zpátečnými ostny, v místo jejích ledví. Střela uvázla tam déle a zvolna spadla na zem. Tu ona žena jakoby těžce zraněna všecka se svíjela a zevnějškem jako by dávala na jevo krutost bolesti. Po té zdálo se, že poněkud ozdravěla, a posléze jako by se silami úplně obnovenými učinila útok na svoji protivnici a zdvihnuvši patu, mocně ji přirazila k zemi a povalenou vítězně zdeptala.

Kterousi sobotu, když jsme si dle rozkazu Spasitelova vzájemně nohy myly, upadla jsem do vytržení. I viděla jsem sněhobílou holubici mírným letem kroužící po celém domě, kde jsme byly sedíce.

Byli ve sboru našich bratří dva bratří mladší, kteří se spolu smluvili, že z konventu odejdou a vrátí se do světa. Jeden z nich byl života nevinného a vychován od chlapeckých let v monastýru, druhý však uchýlil se do kláštera ze

SVATÁ ALŽBĚTA ŠÉNAVSKÁ

služby zbrojnošské. Dáno mi tedy bylo, abych viděla Duchem onoho nevinnějšího bratra, nechť dlel kdekoliv, a dva duchy zlé přidržující se ho v lidské podobě. A jeden kráčeje vedle něho chytiv ho za šaty jako by jím byl cásal sem tam, a on někdy jako by se mu byl vysmekl z ruky, ale ten zase uchopiv držel ho s větší bedlivostí. Druhý sedě mu na plecích velice často se mu nakláněl k uchu, a když od něho odvrátil hlavu, tu jakoby s veselostí a tleskotem vyrážel z úst do výše hrozný plamen. A toto viděla jsem neustále, ať chodil vně kostela nebo uvnitř přísluhoval u svatých oltářů. Kteréhosi dne se stalo, že přišel s některými bratry do našeho příbytku a byl mezi dělníky, kteří stavěli náš refektář. Já tedy, když jsem viděla duchem, že jest u nás, chtěla jsem také tělesnými smysly se přesvědčiti o jeho přítomnosti, bych se ujistila o vidění duchovním, i otevřela jsem okno a viděla jsem, že tam jest. Zavolavši ho tedy žádala jsem ho, by chvilčku se mnou poseděl. A tak jala jsem se zkoumati jeho svědomí a vyptávati se, není-li trápen nějakým pokušením. Když ze studu zatájoval, naléhala jsem více a zatáčela řeč na to, čím se v mysli zabýval, a řekla jsem: Nezatajuj, bratře, neboť Bůh, pečuje o tvoji spásu, skrytosti tvoje odhalil, aby tě zpět zavolal k pokání. Vším možným tě tedy varuji a napomínám, bys pustil s mysli, co jsi zamýšlel, a pospíšil si s vyznáním svých hříchů. Neboť nesvolíš-li Bohu, milosrd-

VIDĚNÍ KNIHA PRVNÍ

ně tě nazpět volajícimu, jistojistě tobě předpovídám, že budeš vydán věčnému zatracení. Když jsem mu takto a podobně dále pilně domlouval, a všecek se rozslzel a odhalil celý onen zhoubný záměr svůj i druhého bratra, který ho sváděla, vyznal, že měli v úmyslu příští noci utéci. A tak jsem mu mluvila k srdci, že mi donesl čepce a nákrčníky a podobné nástroje světské marnivosti, jež si tajně sehnal, a svěřil to mému rozhodnutí. Bedlivě ho tedy napomenuvši k pokání, propustila jsem ho, a to, co mi donesl, uložila jsem do truhlice, míníc vše ohněm spáliti. Když pak vytrvale jsem se modlila a plakala pro něho a kteréhosi dne seděla v oratoři, vyznávajíc se Pánu v žalmech, stalo se, když jsem byla v proudu čtení, že jsem tělesným smyslem vnímala jakousi vůni plnou všeliké rozkoše, a posilnilo se moje srdce prevelice. Když jsem tedy přišla v žalmech až tam, že jsem čtla: „Hospodin osvícení mé a spasení mé, koho se budu báti? Hospodin ochránce života mého, kohož se budu strachovati?“, stanul před obličejem mým satan v podobě jakoby lidské, ale velice znetvořené. Já naprosto nic se nestrachujíc, s odvahou jsem mu pravila: Zapřísahám tě Bohem a Otcem i Synem i Duchem Svatým, bys mi pověděl, nač se tě budu vyptávati. Co tropíš s naším bratrem? A on s rozhořčením trhnuv hlavou dí: Mnohokráte jsi mne zarmoutila. I řekla jsem: Čím jsem tě zarmoutila? Tím jsi mne náramně zarmoutila,

SVATÁ ALŽBĚTA ŠÉNAVSKÁ

praví, že jsi onomu bratrovi dala radu, aby se vyznal. Jáť jsem, který mu naháním studu, by neměl odvahy vyznati svého hříchu. Nad to i nákrčníky, jež jsem mu dal, ty jsi mu odňala. I řekla jsem: To jsi mu chatrné mámidlo dal. Zajisté že na zahanbení tvoje vše to ohněm spálím. A znova jsem se ho tázala řkouc: Co jsi, zlosynu ničemný, s ním zamýšlel? I dí: Byl bych ho vyrval z kláštera, kdybys byla dopustila. I řekla jsem: A co bys s ním, kdybys ho měl venku? Sličnou ženu, praví, jsem přichystal, kterou jsem mu mínil dáti. Neboť nic mi na něm není tak protivného jako neporušené panictví, které má. O to kdybych ho připravil, snadno bych jím potom vládl. Tázala jsem se i na druhého bratra, který stonal podobným pokušením, co s tím bude. A odpověděl: Můj jest, ne tak snadno mi jej odejmeš. Na konec, když mu již bylo ode mne odejti, jakoby u velikém hněvu takto pravil: Oplatím ti to, a jak velice jsi mne v této věci zarmoutila, tak i já tebe zarmoutím. To pověděv zmizel a u veliké úzkosti mě tímto slovem zůstavil. A opravdu, co řekl, skutkem také onen zlosyn vykonal na kterém si bratru, kterého později svedl, ale i na onom bratru, o němž pravil: „Můj jest“, vykonal svoji vůli. Neboť za nedlouho ukradnuv koně pánu opatovi, odchýlil se do vazeb nepravosti.

O vigílii Narození Páně za ranních bohoslužeb, když jsem byla na modlitbách, otevřel Pán

VIDĚNÍ KNIHA PRVNÍ

moje oči, i viděla jsem v duchu muže, jehož přítomností jsem si žádala, jak z daleka spěchal, by pohleděl na zápas a muka moje. A když muž ten již k večeru přišel, ihned padla na mě velice prudká a krutá muka, a více než věřiti možno byla jsem jimi utrmácena. Když se tedy sestry modlily nade mnou plačíce, asi ke konci modlitby viděla jsem Anděla Páně, an shora přicházel jakoby mně na pomoc. A když stanul přede mnou, řekla jsem mu: Pane můj, zemdlena jsem, bych snesla tato muka. I praví mně: Vzmuž se, utěš se, neochabuj na cestě. A za chvíli odpočinulo moje tělo u vytržení. A vznesl mě v duchu do výše, a nazírala jsem na líbeznost, kterou připravil Bůh milujícím Ho, tak jako roku předešlého. Když pak jsem se po dlouhém vytržení vracela k sobě, ihned přitekla do mých úst tato slova: Sestoupil s nebe poslán z hradu Otcova, vešel sluchem Panny do končin našich oděn rouchem purpurovým, a vyšlo zlatou branou Světlo a Okrasa veškeré dílny světa. I toto: Z onoho skrytého příbytku svého sestoupil Syn Boží, přišel hledat a spasit těch, kdož po něm z celého srdce toužili. I toto: Přišel Anděl Páně ke mně a uchvátil ducha mého atd., jak jsem to říkala na Vše Svaté. Potom dobrořečila jsem Pánu řkouc: Díky vzdávám tobě, Pane, že jsi ke mně poslal Anděla svého, který mě potěšil ve zkormoucení mém, neboť Ty jediný pozoruješ těžkost a bolest. Ráno při slavnostních ob-

SVATÁ ALŽBĚTA ŠÉNAVSKÁ

řadech každé Mše trpěla jsem podobnými těžkostmi.

Ve dne pak při velké Mši, když jsem byla zase ve svém vytržení a nejzbožněji prosila Pána za všeobecnou nápravu Církve, žádala jsem na konci modlitby od Pána, by mi ráčil oznámiti, jaká jest vůle jeho nad kněžími a mnichy jdoucími cestou nedobrou. Když jsem skončila modlitbu a již přicházela k sobě, stanul u mne můj Anděl, i řekla jsem k němu: Ó nejsladší a nejmilejší Mládenče, odpověz mi na to, nač jsem se tázala Pána. I řekl mi: Křič a mluv lidu hříšnému, národu plnému hříchu: Běda, běda vám, kdož přebýváte pod mocí ďáblovou, přestaňte jednati zvráceně, učte se dobře činiti. Ne-li, hle, já Pán pošlu Anděla svého, aby zabíjel mezi vámi. Neobráťte-li se od svých cest ničemných a nebudete-li činiti pokání ze skutků zlých, já Pán vykonám rozhořčení své na vás. Nyní ani to mi nelze smlčeti, jakou milostí srdce mé potěšila Paní moje. Když jsem byla ve zmíněném vytržení, viděla jsem ji v dálce v jakémisi domě, jako by ležela na lůžku a v rukou hýčkala spanilé a přelíbezné děťátko. Když je ovinula přebelostnými plenkami, uložila je do jeslí, jež bylo viděti vedle ní, a za chvíli vzavši je, vložila si je zase do klína. Ihned potom viděla jsem ji v království jasnosti Královnou a Paní. Vzáyvala jsem ji tedy obyčejným způsobem a zvláště za jednoho příbuzného jsem ji prosila. Byl ve stavu

VIDĚNÍ KNIHA PRVNÍ

jáhenském a často jsem ho vybízela, by neodkládal a postoupil do posvátného stavu kněžského. On však, předstíraje rozličné důvody k strachu, říkal, že se neodvažuje ještě přistoupiti k něčemu tak těžkému. Když jsem se tedy ve svém vzývání o tom zmínila před svou Paní, odpověděla mi tato slova: Řekni služebníku mému: Neboj se, učiň, co učiniti hodláš, a vydej počet ze služby, kterou ti bylo mně prokazovati a neprokazoval jsi jí.

Ve svátek svatého Jana Evangelisty za služeb Božích, když jsem ležela na loži nemocna, stala se tam ruka Páně nade mnou a viděla jsem tohoto rozmilého kněze Páně, an stál před obličejem trůnu. Vylila jsem tedy u něho své modlitby a žádala, by na jeho přimluvu mi bylo přáno viděti něco z toho, co jemu, když byl na světě, bylo ukázáno. A ihned viděla jsem čtyři zvířata stojící tam způsobem, jak popsána jsou u Ezechiele, i čtyřnásobné kolo před nimi. Po té, když již bylo se mi vrátiti k sobě, viděla jsem dva Anděle, hrozný, a podle tváře soudíc, plné rozhořčení, ani stáli ve spodním vzduchu, a jeden z nich měl v pravici napřažen hrozný meč jakoby k ráně. I řekla jsem svému vůdci: Pane můj, kdo jsou tito? I dí: Mají moc škoditi zemi.

Po té v den Neviňátek viděla jsem veliký zastup bělostných mládenců kráčejících po vysoké hoře se znameními mučednictví, a šel před nimi bělostný Beránek, nesa znamení kříže. I dí

SVATÁ ALŽBĚTA ŠÉNAVSKÁ

k svému vůdci: Pane, kdo jsou ti, jež tuto vidím? I odpověděl: Jsou to nevinní a neposkvrnění, kteřížto následují Beránka, kamkoliv jde. I řekla jsem: Proč, pane, títo více než jiní? A on: Nejenom títo, ale jsou i jiní, kteří jsou nevinní i neposkvrnění, a paníkové vyvolení v Kristu, kteřížto následují Beránka, kamkoliv jde. Já zase: Proč beránka více než jiné zvíře? Odvětil mi: Poněvadž nevinný Beránek neposkvrněný a vyvolený zabit byl pro spásu pokolení lidského.

Na Obřezání Páně zakusila jsem veliké přízně milostivého Spasitele vůči mně. Též o Zjevení Páně rozmnožil Pán svou milost ve mně, i viděla jsem v duchu Paní svoji a její Robátko, jak dleli v jakémisi velice vzdáleném domě. A hle, tři mužové v důstojnosti královské tam vešli a poklekše klaněli se před Dítěm. Jeden z nich vyňav veliký zlatý peníz, jakoby ražený obrazem královským, podal jej do jeho rukou. Podobně i ostatní dva přistoupivše podali mu uctivě svoje dary v jakýchsi nádobkách. Po té i svatba ona, jež se slavila v Káni Galilejské, byla mi ukázána, a zase viděla jsem tam Spasitele s Marií, jeho Matkou, jak stolovali s hostmi, i šest stou dví tam postavených. Nad to i omytí jeho panského těla, jež se slavilo v Jordáně, Pán neodepřel ukázati děvce své. Neboť jsem viděla, jak se svatým Křtitelem svým sestoupil do vod blažené řeky a byl od něho pokřtěn, a jak Ho-

VIDĚNÍ KNIHA PRVNÍ

lubice sestoupila s nebe a spočinula na jeho hlavě. A já procitnuvši z tohoto vidění, v tato slova jsem otevřela ústa: V podobě holubice Duch Svatý se ukázal, slyšán jest otcovský hlas: Tenť jest Syn můj milý, v němž se mi dobře zalíbilo, toho poslouvejte.

Po té ve svátek Očišťování při prvních nešporách učinil mi Bůh cosi nového a nezvyklého. Neboť když jsem byla u vytržení svým obyčejným způsobem a modlila se v duchu k Pánu a a pozdravovala svoji Paní, na niž jsem duchem patřila a zbožné prosby před ní vylévala, tu sestry, jež byly kolem mne, jasně slyšely celé znění mé modlitby. Vědomí nabyvši, nechtěla jsem uvěřiti, když mi to vyprávěly, dokud mi nezopakovaly po pořádku těch slov, která jsem říkala v modlitbě.

Stalo se, že u nás onemocněla jedna letitá sestra nemocí, na níž také zemřela. Tři dni před smrtí se jí náhle tak přitížilo, že jsme už myslely, že zemře, a sběhše se jaly jsme se nad ní říkati litanii. Tu padla tam na mne přetěžká muka a skácela jsem se na zem, a sestry shlukly se kolem mne s modlitbami. Když jsem chvíli ležela jako bezduchá, náhle jsem procitla a pravila: Pomazte ji! Nebylať ještě pomazána olejem. To pověděvši hned jsem byla v duchu. Za chvíli znova procitnuvši, dříve než jsem zase úplně k sobě přišla, všem slyšitelně oznámila jsem vidění, které jsem viděla, řkouc: Paní naše s otcem naším

SVATÁ ALŽBĚTA ŠÉNAVSKÁ

Benediktem sestoupila, a nevím proč, hned zase vrátili se do nebes. A tu byla zde síla zlých duchů, z nichž dosud někteří v podobě psů kolem nás obcházejí nebo sedí na střeše v podobě supů. Stáli pak u lože naší sestry dva Andělé, kteří jim řekli: Odejděte odtud, sestra tato dostala ještě na čas života. Když jsem to řekla a úplně k sobě přišla, nevěděla jsem, že vidění jsem odhalila, i zavolavši magistru, jala jsem se jí tajně vypravovati, co jsem viděla. Ona však mi vyznala, že to vše už slyšela z mých úst. Za tři dni potom, když sestra umírala, v hodinu její smrti spatřila jsem duchem, jak u ní stáli titěž dva Andělé a vzali duši vycházející z těla. Kam však ji nesli, zjeveno mi nebylo. Když jsme se modlily kolem nebožky, viděla jsem sličného Anděla jakoby maličké postavy, jak seděl na vrchu mar a neopustil jich, když ji nesli do chrámu bratří, a byl na nich až do chvíle pohřbení.

Po té zachvátila mě prudká zimnice, i žádala jsem si svátosti Pomazání. Leč pán opat byl se tehdy odebral do sousedního místa, i čekala jsem jeho příchodu. Jednoho večera, za soumraku, když přede mnou seděla magistra, přišel jakýsi velebný muž a stanul přede mnou, i myslila jsem, že jest to pán opat, a zaradovala jsem se. Když jsem mu vytýkala jeho zdlouhavost a tvrdost, blahosklonně přijal moji výtku a potěšil mě řka, že ještě neumru. Žádala jsem ho tedy, by říkal modlitbu Páně a Snešení apoštolské pře-

VIDĚNÍ KNIHA PRVNÍ

de mnou a potom mě pomazal. Když to učinil, a já mu na jednotlivá slova po přestávkách odpovídala, tu jakoby vykonal na mně celý obřad Pomazání, a dav mi požehnání odešel. Ptala se tedy magistra, která všechna moje slova slyšela, s kým jsem to rozmlouvala. I řekla jsem: Což tu nebyl pán opat a nepomazal mne? Ona však pravila, že neviděla nikoho. Tu jsem teprve pochopila, že to bylo vidění duchovní.

Po té, když se blížil svátek Zvěstování, upadla jsem do přetěžké mdloby a dva dni před svátkem ležela jsem nemocna. Na svátek sám ráno tak se mi přitížilo, že přišly k mému loži sestry a říkaly nade mnou litanii. Když odcházely, ptaly se, chtěla-li bych toho dne přijímati, jako i ony minily. Já však pravila, že nechci, nejsouc připravena nějakými záslužnými skutky, jako ony, pro tělesnou nemoc. Když tím zarmouceny odešly, přišel Anděl Páně, a stoje přede mnou složil ruku svojí na mou hlavu a dí: Vstaň a postav se na nohy, jsi zbavena svých nemocí. Přístup k Přijímání, vzmuž se a buď silna. Na ta slova opustila mne náhle všechna mdloba a v celém těle se mi přelíbezně ulevilo. Též toto dodal: Mohl zajisté Pán zmírniti tvoje muka, jež jsi až dosud trpěla, ale chtěl této trýzni tvé, aby se ti spíše uvěřilo. Hned jsem se tedy oblékla, vstala se svého lůžka a sestoupila dolů s úplnou silou a zdravou barvou a přišla jsem vesele do shromáždění sester ke všeobecnému údivu a u-

SVATÁ ALŽBĚTA ŠÉNAVSKÁ

činila jsem, co mi rozkázal. Téhož dne ukázalo se mi také Zvěstování Páně samo. Viděla jsem totiž v duchu svou Paní jakoby v nějaké jizbě, ana stála na modlitbách, a náhle zjevil se před ní Anděl veliké jasnosti a jakoby k ní býval mluvil. Ona však spatřivši ho, zdála se zaleknuta, a po vzájemné rozmluvě uctivě se mu uklonila, a on ihned zmizel.

Den před Nedělí Květnou, když již nastával čas nešpor, stála jsem samotna v oratoři a byla pohřížena v modlitby. A hle, proud hojného světla náhle se vylil s nebe na mne, působě mi vedro jako slunce, když září v síle své. I padla jsem velice prudce naznak na zem a přišla jsem do vytržení mysli. Tu sestry sbíhaly se ke mně, chtějíce mi nadzdvihnouti hlavu se země, by mi podložily podušky, ale žádným úsilím jí nezdvihly. A za krátko přišel Anděl Páně, vzpřímil mě rychle a postavil na nohy řka: Člověče, vstaň a postav se na nohy své, a budu s tebou mluvit, a neboj se, neboť já s tebou jsem po všechny dny života tvého. Mužně si veď, a posilniž se srdce tvoje a očekávej Hospodina. A řekneš přestupníkům země: Jako kdysi pohané mne ukřižovali, tak jsem každodenně křižován mezi těmi, kdo zhřešili proti mně v srdcích svých. Neboť odvracejí tváře své ode mne a srdce jejich jest ode mne daleko, by neviděli a nepřemýšleli, jak jsem trpěl a kterak jsem je vysvobodil Krví svou. A řekneš jim: Vraťte se přestupníci k Pánu

VIDĚNÍ KNIHA PRVNÍ

Bohu svému, neboť jest milostivý a milosrdný, jenžto nechce smrti hříšníka, avšak spíše, aby se obrátil a živ byl. To pověděv odešel. Já pak naznačila jsem sestrám, by přinesly destičky a písmem zachytily tato slova. Neboť mi nebylo možno něco jiného promluvit, dokud nebylo vše dle mého vypravování napsáno.

Na neděli Květnou samu zase v čas služeb Božích, když jsem podobně padla, vztýčil mě Anděl řka: Člověče, přemýšlej, co jsi, že jsi prach a popel a chatrná nádoba z hlíny. Slyš mne, jenž budu mluvit s tebou. Toto praví Pán: Plna jest země nepravosti a tento národ není národem mým, nýbrž národem zvrhlým mně jest. Zatvrdilo se srdce jejich a nechápou a nebudou moci rozuměti slovům, jež jsem mluvil, ale odstupují ode mne. Běda jim, neboť jsou zdolání ďáblem a poslouchají ho a zneuctívají tvář moji svými ničemnými skutky a zapomněli na Boha, tvůrce svého. I řekla jsem: Pane můj, nevím, co mi dlužno říci nebo učiniti, neboť jsem neučená v božských Písmech. I řekl mi: Dosti tobě jest na milosti mé. Neboť kdo má, bude mu dáno, kdo nemá, i co má, vzato bude od něho.

Po té v pondělí, když jsem byla na matutinu, vložil Pán slovo do úst mých. I řekla jsem náhle: Běda vám, pokrytcové, kteří ukrýváte zlato a stříbro, to jest slovo Boží a zákon božský, jenž jest drahocennější zlata a stříbra, byste se zdáli lidem nábožnými a nevinnými, u-

SVATÁ ALŽBĚTA ŠĚNAVSKÁ

vnitř však jste plni zlé povahy a ve svých nečistotách přicházíte na místo nejsvětější, kterým jest oltář Boží, byste přijímali. V pravdě Pán odvrací své tváře, aby neviděl zápalův a obětí vašich. Tu jste nešťastnější těch, kdož na vás hledí jako na zrcadlo, když pozorují vaše zlé skutky a pohoršují se vámi. Beze vší pochyby vězte, že zákon zahyne nejprve od kněží a starších v této době.

Ve středu zase, když jsem byla sama v kapitole, upadla jsem do vytržení. I řekl mi Anděl Páně: A ty, synu člověka, řekneš těm, kdož přebývají na zemi: Slyšte národové! Bůh bohů promluvil: Čiňte pokání, neboť blízko jest království Boží, a obraťte se ke mně celým srdcem svým, a já Pán obrátím se k vám a usmím se zase s vámi. Neboť nebudete-li chtít a budete-li mne popouzeti k hněvu, ve svých hříších zemřete a smrt pohltí vás náhle jakoby nic nevědoucí, a budete ubožejší, všeho stvoření i tupých hovad, neboť ta po smrti žádného zla již netrpí. Vy však budete mučení v ohni věčném, kde bude pláč a skřípění zubů bez konce. I řekla jsem: Pane, neumím mluvit a váhává jsem k řeči. I řekl: Otevři ústa svá, a já budu mluvit, a kdo tebe slyší, slyší i mne.

Na Bílou Sobotu šla jsem do kapituly a na prahu kaple jsem se skácela, i oblilo mě světlo, a Anděl stoje u mne dí: Ubožáci největší, kteří si shromažďujete poklady v trestech pe-

VIDĚNÍ KNIHA PRVNÍ

kelných! Nevíte, že vznešení a mocní zahynou v den Soudu, že boháči a mudrci truchletí budou? Sláva světa věc bídna, běda těm, kteří ji milují! Já volal jsem, praví Pán, a znova volám, a kdo jest, jenž mě uslyší a přivolí k mým radám? A když jsem volal, volal jsem a pravil: Žízni-li kdo, pojd' ke mně a napij se, a z těla jeho poplynou vody živé. Ó člověče, ať jsi kdokoliv, řekniž: Hle já; a řekne tobě: Zapři sebe sám, staň se poslušným a pokorným srdcem a pojd' a následuj mne, a já vyzkouším, jsi-li pravdomluvný, čili nic, a ty stoje a vytrváváje neochabuj v boji. Neboť kdo dobře bojovati bude až do konce, ten bude spasen.

Jednoho dne velikonočního v poledne, když jsem si chtěla odpočinouti, stanul u mého lůžka Anděl Páně a řekl mi: Nezarmucuj se tím, co se ti stává, dosti jest tobě na mé milosti, neboť neopustím tě, ač-li ty sama chceš. Snaž se býti poslušna s veškerou pokorou srdce a radostí. Budiž trpělivá ke všemu protivnému, nevynášej se k pýše, ale ponižuj se vždycky, bys byla povýšena, nikým nezhrdej, nikým neopovrhuj, ve všem dávej příklad dobrý. Miluj Pána Boha svého z celého srdce svého a bližního svého jako sama sebe, a co jsem dal tobě, dávej ty jiným, aby i oni se občerstvili, neboť neměla bys, kdyby ti nebylo dáno s hůry. Kromě toho i jiného mnoho připojil, jako otec dceru mě dobrotivě uče, ale zapomněla jsem to, běda, neboť přišel na mne spánek.

SVATÁ ALŽBĚTA ŠĚNAVSKÁ

Ve svátek svatého Marka Evangelisty viděla jsem bránu otevřenou na nebi a z ní vylila se na mne veliká záře, a v tom jsem se skácela na zem. Ve vytržení viděla jsem před trůnem Božím, jako jsem také ve svátek blaženého Jana Evangelisty viděla, čtyři zvířata, každé o čtyřech tvářích, jež jsem pozorovala takto rozložené: tvář liská byla na straně přední, jež hleděla k trůnu, v zadu pak byla tvář orlí. V pravo byla tvář lva, v levo tvář telete. Měla také po šesti křídlech, z nichž dvě nad hlavou každého vztlýčena navzájem se spojovala. Dvě byla rozpjata, že křídlo každého zvířete se dotýkalo křídla zvířete druhého, a dvěma kryla svoje těla. Byla pak plna očí vpředu i vzadu. Ukázalo se také veliké, světla plné kolo, stojící před nimi u trůnu, zabírající jakoby čtyři kola, jež tak byla spolu propletena, že každé zabíralo částečně dvě sousední, a všechna dotýkala se většího kola uvnitř svými kruhy. Byla pak jakási prostora mezi těmito čtyřmi kolem středu kola většího, rudá jako plamen ohně, a z ní, zdálo se, vycházely jakoby nějaké jiskérky a sršely po všech kolech, jakoby vyživující se z ní. Odtud v téže chvíli vstoupilo mi na mysl: Duch života byl v kolech (Ezech. X, 17). Když pak jsem se dívala, rozešla se zvířata od sebe na čtyři strany, a před každým z nich šlo jedno kolo.

Kterousi neděli, když se u bratří sloužila Mše, vyhlédla jsem náhodou z okna, přejíc si sly-

VIDĚNÍ KNIHA PRVNÍ

šetí, jak bratří zpívají slávu Bohu. Stál pak náhodou na cestě muž jakýsi a hulákal na jiného: Kde mi tak dlouho vězíš, ďáble? A v tom spatřila jsem Satana v podobě černého a netvorého telete státi u něho. Ať se tedy napomenou věřící v této věci, by se chránili takovýchto špatných řečí.

Na Svatý Duch byly sice u nás zastaveny slavnosti mešní pro vyobcování hraběte, ale přece útěchy své nezastavil Pán děvkám svým. Neboť přišel jeden z kněží k nám, nesa ve schránce Svátost Těla Páně, již bylo nám dle obyčeje přijímati. Když byl vpuštěn a položil schránku na oltář, který jest uvnitř u nás, viděla jsem veliké světlo vystupovati z nebe a namířilo na ni jako proud slunce a celou ji ozářilo. Ale i sněžnou Holubici bylo viděti, jak středem jeho přiletěla a usadila se vedle ní. Přišel i Anděl Páně a jako svědek naší zbožnosti postavil se u oltáře, až jsme postupně všechny přijaly.

V nedělní noci před svátkem Apoštolů Petra a Pavla, když jsem stála v místě modlitby a začínala pociťovati obyčejná muka, velice jsem se polekala, neboť jsem byla převelice zkrušena o Narození svatého Jana Křtitele, který se mi po třídenní mdlobě a krutém strádání, jež jsem vytrpěla v jeho svatvečer, pln slávy ukázal. Chtěla jsem tedy tentokráte, kdyby možno bylo, odvrátiti od sebe utrpení, a odešla jsem z místa, na němž jsem stála, chtějíc vyjíti z oratoře. Když

SVATÁ ALŽBĚTA ŠÉNAVSKÁ

jsem udělala několik kroků, přitížila se nade mnou muka tolik, že jsem nemohla jít a stěží jsem se vrátila na svoje místo, kdež jsem se ihned skácela na zem. V tom už stanul při mně Anděl Páně a řekl naší řečí: Ó bídnic, proč to tak nerada trpíš? Jak mnoho těch, kteří by to rádi snesli, kdyby jim bylo dáno dojít toho, čeho ty docházíš. Netrpíš-li to v přítomnosti, vytrpíš to jistě na onom světě, kde krutěji tobě jest trpět, než si zasloužíš vidět, co ti nyní vidět připraveno. I řekla jsem: Pane můj, z veliké křehkosti mé vzešla mi tato netrpělivost. A chceš-li mě potěšit, pane, co mi ukážeš? I dí: Pojď a viz a popatř na líbeznost, které se ti dostane od Boha tvého. A ihned vznesl mě vzhůru do vysokého vzduchu a nahlédla jsem branou jasnosti a viděla obyčejným způsobem slávu blaženého města Božího. Potom zase byla jsem přivedena do bídneho těla a poněkud jsem si oddechla. A znova byla jsem v duchu a viděla před onou zmíněnou branou jakoby visící váhy, a stál tam můj Anděl drže jednu knihu, a Satan, drže knihu druhou. Srozuměla jsem, že ta, kterou držel Anděl, jest kniha mých spravedlností, druhá však, kniha mých provinění. I vložili oba knihu, již drželi, na váhy, a zdála se převažovati kniha provinění. Stál tedy Anděl jakoby zarmoucen a dí: Nebude tomu tak, poněvadž přemnoho velikých bolestí za svoje hříchy vytrpěla a často vzala na sebe kruté bičování. A když více

VIDĚNÍ KNIHA PRVNÍ

takového vypočítal, dí: Odložiti jest to až do zítřka. Tu vrátila jsem se k sobě a s hojnými slzami zvolala: Nevcházej v soud s děvkou svou, Pane, ale prosím snažně o smilování tvé, bys dříve odpustil mi hříchy, než přijdeš soudit na soud. Když pak jsem byla svírána nesmírnou úzkostí, znovu se mi zjevil Anděl, i řekla jsem mu: Pane, co jest mi činiti? Pouč mě, pane můj! On dí: Buď poslušna velice, pokorna, trpěliva a přívětiva. Ráda snášej, co tě potkává, s láskou objímej, co s tebou činí Pán, a těm, kdož to milují, a všem, kdož se svěřili tvým modlitbám a kterým jsi se zavázala, věnuj modlitby. To pověděl odešel. Já však přece kolísajíc v srdci jsem o tom přemítala řkouc: Což jsem nemívala vždycky hojné důvěry v Tělo Pána svého Ježíše Krista? Což Ono není odpuštěním všech hříchů? K Němu se s jistotou uteku. Prosila jsem tedymagistru, by rychle vyslala posla a požádala pána opata, by zítřejšího dne sloužil Mši Nejsvětější Trojice a donesl mně božskou Svátost. Bála jsem se totiž, že toho dne zemru, pro slova Andělova: Dlužno to odložiti až do zítřka. Když tedy, jak jsem žádala, sloužil Mši, zrovna v čas bohoslužby přišla jsem do vytržení mysli a zase viděla jsem váhy, jako večer, i knihy na nich. Přišel tedy Anděl, věrný můj ochránce, nesa jako by maličký chléb, jaký mívají kněží při Mši, a položil jej na knihu spravedlností a v tom jako by byl přidal ohromnou hmotu, tak rychle převá-

SVATÁ ALŽBĚTA ŠÉNAVSKÁ

žil knihu na druhé misce. Já tedy s radostí procitnuvši zvolala jsem: Svatá Trojice, Otče i Synu i Duchu Svatý, do rukou moci Tvé, do rukou milosrdenství Tvého poroučím ducha svého, smysl svůj, úmysly své, myšlenky své a celé tělo své, život svůj, konec svůj a všechny své skutky, vždy budiž požehnání Tvé nade mnou, ve dne i v noci, a přivediž mě milostivostí tvou do života věčného. A též jsem připojila, hodlajíc přijímati: Pane, nejsem hodna, bys vešel pod střechu mou, ale uzdrav mě a zdráva budu, neboť chválou mojí Ty jsi, abych si zasloužila přijmouti Tělo Tvoje a Krev Tvoji nikoli k soudu, nýbrž na odpuštění všech svých hříchů. V tutéž dobu viděla jsem také v duchu pána opata ve chrámě bratří, an zbožně proměňoval spasitelnou Svátost, i Holubici, sedící při Oběti, i jasnost světla vůkol. Po té přišel ke mně, nesa mi, po čem jsem toužila, a svatým Přijímáním jsem utěšila svou duši.

Ve svatvečer Apoštolů zase, o nešporách po velikém soužení spatřila jsem je duchem v oblasti jasnosti a zároveň s nimi Matku Páně. Také jsem viděla ony váhy, jako před tím, a vloženy byly na ně knihy. Bylo pak množství ďáblů kolem jedné mísy a množství Andělů kolem druhé, a zdály se stejné váhy. Tu vzývala jsem Paní svou i Apoštoly s velikými úzkostmi, neboť jsem si myslila, že jistojistě zemru, i vrátili se kousek dovnitř. Když se mi zjevíli znova, a já neustávala vzývati jich i jiných přemnohých

VIDĚNÍ KNIHA PRVNÍ

svatých, převážila se kniha spravedlností. Po té, když jsem se zotavovala, přišel ke mně můj Anděl a řekl mi : Dána jest ti ještě lhůta k životu, polepši života svého. I řekla jsem : Pane můj, co mi ještě jest činiti ? Což nepoznáváš mé slabosti a že nemohu více, než činím ? Tu mě poučil a vybídl k jistému trýznění tělesnému, o kterém jsem už sama často u sebe přemítala. Nabyvši vědomí řekla jsem : Rozvaž, Petře, na rozkaz Boží pouta zemská... a mimo to i jiné modlitby k němu. A připojila jsem : Svatý Pavle Apoštolé, hlasateli pravdy a učiteli národů, oroduj za nás u Boha, který tebe vyvolil. A k tomu jsem dodala : Pane, dle skutku mého nesud' mě bídnu a hříšnou, nic záslužného jsem nevykonala před obličejem Tvým, a proto žádám Velebnost Tvoji, bys Ty, Bože, zhladil moji nepravost, neboť ze země jsi mne utvořil. I toto : Nevydávej šelmám duše vyznávající se Tobě a duši chudých svých nezapomínej do konce. Ve dne, při Mši ukázali se mi zase svatí Apoštolé a zároveň s nimi naše Paní. Tu viděla jsem také duchem, jak bratří přisluhovali v kostele, i pána opata u oltáře, a pověděla jsem sestrám, jakou měl kasuli. Téhož dne, když k nám byla přinesena Nejsvětější Svátost, viděla jsem totéž vidění jako na Hod Boží svatodušní.

Ve svátek blaženého Ciriaka, který byl v neděli, když jsem po šest dní stonala onou nemocí, která mi obyčejně předchází vidění věcí

SVATÁ ALŽBĚTA ŠÉNAVSKÁ

velikých, vyvlekla jsem nemocné údy z lůžka a šla na skryté místo, bych se modlila. Když jsem se pohroužila do žalmů, byla jsem stížena prudkou bolestí a přišla jsem do vytržení mysli. Byla asi hodinka třetí. A hle, Anděl Páně přišel vznesl mě do výše, že jsem shlédla všechny končiny země. A viděla jsem jakoby ohnivé šípy, se zpátečními ostny kolem dokola, jak padaly s nebe na zemi, hustě jako sníh. Tu pojala mne veliká úzkost, neboť jsem se bála, že to oheň, který snad ztráví celou zemi. I dí mi Anděl: Není to oheň, jak myslíš, ale jest to hněv Boží, který přijde na zemi. A to nepřestala jsem viděti až do hodinky šesté. Tehdy nabrala jsem maličko dechu a už se vracela k sobě. Znova však přišel Anděl a stál přede mnou řka: Proč ukrýváš zlato do bláta? to jest slovo Boží, poslané ústy tvými na zemi, nikoliv aby se ukrývalo, nýbrž aby se vyhlašovalo k chvále a slávě Pána našeho a k spáse lidu jeho. To pověděv pozdvihl na mne bič, kterým mě jakoby u velikém hněvu pětkrát přehořce mrskl a tolikrát také jsem zalomcovala celým svým tělem, že se až toho zhrozily všechny sestry, jež byly kolem mne. Po té vložil mi na ústa prst své přebělostné ruky řka: Budeš něma a nebudeš moci promluvit až do hodinky deváté, kdy vyjevíš, co s tebou učinil Pán. Když tedy odešel, zůstala jsem jako polomrtva skoro až do nóny. Posléze, když jsem se zdvihla, vůbec nic jsem nemo-

VIDĚNÍ KNIHA PRVNÍ

hla říci a dala jsem sestrám znamení, by zavolaly pána opata. Když přišel a již zvonilo na nónu, nebyl ještě rozvázán můj jazyk, i dala jsem znamení naší magistře, jež jediná věděla o mém tajemství, by mi přinesla, co jsem tajně ukryla pod svým lůžkem, totiž část této knížečky, kterou jsi u mne, bratře, nechal. Neboť přepevně jsem si uložila, jak jsme se smluvili, že až do konce svého života budu ukrývati všechny tyto spisy. Když jsem tedy podala donešenou knížečku do rukou pánu opatovi, rozvázala se pouta jazyka mého v tato slova: Ne nám, Pane, ne nám, ale Jménu Svému dej slávu. Po té tři dni těžce jsem strádala na celém těle, neboť otřeseno bylo veškero moje tělo hořkostí biče. Čtvrtého dne vypotivši proudy potu, nabyla jsem zase sil.

O Nanebevzetí nejblaženější Paní naší po přijetí božské Svátosti hrozně jsem sebou zatřásla a ochably všechny moje síly a skácela jsem se do vytržení a viděla jsem totéž vidění jako loni toho času. I pozdravila jsem Paní svou řkouc: Blahoslavená jsi Panno Maria, Rodičko Boží, která jsi uvěřila Pánu, dokonáno jest v tobě, co ti bylo řečeno. Hle, jsi vyvýšena nad sbory andělské. A připojila jsem: Nad zdraví a všecku krásu byla jsi vyvolena od Pána, a hodna jsi býti nazývána Královnou nebes, neboť i sborové andělští jsou tvými společníky a spoluobčany. V čase tom stanul u mne Anděl

SVATÁ ALŽBĚTA ŠÉNAVSKÁ

Páně, a hledě na mne s tváří něžnou a jakoby soucitnou, promluvil ke mně: Nezarmucuj se, a nerozrušuj se srdce tvoje. Svatých vidění, jež vidíš a míváš jakoby obyčejem, nebudeš už viděti až do dne své smrti, vždycky však hled' a pozornost svoji upírej bez ustání na světlo svaté, světlo nebeské. To dáno jest ti až do konce tvého života a po tomto životě světlo věčné, kterého ti poskytnouti račiž Ten, jenž v dokonalé Trojici živ jest a kraluje Bůh po nekonečné věky věkův. A odpověděla jsem: Amen. A řekla jsem mu: Pane, stalo se mi to pro moji nedbalost? I řekl: Ne, ale Otec siroteků smíloval se nad tebou a učinil s tebou dle milosti milosrdenství svého. Když jsem se tedy rmoutila u sebe nad tím slovem, jež pravil, že obyčejných vidění už vídati nebudu, užil této vhodné chvíle můj úkladník a jal se mě trápit ve snách. Neboť se mi zdálo ve snách, že jsem před ním utíkala a vzývala pomoc Páně a Paní své a že jsem mu nastavovala znamení spásenosného kříže. On však přece krutě zdál se na mě doléhati. A když po celé tři noci byla jsem takto trmácena, tu třetí noci procitnuvši z tohoto trýznění, posadila jsem se na lůžku a s velikým pláčem jala se takto naříkati: Pane, Bože Všemohoucí, Tvé Velebnosti, Tvé Nejsvětější Trojici stěžuji si na tohoto bohopustého úkladníka svého, jenž před Tvým svatým Jménem, které, ať spím nebo bdím, vždycky vzývám, ne-

VIDĚNÍ KNIHA PRVNÍ

má žádné úcty, by mě ustal trápiti, když ho jím zapřísáhnou. Kříže Tvého, Pane, nejsvětějšího se nebojí, aby prchl před tváří jeho, když jej naň zdvihám. Ale i nejsvětější Paní své, ustavičné Panně Marii, kterou stále vzývám, i všem svatým Božím si stýskám, poněvadž ani pro ně nemá žádné cti aniž bývá zastrašen ode mne, když je vzývám. Po této a podobných modlitbách četla jsem patnácte žalmů ke cti naší Paní s jinými ještě některými jejími chválami. Když jsem se je pomodlila, žádala jsem od ní přeúsilovně, by mi vyprosila od Pána, aby vzal ode mne onoho zlosyna a na příště udělil pokoje děvce své. Sotva jsem se domodlila, a hle, viděla jsem ho, jak utíkal ode mne v podobě kozy a s náramnou prudkostí prošel domem modlitby, unikl oknem s velikým a strašným řevem. I naši psi, popuzeni tím, sběhli se a jakoby viděli cosi nového, s velikým štěkotem daleko ho pronásledovali. Od té doby tedy nepocítila jsem jeho zloby milostí Pána, který umí vytrhnouti svoje z pokušení. A nyní blahopřejte mi, služebnice Kristovy, že k útěše vaší v těchto a podobných věcech přemnohých zvelebil Pán svoje milosrdenství se mnou, nikoliv jako soudce zásluh, nýbrž jako nejštedřejší rozdělovatel milosti a útěchy své všem, kdož doufají v jeho milosrdenství. Jeho tedy oslavujž, duše má, ze všech sil, Jeho miluj, v Něm plesej od tohoto času až na věky. Sláva a čest vznešené

SVATÁ ALŽBĚTA ŠÉNAVSKÁ

Trojici, chvála milosrdnému Kristu, kralujícímu
s Bohem Otcem a Duchem Utěшитelem na věky
věkův. Amen. KONČÍ SE KNIHA PRVNÍ.

ZAČÍNÁ SE KNIHA DRUHÁ

řelaskavé jest milosrdenství Boha našeho a milostí za milostí obohacuje ty, kdož ho milují. Dle množství dobroty své rozhojnil útechy svoje v děvečce své jak zjevno z knihy předcházející, a hle, neméně dobrotivě dosud vzta-

žena ruka jeho k útěše. Neboť nezadržuje jí reptání těch, kteří za veliké se považujíce a tím, co slabším se zdá, pohrdajíce, nehrozí se tím vysmívati bohatství jeho dobroty. Přece však jest se jim báti, by neuslyšeli s reptáčem slovo hospodářovo: Čili oko tvé nešlechtné jest, že já dobrý jsem? Pohoršujeť je, že v těchto dnech nejvíce v pohlaví křehkém Pán ráčí zvelebovati svoje milosrdenství. Ale proč nepřichází nikomu na mysl, že podobně se stalo za dnů otcův našich, když mužové znetečněli, a Duchem Božím byly naplněly svaté ženy, by prorokovaly, rázně spravovaly národ Boží nebo také slavně vítězily nad nepřátely israelskými, jako Olda, Debora, Judith, Jahel a jim podobné? A tož doufajíce, že to bude pro poučení myslí pokorných, připojujeme dle vypravování jejího i to, co po napsání knihy předcházející Pán ráčil vykonati ve své děvečce.

Bude snad čtenáře rušiti, že jí bylo řečeno Andělem, jak o tom psáno výše: »Svatých vi-

SVATÁ ALŽBĚTA ŠÉNAVSKÁ

dění, jež vídáš, nespatriš vícekrát až do své smrti«, když přece jest známo, že i po tom čase vídala vidění podobná předešlým. Ale, jak se domnívám, slovem »svatých« mínil výhradně ona vidění nebeských tajemstev, jež vídala v nebi jakoby otevřenou branou o největších slavnostech a často ve dny Páně. Neboť od toho času, co jí byla řečena ona slova, úplně jí přestala taková vidění. Než tam, kde se jí ukazovala podoba brány, neustalo se jí jevíti světlo veliké jasnosti, dle slov Andělových, která jí pravil: Pozoruj bez ustání a viz světlo svaté, světlo nebeské, toť dáno tobě až do konce života tvého.

Vidění, které viděla děvče Páně na vigílii svatodušní, což bylo na počátku čtvrtého roku jejího navštívení, vypověděla takto: Byla jsem v duchu a přenešena jakoby na zelenou přerozkošnou louku, a byl se mnou Anděl Páně. I viděla jsem podobu mramorového sloupu jakoby z propasti až do výše nebe, a byla tvaru trojbokého. Jeden bok byl bílý jako sníh, druhý červený a třetí byl barvy mramorové. V nižších jeho částech bylo viděti deset přeskvělých paprsků, jež dokola trýskaly z něho šikmo na zemi, a každý z nich zdál se podložen přemnoha paprsky bělostnými a červenými. Když jsem se divila u sebe tomuto vidění, pravil mi Anděl: Pozorně se dívej na to, co vidíš. I díím k němu: Pane můj, ukaž mi, prosím, co to znamená. I dí: Sloup, na nějž se díváš, s trůnu Božího sestou-

VIDĚNÍ KNIHA DRUHÁ

pil do propasti, a tři boky, které na něm vidíš, znamenají Svatou Trojici. Pozoruješ na něm tři barev: bílou, červenou a mramorovou. Bílá barva naznačuje člověčenství Kristovo, červená Ducha Svatého, mramorová odnáší se na Božství Otcovo. Deset paprsků, jež na něm vidíš, jest desatero přikázání Zákona. Z těch, jak vidíš, vychází nescíslné množství paprsků jednak bílých, jednak červených; těmi se naznačují plnitelé Zákona. Bílé značí ty, kdož se pro zákon Boží uchránili čistými a neposkvrněnými, červené ty, kteří raději krev svou za Krista prolili, než by přestoupili Zákon. Po té řekl mi: Pohlédni vzhůru! I viděla jsem kolem vrcholu sloupu nescíslné množství jiných paprsků, polobílých a poločervených, vycházejících z něho na všechny strany, a jiných přemnoho k nim připojených. A když jsem se tomu mlčky divila, řekl mi: Toto jsou společníci a spoluobčané moji, bělostní čistotou, rudí láskou, kterou neustále k Pánu hoří. Ty, jež se k nim připojují, jsou svatí, kteří požívají jejich blažené společnosti. A dodal: Bedlivěji si to prohlédni, neboť, aj, začínáš si toho již málo považovati. A proč se to nepíše, jako se to psávalo? Když jsem se vracela k sobě z vytržení a nabírala dechu, v té Pán vložil mi do úst slovo a řekla jsem: Pane, na nebi milosrdenství tvoje a pravda tvoje až do oblaků, spravedlnost tvoje jako hory Boží, soudové tvoji propast mnohá. Opojení budou z hojností domu tvého, a prou-

SVATÁ ALŽBĚTA ŠÉNAVSKÁ

dem rozkoše své budeš je napájetí. Pane, u Tebe jest zdroj života a v světle tvém uzříme světlo. Rozestři milosrdenství svoje před těmi, kteří tě znají, a spravedlnost svoji před těmi, kteří jsou přímého srdce. Připojila jsem také tato slova: Děkuji Tobě, Pane Ježíši Kriste, že jsi ukázal mně, nehodné služebnici své, věc velikou a divoucí, plnou tajemstev.

Po té nadešla slavnost blaženého Předchůdce Páně a zase neopomenul mi prokázati bývalou milostivost. Neboť o vigilií jeho narození, asi v hodinku devátou, po přetěžkém zkrušení těla mého zjevil se mi v slávě, v níž jsem ho vídala, i žádala jsem ho úsilovně, by mi s jeho pomocí bylo možno spatřiti tvář Naší Paní, kteráž déle než obyčejně mi byla skryta. Hned po těchto slovech zmizel, a já vrátivši se k sobě, takovéto chvály jsem se chopila: Toto jest jeden ze vznešených a přemocných nebeského dvora, kterého ruka Páně posvětila v útrobách matčiných, jehož zásluhami by nám zpomoženo bylo, pokorně žádáme. Znova pak jsem zápasila, tíže než před tím, a uslyšela jsem od Anděla, který stál u mne, odpověď takovouto: Velice dlouho potrvají ti tato muka, nedostaneš-li odpuštění od svého duchovního otce. Já však nebyla jsem nikterak s to, bych pověděla tato slova sestrám, jež byly kolem mne. Ony tedy domnívajíce se, že již nastává konec mého života, z vlastního popudu oznámily to pánu opatovi, a on přišed

VIDĚNÍ KNIHA DRUHÁ

odříkal nade mnou litanie a modlitby. Tu já s nesmírnými nesnázemi řekla jsem posléze, sbírajíc slova: Uděl mi odpuštění, otče! Když jsem tedy dostala od něho odpuštění, ihned jsem se uklidnila a byla jsem přenešena do vytržení. A hle, nejslavnější Paní naše, vyšedší z nebes s blaženým oním Předchůdcem, ráčila ukázati své děvče svoji žádoucí tvář. A dosti dlouho se mnou rozmlouvali, ale pro hříchy zapomněla jsem jich slov.

V den svátku po Evangeliu znova se mi ráčil zjevití muž Boží. Když jsem mu horlivě doporučila sebe i všecko shromáždění bratří a sester, odpověděl mi takto: K tomu je přemluv, aby tím, co vykonal s tebou Pán, napomenuti, ve všem se snažili napravit, neboť Pán smiloval se nad nimi a ještě více se smiluje. V tom budu jim ochotně pomáhati. To pověděl, vzat byl s očí mých. A ihned přenesl mě Anděl Páně a přišli jsme na rozkošnou zelenou louku. A hle, ukázaly se tam tři spanilé dívky, ubírajíce se podél jakéhosi potůčku, v šatu ne dosti bílém, bosy a s velikou červeností na nohou. Když jsem u sebe přemítala, kdo by byly nebo co tam samotny dělají, řekly mi: Nediv se, jsme duše a bývaly jsme v kázni řeholní, jedna z nás od věku dětského, druhá od věku dívčího, třetí od pozdnějšího věku. A poněvadž se lidem o nás zdálo, že máme jakési zásluhy, méně než bylo třeba pomáhalo se nám po smrti modlitbami.

SVATÁ ALŽBĚTA ŠĚNAVSKÁ

A ačkoliv bylo nás možno vysvoboditi za rok, kdyby se nám bývala udílela náležitá dobrodiní, hle, již na třináctý rok jsme tu zadržovány. A netrpíme jinými tresty, než velikým strachem z tří hrozných psů, od nichž jako bychom neustále byly ohrožovány pokousáním. Proto kdybys laskavě poprosila svého opata, by ke cti Boží obětoval božskou Oběť za osvobození naše i všech věrných zemřelých, doufáme, že budeme spíše vysvobozeny a bude nám možno přejíti v radosti nám připravené. Když jsem to oznámila našim sestrám, shromáždivše se se zbožnou myslí, podjaly se společně za ně tělesného trýznění a rozdělivše si žaltář, s veškerou horlivostí prosily Pána za jejich vysvobození. Ale i pán opat mnou vybidnut přišel dne příštího po officiu nočního bdění a sloužil bedlivě služby Boží za věrné zemřelé. Právě v čas svaté Oběti byla jsem přenešena na místo svrchu zmíněné a znova se mi tam ukázaly ony dívky, které jako by s velikým spěchem stoupaly proti proudu potoknímu. Připojivši se k nim, vyptávala jsem se jich, kdo a odkud jsou a jak se jmenují. Jedna z nich odpověděla za všechny: Dlouho by bylo, abychom vše o sobě vyprávěly, ale abych krátce odpověděla, jsme ze Šaska, já se nazývám Adelheida, tato vedle mne Methilda, sestra moje dle těla i ducha, ona pak Libista, toliko duchovní sestra naše. Vidouc, že nerady by přodlévaly, nechtěla jsem jich déle zdržovati,

VIDĚNÍ KNIHA DRUHÁ

ale co nejpečlivěji jsem jim doporučila sebe i celé naše shromáždění, by se za nás přimlouvaly, až budou přijaty do společenstva svatých. Ony ochotně to slibivše, zrychlily krok. A hle, na cestě, kterou se ubíraly, zjevil se před nimi Anděl Páně v podobě krásného mládence a jako by je vedl, šel před nimi se stejným spěchem. Když se přiblížily k jakési budově, do které vídám často přijímány blažené duše, vyšli z ní tři velební mužové, každý se zlatou kadidelnicí, a každou z nich nakouřili. A hned od kouře kadidlového jak jejich tvář tak oděv nad sním zbělely a tak byly šťastně uvedeny až dovnitř budovy.

Po té zůstávala jsem v trvalé zemdlenosti až do svátku Apoštolů. V noci však, jež předcházela vigiliím, tak silná mdloba padla na všechny moje smysly, že sestry, svrchovaně se mnou utrmácené, nečekaly již ničeho než mého konce. Stál pak u mne Anděl Páně po celou noc a ukázalo se mi Kníže apoštolské v kráse nesmírného jasu. Z vidění jeho měla jsem takovou rozkoš, že mi bylo zapomenouti vší tělesné trýzně, na niž nebylo možno hleděti bez těžké bolesti sestrám, jež byly kolem mne. V této tělesné trýzni byla jsem až asi do hodinky šesté dne příštího. A doneslo se pánu opatovi o souženích mých, i navštívil mě. Když povzýval nade mnou Pána a požehnal mi, přišla jsem posléze do úchvatu a tak jsem odpočinula. I vi-

SVATÁ ALŽBĚTA ŠÉNAVSKÁ

děla jsem v tomto vytržení svém blažené Apoštoly Petra a Pavla přeslavně korunované a obklopené nezměrným jasem, a palmy v jejich rukou. Kníže apoštolské, hledíc na mne, dí: Co ti milejší, býti takto trýzněna a požívatí našeho vidění, či nemíti ani trýzně ani vidění? Dímu: Pane můj, možno-li to s milostí Boží a vaší, raději si přeji trpěti tato muka, než abych byla zbavena vaší sladké útěchy. Dobře jsi řekla, odpověděl, a proto od té chvíle budeš menší bolesti trpěti při svých viděních. A otázala jsem se ho: Pane, co bylo příčinou, že jsem právě tolik vytrpěla? I odpověděl: Pro nic jiného jsi se tak těžce nerozstonala, než proto, by tím slavnějším se ukázal na tobě zázrak tvého uzdravení. Vstaň tedy a budiž zdráva! Mluv, ale chraň jazyka svého marných řečí, a Pán dá tobě moudrost a rozum. Jak to řekl, nabrala jsem dechu a pravila jsem: Uvolni, Petře, z rozkazu Božího okovy zemské, který otvíráš království nebeská blahoslaveným. Svatý Pavle Apoštole, hlasateli pravdy, oroduj za nás u Boha, jenž tebe vyvolil. A dodala jsem: Poslal Pán ruku svou a dotekl se úst mých a naplnil je Duchem moudrosti a rozumu. A hned po tom vstavši odešla jsem z lože zdráva s obnovenými všemi silami.

Ve svátek při Mši méně než obyčejně zmořena spatřila jsem zase Apoštoly Kristovy, a když pán opat žehnal posvátnou hostii, viděla jsem,

VIDĚNÍ KNIHA DRUHÁ

jak se proměňovala v pravou podobu Těla a Krve. Když jsme z ní všichni přijali a když se skončily slavné obřady mešní, tu jeden ze dvou Andělů, jež jsem viděla státi u oltáře, drže v ruce zlatou kaditelnici, vznesl se k Apoštolům, které jsem viděla ve výši. I řekla jsem, hledíc na blaženého Petra: Pane, dej nám nějaké znamení, z kterého bychom poznali, zda o nás nějak pečovati ráčíš. A on ihned pozdvihnuv pravici, poznamenal naše místo znamením kříže a zmizel.

V oktávu Apoštolů, v čas posvátného tajemství zjevila se mi slavná ona knížata a zároveň s nimi Blahoslavená Matka Spasitelova, ale nikoliv dle obyčeje svého, neboť měla tvář jako by s rozhořčením ode mne odvrácenu. A já zarmoucena obrátila jsem se hned na blaženého Petra řkouc: Můj pane, která jest moje nepravost, že si nezasluhuji viděti tváře své Paní? I řekl: Protože jsi, hle, zvlažněla v její službě a nesloužíš jí náležitě, jako jsi sloužívala. Nyní tedy vyplň co nejzbožněji slib, který jsi jí učinila, a popros svého opata, by jako minulou sobotu konal kommemoraci při božském officiu, by se vám dostalo, čeho jsi sobě žádala se svými sestrami; tak nechť učiní ještě do slavnosti Nanebevzetí podruhé a potřetí, a tím usmíříš její tvář. Neboť také právě za to jsme se jaly společně modliti, by naše Paní, která svoji slavnou tvář přecho, i bez trýzně tělesné mně zjevovala, ale nyní již po

SVATÁ ALŽBĚTA ŠÉNAVSKÁ

mnoho dní ji ode mne vzdalovala, neodpírala mi bývalé milosti, bojíce se, že společn ou naší nedbalostí urazili jsme její blahosklonnost. Při tom jsem také slíbila, že sedmkrát budu čísti žaltář k jejímu uctění. Po těch slovech, když zmizeli Apoštolové, dívala jsem se a pozor měla jako obyčejně na znamení, jež pán opat dělal v kánonu nad posvátnou hostií, a očekávala jsem, že uzřím její proměnění. I řekl mi Anděl Páně: Čeho si přeješ, nelze tobě nyní viděti, ale vyznej se z hříchu a uzříš. To řekl pro marnost vidění nočního.

Po té na Přenešení svatého Benedikta, když se začínala v kostele bratří veliká Mše, přišla jsem do vytržení mysli a spatřila zase v oblasti světelné naši Paní s tváří odvrácenou, jako před tím, a s ní zároveň velebného otce řádu našeho. Patříc naň vzývala jsem ho zbožně, by svou přimluvou ráčil mi usmířiti mou Paní. Ale na to nedostala jsem od něho žádné odpovědi. Stanul však u mne Anděl Páně a přívětivě mě potěšil řka: Viz, abys se nad tím nezarmucovala, neboť velmi brzo dostane se ti útěchy od Pána. Pros svého opata, by od toho, co začal, neustával, neboť nejen tobě, ale i jemu samému to bude prospěšno, a až bude sloužiti nejbližší Mši k Blahoslavené Marii, přijmi od něho Tělo Páně. Po těch slovech odešel a já jsem přišla k sobě.

Vsobotu po té, když pán opat slavil u nás božské officium, asi na začátku Mše byla

VIDĚNÍ KNIHA DRUHÁ

jsem po bolestech svého zápasu převedena do úchvatu. A hle, Paní moje s jasným a nejpříjemnějším obličejem ráčila patřiti s výšin na děvečku svoji. I pozdravila jsem ji: Zdrávas, Maria, milosti plná, Pán s tebou. A připojila jsem: Paní nejsvětější, Paní nejmilosrdnější, Královno nebeská, rač mně hříšné ukázati, čím jsem urazila tvoji lásku, neboť, hle, nejochotněji jsem odhodlána napraviti se a každým dostiučiněním usmířiti tvoje milosrdenství. I odpověděla mi: Příliš jsi mě zanedbala v srdci svém a nejsi horlivá v oné zbožnosti, jakou by ti bylo mně sloužiti, a něco zvláštní služby, kterou jsi mi slouživala, brzo jsi zanechala. Díím jí: Nejmilosrdnější Paní, kdybys o něco z toho dbala, jak ráda bych ti vykonávala tuto službu. A připojila jsem: Paní nejprívětivější, dbáš-li pak nějak o službu tohoto officia? I odpověděla: Zajisté, pravím ti, že dnes jest vůní nejlíbeznější před obličejem Páně. Když takto se mnou mluvila, sluhové oltáře prozpěvovali s velikou zbožností onu krásnou melodii: Zdrávas přejasná..., a když se došlo k verši: Oroduj Panno, bychom se stali hodnými onoho Chleba nebeského, tu ona jako by se obrátila k východu, poklekla a modlila se a tak zůstala až do začátku Evangelia. Po té zase obrátila se na mne řkouc: Tento jest vyvolený služebník můj a s tebou dojde odplaty za službu, kterou mně pro tebe vykonal, a nechť se octne v kterékoliv nouzi, bude-li ke mně volati

SVATÁ ALŽBĚTA ŠÉNAVSKÁ

z celého srdce, pomoci mé nalezne, poněvadž službu mou vykonal se srdcem skroušeným a poníženým.

Prvního srpna ve svátek blaženého Petra, v čas služeb Božích byla jsem přenešena v duchu k onomu příbytku blažených, který často vidívám, a přišly mi v ústrety tři svrchu připomenuté sestry a zároveň s nimi mládenec přeskvělý a převelebný. Hleděly na mne s tváří přívětivou a veselou, jako by se radovaly z mého příchodu, a velmi často se obracely k průvodci své cesty, jako by se ho dovolovaly mluvit se mnou. A on dobrotivě jim přisvědčuje dí: Promluvte s ní a poděkujte jí, že tak dobře za vás jednala u svého opata. I řekly mi: Odplatiž tobě Pán Bůh, že jsi dobře poprosila za nás svého opata, a Pán dejž mu milost, neboť velmi nám pomohl. Nyní se nám zdá, jako bychom ani žádných strastí nebyly nikdy zakusily. I řekla jsem jim: Nyní tedy odplácejte se jemu i těm, které jsou u nás, jichž přispěním dostalo se vám pomoci, by v čas své smrti zasloužili si přijíti na místo občerstvení a odpočinku. Tu řekly ony: Velice rády budeme za to v každém čase prositi Pána. — Hned po té odnesl mě Anděl Páně na místo jiné, nejrozkošnějšího půvabu, a postavil mě pod jakýmsi stromem, který byl všecek oděn nejkrásnějšími květy. I řekla jsem mu: Pane můj, odpočiňme si chvilku na tomto místě. Dí on: Milo jest mi, abys sobě odpočala. I sedla jsem si do trávy

VIDĚNÍ KNIHA DRUHÁ

a natrhala hrst kvítí, jež bylo se všech stran kolem mne, a když jsem k němu přivoněla, cítila jsem vůni podivné líbeznosti. A když jsem si přála zůstat tam déle, spatřila jsem opodál muže převelebného, přicházejícího k nám, a s ním dvě přesličné panny. I dí mi pán můj, jenž stál vedle mne: Hle, pán náš blažený Petr přichází. Hbitě povstavši šla jsem mu vstříc a padši na tvář před ním, pokorně svěřovala jsem jeho otcovské ochraně sebe i svoje drahé. On milostivě na to patře dí: Řekni svému opatu, že blažený Vavřinec očekává jeho úsluhy. I dím jemu: A čeho od tebe bude se mu nadíti? On dí: Dobrou naději ve mne i ostatní Apoštoly bude mu možno skládati za to, že vykonává slíbenou nám úsluhu. Když byl vzat ode mne, řekl mi Anděl: Pojď a ukážu ti jednoho z bratří tvého kláštera. Ukázal mi tedy na místě občerstvení jistého mnicha jménem Erminrika a pravil, že také jiný z našich bratří, řečený Gerardus, brzo se dostane na toto místo. — Odtud přenesl mě zase Anděl mezi dvě hory a řekl mi: Až dosud viděla jsi radosti a příbytky spravedlivých, nyní se podívej dolů, jaké jest místo a trápení bezbožníků. A hle, viděla jsem propast velikou, v níž byly tak husté temnoty, že pro jejich hustotu nebylo mi možno nikoho rozeznati z těch, kteří tam byli, ale tolik jsem postřehla, že muka jejich převyšovala všechno pomyslení. Když jsem se ho tázala, kdo by to tam byli, a zda možno, by odtud byli někdy

SVATÁ ALŽBĚTA ŠĚNAVSKÁ

vysvobození, odpověděl, že to oni sobě sami smrt přivodili, a že nikdy odtud nebudou vysvobození. Okolo hory spatřila jsem, jako by bídne leželi nejhnusnější lidé, o nichž jsem se dověděla, že to jsou duše, kterým občas bývá dovoleno vyjít z oné propasti a tam si malounko odpočinouti. Když jsem se tázala, co se s nimi asi stane, odpověděl mi Anděl: Jediný Pán ví, co s nimi miní v den Soudu. — Po té vynesl mne na nesmírně vysokou horu a postavil mě na jeden její bok. Když jsem hleděla k jejímu temení, zář takového světla se tam ukázala, že jsem stěží vydržela dívat se na ni. Na tuto horu, pravil, začala jsi před těmito třemi roky vystupovati, a až sem jsi došla; co ještě zbývá, tolik ti jest ještě vystupovati, a až dojdeš na vrchol, nebudeš litovati všech svých námah.

Ve svátek blaženého Vavřince byla jsem přivedena až do jakési nezměrné výše a uslyšela jsem hlas veliký a hrozný s nebe, řkoucí mi: Já tě navštívil Duchem svatým, žádaje si naplnění s tebou vůli svou. Začal jsem a dokonám, neboj se, neboť já Pán od počátku poznal jsem ty, ve kterých s rozkoší přebývám. Já vyvolil jsem tě, bys byla maličkou v očích svých, poněvadž křehká jsi, a ustanovil jsem tě jako pečeť těm, kteří jsou tebe silnější, a vykonal jsem na tobě veliký zázrak a nikdo nepoznal, že Já dobrý jsem, nepřijímaje osoby, nýbrž toho, jenž Mě hledati bude celým srdcem a Mne miluje, Já mi-

VIDĚNÍ KNIHA DRUHÁ

lovaři budu a ukážu jemu Sebe. Běda, co se stane pohoršujícím ty, ve kterých bych býval přebýval. Neboť onen starý šálebník ponukl některé lidi k závisti a na cti utrhání těm, jež miluji, by je podvedl a ztratil. Zajisté pravím tobě, čím více budou trmáceni, tím jsou skvělejší přede Mnou. Nikdo nepochopí slov, která mluvím a která jsem promluvil, leč ze Mne-li jest. Já Pán stvořil jsem člověka k obrazu a podobnosti svému a učinil jsem si ho vědomým, aby byl moudřejším nad všechno stvoření, a on nechtěl tak zůstat, ale nadul se radou jedovatého hada, by Mnou pohrdl a poslechl rady jeho. A člověk vida jakoby dobrým, co mu nabízel, přivolil. A učil ho, by vystoupil vysoko, zatím co hluboko klesl. A co potom? Co ztratil člověk neposlušností, člověk získával zase poslušností Otce svého. Ó člověče, slyš a chápej slova, jež slyšíš, a raduj se se Mnou, že našel jsem tebe a ustanovil tě, bys byl domácím mým, a posvětil jsem tě, osvětil a otevřel tobě oči, bys viděl, nikoliv jiným viděním, než vědomím, které jsem tobě otevřel. Nyní tedy pozoruj, jak se ti jest Mně odplatiti, že jsi dostala ode Mne neslýchanou milost. Viděla jsi, pravím. Jak jsi viděla? Viděla v skrytostech mých nad vidění lidské. A co jsem skryl před tebou? Nic. Viděla jsi ve vidění svém jakoby na vysokém trůně tři Osoby soupodstatné a soumocné v jediné bytosti. A co jiného? Uprostřed a kolem trůnu skrytosti

SVATÁ ALŽBĚTA ŠÉNAVSKÁ

Boží, svaté Boží služebníky, radující se s Ním a dobrořečící v chvále Boží dokonale. Vidouc viděla jsi v témže vidění svém, o němž jsem mluvil, na pravici trůnu slovutnou Královnu nebes, korunovanou zlatem nejryzejším a oděnou pestrostí. Po levici pak svatý kříž, jímž jsi byla vykoupěna, a čtyřadvacet starců sedících na křeslech svých a padajících na tváře před trůnem Živého na věky. Potom svaté apoštoly, mučedníky, vyznavače a panny, mnichy a vdovy, které všechny spatřivši, byla jsi polekána i zmatena. Nepochybuj už, ale důvěřuj v Pána Boha svého, neboť všechno jest možno v Boha doufajícimu. Těchto vidění i jiných mnohých neviděla jsi tohoto času pro nic jiného, leč pro nevěru mnohých a na utvrzení víry jejich, jak se ti také v božských tajích ukázali. Dlužno a nezbytno jest odhalovati taková vidění, jež vhodně přispějí k utvrzení víry Křesťanstva. Neboť mnozí nazývají se křesťany, avšak málo těch, kdož chtějí následovati Toho, od něhož dostali jméno. Po té přenesl mě do oné veliké rozkošné budovy, kterou častěji vídám, a tam mezi mnoha velebnými biskupy ukázal mi jednoho a řekl: Toto jest pán Ekebert, biskup, strýc matky tvé, ale není tomu dávno, co se dostal na toto místo. Dne jiného, když jsem byla u vytržení, ukázal mi jakási místa muk, i viděla jsem mezi jinými jakoby nějakou podzemskou jeskyni naplněnou ohněm a hrozně dýmající. A když jsem na to

VIDĚNÍ KNIHA DRUHÁ

hleděla, vyšla odtud jakoby podoba muže a stojíc na prahu jeskyně, hrozně žhnula plameny, které šlehaly z nitra. I řekla jsem: Pane, kdo jest to? I dí: Toť Theodorík, strýc tvůj. A já polekána pravila jsem: Možno, můj pane, by byl někdy vysvobozen? I řekl: Z muk, ve kterých jest nyní, bude ho možno vysvoboditi, odzpívá-li se za něho a za všechny věrné zemřelé třicet Mší a tolikéž vigilií a dá-li se také tolikrát almužna. Otázala jsem se, bude-li někdy úplně osvobozen, a přisvědčil. Ukázal mi také strýce mého otce, pána Helida, an měl na ústech těžký skřípec, a pravil, že jest takto mučen za nezkázněná slova, která měl ve zvyku. Ačkoliv byl člověk bohabojný, přece často mluvíval šprýmovné řeči. Když jsem se nad tím rmoutila, řekl mi Anděl: Což divného, jsou-li tak mučení? nemajíť nikoho, kdo by jim dal nápoje. I řekla jsem: Pane, jakého by potřebovali nápoje? Horkými slzami, odvětil, bylo by třeba je napájeti.

Po sedmi měsících od času tohoto vidění ukázal mi zase tyto příbuzné, osvobozené muk, ve kterých byli, posléze zmíněného v krásné podobě a na místě půvabném, ale přece nikoli v onom dokonalém občerstvení duší blažených; druhého však jsem tam neviděla. Po dlouhém čase ukázal mi zase tohoto strýce, an ležel na vyschlém poli jako by velice utrmácen a odpočíval si tam. Jakmile jsem poznala jeho podobu, žádala jsem od svého pána, bych směla pro-

SVATÁ ALŽBĚTA ŠÉNAVSKÁ

mluviti s ním, a dovolil mi to. I řekla jsem strýci: Nejsladší duše, promluv, prosím, ke mně a řekni mi, jaká muka právě trpíš. A odpověděl mi: Trýzeň moje jest v nejkrutějším hladu a žízni. I otázala jsem se ho zase řkouc: Řekni mi, prosím, jak bude možno ti ulehčiti v této trýzni? A odpověděl, míse slova latinská s německými: Kdyby mi někdo po čtyřicet dní skýtal Chleba života a spasitelného Kalichu, vysvobodil by mě z této trýzně, a potom bylo by mi snáze. Řekla jsem zase: A což modlitby, jež se za tebe obětují mimo tyto služby Boží, také ti pomáhají? I dí: Cokoliv se mi dává mimo tento Chléb života a spasitelný Kalich, posilňuje mě tolik jako člověka hladového, občerstvován-li jest jinou potravou nežli chlebem a vínem.

Den před svátkem blaženého Michaele vzal mě Anděl na jakýsi rozkošný ostrov, kolem něhož bylo viděti jakoby vroucí vodu. A viděla jsem choditi po ostrově nescetné množství duší, i tázala jsem se Anděla, a ten mi odpověděl: Duše jsou to a celou tuto noc budou zde odpočívati na přimluvu blaženého Michaele. A slyšela jsem kolem ostrova veliké bédování a přezlostné úpění. Když jsem se ptala, kde asi jest duše hraběte Ruberta, odpověděl mi můj vůdce: Na takovémhle místě, kdež trpí tresty nejtěžší. Když jsem se ho ptala po jeho vysvobození, nedal mi žádné odpovědi. Se strany však uslyše-

VIDĚNÍ KNIHA DRUHÁ

la jsem hlas, zaznívající odkudsi a řkoucí tato slova: Častá modlitba spíše vysvobodí duši. Tu shledávej a dávej almužnu. A já obrátivši se zase k svému pánu, pravila jsem: Nevzkážeš něco, pane můj, jeho manželce, která jest o něho starostliva? Odpověděl: Co jsi slyšela, to jí vzkazuji.

Kteréhosi dne zase, když byl u mne můj vůdce, tázala jsem se ho řkouc: Pane, kéž ti libo pověděti mi o jednom jinochovi, kleriku Gerardovi, který byl druhem bratrovým v Bonnu, kde jest a co se s ním děje. A ihned mi řekl: Jest vysvobozen. Chceš ho spatřiti? Když jsem přisvědčila, vznesl mě a přivedl až do blažených příbytků svatých duší a tam mi ho ukázal ve skvělé a plesající podobě. Ale i onoho věhlasného mistra Adama mi ukázal mezi dušemi blaženců, plného slávy a radosti, a dodal o něm, že byl vysvobozen po pěti letech, řka: Od té doby jest vysvobozen, co byl povýšen do stavu kněžského jeden z jeho příbuzných.

Po té ve svátek Všech Svatých, když po nesmírné trýzni tělesné za ticha mešního přenesl mě Anděl a ukazoval mi způsobem obyčejným jakési skrytosti, promluvila jsem k němu při tomto svém přenášení: Pane, proč jsem nyní více než obyčejně trpěla tak velikou trýzeň? I odpověděl: Příčinou bylo, že jsi neměla úmyslu přijímati dnes Tělo Páně. I řekla jsem: Pane, bála jsem se přijímati, protože jsem se nepřipravila

SVATÁ ALŽBĚTA ŠÉNAVSKÁ

dosti hodně, ale přijímala jsem onehdy ve svátek Apoštolů Šimona a Judy. Na to dí on: A jak bys mohla kdy tolik dobrého učiniti, by ses stala hodnou něčeho tak velikého, kdyby se to nedálo milostí Boží? Nyní tedy si pospěš, vrátíme se, a přistoupíš se sestrami k Přijímání. A v tu chvíli přišedši k sobě, už před samým Přijímáním občerstvila jsem se vodou, vstala a učinila, jak mi byl poručil.

Jednoho dne ve Čtyřicetidenní přenesl mě na jakousi vysokou horu a postavil mě na jejím boku. Když jsem se odtud podívala dolů, spatřila jsem jakousi nesmírnou strž a na dně jakoby temné vody. I řekl mi: Tuto vidíš propast. Když jsme kráčeli proti svahu hory, přišli jsme k jakési velice krásné bráně a prošedše jí, přišli jsme k bráně ještě krásnější a po třetí k ještě krásnější než předešlé. A i tou prošedše našli jsme veliké množství překrásných lidí radujících se a chválících Boha hlasem jasným a plesavým velmi. A ti všichni, když vešel můj vůdce, jako by skláněli hlavy jemu v ústrety. Z písně, kterou prozpěvovali, jenom tato slova jsem si zapamatovala: Chvála a sláva Bohu slavnému. I řekla jsem svému vůdci: Pane, kdo jsou tito, jež zde vidím? I dí: Toto jsou svatí poustevníci, kteří byli za dnů starých. Když jsem se ptala, kde jest blažený Pavel, první poustevník, označil mi ho; vynikal slávou nade všecky. Také mi ukázal blaženého Antonína a vysvědčil, že tito všichni pa-

VIDĚNÍ KNIHA DRUHÁ

tří tváří v tvář na Boha.

Budu vypravovati o něčem, co nás velice zarmoutilo a polekalo, ale milosrdenstvím Páně mělo to konec utěšivý. Jednoho dne velikonočního, když jsme se sešly k Večeři Páně a již jsme se chystaly přistoupiti k Přijímání, náhodou kněz u oltáře neopatrně zavadil o kalich a vylil na korporále něco Krve Páně. A již jsem tu chvíli byla upadla do vytržení a hleděla na celý průběh toho. U kněze stáli dva Andělé, jeden po pravici a jeden po levici. Když se dal do nejhorčejšího pláče a stál očekávaje příchodu páně opatova, tu Anděl, jenž mu byl na pravici, ohlédnuv se ke mně, pravil: Utěš tohoto bratra, protože nikoliv jeho hříchy, nýbrž hříchy jiného člověka se to stalo. On však nepřijímaje žádné útěchy, tři dni bez ustání přehojné slzy proléval a utíkal před těmi, kdo ho těšili. Třetího dne ráno, když se již rozednívalo, přišla jsem za velikých bolestí do vytržení mysli, a ukázala se mně v nebeském světle Matka milosrdenství, Paní naše. Když jsem ji oddaně a snažně prosila za zmíněného bratra, dí: Úpění jeho a slzy vystoupily až ke mně. Utěš ho a řekni mu, by se vztýčil, neboť příliš se byl sklonil. Služebníkem mým jest, vím, že mne miluje, a já miluji jeho a budu mu pomocna, ať v kterékoliv potřebě mě bude ze srdce vzývat. I řekla jsem: Paní, co učiniti s korporálem pokropeným Krví Páně? I dí: Budiž uloženo mezi relikvie. To se

SVATÁ ALŽBĚTA ŠÉNAVSKÁ

také už tehdaž učinilo, jakož kázaly naše psané obyčeje. I dodala jsem: Což tedy, stane-li se v budoucnosti, že někdo ukradne schránku relikvijní a nehodně bude se dotýkati onoho pláténka, nevěda, že bylo polito svatou Krví? I odpověděla: Pán uchová, což Jeho jest. — Po mnoha prosbách k Pánu za odpuštění této nedbalosti stalo se, když se již skončil rok a blížil se čas Velikonoční, na neděli Květnou, že jsem viděla při službách Božích jakoby pláténko nějaké, rozestřené ve vzduchu nad oltářem, podoby běloučkého korporále, ale na jednom místě jakoby s červenou skvrnou asi s lidský nehet. Toto vidění spatřovala jsem každý den onoho týdne při Mši, ale víc a více se skvrna den ze dne zmenšovala. A na samý Hod Boží Velikonoční pláténko ukázalo se bělejší a skvělejší sněhu, jako se stkvívá prádlo sklem vyleštěné, když na ně svítí slunko, a nezůstalo ani stopy po dřívější skvrně. Tázala jsem se tedy Anděla, jenž u mne stál v tu hodinu, jaký má smysl toto vidění, a řekl mi: Jako se jeví krásným a čistým tento kousek látky, tak jest očištěn před obličejem Páně hřích nedbalosti, jež se přihodila loni na tomto místě.

V týž Hod Boží Velikonoční, v čas služeb Božích přišla jsem do vytržení mysli a byla jsem vedena v duchu na jakési místo, kde šli proti mně jakoby tři mužové nesmírného jasu a božské krásy. Z těch jeden, oděný nejčistším rouchem, obrátil se na mě řka: Věříš, že tohoto dne vstal

VIDĚNÍ KNIHA DRUHÁ

jsem z mrtvých pravý Bůh a pravý člověk? I odpověděla jsem: Věřím, Pane, a věřím-li méně dokonale, pomoz mi, bych věřila dokonaleji. On znova opakuje tato slova dí: Věříš, že jsem tohoto dne vstal z mrtvých pravý Bůh a pravý člověk? A já podruhé, jako před tím, jsem odpověděla: Věřím, Pane, a nevěřím-li dokonale, pomoz mi, abych věřila dokonaleji. Když po třetí se těmito slovy otázel, a já po třetí mu odpověděla jako před tím, připojil: Poněvadž v pravdě tomu věříš, věz, že budeš mítí podíl na mém z mrtvých vstání.

Na slavnost blažených Apoštolů Petra a Pavla bylo mi zase ukázáno ve vidění mého ducha umučení blaženého Petra, že jsem viděla, jak byl nohama vzhůru, hlavou dolů pověšen na mučidlo kříže; a řekl mi Anděl Páně: Hle, viděla jsi, co vytrpěl pro Krista, a nyní uvidíš, jakou mzdou byl odměněn. Hned potom ukázal mi ho v nebesích zázračně oslaveného. A já s úsilím srdce se k němu obrátivši, pokorně jsem se ho jala prositi, vzpomínajíc dvou svých příbuzných, kterým dal Bůh milost plakati při modlitbách. I řekla jsem mezi jiným: Přispěj jim, pane, by takový účinek měly jejich slzy, jaký měly tvoje před očima Spasitelovýmá. Odpověděl ihned: Ukáži tobě podobenstvím, jak prospěly a jak prospějí slzy jejich. A v tom viděla jsem pěkného ptáčka, bílého sice, ale s křídly uprášenými, poletujícího sem tam podél potoka. Když tak poletoval,

SVATÁ ALŽBĚTA ŠÉNAVSKÁ

val chvíli, vnořil se celý do vody a velice pečlivě se umyl, i zbělel jako sníh; posléze vyletév usedl na krásný strom, který jako by byl zasazen nad potokem.

Ve svátek blažených mučedníků Jana a Pavla bratr jeden, který u nás konal bohoslužbu, mezi jinými kolektami říkal jednu o blaženém Janu Evangelistovi, protože prý jest toho dne zaznamenáno v kalendářích jeho zesnutí. Tehdy při tajemstvích mešních ukázal se mi týž svatý Evangelista s oněma dvěma mučedníky, i vyptávala jsem se ho, jak mě před tím vybídl týž bratr, co to znamená, že se toho dne ohlašuje jeho úmrtí? I odpověděl mi tato slova: Toť den, kterého jsem sám od sebe vešel do hrobu, a byl neobyčejný zázrak. Více už neřekl. Ale nikdo neususuzuj z těchto slov, že Církev se mylí, když slaví jeho svátek v době zimní, snad byl takto přeložen pro čest Narození Páně.

Na Rozdělení Apoštolů ukázali se mi zároveň všickni Apoštolé dle obyčejné své dobrotivosti, ale odděleně od ostatních jako by stáli blažený Petr a blažený Pavel. I tázala jsem se Anděla, jenž stál té chvíle přede mnou, co asi znamená toto oddělení dvou Apoštolů. I dí: Tohoto dne byly rozděleny jejich kosti, a zvláště na ně se vztahuje tato slavnost. I řekla jsem: Co znamená tedy, pane, že se mi ukazují všichni? I dí: To ti činí ze své dobrotivosti, neboť dnes se slouží Mše ke všem společně.

VIDĚNÍ KNIHA DRUHÁ

VIDĚNÍ ALŽBĚTY, DĚVEČKY PÁNĚ, KTERÉ VIDĚLA V KLÁŠTERĚ ŠENAVSKÉM O ZMRTVÝCHVSTÁNÍ BLAHOSLAVENÉ PANNY, MATKY PÁNĚ. — Roku, kterého mi zvěstoval Anděl Páně »Knihu cest Božích«, v den, kterého slaví Církev oktávu Nanebevzetí Naší Paní, v hodinu božské Oběti byla jsem u vytržení mysli, a ukázala se mi svým způsobem ona Utěšitelka moje, Paní nebes. I otázala jsem se, jak mne k tomu před tím vybídl jeden z našich starších : Paní moje, kéž libo milostivosti tvé, abys nás ráčila ujistiti o tom, zda pouze duchem jsi vzata do nebe, nebo také tělem. To jsem říkala, poněvadž prý v knihách Otcův jest o tom psáno neurčitě. I řekla mi: Po čem pátráš, toho nelze ti ještě věděti, avšak přece kdysi bude to tebou zjeveno. Neodvážila jsem se tedy po celý rok ještě nijak se na to tázati, ani Anděla, který mi byl důvěrně přátelský, ani Jí, když se mi zjevovala. Uložil pak mi onen bratr, jenž mě k této otázce vybízel, některé modlitby, aby se mi dostalo od Ní zjevení, jež mi slíbila. Když po roce byl zase svátek jejího Nanebevzetí, strádala jsem nemocí po mnoho dní a tak, jak jsem ležela na lůžku v čas božské Oběti, přišla jsem do vytržení mysli za převelikých bolestí. I viděla jsem v místě velice dalekém jakýsi hrob obklopený bohatým světlem a v něm jakoby podobu ženy, a kolem stálo veliké množství Andělů. Za krátko vztýčila se z hrobu a zároveň s množstvím přítomných vznesla se do výše. Když jsem

SVATÁ ALŽBĚTA ŠÉNAVSKÁ

se za ní dívala, aj, v ústrety jí přišel s výsosti nebeské muž nad všechno pomyšlení slavný, nesa v pravici znamení kříže, na kterém bylo též viděti korouhev, a poznávala jsem v něm samého Pána Spasitele; a s ním nekonečné tisíce Andělů. A tak čile ji vzavše, s velikým zpěvem vynesli ji do výšin nebes. A když jsem to takto shlédł, za malou chvíli postoupila Paní moje ku bráně světla, v němž jsem ji obyčejně vídala, a stojíc ukázala mi svoji slávu. V tutéž hodinu stál u mne Anděl Páně, jenž mi přišel zvěstovat desátou řeč zmíněné knihy, i řekla jsem mu: Pane můj, co znamená toto veliké vidění, jež jsem viděla? I dí: Ukázáno ti v tomto vidění, jak stejně tělem jako duchem Naše Paní byla vzata na nebe. Po té osmého dne vyptávala jsem se zase Anděla, jenž mě tehdy také navštívil a ukončil zmíněnou knihu, kolikátého dne po jejím zesnutí událo se ono tělesné vzkříšení. Též o tom mě ochotně ujistil řka, že toho dne, kterého se nyní slaví její Nanebevzetí, zemřela, a vstala z mrtvých čtyřicátého dne potom, to jest třiadvacátého září. Dodal také: Svatí Otcové, kteří ustanovili, by se slavila v Církvi slavnost jejího Nanebevzetí, neměli žádné jistoty o jejím tělesném Nanebevzetí, a tudíž slavnostním dnem učinili den jejího zesnutí, kterýž také nazvali Nanebevzetím, poněvadž nezvratně věřili, že také tělesně byla vzata na nebe. Za dvě léta po té, když jsem váhala dáti na veřejnost sepsání tohoto zje-

VIDĚNÍ KNIHA DRUHÁ

vení, bojíc se, by se snad o mně nemyslelo, že vymýšlím novoty, zjevila se mi zase ve svátek svého Nanebevzetí moje Paní, i otázala jsem se jí řkouc: Paní, bude třeba vydati na světlo ono slovo, jež mi bylo zjeveno o tvém zmrtvýchvstání? I odpověděla: Není dlužno rozhlašovati to mezi lidem, poněvadž věk jest zlý, a ti, kdo to uslyší, sami sebe zapletou, aniž se dovedou vyprostiti. Řekla jsem dále: Chceš tedy, bychom vůbec zničili, co jest psáno o tomto zjevení? I dí: Není ti to zjeveno, by to bylo zničeno a zapomenuto, nýbrž k zvelebení chvály mé u těch, kdo zvláště mě milují. Neboť dlužno, aby skrze tebe to bylo zaznamenáno mým důvěrným, a bude to vyjeveno těm, kdož vyjevují mně srdce své, by mi z toho vzdávali zvláštní chválu a zvláštní odplatu dostali ode mne. Neboť mnoho jest těch, kteří s velikým plesem a uctíváním přijmou toto slovo. Tedy pro tyto řeči jsme slavili prve zmíněný den a zbožně vzdávali jsme chvály velebné Paní. Když se slavilo tajemství služeb Božích, ukázala se mi dle svého obyčeje. A když se mnou velmi mnoho rozmlouvala, tázala jsem se jí: Paní moje, jak dlouho jsi žila na zemi po nanebevstoupení Spasitelově? Zdaž ještě v roce Nanebevstoupení jeho byla jsi vzata na nebe? I odpověděla vlídně na moje slova: Po nanebevstoupení Páně zůstala jsem v životě smrtelném na zemi celý rok a tolik dní, co jich jest od slavnosti Nanebevstoupení až do dne, kterého se

SVATÁ ALŽBĚTA ŠĚNAVSKÁ

slaví moje Nanebevzetí. Dodala jsem dále: A byli na tvém pohřbu Apoštolové Páně? I dí: Všichni na něm byli a svěřili zemi tělo moje s velikou uctivostí.

Když jsme jednou slavili svátek Zvěstování Páně a Paní moje ukázala mi zase svou slavnou tvář, odvážila jsem se optati se jí i na to, kolik jí bylo let, když na zvěstování andělské počala ve své panenské síni Slovo Boží. A též na tuto otázku ráčila mi dáti takovouto odpověď: Bylo mi patnácte let a tolik přes ně, kolik jest od památky mého Narození až do slavnosti Zvěstování Páně. **KONČÍ SE KNIHA DRUHÁ.**

ZAČÍNÁ SE KNIHA TŘETÍ

ynesl mě v duchu Anděl Páně na místo vysoké velmi a ukázal mi podobu jakéhosi předivného a slavného města. Poprvé stalo se to na Hod Boží Svatodušní, podruhé v oktávu téže slavnosti, potřetí na den narození Předchůdce Páně. Město, jež jsem viděla, zlaté hradby se všech stran obkličovaly, a bylo vystavěno do čtverce. Bran mělo dvanácte, rozložených na čtyři strany hradeb po třech. Každá byla ze čtyř balvanů, jež se lišily tak, že v nádvratí byly barvy blankytné jako safyr, v prahu běloskvoucí jako křišťál, věřeje pak mezi prahem a nádvratím červené jako kámen ohňový. Jedna brána, střední ze tří, jež hleděly k východu, v tom byla odlišna od ostatních, že nikoliv červené, nýbrž čistě bílé byly její věřeje, přece však po celé ploše krvavými kapkami skrope-
né. Pozorovala jsem také a viděla jakési písmeny napsané v nádvratí bran. Když jsem se na ně ptala svého vůdce, co asi znamenají, řekl: Na každé bráně jsou nadepsána zároveň všechna jména dvanácti Apoštolů. Všechny brány byly volny, a neviděla jsem v nich žádných vrat. Uvnitř hradeb stála jakási velikolepá věž a velice vynikající a ta nezdála se ničím jiným

SVATÁ ALŽBĚTA ŠÉNAVSKÁ

než nejčistším světlem a jasnost její byla jako skvoucí zlato slunce odrážející, a nevytrvala jsem dívat se na ni pro sílu třpytu, jež z ní vycházel. A nebylo město osvětlováno sluncem nebo měsícem neb některým z nebeských světél, nýbrž celé bylo bohatě osvětlováno zářemi věže. Na jejím vrcholku trůnila jakási veliká a úctyhodná Velebnost, jež se mi ukazovala jednoduchou v podstatě, trojí v Osobách. A s vrchu východní strany zlatých hradeb stékala vedle prostřední brány řeka neveliké šíře a volným tokem plynula středem města. Vedle zdi, tam kde stékala řeka, stály dva překrásné vysoké stromy proti sobě, uprostřed mezi sebou majíce řeku. Ty oba Anděl Páně, který byl se mnou, jak jsem slyšela, nazval dřevem života. Také jinými rozličnými stromy byly osazeny břehy řeky s té i oné strany na celém jejím toku, a vzhled jejich byl velice půvabný, ale nade všecky vynikala krása dvojího dřeva života. Pozdvihla jsem oči vzhůru na hradby, a hle! celé hradby na vrchu kolem dokola naplňovaly jasné pluky svatých Andělů, zpívajících chvály Páně nejúsilovnějším jásotem, a s jejich sborem jakoby byly zněly veškery hudební nástroje. Rozhlédla jsem se a obrátila pozornost na výzdobu hradeb uvnitř i zevnitř, a byly tu i tam všecky okrášleny s vrchu až dolů na všech stranách drahým kamením vhodně rozloženým v náležitých řadách, mezi kterými vybleskovalo zlato

VIDĚNÍ KNIHA TŘETÍ

zdi. Kameny byly rozmanité a objemu velikého a byly rozloženy takto : V prvním řádku dokoła hradeb nejvýše byly rozloženy kameny ohnivě červené, jasně zářivé jako plamen. Také kameny níže v druhém řádku rozložené byly červené, ale poněkud stlumeněji, asi tak červené jako krev. Kameny v řadě třetí byly podobny čistému nebi, asi jako safyr, a něco málo světlejší jevila se barva těch, jež byly v řadě čtvrté, v poměru hyacintu k safyru, a z těch přemnohé byly na rozličných místech jakoby rýhovány bílými čárečkami. Na pátém místě seřazené byly půvabny nej příjemnější zelení, a kameny řady šesté byly čistě bílé a skvějící se jako drahocenné perly. Kameny na místě sedmém pod těmito všemi rozložené pestřily se trojí barvou a to tak, že byly v dolní části ne nepěkně černé, ve střední čistě bílé jako sníh, v horní pak části červené jako krev.

Když jsem tedy vše obhlédla, přála jsem si poznati tajemství vidění, i byla jsem dílem od vůdce svého Anděla, dílem od Předchůdce Páně poučena, jak vykládati, co jsem viděla. Město, jež jsi viděla, děl můj vůdce, jest obraz Pána Spasitele. A znamením zajisté drahocenného člověčenství jeho jest zlatá zeď, věž pak jasného světla, z něhož jest všecko osvětlení města, znamená velebnost božství, která se ráčila obklíčiti úzkostí přirozenosti lidské. Dvanácte bran jest dvanácte Apoštolů, jejichž učením má při-

SVATÁ ALŽBĚTA ŠÉNAVSKÁ

stup národ vyvolených k poznání pravdy, jež jest v Kristu Ježíši, a k společenství blažené milosti Jeho, a nižádnou závorou nejsou zadržováni ti, kdož chtějí jimi přijíti. Proto také neustále brány jsou volny a není v nich viděti vrat zavírajících. Že balvany v nádvratí bran skvějí se barvou nebeskou, jest znamením čistého rozjímání, jímž byli k nebi zavěšeni sluhové Boží, a byli v obcování s Bohem v nebesích, ještě když v těle putovali po zemi. Skvoucí bělost prahu jest neposkvrněný život, kterým bez reptání mezi lidmi obcovali a mnohým poskytli jasných vzorů nevinnosti. Červeň veřejí naznačuje muka, jež na duši i na těle snášeli u veliké trpělivosti. Jedna, jež se odlišuje od ostatních bělostí veřejí, jest Miláček Páně Evangelista, který nedovršil jako ostatní svého života smrtí mučednickou, nýbrž zasloužil si býti dáván za vzor nedotčeného panenství všemu lidu Božímu. Nechybělo však mučednictví duchu Světcovu, ale rozmanitým usmrcováním a trápením mnohým vydal svoje tělo pro slovo Boží a svědectví Ježíšovo, jak se naznačuje kapkami krve, kterými jako by byla skropena bělost veřejí. Že pak všechna jména dvanácti Apoštolů na každé bráně zároveň nadepsána vidíš, naznačuje jejich jednomyslnost a souhlasnost učení. Obrátila jsem se k řece města a ke dvěma vznešeným stromům, mezi nimiž stékala řeka, a přála jsem si poznati, co by to znamenalo, a ihned i na to dostala jsem tako-

VIDĚNÍ KNIHA TŘETÍ

vouto odpověď: V tom, co vidíš, naznačeno jest rozlišení svaté Trojice, poněvadž v Kristu Ježíši, jehož obrazem jest toto město, přebývá veškera plnost božství tělesně. Dvojí dřevo života jsou dvě Osoby, Otce a Syna, řeka pak uprostřed mezi dvěma dřevy protékající jest Osoba Ducha Svatého, jenž z obou společně vychází. Toť jest řeka zavlažující a zúrodnující všechny syny království Božího, by přinášeli ovoce dobrých skutků, a ti jsou zelenající se dřeva, jež všude po řečišti nasázeny vidíš. Pohlédnuvši k Andělům, kteří na vrchu zlatých hradeb radostně spolu seděli, divila jsem se, jaká jim asi jest příčina takového jáсотu a tak radostného souzpěvu, a zase vyšel vstříc mé myšlence, řka: Tito jsou duchové služební, jichž péčí bylo kdysi člověčenství Pána Spasitele, a neustálým shonem se přičiňovali, by se dokonalo dílo lidského vykoupení, a nyní vykonavše službu svoji jásají v Pánu Ježíši a ve spáse lidu jeho. Po té jal se mluvit ke mně Předchůdce Páně, který s námi byl, když po třetí jsem toto viděla, v den jeho narození, řka: Zapamatuj si vše, co jsi viděla a slyšela, a oznam muži, který ti jest k tomu určen, by to psal, neboť ne nadarmo ti to bylo od Pána ukázáno. Mnoho pak ještě podobného bude ti odhaleno v příslušném čase. Po té i sám jal se mi vysvětlovati význam všech řad drahého kamení, jež jsem viděla zasazeno do zlaté zdi, a s velikou horlivostí učil mě řka: Toto jsou rozliční

SVATÁ ALŽBĚTA ŠÉNAVSKÁ

druhé věřících, kteří buď, když v těle žil na zemi Pán Spasitel, věrou k němu přilnuli, buď před jeho příchodem věrně ho očekávali, buď po jeho odchodu s tohoto světa přistoupili k jednotě Těla jeho a přistupovati budou až po dovršení času. Vidiš, že kameny v nejvyšší řadě rozložené jsou barvy červené a vyzařují bleskotným světlem; to jsou Apoštolé Kristovi a svatí jeho učedníci, kteří nejvyšší vroucností lásky Ho milovali a paprsky osvěcujícího učení po celém okrsku zemském rozšířili a pro svědectví pravdy v prolití krve život jejich se dovršil. Kameny, jež vidiš v řadě druhé, červené, ale méně zářivé, jsou svatí mučedníci, kterým úřad kázati v Církvi svěřen nebyl, ale skrušení byvše nesčetnými utrpeními, vzory svaté trpělivosti posilnili mnoho duší v Kristu. A ukazuje ty, jež byly barvy safírové a velice podobny čistému nebi, děl: Toto jsou svatí patriarchové a proroci, služebníci Boží, ke kterým důvěrně mluvil Pán v dřívějším Zákoně a skrytosti svoje nebeské v hojnosti jim odhaloval, a kráčeli před ním se srdcem dokonalým, tím více po vlasti nebeské dychtíce, čím ji plněji Duchem Svatým rozeznávali. Také na ty hledě, jež jim byly podobny, ale něco světlejší a bíle počárkované, pravil: Toto jsou svatí velekněží nového Zákona a velicí vyznavači, také tito duchem i životem nebeští, ale učení jejich má více světla než předcházejících proroků. Vepsané čárky pak, jimiž jsou místy

VIDĚNÍ KNIHA TŘETÍ

poznačeny, znamenají rozmanité jejich spisy, kterými vychovali národ Boží a naplnili Církev bohatstvím knih. Kameny pod těmito seřazené, jak praveno, příjemnou zelení byly milostny k pohledu, o nichž praví muž Boží, že znamenají ty, kdož z lásky k rozkoši věčné svěžest panenství neporušenou zachovali. Ty, jež byly vedle nich a byly čistě bílé jako perly, pravil, že se vztahují na všelike věřící, kteří střídme užívali tohoto světa, žijíce v bázni Páně, a ty, kdož věrným pokáním si zasloužili očistiti se od nákaz světských. Těch pak, jež třemi barvami se pestřily a po ostatních byly zařazený, výklad byl takový: Mnozí, pravil, z hnusné nevěry a ze života zločinného na víru katolickou se obrátili a v novosti svatého obcování chvalitebně kráčeli a posléze takovou ctností se oděli, že i krev svou pro zákon Kristův prolíti neváhali. Proto na jejich označení dobře se hodí tyto kameny trojí barvou hrající, totiž černou, čistě bílou a rudou. Po těch slovech odešel ode mne svatý Předchůdce Páně, a já přijavši požehnání od něho přišla jsem zase k sobě.

Když rok s rokem se sešel, v den Letnic viděla jsem zase ve vidění ducha zmíněné město, jak svrchu bylo popsáno, a ukázáno mi bylo něco v obvodu jeho, čeho jsem před tím neviděla. Neboť proti dvanácti branám, jež byly na čtyřech stranách města, viděla jsem nesčetné množství Andělů, kteřížto všichni s největší pé-

SVATÁ ALŽBĚTA ŠÉNAVSKÁ

čí horlivě pracovali na překrásné stavbě. Stavěli jakoby dvanácte ulic dílem podivuhodným, každou proti jedné bráně. A někteří z nich pilně a hbitě přinášeli kameny potřebné k stavbě, jiní berouce je kladli je, kam se který hodil, na stavbu. Jiní ze stavících zdobili tyto ulice překrásným dlážděním, jiní budovali zdi, a to tak, že s obou stran, s prava i s leva, každá ulice měla vysokou zeď. Všechny kameny, z kterých se stavělo, byly čisté a skvělé a pestře zbarvené dle rozličného vzhledu drahého kamení, a prevelikou rozkoší byla oku tato pestrost, jak na zdech, tak na dlažbě, poněvadž veliké světlo z města branami vycházející všechny kameny zalévalo nesmírným leskem. Začato bylo ono stavění od samých bran, a ulice, jež se stavěly, směřovaly dolů k nižšímu Ráji a ještě nedosahovaly až k němu, poněvadž ještě nedokonáno bylo dílo, jež se stavělo. Když jsem se otázala Anděla Páně, kterýž byl u mne, když jsem to viděla, jaký jest asi význam tohoto vidění, řekl mi: Duše vyvolených každodenně a neustále rukama svatých Andělů jsou přenášeny s míst, na kterých byly očišťovány, do odpočinutí a připojovány, kam která náleží, k nebeskému městu, a dostávají tam každá svoje místo dle uspořádání blažených duchů, kteří na to jsou jim ustanovení od Boha, a má každá svoji jasnost dle jakosti svých zásluh. Toť ona stavba, a dozorcem tohoto díla jest Archanděl Michael. I ře-

VIDĚNÍ KNIHA TŘETÍ

kla jsem: Pane! Kdy se začala tato stavba? I dí: V den, kterého Náš Pán Ježíš Kristus oloupil peklo. A dodal: Ulice tyto budou se stavěti až k dolnímu Ráji a dokončí se v den Soudný, a potom tento dolejšek s hořejškem jedno budou. Sláva a čest Bohu a Pánu našemu. Amen.

Když jsme slavili svatvečer Narození Páně, asi v hodinu božské Oběti přišla jsem do vytržení mysli a viděla jsem jakoby slunce předivné jasnosti na nebi a uprostřed slunce podobu panny, jejíž vzhled byl neobyčejně spanilý a očím žádoucí. Seděla s vlasy rozpuštěnými po plecích, na hlavě majíc korunu z nejskvělejšího zlata a v pravé ruce zlatý pohár. A vycházel ze slunce, kterým se všech stran byla oblita, a od ní oblesk veliké jasnosti, nejprve na místo příbytku našeho, potom za nějakou chvíli, pohnáhlu se rozšiřuje, jako by byl zaplavil všecku zemi. Vedle tohoto slunce bylo viděti veliký mrak, nesmírně temný a hrozný pohledu. Když jsem na to hleděla, tu mrak, náhle se přiblíživ k slunci, zatemnil je a zadržel zemi na čas jeho oblesk, a když se zase vzdálil, země byla osvětlena od slunce. To, že takto svět byl střídavě zatemňován mrakem a zase osvětlován sluncem, viděla jsem velice často. A kdykoliv se onen mrak přivalil k slunci a světlo jeho zemi zadržoval, zdálo se, že panna, jež seděla ve slunci, prolévá hojné slzy, jako by měla velikou bolest z mrákoty světa. Na toto vidění hleděla

SVATÁ ALŽBĚTA ŠÉNAVSKÁ

jsem nepřetržitě po ten den a po celou následující noc, neboť bdíc trvala jsem na modlitbách. V den svatý, když se sloužila slavná Mše, tázala jsem se svatého Anděla Páně, kterého jsem spatřovala, jaké to jest asi vidění a jaký má asi význam. A odpověděl mi o oné panně, o které nejvíce jsem toužila vědět, kdo by byla, i dí: Panna ona, kterou vidíš, jest svaté člověčenství Pána Ježíše. Slunce, v němž sedí panna, jest božství, jež cele zaujímá a osvětluje člověčenství Spasitelovo. Temný mrak, který chvílemi zastírá zemi jasnost sluneční, jest nepravost, která kraluje na světě. Tato brání milostivosti Boha Všemohoucího, jež by bývala prostřednictvím člověčenství Pána Ježíše shlédla na syny lidské, a uvádí temnoty jeho hněvu na svět. Že vidíš pannu plakati, podobno jest tomu, jak jste četli, že Bůh před zkázou prvního věku pro množství nepravosti lidské byl dotčen bolestí srdce v útrokách a řekl: Líto mi, že jsem učinil člověka. Neboť jako onoho času tak i těchto dnů hříchy lidí rozbujely, jak jenom možno, a neuvažují, jak mnoho jim učinil Bůh vtělením Jednorozeného Syna svého, kterého zneuctívají skutky nejhoršími, a dobrodiní Vykoupení svého mrzce zašlapují, aniž mu vzdávají náležitých a důstojných díky za všechny útrapy, kterými byl potřen pro jejich zločiny. Odtud jest hořká obžaloba proti nim před očima strašného Boha, a již není radosti Synu

VIDENÍ KNIHA TŘETÍ

člověka v tomto pokolení jeho popuzovatelů, ale spíše má lítost nad nimi, kteřížto neznají vděčnosti za jeho dobrodiní. Toť nářek panny, jež pláče naproti mraku. Že vidíš občas, když odejde mrak, jak země jest osvětlována sluncem, znamená, že Bůh pro hojnost milosrdenství svého načisto neustává shlížeti s nebe na zemi pro símě svoje požehnané, které až dosud jest mu zachováno na ní. Zlatá koruna na hlavě paní jest sláva nebeská, která Kristovým člověčenstvím získána jest všem v Něho věřícím. Pohár v její pravici jest pramen vody živé, kterého poskytl Pán světu, uče a občerstvuje srdce přicházejících k Němu řka: Žíznil-li kdo, přijď ke mně a pij, a z těla jeho poplynou vody živé. Třetího dne po té ukázal se mi vyvolený Páně Evangelista Jan, když se k němu dle obyčeje sloužila Mše, a zároveň s ním nebes Královna plná slávy. I tázala jsem se ho, jak jsem byla předem vybídnutá, a řekla jsem: Proč, pane můj, v podobě panny a ne v podobě mužské bylo mi ukázáno člověčenství Pána Spasitele? I odpověděl na moji otázku řka: Proto chtěl tomu tak Pán, aby tím vhodněji také k označení jeho Blahoslavené Matky bylo možno vidění přizpůsobiti. Neboť i ona jest Pannou sedící ve slunci, poněvadž ji celou nade všecky, kdož před ní byli na zemi, ozářila Velebnost Boha Nejvyššího a jí Božství sestoupilo, aby navštívilo temnoty světa. Zlatá koruna, kterou jsi viděla na hlavě panny, znamená výbornou

SVATÁ ALŽBĚTA ŠĚNAVSKÁ

tuto Pannu ze semene králů dle těla zplozenou a královskou mocí panující na nebi i na zemi. Nápoj ve zlatém poháru jest nejsladší a nejštědřejší milost Ducha Svatého, která přichází na ni hojněji než na kteréhokoliv ze svatých Páně. I ona jiným podává tohoto nápoje, když na její přimluvu Pán svoje věrné v Církvi Svaté činí účastny téže milosti. Pláč panny jest ustavičná přimluva téže nejmilosrdnější Matky, kterou se u Syna svého vždycky přimlouvá za hříchy lidu Božího. Pravdiva jsou slova, která ti pravím, neboť kdyby svojí neustálou modlitbou hněvu Páně nezdržovala, již všecken svět pro množství nepravosti své býval by propadl zatracení.

Jiné vidění zase, které jsem viděla příštího roku v noci Narození Páně v době matutina, bylo takovéto: Viděla jsem nejprve dvě velikých a mohutně zářících hvězd, něco od sebe vzdálených, a sblížily se s opačných stran tak, že se z nich stalo jakoby jedno těleso, podobné slunci zářícímu v síle jeho, a byl kolem něho jasný kruh trojí barvy, totiž červené, zelené a safírové. Uprostřed tohoto světelného tělesa viděla jsem ženu slavně korunovanou, jež seděla jako královna veliké velebnosti a v klínu měla spanilé a nesmírně roztomilé děťátko, a bylo mi zjeveno, že to jest Blahoslavená Paní naše Panna Bohorodička. A když po celou dobu služeb Božích, které se sloužily oné noci, viděla jsem vidění toto a přemnoho jiného, co nyní jest pomi-

VIDĚNÍ KNIHA TŘETÍ

nouti mlčením, bylo mi noci té odhaleno, také při třetí Mši táž Blahoslavená Paní naše ráčila se mi zjevití, blíže a zřejměji než před tím, ale bez svého Děfátka. I promluvila jsem s ní tehdy, jak jsem byla před tím vybíduta svým bratrem, který v tutéž hodinu sloužil u nás služby Boží, řkouc: Rač mně, prosím, Paní moje, odhaliti něco o onom velikém doktoru církevním Origenovi, který také tvoje chvály ctně a líbezně na mnohých místech vypsal, byl-li spasen čili nic, neboť Církev katolická jej odsuzuje, že jest v jeho spisech mnoho bludů. Na to odpověděla mi takto: Není vůlí Páně, aby mnoho ti o tom bylo zjeveno. Budiž ti však známo, že blud Origenův nebyl ze zloby, ale spíše z přílišného zápalu, s kterým smysl svůj pohroužil do hlubin Písem svatých, která miloval, a do božských tajemství, která příliš si přál probadati. Proto také trest jeho, ve kterém jest, těžký není. Věz také, že za ono uctění, které mi ve svých spisech prokázal, zvláštní jakési světlo ho osvětluje mezi ostatními dušemi na každou slavnost, o níž se slaví v Církvi moje památka. Co však v Den Soudný se s ním stane, není ti teď odhalovati, ale to chce mítí Pán mezi skrytostmi svými.

V den Narození Páně v hodinu slavných služeb Božích navštívil mě dle svého obyčeje Anděl Páně a stanul přede mnou. A já, jak jsem byla vybíduta od učenějšího, ptala jsem se ho řkouc: Prosím, pane, bys mi ráčil ukázati jisté rozlišení

SVATÁ ALŽBĚTA ŠÉNAVSKÁ

tří nebi, jejichž jsoucnost naznačil Apoštol v Písmě, kdež praví, že byl uchvácen až do třetího nebe. I odpověděl mi: O tom ještě nic ti nebudu vypravovati. To pověděv, ihned obrátil řeč jinam. Třetí noci potom, ve svátek blaženého Jana Evangelisty byla jsem uprostřed sester modlících se žalmy při matutinu, a náhodou přišlo mi na mysl, bych přemýšlela o slovech Apoštolových, na něž jsem se vyptávala Anděla, a jala jsem se modliti k Pánu v srdci svém řkouc: Pane, možno-li, aby z toho nějaké ovoce vzešlo, rač mi, prosím, vyjevití božský onen smysl, na který jsem se začala ptáti. A když jsem o tom tak v srdci přemítala, stalo se, že všecek rozum věci, na niž jsem se ptala, náhle jsem v mysli pojala a slova přemnohá, kterých jsem před tím neznala, v nitru jsem uvažovala. Když jsem se tomu náramně divila u sebe, přišla jsem do vytržení mysli a skácela se. A hle, Anděl Páně stoje před obličejem mým řekl mi: Nač jsi se ptala, já pověděl jsem srdci tvému. Když jsem prosila, by totéž, co mi vložil do mysli, po řadě opakoval, dí: Pátráš-li po smyslu duchovním, řeknu ti jej. Každý člověk spravedlivý, který jest naplněn Duchem Svatým, jako byl Pavel, jest nebem Ducha Svatého. K jednomu nebi přirovnávají se tedy všichni spravedliví, poněvadž jim jest jedno srdce a jedna duše, a jeden Duch je řídí. Pavel byl nebem Ducha Svatého, který přebýval v jeho srdci a to v něm vykonal, že byl

VIDĚNÍ KNIHA TŘETÍ

trůnem Božím, a týž Duch zavedl ho do nebe nebeského. Co bylo toto nebe nebeské? Syn člověka. Kdo byl ten Syn člověka? Pán náš Ježíš, který jest plnost nebe a ke kterému tak byl Duchem Svatým přiveden, že s takovou silou v něho věřil a takovou láskou k němu lnul, až i tělo svoje dal na smrt za jeho Jméno. Týž také Duch, o němž jsem mluvil, uchvátil ho až do třetího nebe. Co bylo toto třetí nebe? Boží velebnost. Do ní tak hluboce srdce svoje i mysl pohroužil, že také hoden byl slyšeti tam slova tajemná, kterých není dovoleno promluvit člověku. Nemožno jest člověku říkati je a slyšeti, ale Duch Páně říkati je může i slyšeti. A řekla jsem: Pane, vylož mi, že praví: Zda v těle, nebo mimo tělo, nevím, ví Bůh. I pravil: Duch Svatý do takové hloubky božství Ducha svého jej přivedl, že i tělo jeho v té chvíli bylo nehybné. Řekla jsem zase: Ráda bych, pane, bys to pověděl jasněji. I dí: Co pravím, sama na sobě jsi často zakusila. Stává se někdy u svatých lidí, že duch jejich, který smysly tělesné oživuje, by pocítovaly, co jest mimo nás, takovou prudkostí k tomu, co jest duchovní, dovnitř bývá uchvácen, že tělo zanechává bezcitným a nehybným, a tehdy nerozezná člověk, zda v těle či mimo tělo jest jeho duch. Takovým způsobem byl uchvácen Pavel, když až do třetího nebe v duchu vystoupil. Znovu jsem připojila: Pane, tvrdí také, že byl uchvácen do Ráje. Co to jest?

SVATÁ ALŽBĚTA ŠÉNAVSKÁ

I řekl: Do čeho byl uchvácen Pavel, byl Ráj Rájů a nebe nebes. To jest vznešená velebnost Boží, a ve stínu jejích perutí ať doufá všecken svět. Má totiž čtvero křídel. Dvě jsou milost a spravedlnost. Spravedlnost, kterou přišel v čas Zákona, rozkazuje a krutě trestaje. A co jest milost? Syn Boží, kterého poslal Otec na svět, ne aby svět soudil, nýbrž aby jím byl svět spasen. Jsou ještě dvě křídla, kterými teprve přijde, pravda a soud. To pověděv, byl vzat s mých očí. Když se rozednilo, seděla jsem v ústraní s jednou sestrou píšící tato slova. A poněvadž jsem byla o některých slovech v nejistotě, přišel zase a stoje tam vše mi zase uvedl na pamět.

Ve svátek svatého Pavla Apoštola, když se mi zjevil, promluvila jsem k němu řkouc: Pane můj, ráda bych se dověděla něčeho od tebe, možno-li to s tvou milostí. I dí: Taž se, a povím tobě, čeho si přeješ. I řekla jsem, jak jsem před tím byla vybídnutá: Pane, jak jsme slyšeli, národ řecký, který jsi vyučil, nevěří, že Duch vychází od Otce a od Syna; jest to jeho zatracením? I dí: Není pochyby, že těm, kdož tomu nevěří a v této nevěře setrvávají až do konce, nemožno býti spasenu. Avšak přece nejvíce to činí z nevědomosti. Mnozí se z této nevěry obrátili a ještě mnozí se obrátí, poněvadž Pán má símě svoje mezi nimi, které spasiti míní. Já vyučil jsem je víře katolické; oni však uvrhli se v blud.

VIDĚNÍ KNIHA TŘETÍ

Zamýšlela jsem optati se Apoštola ve svátek jeho Obrácení, když by se mi ráčil ukázati, na to, co praví v epištole k Římanům, že v Evangelii se zjevuje spravedlnost z víry k víře (I, 17), jak tomu jest rozuměti. I stalo se, když jsme se modlily ranní vigilie, prozpěvující Pánu žalmy, přišlo mi náhodou na mysl Písmo, na které jsem si přála otázati se, a ihned vložil Bůh tato slova na rty mé: Uvěřil Abraham ještě než byl dán zákon Mojžíšem, když tři viděl a jednomu se klaněl. Uvěřil Abraham Bohu, a přičteno mu to k spravedlnosti, proroci uvěřili a byli ospravedlněni, když prorokovali mezi národy, že Kristus se z Panny narodí. Když pak přišel, co zmohl u valné části z nich? Viděli ho smrtelným tělem oděného, viděli, v koho jsou zbodli. Neuviděli ho, jaký byl před tím a jaký byl potom, když dal mu Otec všecku moc na nebi i na zemi. Blahoslavení, kteří viděli a uvěřili. I my věříme, že Ho viděti budeme, jaký jest, ospravedlněni jsouce vírou, a jsme ujištěni, že budeme požívatí věčné blaženosti a bez konce kralovati s Kristem a na přítomnou tvář Boží patřiti. Píše Pavel ve své Epištole, že v Evangelii se odhaluje spravedlnost Boží z víry k víře. Chápejte to z toho, co pravím. V Evangelii bylo předpověděno: Nenarodí-li se kdo znova z vody a z Ducha, nevejde do království Božího (JAN III, 5). Toť jest jakýsi počátek víry křesťanské a její spravedlnosti. A zase: Kdo věří v Syna

SVATÁ ALŽBĚTA ŠÉNAVSKÁ

Božího, má život věčný. Kdo však jest nevěřící Synu, nebude mít života (JAN II, 36). A dodává se na konci: Toto pak psáno jest, abyste uvěřili, že Ježíš Kristus jest Syn Boží a věřice měli život (JAN XX, 31). Toto jest spravedlnost z víry, která se zjevuje v Evangeliu; tou žije, kdo z víry spravedliv jest, jakož psáno: Spravedlivý pak z víry žije (ŽID. X, 38). A kdo žije spravedlností, která jest z víry, bude žít životem dokonalým, až uzří tvář v tvář, čemu nyní jakoby v zrcadle věří. Ve víře jsme nyní, až však uvidíme Toho, kterého jakoby v zrcadle spatřujeme, tu budeme z víry k víře. Po těchto slovech Učitel národů sám také ukázal mi svoji tvář, i tázala jsem se ho na ono Písmo, o němž se mluví výše, poněvadž jsem dosti nedůvěřovala pochopení svému, a odpověděl mi řka: Na co se mne tážeš, tomu rozumíš. V tutéž hodinu stanul u mne také můj pán a pravil mi: Nebojím se, že by Apoštol řekl něco proti tomu, co jsem mluvil k srdci tvému. Po té otázala jsem se ho ještě: Dlužno-li, pane, také onu jistotu, která v budoucnosti jest nám připravena, nazývati věrou? I odpověděl řka: Víra, jež nyní ve vás jest, má přimísenu naději. V onom však odpočinutí, kde jest vám připraveno kralovati s Kristem, budete mítí víru se zakoušením.

Byl výroční den úmrtí pana Egberta, úctyhodné paměti biskupa münsterského. Když se za něho sloužila Mše věrných zemřelých, u-

VIDĚNÍ KNIHA TŘETÍ

kázal se mi jakoby s infulí velepastýřského důstojenství a záře oblesky jasnosti veliké. I obrátila jsem se na něho a pravila : Poznáváš-li pane, jakou milostí mě obdaroval Pán a jaké divy ve mně ráčil vykonati? I odpověděl mi řka : Vím, nejmilejší, a hlouběji to pozoruji než ty sama. I otázala jsem se : Pane, mají-liž ony duše, které již do odpočinutí vzaty jsou, nějaké zlepšení z toho, že se na jejich paměť věřící modlí a dávají na Mše? I dí : Velice milé jim jest, že se jim věnují tyto služby, a dostává se jim z toho jakéhosi rozmnožení radosti, neboť vědí, že to prospívá na vyléčení a vysvobození oněch duší, které jsou ještě držány v trestech. Neboť božské služby, jež věnují živí kterékoliv duši již odpočinutí mající, ostatním, jež jsou v občerstvení, radost rozmnožují a více činí ke společnému prospěchu duší, jež jsou v Očistci, než ty, které se obětují některé z těch, jež ještě nejsou vyproštěny. A pravila jsem ještě : Modlí se také duše, které jsou v odpočinutí, za drahé své a pokrevence, jež mají ještě na světě? Modlí, odvětil. A řekla jsem : Prosím tě tedy, nejmilejší pane, bys na mne pamatoval ve svých modlitbách a na jiné svoje příbuzné, které máš v tomto nebezpečném světě. I odpověděl : To činím bez přestání.

Ukázal mi Anděl v kterýsi čas velikou jámu, plnou strašného ohně, a viděla jsem, jak tam byly přetěžce mučeny některé duše. I tázala jsem

SVATÁ ALŽBĚTA ŠÉNAVSKÁ

se ho, jaké by to byly duše, a proč jsou tak přetěžce mučeny. A řekl: Toto jsou duše těch, kteří padli ve vojště vyobcovaném. A tázala jsem se ho řkouc: Jest za ně, pane, obětovati nějaké modlitby? I dí: Žádných modliteb není dlužno za ně zvláště obětovati, ale přeje-li si jim kdo poněkud pomoci, nechť obětuje léky zbožností za všechny věrné zemřelé společně. A když pro ně všechny věrné duše budou potěšeny, bude jim z toho malounko snáze.

Kterýsi bratr předložil mi otázku takovouto: Psáno jest, pravil, v knize bohovědce Diviše Areopagity, že nebeské ony bytosti nade vše vznešenější, jež slovou první hierarchie, totiž Serafíni, Cherubíni, Trůnové uvádějí se v Písmě, jak nejprve samy u sebe, po té u samého Ježíše se ptají a učí o jeho božské činnosti pro nás a říkají: Kdož jest to, jenž se béře z E dom v rouše skropeném z Bosry? A zase po jeho odpovědi: Proč červený jest oděv tvůj a roucho tvoje jako těch, kdož šlapou v lisu? Na tato slova tedy vyptával se onen bratr, který mi otázku předložil řka: Na to-li se tázali oni nejvyšší řádové, jako by dychtili po známosti a přáli si býti poučeni od Spasitele o díle lidského Vykoupení, jak tvrdí bohovědec, vyplývá z toho, že před tím neznali, čeho si přáli dověděti se. Jak však bylo možno, by už po vykonaném díle Vykoupení neměli o něm ještě známosti ti, kteří božské velebnosti nejvíce se přibližují

VIDĚNÍ KNIHA TŘETÍ

a z ní všecku plnost vědění čerpají a nižším řádům vše, co od nich jest poznáváno, přelévají, kdyžť jest známo z písem, že mnozí duchové z řádů nižších Syna Božího v těle poznali a o milosti Vykoupení dlouho napřed už věděli? Jak bylo také možno Duchu Svatému tak dlouho tajiti před nimi něco tak velikého, co i prorokům, kteří byli lidé, před dávnými časy známým učinil? Tuto otázku předložila jsem tedy ve svátek Zvěstování Páně svému pánu, když se mi zjevil, a dostalo se mi od něho takovéto odpovědi: Nejvyšší oni řádové, na něž se tážeš, od počátku byli účastni tajemstev Páně a poznali, co v těle hodlá učiniti a vytrpěti na vykoupení pokolení lidského. Ale totéž, co božstvím učení dříve poznali, také onoho svatého člověčenství Spasitelova do nebe vzatého se tázati a od něho to poznávati a je míti učitelem svého osvícení bylo jim rozkoší, a co věděli z tajemství, chtěli také, by bylo vyjádřeno slovy. A dodal ještě: Tito jsou, skrze něž skrytosti Boží bývají zjevovány nám, kteřížto navštěvujeme tento nižší svět, a donášejí nám vědění Páně, sami však bezprostředně od samého Pána přijímají všecko osvícení nauky. A ještě připojil slova tato: Pamatuješ si, když jsi se mne nedávno tázala, odkud tobě jsou slova z epištol, která jsi z nenadání pronášela, co jsem ti odpověděl? Pravil jsem, že se mi jich dostalo ze srdce živého Boha, a promluvil jsem k tvému srdci: To mu tedy jest rozuměti takto: Vyšší oni řádové přijali je

SVATÁ ALŽBĚTA ŠÉNAVSKÁ

ze srdce Božího, a já od nich, a tak já ze srdce Božího skrze prostředníky jsem přijal ona slova.

V den Zmrtvýchvstání Páně tak jsem se otázala svého pána: Pane, vstali z mrtvých ti, o nichž jest psáno v Evangeliu: Mnohá těla svatých, kteří byli zesnuli, vstala z mrtvých, ihned v hodinu zemětřesení, jež bylo v čas umučení Páně, či v den, kterého Spasitel z mrtvých vstal? I dí: Když Pán z mrtvých vstal, i oni z mrtvých vstali. Řekla jsem zase: A vrátili se zase v smrt? Odpověděl: Ty, jež Pán takto ráčil poctiti, že je s sebou vzkřísil, také tak poctil, že je zachoval nesmrtelnými.

Kázala jsem se ho také takto: Pane, jak jest možno, by vás, kteří jste duchové přirozenosti neviditelné, také tělesnými očima lidé viděli, jak se čte o svatých ženách, jež přišly k hrobu Páně a jež tvrdily, že tam viděly vidění Andělů? Na to mi odpověděl: Jako kdysi mohl se proměnit Pán, že ho viděl Abraham ve třech osobách, když tři spatřil a jednou se klaněl, tak také nám, kteřížto jsme tvorové duchovní, může dáti takové podoby, aby nás bylo možno viděti lidem, kdykoliv se mu zlíbí. Neboť jako Boha v jeho božské přirozenosti nemožno jest vůbec viděti člověku, pokud v těle jest, tak i nás, jací jsme v naší duchovní podstatě, ani tělesnými ani duchovními očima lidské přirozenosti nikterak viděti nelze, leč odějeme-li se takovou podobou, kterou vaší slabosti lze poznati.

VIDĚNÍ KNIHA TŘETÍ

Když jsme slavili památku svatého Michaela, v den svátku, jak jsme stály, bychom slyšeli služby Boží, já Alžběta poněkud jsem zemdlela a v ochablosti sil jsem si sedla. A hle, Anděl Páně dle obyčejné své dobrotivosti poskytl se mému zraku, i řekla jsem k němu: Ráda bych se od tebe něčeho dověděla, pane můj, možno-li s tvojí laskavostí. A on ihned s veselou tváří na mě pohleděv dí: Víím, že se hodláš tázati, taž se, a odpovím tobě. A já, jak jsem byla předem vybídnuta od učenějšího, řekla jsem: Ráda bych věděla, pane můj, o Andělovi, jenž první odpadl, klesl-li ihned na počátku svého stvoření, či stál-li jistý čas ve slávě svého založení a potom ji pádem ztratil. I dí: Věz, že mezi všemi tvory, které založil Bůh, s největší krásou a důstojností byl stvořen onen Anděl, že sám po Bohu všechno předčil svou slávou. A v této své důstojnosti zůstal tak dlouho, dokud nepoznal, pozoruje svoji vyvýšenost, že mu nic není podobného mezi tvory, a z toho nezpyšněl a nedomníval se také, že mu možno Bohu se vyrovnati. Když však na mysl jeho vstoupila pýcha, ihned byl střemhlav sražen, poněvadž bylo nemožno, aby jenom na okamžik v nebi zůstala pýcha, aniž se jí tam kdy ještě bude lze přiblížiti. A čím vyvýšenější byl všech tvorů, tím hlouběji pode všechny tvory byl svržen a stal se nicotnějším všech. Tázala jsem se dále: Pane můj, sřítíl se s ním celý jeden řád andělů, či v kaž-

SVATÁ ALŽBĚTA ŠÉNAVSKÁ

dém z devíti řádů, jež dále zůstaly, někteří padli, že tak vznikl řád desátý? I odpověděl: Jeden sbor andělů, který zvláště mu byl přiřknut, pro vynikající slávu svého knížete nadul se proti nám, a domnívali se, že jsou důstojnější ostatních bratří, a proto zároveň se svým vůdcem zasloužili si býti svrženi. A my, kteří jsme ony padlé převýšili, takovým zápalem lásky k Stvořiteli jsme rozníceni, že ani nechceme ani nemůžeme někdy s jeho vůlí v něčem nesouhlasiti. Ještě jsem připojila: A kdo má prvenství mezi vámi? Odpověděl: Archanděl Michael. A poněvadž jsem byla v pochybách o tomto slově, otázala jsem se zase jiného dne, když byl při mně: Pane, má archanděl Michael knížetství nade všemi devíti řády blažených duchů, či jenom nad některými? I řekl: Jest v čele dvou řádů, Andělů a Archandělů. A když jsem se ho dále tázala na knížetství, pravil, že ze všech nejvyšší a Bohu nejbližší jsou Cherubíni a Serafíni. Tázala jsem se ještě, jest-li Archanděl Michael, jak myslí Církev, společným knížetem a ochráncem lidu Božího, i přisvědčil, že jest tomu tak.

Prosila pak jsem, by mi vyložil ona slova, která pravil Mojžíš: Když Nejvyšší rozdělaval národy, když odlučoval syny Adamovy, ustanovil meze národům dle počtu synův israelských nebo Andělů Božích. (5. MOJŽ. XXXII, 8). A odpověděl mi slo-

VIDĚNÍ KNIHA TŘETÍ

va tato: Syny israelské, na něž se tážeš, stvořil Bůh, by byli v počtu synů Božích. Když však padli pýchou, ustanovil Bůh meze, to jest počty národů, dle počtů synů israelských, kteří padli. A dodal: Toto povíš bratru svému, a na co se zase otáže, řekni mi. Otázala jsem se ho tedy jindy na prvnější verš: Když rozděloval Nejvyšší národy, když odlučoval syny Adamovy, jak se hodí jeho význam ke smyslu jeho, který vyložil prve. A dí ihned: I to učinil Bůh. Když první člověk pro neposlušnost byl vyvržen z Ráje a když Kain zabil bratra svého Abele, odlučoval Bůh syny Adamovy a rozděloval národy, odlučuje ovce od kozlů. A když to se stalo, ustanovil meze národům dle počtů synův israelských. Tu jsem namítla: Pane, jest psáno, že v den Soudný odloučí ovce od kozlů. A řekl: Již tehdy začal a v den Soudný to dokončí.

Vypravovalo se nám, že kterýsi bratr, chtěje se postavití proti slovům našeho Anděla pravícího, že jeden řád andělský celý padl, pokusil se dokazovati, že tomu tak není, nýbrž, jak se míní, z každého řádu někteří padlí, ze slov Apoštolových, který praví v epištole ke Kolosenským o Spasiteli našem: Oloupiv knížectva a mocností, vedl je jako zajatce, hrdě, zjevně, vítězoslaviv nad nimi sám v sobě (II, 15). Z toho totiž, že jmenuje některé ze zlých duchů knížectvy a mocnostmi, zdá se, že padli z řádů knížat a mocností. Když jsem se tedy také na to

SVATÁ ALŽBĚTA ŠÉNAVSKÁ

otázala svého pána, pravil, že přemnoho jest rozdílů mezi duchy a že jedni nad jiné vynikají a jsou mocnější škoditi, a proto se jmenují takovými jmény. A dodal: Ať tě nikdo žádným způsobem nepřiměje, bys věřila, že z každého řádu andělského někteří se sřítíli. Neboť kdyby tak tomu bylo, bylo by dlužno, když vyvolenými lidmi jest nahraditi pád kleslých andělů, by do každého řádu andělského byli přimíseni lidé. Čehož nebude, neboť řád lidí vyvolených zřetelně bude míti svoje místo v nebi. Ale i na ono mínění, kterému věříme, že každý člověk má svého vlastního Anděla, strážce svého života, jsem se dotazovala, pravdivo-li, či nikoliv. A odpověděl na moji otázku: V den, v který přijímá milost Křtu svatého, člověk dostává dva anděly: jednoho dobrého a druhého zlého. Jeden na něho stále doráží, druhý však ho chrání a jemu pomáhá. Otázala jsem se dále: Pane, ten, který jest nyní strážcem některého člověka, také jinému, který se teprve narodí, stává se strážcem, když onen zemře? I dí: Stává se to někdy, někdy však nikoliv. A když jsem s ním rozmlouvala něco o duších zemřelých, dodal ještě: Dvakráte do roka každá duše, jež někdy milosti dojde, i v trestech-li jest, bývá navštěvována svým Andělem a dostává od něho útěchy; totiž ve svátek svatého Michaele Archanděla a v den, kterého se slaví společná památka všech věrných zemřelých.

VIDĚNÍ KNIHA TŘETÍ

Paní H., velebné magistře nevěst Kristových, jež jsou v Bingenách. Alžběta, ponížená mniška, s veškerou láskou zbožné modlitby. Milost a útěcha Nejvyššího naplníž vás radostí, že jste dobrotivě měla soustrast s mým zmatkem, jak jsem poznala ze slov svého utěšitele, kterého jste k mé útěše horlivě povzbudila. Neboť jak jste pravila, že vám o mně bylo zjevno, přiznávám, vznikl mi opravdu nedávno jakýsi mrak zmatku v duchu, pro nejapné řeči lidu mnoho o mně mluvícího, co pravda není. Ale řeči lidu bych snadno snesla, kdyby i ti, kteří roucho řeholní nosí, ducha mého přetrpce nezarmucovali. Neboť i ti, nevím kým popichováni, milosti Páně se ve mně vysmívají a o tom, čeho neznají, nehrozí se opovážlivě usuzovati. Slyším, že také někteří pod mým jménem nosí a ukazují list sepsaný z ducha jejich. Rozšířili, že jsem prorokovala o dni Soudném, čehož jsem se jistě nikdy neodvážila, kdyžtě jeho příchod uniká poznání všech smrtelníků. Ale vyjevím vám, z čeho rozšířili tuto pověst, byste usoudila, opovážlivě-li jsem něco ve věci té vykonala nebo řekla. Jak jste slyšela od jiných, zvelebil Pán milosrdenství svoje se mnou výše než jsem zasloužila nebo si vůbec zasloužiti mohu, až tolik, že i některé nebeské taje často mi odhalovati ráčil. Často také mi naznačil skrze Anděla svého, jaké tresty přijdou na lid jeho v těchto dnech, nebudou-li se káti ze svých nepravostí, a přikázal mi, abych to otevřeně o-

SVATÁ ALŽBĚTA ŠÉNAVSKÁ

hlašovala. Já však, abych se nestala domýšlivou a nezdála se původkyní novot, seč jsem byla, vše to snažila jsem se zatajovati. Když tedy obyčejným způsobem kterousi neděli jsem byla u vytržení mysli, stanul u mne Anděl Páně řka: Proč ukrýváš zlato do bláta? totiž slovo Boží, které ústy tvými bylo posláno na zemi, nikoliv, aby se ukrývalo, nýbrž aby se dávalo na světlo k chvále a slávě Pána Našeho a spáse národa jeho. Po těch slovech zdvihl nade mnou bič, kterým mne jakoby v hněvu velikém pětkrát přehořce mrskl, že tři dni na celém těle z tohoto šlehnutí jsem byla nemocna. Po té přiložil prst na ústa moje řka: Budeš mlčící až do hodinky deváté, kdy dáš na světlo, co s tebou učinil Pán. Já tedy až do hodinky deváté zůstala jsem němou. Tu dala jsem magistře znamení, by mi přinesla jistou knížečku, kterou jsem si ukryla v lůžku, obsahující z části to, co vykonal Pán se mnou. Když jsem ji podala do rukou páně opatových, který mě přišel navštívit, rozvázal se můj jazyk v tato slova: Ne nám, Pane, ne nám, ale Jménu Svému dej slávu. Po té, když i některé jiné věci jsem mu odhalila, kterých jsem nechtěla svěřovati písmu, totiž o veliké pomstě Páně, o níž jsem zvěděla od Anděla, že v brzku přijde na veškeren svět, prosila jsem ho nejsnažněji, by slovo ono u sebe nechal. On rozkázal mi, bych se horlivě modlila a žádala od Pána, by mi dal poznati, přeje-li si, by to, o čem jsem

VIDĚNÍ KNIHA TŘETÍ

prve mluvila, zatajovalo se mlčením čili nic. Když jsem se tedy nějaký čas úsilovně za to se modlíc rmoutila, v adventě Páně, ve svátek svaté Barbory o prvním bdění nočním skácela jsem se do vytržení, a stanul u mne Anděl Páně řka: Křič silně a volej běda! všem lidem, neboť celý svět v temnoty se obrátil. A řekneš: Vyjděte, Tenť vás volá, který ze země vás utvořil, a praví: Pokání činite, neboť blízko jest království Boží. Touto tedy řečí ponuknut, jal se pán opat rozšiřovati slovo to u vrchností církevních a řeholníků. Z těch někteří s uctivostí slovo přijali, někteří však nikoliv, ale zvráceně mluvili o Andělovi, který jest mi důvěrný, říkajíce, že to jest duch úšklebník přepodobněný v Anděla světla. Proto také poslušností mě zavázal, kdyby se mi někdy zjevil, abych ho zapřísáhla jménem Páně, by mi pověděl, pravým-li jest Andělem Božím či nikoliv. Já však majíc to za opovážlivé, s velikým strachem jsem přijala tento rozkaz. Kteréhosi dne tedy, když jsem byla u vytržení, ukázal se mi obyčejným způsobem a stanul před obličejem mým. I řekla jsem mu třesouc se: Zapřísahám tě Bohem Otcem i Synem i Duchem Svätým, abys mi spravedlivě řekl, pravý-li jsi Anděl Boží a pravá-li jsou vidění, která jsem viděla u vytržení svém, i to, co z úst tvých jsem uslyšela. A odpověděl: Věz s určitostí, že pravý Anděl Boží jsem a pravá jsou vidění, jež jsi viděla, i to, co z úst mých jsi uslyšela, jest pravdivo a v pra-

SVATÁ ALŽBĚTA ŠÉNAVSKÁ

vdě se stane, nebude-li Bůh lidmi zase nakloněn. A já jsem ten, kterýž dlouho jsem pracoval s tebou. Po té ve svatvečer Zjevení Páně, když jsem se modlila, zase ukázal se mi můj pán, ale stoje opodál mne a s tváří ode mne odvrácenou. Já tedy poznávajíc jeho rozhořčenost, řekla jsem mu se strachem: Pane můj, byla-li jsem ti obtížnou, že jsem tě zapřísáhla, nepříčítej mi toho, prosím. Rač obrátiti ke mně svoji tvář a nech se mi usmířiti, neboť zavázána poslušností jsem to učinila a neodvážila jsem se překročiti rozkazu svého návodce. A když v takových to slovech mnoho slz jsem prolila, obrátil se ke mně řka: Potupu jsi způsobila mně i bratřím mým, že jsi měla ke mně nedůvěru. Proto s určitostí věz, že již neuvidíš mé tváře, aniž uslyšíš mého hlasu, leč bude-li usmířen Pán i my. I řekla jsem: Pane můj, jak možno tebe usmířiti? A dí: Řekneš svému opatovi, by na paměť mou a mých bratří sloužil zbožně božskou Obět. Když tedy ne jednou, nýbrž vícekrát jak pán opat tak i ostatní bratří ke cti svatých Andělů slavné Mše sloužili a také sestry čtením žalmů je uctily, zase ukázal se mi můj pán s tváří vlídnou a řekl mi: Víím, že v lásce a poslušnosti se stalo, co jsi učinila, proto došla jsi milosti a na příště častěji tě budu navštěvovati než dosud. Po té, když pán opat hodlal jíti kamsi na žádost tamějšího kléru, by kázal výhružné slovo Páně lidu, kdyby snad činili pokání a odvrácen byl hněv Boží od nich,

VIDĚNÍ KNIHA TŘETÍ

nejprve jal se prositi Pána, zároveň s námi všemi, by ráčil odhaliti děvečce své, více-li ještě dlužno rozšiřovati řeč, která přicházela na veřejnost, či nikoliv. Když tedy slavil božská tajemství, a my se nejoddaněji modlily, náhle uvolnily se vazy údů mých a omdlela jsem a přišla do vytržení mysli. A hle, Anděl Páně stanul před obličejem mým i řekla jsem jemu: Můj pane, rozpomeň se, jak jsi mně služebnici své řekl, že slovo Boží mými ústy bylo posláno na zemi, nikoliv, aby se ukrývalo, ale aby se dalo na světlo k slávě Boží a spáse národa Jeho. A nyní mi oznam, co dlužno učiniti s oním výhružným slovem, které jsi mluvil ke mně. Jest už dosti uveřejněno, či ještě je třeba kázati? A on přísně na mě hledě dí: Nechtěj pokoušeti Boha, neboť kdo Ho pokoušejí, zahynou. A řekneš opatovi: Neboj se, ale dokonej, co jsi začal. Zajisté blahoslaveni jsou, kdož slyší slova napomínání tvého a zachovávají je a nepohorší se nad tebou. A to mu dodej, by onoho způsobu, který až dosud měl na kázání, neměnil. Neboť v tom já jsem jeho rád-cem byl. Řekniž mu, by nikterak nedbal slov těch lidí, kteří ze závisti pochybovačně mluví o tom, co se stalo v tobě, ale nechť dbá toho, co psáno jest, že nic není nemožného u Boha. Těmito slovy tedy posilněn, přišel do místa, kam přijíti hod-lal, a lid, který příchodu jeho očekával, povzbu-zoval k pokání ohlašuje, že přijde na všechny hněv Boží, kdyby se nesnažili ovocem pokání

SVATÁ ALŽBĚTA ŠÉNAVSKÁ

předejít mu. Jaké by však rány hrozily světu, nikterak, jako se o něm rozšiřovalo, nevyprávě, v žádném svém kázání. Stalo se tedy, že mnozí, u nichž se řeč tato rozšířila, po celou dobu Čtyřicetidenní v bázni veliké se pokáním trýznili a pilně se modlili a dávali almužny. V ten čas kdosi, nevím z jaké horlivosti, poslal do města Kolína v osobě pána opata — ví Bůh, že bez jeho vědomí — list, ve kterém strašné jakési hrozby přede vším lidem se četly. Ačkoliv pošetilci se nám pro to vysmívali, přece opatrní, jak jsme se doslechli, pokorně měli pozor na ta slova a nepohrdli uctívati Boha ovocem pokání. A stalo se ve středu před Hodem Božím Velikonočním, když jsem po velikých bolestech tělesných přišla do vytržení, že se mi ukázal Anděl Páně a řekla jsem jemu: Pane, co se stane se slovem, které jsi mluvil ke mně? A odpověděl: Nezarmucuj se a neoddávej zmatku, nestane-li se skutkem v den, který jsem ti určil, co jsem předpověděl, neboť dostiučiněním mnohých usmířen byl Pán. Po té v sobotu kolem hodinky třetí s těžkým utrpením přišla jsem do vytržení mysli, a zase stannul u mne řka: Viděl Pán zkormoucenost lidu svého a odvrátil hněv rozhořčenosti své od nich. I řekla jsem jemu: Což tedy, pane můj, nebudu-liž na posměch všem, u nichž se slovo toto rozšířilo? I dí: Vše, co ti z toho vznikne, trpělivě a laskavě snášej. Pilně pozoruj Toho, kterýž, ač byl Stvořitelem všehomíra, snesl výsmě-

VIDĚNÍ KNIHA TŘETÍ

chy lidí. Nyní poprvé zkouší Pán tvoji trpělivost. Hle, paní moje, celý stav věci jsem vám vysvětlila, byste i vy nevinu moji i našeho opata poznala a jiným ji ukázati mohla. Prosím také, byste i modliteb svých mě účastnou učinila, a jak Duch Páně vám vnuká, některá slova útěchy mi zase napsala.

Raduj se se mnou, paní a velebná dcero věčného Krále, neboť prst Boží píše v tobě, bys slovo života hlásala. Blahoslavená jsi a dobře ti bude vždycky a nástrojem Ducha Svatého jsi ty, neboť slova tvoje mě roznítla, jako by oheň se dotkl srdce mého, a vyrazila jsem tato slova: Paní moje, Hildegardo, správně se jmenuješ Hildegarda, neboť osten Boží dobře v tobě působí s silou divoucí na vzdělání Jeho Církve. Posilni se Duchem Svatým, blahoslavená jsi, neboť vyvolil tě Pán a postavil tebe jako jednu z těch, o kterých sám praví: Postavil jsem vás, abyste šli a ovoce přinesli a ovoce vaše zůstalo. Takto kráčíš cestou rozjímání Páně jako „holubice v rozsedlinách skalních, ve výklenku hradebním“. Ten, jenž tebe vyvolil, bude tě korunovati korunou radosti. Neboť cesta Páně přímou učiněna jest před tebou. Ó paní Hildegardo, dokonej dílo Páně, jako jsi až dosud činila, poněvadž tě postavil Pán dělnicí na vinici své. Neboť hledal Pán dělníků na vinici svou a našel všechny zahálující, protože nikdo jich nenajal. Vinice Páně nemá pěstitele, vinice Páně hyne, hlava Církve

SVATÁ ALŽBĚTA ŠÉNAVSKÁ

zemdlela a údy její jsou mrtvy. Běda, co z toho vzejde, že Pán málo našel ve své Církvi těch, kteří by rozvažovali o tomto žhoucím duchu, ale každý sám chce sebe řídit a vlastní vůli svou si vykonávat. Zkusil jich Pán a našel je spící. Proto přišel zloděj a rozrazil a rozbořil kámen základní a uvrhl do studnice vody prázdné, a nebyla zavodněna. Kámen základní jest hlava Církve, jež jest odvržena, a Církev Boží vyschlá jest, nemajíc vlhkosti, ale jest studená k lásce Boží. Ale i já zase u sebe rozjímám, co se mi kdysi ukázalo, že jedovatí hadi přijdou do Církve Boží, potají chtějíce Církev Boží rozsápati. A to vidím, že se vztahuje na ony kathary, kteří nyní Církev Boží skrytě obelstívají. Vypuď je, Pane, ochránče náš. A blahoslavený, kdo se nepohorší v tomto čase. Praví patriarcha David: Nepříčiní-liž se ten, kdo spí, aby zase vstal? Vstaňte a vzbudte se a bděte, poněvadž volá k vám pomsta Boží. Kvilte, pastýřové, a volejte, posypte se popelem a kajte se a nepoprávejte místa ďáblu, poněvadž obíhá řva jako lev, hledaje, koho by sežral. Blahoslavený člověk, který se bojí Pána veškerého stvoření, že zakročuje u nejvyššího Velekněze, aby odňal potupu s národa svého, a všechen Israel bude spasen. Nyní však národ můj zvrácený mi jest a kráčí přede mnou s šíjemi tvrdými a nepocífuje, jak můj soud si nese. Bičí ukazují, že jsem urážen, já i svatí moji, kteří vydávají hlasy svoje denně před trů-

VIDĚNÍ KNIHA TŘETÍ

nem mým říkající: Pane, Králi slávy věčné, v tvém poddanství jest všechno, a není, kdo by mohl odporovati vůli tvé. Pomsti krev naši, neboť zdeptává nás země ohyzdnostmi svými. Já Pán, Stvořitel všech tvorů, vyslal jsem svoje vtělené Slovo z výsostí nebes do údolí tmavého, by svítilo těm, kteří byli v temnotách, a myslili, že jsou něco, ale nic nebyli, a milovali lidé více tmu než světlo. On zajisté byl světlo pravé a jakoby hvězda jitřní uprostřed mlhy, a jako slunce se skvěje v síle své uprostřed dne, tak zářil uprostřed lidu svého, pln moudrosti a síly, a všechna země naplněna jest naukami jeho, a zapomněli jste Jeho. Přisahám skrze pravici svou a trůn svůj, dále dít se tak nebude. Člověče, nechť jsi kdokoliv, jakým důvodem se ti bude možno vymluvití? Oči máš a nevidíš a uši k slyšení a nerozumíš. Co ti ještě učiniti? Zatratiš-li sebe, kdo myslíš, že tě vykoupí? Rozpomeňte se, že jediný Syn srdce mého jednou za vaše hříchy umřel a z mrtvých vstal i vstoupil na nebesa a sedí v slávě své a zanechal vám příklad, abyste následovali šlépějí jeho. Jak, s jakým srdcem, nebo s jakým svědomím Ho následujete? Daleko zajisté jsou cesty jeho cest vašich. Nepůjdete-li jako On šel, jak vám bude možno přijíti k Němu? Neuchylujte se ani v pravo ani v levo, ale následujte šlépějí jeho, a tak bude vám možno k Němu přijíti. Nyní však skluzujete z hříchu do hříchu, z odsouzení do odsouzení. Jděte, dokud

SVATÁ ALŽBĚTA ŠÉNAVSKÁ

světlo bude mezi vámi, by temnoty vás neza-
jaly, neboť starý onen Leviathan mní, že pohltí
celý svět. Ještě však jest čas milosti. Čiňte po-
kání, hledejte Pána Boha svého, dokud Ho na-
léztí možno, vzývejte Ho, dokud blízko jest. O-
braťte se ke Mně celým srdcem svým, a Já Pán
obráťím se k vám a usmírím se s vámi, aniž vás
opustím v čase soužení a úzkosti. A onen starý
had sřítí se pádem velikým, že skoro všechny
vnitřnosti mu vyhřeznou. — Co to jest, co jsem
řekl o vnitřnostech starého hada? Zajisté jsou
někteří nyní pozření v útrobách jeho a potom
budou vyvrženi. A jsou to vrahové, cizoložníci,
lupiči, lidé nespravedliví, kteří svrhli duše svo-
je v smrt. Jsou to také nešťastní katharové,
kteří jsou ohavnější každého tvora a kteří ja-
zyky sirnými pronášejí slova plamenná, a zhy-
zděna jest země ohavnou jejich vírou. Jako mě
kdysi pohané ukřižovali, tak jsem denně kři-
žován mezi těmi, kdož takové věci pěstují. Ó,
jak ďábelská to pošetilost, ti, kdož vědí, že
jsem Stvořitelem nebe i země a všeho, co v
nich jest, a že nahlížím do propastí, drásají
moje rány, rozplýtvávajíce Tělo a Krev mých
svátostí, což jest poskytnuto ke spáse všech
věřících. Neboť budou-li mě vyzývati k prchli-
vosti, já Pán ve zlosti své zahladím zemi s po-
kolením jejím až k peklu. Ustaňte přestupníci
spravedlnosti, ustaňte od této pošetilosti. Neu-
činíte-li tak, rozkážu vás mučiti nad všeliké po-

VIDĚNÍ KNIHA TŘETÍ

myšlení v síře a ohni neuhasitelném a červy pekelnými bez konce. A není smyslu, který by pochopil trest pekelný, než onen veliký Leviathan, který uvězněn jest a svádí veškeren svět. - Já Pán přikazuji vám skrze pravici svou, bych vás neudeřil mečem úst svých, vám králům a knížatům, biskupům a opatům, kněžím a všem, kdož jste v povýšenosti, abyste všechny bludy, jež způsobují rozkoly v mé Církvi, kterou jsem zplodil v hořkosti své duše, se vším úsilím vypuzovali a vyhlazovali vírou katolickou. Ó nejbídnější a nejnešťastnější pokrytce, kteří se zdáte před lidmi pobožnými a nevinnými, uvnitř však jste plni povahy zlé. Povězte mi, jak věříte v Boha Všemohoucího, když nevěříte, že Bohu Všemohoucímu všechno jest možno? Možno zajisté bylo před Bohem, aby vyslal ze sídla veliké svojí Velebnosti Ducha Svatého do panen-skéhoho lůna, a by vyšlo Slovo vtělení jeho. Věříte, že Bůh Otec stvořil člověka k obrazu a podobnosti svému a postavil ho do Ráje rozkoše, by jej vzdělával a ostříhal ho, a že onen starý had jej oklamal, neboť upadl ve hřích a pro neposlušnost byl ven vyvržen? Ó nešťastný pokrytče, jak dlouho myslíš, že budeš ve svých hříších, nevěříš-li v Syna Božího, který od Otce vychází? Ani tedy nevěříte, že se vtělil, ani že opravdu byl umučen, pohřben, z mrtvých vstal, na nebesa vstoupil, soudit přijde živých i mrtvých? Vy, kteří jste učení, badejte v knihách o

SVATÁ ALŽBĚTA ŠÉNAVSKÁ

novém Zákoně a rozpomeňte se na slova jeho, jaké ovoce naleznete. Obnovte se Duchem Svatým a znovu rozehřejte duše svoje k vzdělání Církve, jež jest posvěcena v Kristu Ježíši a osvěcena svatými Evangelii a do běla vytríbena ze starého rezu. Poněvadž tedy Církev Svatá, jež spojena a sezdána jest s Ženichem nebeským, Synem Krále věčného, který v Jordáně hříchy její umyl, by byla jedna víra, jeden křest, jedna Církev a jediná Holubice a jedna vyvolená Krista Ježíše, vy, pokolení vyvolené, pokolení svaté, královské kněžstvo, lide dobytý, pomněte, jakým vysvobozením vysvobodil jsem vás ze jha a zajetí ďáblova. Neboť byli jste kdysi tmou, nyní však jste světlem. Chodte tak, abyste syny nejdražšími, abyste syny světla byli, praví Bůh váš. A zase praví táž Pravda: Vinice moje vyvolená, já tebe vštípil a známou tobě učinil všecku cestu pravdy, jak jsi se obrátila nazpět, kráčeji cestou nikoliv pravou, ale po hříších svých? Vyhledáváš pokoje podle vůle své a říkáš: Pokoj bude, a není syna pokoje, ale sama sebe svádíš. Já však vypuzen jsem a není místa, kde by odpočinula noha moje, stojím u dveří a tluku, a není, kdo by mne uvedl, a hlava moje plna jest rosy, lůžko moje, na němž jsem si žádal odpočinouti, zprzněno jest rozličnými neřestmi, a kdož vcházejí v nečistotách svých do mojí svatyně, poskvřňují moje lůžko svými špatnými skutky. Pastýři moji jsou zmoženi jakoby těžkým spánkem, a jak je

VIDĚNÍ KNIHA TŘETÍ

zburcovati? Povzbudím pravici svoji nad nimi. Byl jsem trpěliv a očekával jich den ze dne, a oni úplně mne zapomínají. Neboť zákon zhyne nejprve od kněží a od starších lidu mého, poněvadž se snaží kupčiti s mocí udělovati moje svátosti; kteří prodávají, prodávají sobě soud, a kteří kupují, kupují meč s obou stran broušený. A znova napomínám pastýřů svých otcovskými napomenutími, kteřížto jsou účastní skrytostí mých: Budte napodobiteli mými a ne ďábly, neboť jsou někteří, že nevcházejí dveřmi do ovčince mého, ale vcházejí jinudy, cestou jinou, jako zloději nebo lotři, jako zloději pro lakotu, jako lotři, že hubí duše sobě svěřené. Neboť zakrývají svoje špatné skutky, by jich lidé neviděli. A proto nebrojí směle proti všelikému bludu, poněvadž si zasluhují pokárání na svých cestách. A znova pravím vám: Vězte nepochybně, že kolik duší zhyne z ovec mých, jež spravovati a střežiti na sebe jste vzali, pro vaši nedbalost, z rukou vašich budu požadovati. Na hrozném soudě bude vám vydávati počet, a nahrne se na vás všechno zlo, jež jsem na ně uvedl. — Ny- ní tedy obživněte a pozorujte předchůdce svoje Apoštoly a jiné svaté učitele církevní, kteří se nebáli hrozeb lidských ani ran katanů, ale slovo moje nesli před krále a vladaře, byli mrskáni a muk mnoho vytrpěli, ale vše snesli pro Jméno moje. Proto jsou v slávě a cti, které nikdo nespočte před trůnem mým; tam vidí mě niko-

SVATÁ ALŽBĚTA ŠÉNAVSKÁ

liv v tajemstvích, nýbrž okem v oko, tváří v tvář, v jasnosti veliké a velebnosti. Blahoslavený člověk, jenž čte a slyší slova tohoto textu a zachovává je, neboť jsou pravdiva a po Andělu mém s trůnu mého jsou poslána na poučení mnohých. — Když jsem přemýšlela, jaký by byl smysl slova, jež jsem řekla: jazyky sírovými pronášejí slova plamenná, vložil Pán do úst mých slova tato: Síra má takovou vlastnost, že plamen její do výše nevystupuje, ale hoří jaksi utajeně a hořce a znamená bludy, jež tak utajeně pronášejí jedovatá slova, ze kterých vychází plamen nejčernější a pálí srdce věřících a zviklává je u víře katolické.

Divná učinil Bůh milosrdenství svoje na mně také od té doby, bratře můj, co jsi nedávno ode mne odešel, a učinil mi toto: Příhodilo se první neděli slavného postu při prvních nešporách, že na mne náhle padla tělesná mdloba, jak tomu bývá, a přišla jsem do vytržení mysli. A viděla jsem bílé kolo ve vzduchu úžasně rychle se točící a na vrcholku bělostného ptáčka, který se s velikými nesnázemi udržoval, by nebyl stržen do oběhu prudkostí kola. Někdy také svezl se poněkud s vrcholku dolů, zase však se vzepřel, by byl navrchu, a takto dlouho zápasil střídavě klesaje a se vyšínuje. Po té viděla jsem horu vysokou a přepůsobnou, a na tu přeneslo se kolo a zase se tam točilo jako dříve, a ptáček držící se ho stále byl ve svém zá-

VIDĚNÍ KNIHA TŘETÍ

pasu. I byla jsem u velikém úžasu, co by to věštilo, a s velikou žádostí prosila jsem Pána, by mi odhalil smysl vidění. A když se mi dostalo poněkud pochopení, vrátila jsem se z vytržení a tu chopila jsem se z nenadání těchto slov: Těsná a úzká jest cesta, jež vede k životu. Pane, kdo po ní půjde? A připojila jsem: Ten, kdo chrání života svého od tělesných žádostí a nemá lsti na jazyku svém. A dodala jsem: Pane, co učiním já? A zase tato slova odpovědi padla do úst mých: Chceš-li jíti, jako já jsem šel, pozoruj šlépěje moje a neobracej se ani v pravo ani v levo, nýbrž následuj mě a tak dojdeš, neboť jsem řekl: Já jsem cesta, pravda a život, vejde-li kdo mnou, bude spasen a pastvy nalezne. Po té v pondělí zase jsem přišla do vytržení a viděla zmíněné vidění, jako prve, o to však bohatší, že jsem viděla ještě státi nad kolem žebřík, který byl takové výše, až se zdálo, že konec jeho nebesa proniká, štěřiny jeho jako by byly z kamene a trojhranné, stupně pak odlišovaly senejpestřejšími a nejkrásnějšími barvami. To jsem si zapamatovala, že první z nich byl bílý jako sníh, druhý červený jako žízávé železo. Potom dne jiného zase jsem viděla vše, o čem řečeno, a vedle kola podobu stojícího muže, jehož hlava se zdála zlatou a vlasy jeho podobny bílé a čisté vlně, oči jeho nejzářivější a neobyčejně krásné, prsa i paže, jež měl rozpraženy do kříže, skvěly se jakýmsi nejčistěj-

SVATÁ ALŽBĚTA ŠÉNAVSKÁ

ším třpytem jako od nejtřpytnějšího stříbra. V pravici měl zelenou ratolest stromovou, pohledu rozkošnou. V levici pak světelné kolo hrající barvami duhovými. Břicho jeho zdálo se z mědi, stehna z ocele, holeně ze železa a nohy z hlíny. To vše mnohokrát se mi ukázalo v době postní.

Nejbližší neděle po svátku svatého Řehoře, když jsem byla u vytržení a viděla vidění, jež jsem obyčejně vídala ve dny Páně, stalo se, že jsem viděla na nebesích výborného onoho učitele, plného slávy a líbezného jasnosti, podobné slávě přesvatých biskupů Martina a Mikuláše. A měl na hlavě, jako jsem viděla i u nich, jakýsi velebný diadém, jaký prý nosí velepastýřové. V tutéž hodinu viděla jsem vidění, o němž prve byla řeč, a hořela jsem touhou velikou, přejíc si pochopiti, co jsem viděla, zvláště co asi znamená ona podoba člověka, neboť ostatnímu jsem poněkud rozuměla. Žádala jsem tedy co nejzbožněji blaženého onoho muže Božího, by mi vyprosil od Pána, abych porozuměla vidění, po němž jsem toužila, i obrátiv se ke mně tato slova mi odpověděl: Nelze ti pochopiti, co to znamená, ale řekni doktorům, kteří čtou Písma, ti vědí. Nyní tedy, rozmilý bratře, ujmí se, prosím, této práce a zkoumej božská Písma a pokus se z nich nalézt vhodný výklad tohoto vidění, neboť tobě snad od Pána jest vyhrazen.

Co jsi to řekla, paní moje? Učitelům církevním bylo ti to zvěstovati a od nich žádati si

VIDĚNÍ KNIHA TŘETÍ

výkladu, a zatím přicházíš ke mně? Nejsem doktorem, nejsem rozdělovatelem tajemství Božích, ale člověk nepatrný, skrovného rozumu a pramalý pro porozumění tajemstvím Božím. Nehrubě mám oleje v lahvici, mám-li vůbec nějaký, a bojím se, aby snad potom nedostačil mně i tobě. Jdi tedy raději k prodavačům a kup ho sobě. Ty míním, kteří plodem obilí, vína a oleje duchovního jsou obohaceni a volají v Církvi: Kdož nemáte peněz, pojďte, kupte sobě a jezte. Ale abych nezranil tvé lásky, chopím se toho, k čemu mne vybízíš, ne ovšem z opovážlivé smělosti, nýbrž z lásky, jež nezná strachu. A ty zatím pros Toho, jenž výmluvnými činí jazyky nemluvnat, aby naplnil moje ústa požehnáním. Nejprve zajisté šíře pojednám o tajemství kola a ptáčka a žebříku, vezma si počátek výkladu od tebe, a nedostává-li se něčeho tvému pochopení, budu pečovatí, by bylo doplněno. Po té připojím, co jsi žádala, dle toho, jak mi Pán vnukne.

Správně, myslím, chápeš, tvrdíš-li, že cesta, jež vede k životu, jest jakoby na točícím se kole. Neboť co jest tento svět, ne-li točící se kolo? Pohled na všechny věci světa a nenajdeš žádné, jež by nebyla poddána proměnlivosti, která věci sobě podrobené jakýmsi otáčením ze stavu jednoho do jiného přenáší, hned je nějakými pokroky k lepšímu vyvyšujíc, hned zase rozličnými slabostmi k horšímu dolů stlačujíc. A v tomto stavu otáčivosti jakoby v kole jdou dobří i zlí,

SVATÁ ALŽBĚTA ŠÉNAVSKÁ

ale různým způsobem. Dobří totiž jakoby proti běhu kola vystupují, věci časných žádostmi nenásledující, ale žádostivosti jich myslí odporují a snaží se býti nad nimi, sešlapávající je opovrhováním. Proto je lze také přirovnati k bělostnému ptáčku vystupujícimu proti kolu. Nedomážíť toho leč ti, kdož nejen že jsou bělostní nevinností, ale také okřídlení rozličnými ctnostmi. Než i ti, podobně jako tento ptáček, bývají někdy prudkostí kola kousek strženi, ale zase se vracejí milostí Boží nahoru, jakož psáno jest: Sedmkrát klesá spravedlivý a zase povstává (PŘÍSL. XXIV, 16.) S druhé strany však zlí v tom, což světa jest, se vši myslí si oblibující, nezbytně s tím jdou dokola, podobajíce se Samsonovi, který pro lásku k nevěstce oslepen byv, ke mlýnu byl určen. Tací upadají do tohoto zlořečení. Bože můj, polož je jako kolo (ŽALM LXXXII, 14). Nečiní-liž se kolem ten, kdo nějakou část kola, to jest tohoto světa, nezřízenou žádostivostí uchopiv, brzo jím bývá vytržen ze stavu spravedlnosti, bývá vynešen k pýše a otáčen k mnohým neužitečným a špatným žádostem a posléze svalen do propasti zatracení a odsouzen s tímto světem? Proto dlužno jest, nechceme-li se otáčet s tímto kolem a v záhubu býti pohroužení, bychom, jako onen ptáček proti kolu vystupující, velmi slabě se ho dotýkali, s nejvyšší umírněností užívající věci časných, a křídla ctností bychom v nepřetržitém pohybu měli rozpiata

VIDĚNÍ KNIHA TŘETÍ

stálým a horlivým jich cvičením. Že pak tento vzestup spravedlivých nesmírně nesnadný jest a jím nezbytně dlužno jest vcházetí těm, kdož ke království Božímu směřují, správně jsi řekla vidouc jej v duchu: Těsná a úzká jest cesta, jež vede do království. Opravdu těsná, neboť mnohá námahami tísní ty, kdož po ní jdou. Opravdu úzká, neboť málo chodců připouští. Naopak zase cesta, jež na sestupu jest, nazývá se širokou a prostrannou opačným způsobem. Co však znamená, že kolo, jež jsi viděla, ukázalo se bílé, ne-li, že svět tento, s kterým je srovnáváme, jeví se krásným a žádoucím, a tím nesnáze bývá spravedlivým jím pohrdati a přemáhati jej. Proto také v Apokalypse přirovnává se k ženě nádherné, držící v ruce zlatý pohár. Jaké jest asi tajemství žebříku, který jsi viděla nad kolem, vysvětlím dle toho, jak jsi mne vyučila, něco málo ze svého rozumu přidávaje. Dvěma kamennými štěrínami možno, jak pravíš, dvě Osoby Otce a Syna ne nevhodně rozuměti, jichž pevnost nerozlučitelné podstaty často se označuje v Písmech slovem skála, jako ve slovech Páně: Každý, kdo slyší tato moje slova a plní je, připodobním ho muži moudrému, který hluboko kopal a položil základy na skále (MATOUŠ VII, 24). A v Zalmu: Skála útočištěm ježkům (ŽALM CIII, 18) a jinde. Kámen, kterýž zavrhlí stavitelé (ŽALM CXVII, 22) atd. A v Zachariáši: Sedm očí na kameni jednom (III, 9). Že se ukázal na obou štěrínách tvar troj-

SVATÁ ALŽBĚTA ŠÉNAVSKÁ

hranný, znamená bezpochyby, že ač různostmi osobních vlastností od sebe se liší Osoba Otce a Osoba Syna a obě od Osoby Ducha Svatého, takovou jednotou se přece shodují, že co jedné jest přirozeností, totéž jest úplně společno všem. Neboť ačkoliv jedině Otci jest vlastní býti ploditelem a jedině Synu býti zplozeným a jedině Duchu Svatému vycházeti od obou, přece to, že Otec jest Bůh Všemohoucí, Moudrý, Dobrý, Věčný, Nesmírný a co podobného možno říci, aby se zároveň neoznačila Osoba, to, pravím, má společné se Synem a Duchem Svatým, to také Syn s Otcem a Duchem Svatým. Neboť jako Otec se Synem a Duchem Svatým, tak Syn s Otcem a Duchem Svatým jest jedna božská podstata. Příčloví uprostřed jsi také vhodně přirovnala k Duchu Svatému, kterýž jest láska Otce a Syna a jakoby středním svazem, jímž se nerozlučitelně pojí. Který také vysílán Otcem a Synem rozličnými přízněmi dolů k nám sestupuje a vzestupu nám skýtá k věcem nebeským. Proto také v knize Moudrosti nazývá se Duchem Božím mnohonásobným, kterážto darů jeho mnohonásobnost zobrazuje se rozličností stupňů na žebříku. A první stupeň ukázal se bílý, znamená věru, jež jest základem všech ctností, a bělosti nevinnosti skýtá obmytí na křtu. Proto dí také Petr: Vírou očisťuje srdce jejich (SK. XV, 9). Poněvadž však víra beze skutků mrtva jest, ale dlužno, by skutky víry z lásky vycházely, vhodně po stupni víry

VIDĚNÍ KNIHA TŘETÍ

ukázal se stupeň ohnivý, znamená horoucí lásku, ke které pravá víra přenáší svoje vzestupovatele. A správně bylo viděti, že od těchto dvou stupňů začínalo se ono mnohotvárné přičloví, poněvadž bez víry a bez lásky nevystoupí se k žádné ctnosti, ale když ty se překročí a jaksi v základě položí, děje se onen blažený postup ze ctnosti do ctnosti, až se uvidí Bůh bohů na Sioně. Dobře jsi také viděla, že byl tento žebřík postaven nad kolem, poněvadž vystupovati po něm nepodaří se nikomu, leč kdo otáčivost tohoto světa v mysli přemůže. Zbývá nyní, bych také podal výklad, o který jsi mně hlavně žádala. Zdá se mi dle toho, jak se mi možno dohadovati z Písem, že ona tvářnost muže, kterou jsi viděla, má podobu Krista a Církve, jejíž hlavou se nazývá a ona jeho tělem. Zlatá hlava jest božství Kristovo, dle onoho výroku Apoštolova: Hlava Kristova Bůh (I. KOR. XI, 3), o němž i v písních Nevěsta mluvíc dí: Hlava jeho zlato nejlepší (PÍSEŇ PISNÍ V, 11). Vlasy na hlavě, podobné bílé a čisté vlně nepochybně vztahují se na Anděly, kteří od počátku svého stvoření, jež v nejčistší nevinności zůstává, k nejvyššímu Božství neúnavným rozjímáním přilnuli a do něho, jakožto do své hlavy, zapustili kořeny neutuchající lásky. Vlasy jakoby bělostné jsou neposkvrněné myšlenky božské moudrosti, o nichž se praví prorokem: Nejsou zajisté myšlení má myšlení vaše, praví Hospodin (IS. LV, 8). Myšlenkami pak Bo-

SVATÁ ALŽBĚTA ŠÉNAVSKÁ

žími nazývají se jeho nejsprávnější pořádky, kterými všechno se svrchovaným klidem pořádá. A co jsou ony krásné a jiskřící oči, ne-li milosrdenství a pravda, jež předcházejí tváři jeho a po veškerých skutcích jeho se rozbíhají dle onoho textu: Všechny cesty Hospodinovy milosrdenství a pravda (ŽALM XXIV, 10)? O nichž i onen text: Oči Hospodinovy patří na dobré i na zlé. (PŘÍSL. XV, 3). Ale z těch brzo jedno brzo druhé, brzo obě dvě jako by se zavíraly. Oko milosrdenství jako by se zavíralo nad zatracenci, když je odsuzuje do věčných trestů. Neboť v tom se více jeví pravda, to jest spravedlnost, nežli milosrdenství. Ale vezme, že ani v odsuzování bezbožníků milosrdenství se nezapomíná, protože neodsuzuje jich tak těžce, jak si zasloužili, sice jak budou slitování jeho na všech skutcích jeho? Oko pravdy zase, to jest spravedlnosti, jako by zavíral nad nimi, když jim dopouští, by měli zdar ve všech věcech časných, a tak se nad nimi slitovává. Ale takové milosrdenství jest spíše shlédnutím hněvu s hůry, poněvadž si zasloužili, by Bůh dle svého spravedlivého soudu dovolil, aby takovými věcmi byli oslepeni. Proto praví skrze Isaiáše: Smilujme se nad bezbožným a nenaučí se spravedlnosti, v zemích svatých nespravedlivosti páchal a nebude viděti slávy Boží (XXVI, 10). Taktéž zdá se, že i oko spravedlnosti i oko milosrdenství zavírá se nad spravedlivými, když občas jakoby

VIDĚNÍ KNIHA TŘETÍ

rozhněván dopouští, by ti, kdož málo nebo žádného zla, jak se zdá, si nezasloužili, byli stiháni mnoha bédami. Ale v tom, správně-li pozorujeme, i milosrdenství jim prokazuje i spravedlnost na nich vykonává. Milosrdenství skýtá duši, an ji v protivenstvích obohacuje ctností trpělivosti a pokory a ostatními ctnostmi a vlévá do ní nejsladší útechy. Spravedlnost vykonává skrušuje tělo. Spravedlivo jestiť, by bylo sužováno, ježto jest nepřátelské obrazu Božímu, to jest rozumné duši, které troudem hříchu stále odporuje, ji zatěžuje, ji sráží a od jejího Svořitele odvracuje. Když tedy syny své milostivý onen Otec tresce, náležitě smícháváje sladkost milosrdenství, kterým duši utěšuje, s trpkostí spravedlnosti, kterou stihá zpupnost těla, zdá se, jako by napájel jakýmsi oksymelem, což jest směšeninina medu a octa, že jméli hříchu, v duši-li jest, se vykoření, nebo není-li, nedovolí se mu, by vzniklo. Také jinými způsoby bych ukázal milosrdenství a spravedlnost Boží v trestání spravedlivých, kdybych se od předsevzaté práce příliš daleko neuchýlil. Proč však jsem si zvolil tento způsob, sestro moje, ty víš, davší mi podnět k celé této úchylce. Nyní se vraťme k předsevzatému. Hrud' a ramena a ruce člověka, jehož jsi viděla, byly jakéhosi nejskvělejšího lesku, kterým, myslím, jest rozuměti dokonalou čistotu našeho Spasitele, dle níž byl nevinný rukama a srdce čistého, jediný mezi lidmi prost dědičné

SVATÁ ALŽBĚTA ŠÉNAVSKÁ

skvrny všeliké nečistoty. V tom, že byl jako stříbro, rozumíme hojné bohatství moudrosti a umění ze zdroje Božství do jeho svaté hrudi vlité a odtud na všechny skutky jeho rozváděné dle onoho slova Apoštola: V kterém skryti jsou všickni pokladové moudrosti a umění (KOL. II, 3). Že pak v pravici jakoby byl držel zelenou stromovou ratolest a v levici světelné kolo, barvami duhovými hrající, nepochybně lze připojiti vhodně na ono Písmo, jež praví, mluvíc o Boží moudrosti: Dlouhost života v pravici její, v levici pak bohatství a sláva (PŘÍSL. II, 16). Pravici Boží nazývá se nebeská blaženost, v níž dlouhost života, to jest život věčný se chová. Co však jest život věčný, ne-li Ten, jenž mluví o sobě dí: Já jsem cesta, pravda a život? Onť jest životem živých a dřevem života těm, kdož se ho uchopili. Neboť jako dřevo života, jež bylo v Ráji, způsobilé bylo i uchovávat na věky od smrti ovocem svým život člověka i listím chrániti od vnějšího žáru, tak také Kristus ty, kdož jeho sladkostí se živí, v nebesích takovou sytostí občerstvuje, že žijí na věky, a tak jim stíní, že ani na těle ani na duši žádným soužením už nebudou trýzněni, kteréžto občerstvování a ochrana v Apokalypse se prohlašuje hlasem Anděla řkoucího: Kterýž sedí na trůnu, přebývá nad nimi, nebudou více lačněti ani žízniti, a nebude bít na ně slunce aniž jaký žár (APOK. VII, 16). Proto také Nevěsta uvedena do radosti svého Pána

VIDĚNÍ KNIHA TŘETÍ

chlubí se: Ve stínu toho, jehož jsem si žádala, seděla jsem, a ovoce jeho sladké hrdlu mému (Pís. II, 3). Že tuto ratolest jako by vztahoval k ptáčkovi zápasícímu na kole, tomu tak, zdá se, jest rozuměti, jako by říkal duši proti světu bojující: Neochabuj v zápasu, pohleď na nehynoucí odměnu své námahy; hle, rozkoše v pravici mé až do konce. Kdo zvítězí, dám jemu jísti ze dřeva života, které jest v Ráji Boha mého, a pod ochranou Boha nebeského bude prodlévati. Nyní přihlédněme, co jest asi kolo, jež držel v levici. Levicí Boží nazývá se tento život časný, který jsme dostali od Pána. V tom postavil nám světelné kolo, totiž učení Písma Svatého, jež skrze sebe a skrze svoje vyjevil, aby osvětlovalo svět v temnotách bludu a nevědomosti postavený, o němž jest také psáno: Příkázání Páně světlé jest, osvěcující oči (ŽALM XVIII, 9). A co jsou pestré barvy, jež se jako duha ukázaly na kole, ne-li dobrodiní mnohotvárné milosti, uštěďřovaná Spasitelem Církvi a vtisknutá do Písem pravdy? Toť nepochybně jsou bohatství a sláva, jež, jak praveno, jsou v levici Moudrosti, to jest Syna Božího, kterýžto, jak praví Apoštol, nuzným pro nás se stal, ačkoliv bohat byl, bychom z jeho bídy bohati byli, a jak praví jinde, aby si učinil Církev slavnou, nemající poskvrny ani vrásky (EFES. V, 27). A to zajisté učinil očistiv ji obmytím vody ve slově života, navlékaje jí jako nevěstě své do uší poslušnosti zápony či-

SVATÁ ALŽBĚTA ŠĚNAVSKÁ

stoty, prsten víry, náramky dobrého činění, obruče kázně a drahocenná roucha rozličných ctností. To a podobné, čeho udělením vtěleného Slova světu bylo poskytnuto, což jest, ne-li bohatství Církve v levici Moudrosti? A co jest sláva její v této levici, ne-li drahocenná a nevinná Krev jejího Spasitele, kterou za ni prolil, by ji usmířil s Bohem Otcem a připravil jí s sebou společné sídlo na nebesích? Tímto jakoby purpurovým rouchem statečný onen Horlivec přioděl milou svou a zakryl její hříchy. Proto nikoliv neprávem hlasem jásavým volá a praví: Mne však budiž daleko, abych se chlubil, leč v Kříži Pána Našeho Ježíše Krista (GAL. VI, 14). A nezdejší se novým, že Písmo Svaté s kolem jsme srovnali, kdyžť ono čtyřnásobné kolo, o němž se praví u Ezechiele, že se ukázalo vedle čtyř zvířat, bývá od Otců přirovnáváno k evangelické nauce, nepochybně z důvodu tohoto: Jako totiž, co jest okrouhlé, nemá hrany, jež by mu překážela v běhu, tak svatá nauka se všech stran zaokrouhlená a sobě souhlasící nemá ostroty lži, která by jí překážela, když se do mysli posluchačů převádí, a tudíž, jak praví Žalmista, rychle běží slovo Boží (ŽALM CXLVIII, 15) a jako kolo okolo jednoho nehybného bodu obíhá, tak celé svaté učení se točí okolo Boha, jehož přirozenost jest nehybna a vůbec nezměnitelná. Dotýkáť se jaksi země na způsob kola jistou svou částí, když dějinami prosté vzdělává. V té

VIDĚNÍ KNIHA TŘETÍ

části, kterou mravům učí, postupně se zdvihá od země. A ještě výše se vznáší tam, kde časný život Kristův a svátosti Církve obrazně znamená, jako na onom místě: Vyjde prut z kořene Jesse a květ z kořene jeho vystoupí (IS. XI, 1) a na onom: Královna sábská přijela z končin ethiopských, by slyšela moudrost Šalomounovu. K vrcholu se blíží, kde věčnou blaženost naši nám připomíná, jako tuto: Blahoslavení čistého srdce, neboť oni Boha viděti budou. U vrcholku jest, kde o slávě a blaženosti Andělů mluví, jako tuto: Andělé jejich stále vidí tvář Otce mého, kterýž jest v nebesích (MAT. XVIII, 10). Na vrcholku jest, kde o samé božské podstatě vznešeně pěje, jako tamo: Na počátku bylo Slovo a Slovo bylo u Boha a Bůh bylo Slovo. S výše své zase se sklání, když po vznešené moudrosti, kterou mluví u dokonalých, umírňuje se pro rozum slabých. Také nám možno tímto kolem ve špatném smyslu rozuměti tento svět, který byl kdysi zničen soudem vody a ještě soudem ohně spálen bude. A tyto oba soudy jsou označeny podobou duhy, jež byla na kole. Má totiž duha dvě nejvýznačnějších barev, sinou jako voda a červenou jako oheň. Pročež Pán na označení toho, že po soudu vody přijde na svět soud ohně, rozepial takovýto oblouk na nebi po potopě. Také jest možno, aby zelenou ratolestí, co držel v pravici, bylo označeno vítězství, kterým Kristus přemohl svět. Neboť také staří, vracejíce se z

SVATÁ ALŽBĚTA ŠÉNAVSKÁ

bitvy, na znamení vítězství a pokoje nosívali v pravici zelenou ratolest olivovou. Zdá se tedy, že Kristus k útěše svých, na kole tohoto světa strádajících denně v Církvi vztahuje ke kolu olivovou ratolest, volaje na ně Evangeliem a říká: Ve světě budete trpěti útisky, ale doufejtež, jáť přemohl jsem svět (JAN XVI, 33). Nyní i ostatní části vidění rozvedme. Pod stříbrnou hrudí, jak pravíš, ukázalo se měděné břicho, kterým nám možno rozuměti soubor národů ke Kristu přilnuvších, to jest Církev, o níž Pán skrze proroka: Mám bolesti v břiše svém, mám bolesti v břiše svém (JER. IV, 19). A má Pán bolesti v břiše svém, když ti, jak praví Isaiášem, jež v lůně svém nosí, to jest v klínu Církve, druh druhá popouzejí, druh druhá koušou a druh od druhá bývá huben. A ne nevhodně nazývá se Církev slovem břicho. Neboť jsou zajisté v břiše smíšeny některé údy slabé a plynulé, jako střeva a podobné, i jiné ušlechtilé a hlavní údy, jako srdce a játra, z nichž jeden, totiž srdce, nazývá se schránkou tělesného ducha, který se z něho rozlévá do veškerých údů, druhý, totiž játra, zdrojem a počátkem krve, která zase odtud všem údům jest roznášena. Tak i v klínu Církve s těmi, kteří jsou života uvolněnějšího, to jest lidmi tělesnými, jsou smíšeni mužové ctností, kteří jsou hlavní schránku mnohotvárné milosti Boží, která jejich řízením, naučeními, příklady, zásluhami a modlitbami se rozlévá do

VIDĚNÍ KNIHA TŘETÍ

veškerých údů Církve Boží, by je oživovala a posilňovala. A takoví-li seslábnou, ať to čímkoliv ze svého stavu síly, jest v nebezpečí zdraví Církve celé. Proto Pán, když řekl Jeremiášem: Mám bolesti v břiše svém, ihned, jako by připojoval příčinu, dodal: Smyslové srdce mého rozrušení jsou. A zase praví Jeremiáš hořekuje v osobě Církve: Zvrátilo se srdce moje ve mně (PLÁČ I, 20) to jest od nebeských věcí obrátilo se k pozemským, a něco dále: Rozrušila se střeva moje, vylila se na zem játra moje (PLÁČ II, 11). Opravdu jest nezbytno, aby se rozrušila střeva Církve, to jest slabé údy její, když se játra, to jest ti, jimiž Krev Kristovu nebo kteroukoliv duchovní výživu by bývaly přijímaly, vylévají do žádostí pozemských. A správně se zdálo, že břicho bylo podobno mědi, poněvadž zvučnost tohoto kovu napodobí Církev, jež po celý den a po celou noc neumlká ve chválách Jména Páně i ve vypravování slávy jeho, že na všecku zemi se rozchází její hlas. Kov tento také čím silněji se tře, tím lesklejší a zlatu podobnější jest; tak i Církev, čím více pronásledováními jest potírána, tím více ctnostmi se rozestkvívá a Bohu připodobňuje. Dobře také vyzařoval lesk stříbra nad měděným břichem, poněvadž Církvi Boží není dovoleno, by něco jiného ať učila nebo činila, než co spatřuje v moudrosti svého Spasitele, kteráž nad ní jest. Totéž zobrazovaly také měděné sloupky se stříbrnými hlavičkami v

SVATÁ ALŽBĚTA ŠÉNAVSKÁ

síni stánku Páně, jenž byl na poušti. Nohama, jež byly z ocele a ze železa, možno rozuměti dvojí základ Církve, o němž dí Apoštol, píše k Efesským: Vzdělání na základě Apoštolův a Proroků (II, 20). Neboť zajisté učením těchto jest udržována veškerá stavba Církve. K oceli přirovnáváme Proroky pro nepovolnou tvrdost jejich vytrvalosti, kterou statečně vzdorovali kladivům ďáblovým, kdyžť jak od národa vlastního tak od cizinských tyranů mnoho protivenství s největší vytrvalostí přetrpěli. Proto se také přirovnává v písmech vytrvalost jejich k skálám nejtvrdějším, jako ve slovech Páně k Ezechielovi: Jako diamant a jako křemen dal jsem tvář tvoji (III, 9). A Isaiáš sám o sobě: Nastavil jsem tvář svou jako skálu nejtvrdější (L, 7). Ocel také, dlouho-li se pilně hladí, napodobí lesk stříbra a jakoby zrcadlem se stává, když se na ni pohlédne. Též učení prorocké, jež jest jakoby temná voda v mracích povětří, zkoumá-li se horlivým studiem, shledává se přepodobným učením Kristovu, jež jest stříbro vyzkoušené ohněm a jest jakoby zrcadlem životu člověka pilně do něho hledícího, a praví o něm Petr: Máte řeč prorockou, kteréžto šetříce, jako svítilny svítící na místě temném, dobře činíte (II. PETROVA I, 19). K železu holení přirovnáváme Apoštoly, že zajisté i oni proti pronásledovatelům stateční byli, ale že jimi také jako železnými kladivy Kristus měkčil tvrdé srdce nevěřících po veškerém světě. A jako ko-

VIDĚNÍ KNIHA TŘETÍ

vářům více třeba železa než ocele, tak Kristus více stavěl Církev silami Apoštolů než Proroků, kdyžtě tito jedině v Judsku slovo Boží hlásali, onino však jdouce do veškerého světa kázali všemu stvoření. A dobře ukázala se ocel nad železem, poněvadž jako železo tupé jest, aby rozrazilo cokoliv tvrdého, když se na konci nezoceří, tak kázání Apoštolů bývalo by bylo bez účinků na rozrážení srdcí nevěřících, kdyby bývalo nebylo posílněno a jaksi naostřeno svědectvími předchozích Proroků. Proto Pán k učedníkům: V tom slovo pravdivé jest, že jiný jest, kterýž rozsívá, a jiný, který žne. Jiní pracovali, a vy jste v jejich práce vešli (JAN IV, 37—38). A k čemu nyní připodobníme ony hlíněné nohy? Možno nám tak, jako zlatou hlavou božství, i těmato nohamarozumět lidskou přirozenost Spasitelovu, záležející ve dvou podstatách, těla a duše, kterou na sebe vzal onen obr, aby prošel cestou naší bídy, když nemohl ve vysokosti svého božství země se dotknouti a s lidmi obcovati. A nezdejž se nesmyslným, když pravíme, že člověčenství, ač co nejúplněji jest spojeno s božstvím, jest označeno nohama, božství však hlavou, kteréžto části těla jsou nejvíce od sebe vzdáleny, poněvadž třebas by místem od sebe vzdáleny nebyly, přece tolik jsou vzdáleny, jako východ od západu, ba nekonečně dále a níže jest člověčenství slabostí přirozeností od božství. V Písmech také nezřídka viděti, že slovem nohy se

SVATÁ ALŽBĚTA ŠÉNAVSKÁ

nazývá Kristovo člověčenství, jako na onom místě: Všechno jsi podrobil pod nohy jeho (ŽALM VIII, 8), a v Apoštolovi: Neboť dlužno, aby kraloval, dokudž nepoloží všech nepřátel pod nohy svoje (I. KORINT. XV, 25), to jest tak dlouho jest dlužno, aby se projevovalo jeho království, dokud všichni nepřátelé jeho nepoznají, že jsou podrobeni i jeho člověčenství, jímž v něm opovrhli a jež života nehodným usoudili, což se stane, když budou viděti, v koho jsou zbodli, an přichází s mocí velikou a velebností. Totéž Kristovo člověčenství zastává také v Církvi jakoby úkol nohou. Jako totiž celé ústrojí lidského těla jest udržováno službou nohou a z místa na místo jest přenášeno, tak veškero tělo Církve opírá se o Spasitelovo člověčenství jako o dvojí základ, jeho víry a jeho skutků, neboť z plnosti milosti jeho všichni jsme vzali, co nám věřiti a činiti jest. Jím také jsme byli vykoupeni, a jakoby vůz nám byl učiněn, kterým bychom byli zpět zavezeni do vlasti. Pročež i ramenem moudrost Boží slove, na něž ztracenou a nalezenou ovečku raduje se vložil a zpět přinesl k devadesáti devíti, kterých zanechal na horách. A železo nejbliže nohou se ukázalo, poněvadž také Apoštolové, kteří se železem rozumějí, z menší vzdálenosti na vtělené Slovo pohlízejíce nejbliže vštípení jsou v podobnosti k němu, kteřížto jídali a pivali s ním, dotýkajíce se ho rukama svýma. Ale co to, že i holeně i stehna i břicho, což vše odnášíme

VIDĚNÍ KNIHA TŘETÍ

na Církev, zdály se podobnými pevným a tvrdým kovům, a jedině nohy, jež, jak pravíme, vztahují se na Kristovo člověčenství, ukázaly se drobnými? Nepochybně jest tím zobrazeno, že všeliká ctnost a síla Církve ze Spasitelovy slabosti, kterou dle těla oslábl, jakoby z kořene vzala původ. Co v Bohu slabostí, lidem jest se silením. A to dobře bylo zobrazeno na prvních rodičích, když vyňata byla síla kosti z Adama, by povstala Eva a tím posílena byla žena, čím oslaben byl muž. **KONČÍ SE KNIHY VIDĚNÍ.**

KNIHA CEST BOŽÍCH

TOTO JEST KNIHA CEST BOŽÍCH,

ZVĚSTOVANÁ ANDĚLEMBOHA NEJVYŠŠÍHO ALŽBĚTĚ,
DĚVEČCE KRISTA A BOHA ŽIVÉHO, PÁTÉHO ROKU
JEJÍHO NAVŠTÍVENÍ, KTERÉHOŽ JI NAVŠTÍVIL DUCH
PÁNĚ KE SPÁSE VŠECH, KDOŽ S VDĚČNÝM DOBRO-
ŘEČENÍM PŘIJÍMAJÍ OTCOVSKÁ NAPOMÍNÁNÍ BOŽÍ.
BYLO PAK TO LÉTA VTĚLENÍ PÁNĚ TISÍCÍHO STÉHO
PADESÁTÉHO ŠESTÉHO.

Stalo se na počátku pátého roku navštívení mého, když se již blížil Hod Boží Svatodušní, že já Alžběta spatřila jsem u vidění ducha svého vysokou horu, ozářenou na vrcholku hojným světlem a jakoby tři cesty od paty její až na vrch. Z těch jedna, jež uprostřed byla proti mně, měla vzhled jasného nebe nebo kamene hyacintového, kterou jsem měla po pravici, jevila se zelenou, a kterou po levici, purpurovou. Na temeni hory proti cestě prostřední stál jakýsi neobyčejný muž, oděný rízou hyacintovou a v bedrách přepásaný běloskvoucím pasem. Tvář jeho stkvěla se sluncem, oči zářily hvězdami a vlasy jeho jako vlna nejbělejší. V ústech měl meč s obou stran broušený, v pravé ruce klíč a v levé jakoby žezlo královské.

SVATÁ ALŽBĚTA ŠÉNAVSKÁ

O jiném vidění o slavnosti Letnic spatřila jsem zase na svahu této hory po levici onoho muže vedle cest prvního vidění jiné tři cesty, takto se lišící. Jedna z nich, bližší cestě zelené, byla sice půvabná, ale tak se všech stran byla zahrazena a zakryta hustým trním, že by se každý, kdo jí jde, o ně popíchal, kdyby nekrácel bedlivě semknut a ohnut. Ukázala se také jakási rozkošná stezka, těsná a jakoby nehrubě uchozená, trní prostá, ale s obou stran hojně obklopená půvabným trávníkem a rozmanitým kvítím. Uprostřed pak mezi oběma byla cesta prostrannější ostatních, rovná a jakoby dlážděná rudými dlaždicemi. Když jsem si tuto cestu bedlivěji prohlížela, pravil Anděl Páně stojící při mně: Hledíš na tuto cestu a zdá se ti krásnou i pohodlnou k chůzi, ale jest nebezpečná a snadno uklouznou ti, kdož jí krácejí.

V oktávu Letnic zase, za poledního klidu, otevřely se náhle oči mého srdce, bez tělesné trýzně, jak tomu bylo i v předešlých viděních, a spatřila jsem opět vše to, co pověděno. Ale ukázal mi ještě Pán mimo ony cesty, jež jsem byla viděla, jiné čtyři vedle tří cest vidění prvního po pravici muže, jenž stál na temeni hory. Jedna z nich, nejbližší cestě purpurové, až doprostřed hory zdála se velice obtížnou pro husté trní, které ji po obou stranách obrůstalo. Zbývající však část její ukázala se až nahoru půvabnou květy, překážek prostou, ale těsnou a nevalně

KNIHA O CESTÁCH BOŽÍCH

uchozenou. Jí nejbližší zdála se vyschlou a jako pole zorané ohromnými hrudami kostrbatou a poutníkům svým převelice klopotnou. Přemýšlela jsem u sebe o těchto dvou cestách, že se asi nesnadno jimi vystupuje, a tu Anděl při mně stojící odpověděl: Půjde-li kdo cestami těmito, nechť se má na pozoru, by nezranil nohy své. Kdo pak se zraní a upadne, nepovstane-li, ale zůstane-li tak, neuvidí světla věčného. Zbývající dvě, jež se s nimi zároveň ukázaly, byly rovné a volné a vzhledu krásného, bílé jako dobře uchozená země na veřejné silnici. Když jsem utkvěla na nich svým pohledem, uslyšela jsem opět Anděla řkoucího: Dráha spravedlivých přímou učiněna jest a cesta svatých předem připravena jest.

Výklad vidění prvního, jak jsem se dověděla skrze Anděla, jest tento: Vysoká hora jest vznešenost nebeské blaženosti. Světlo na temeni hory jest jasnost života věčného. Rozličné cesty na hoře jsou rozličná stoupání vyvolených, jimiž stoupají do království jasnosti. Cesta hyacintová jest snažení v božském rozjímání. Tou se ubírají ti, kdož ustavičným rozjímáním a touhou upírají zrak mysli své na Boha a věci nebeské. Cesta zelená jest cestou těch, kdož v životě činném se snaží býti dokonalými i bezúhonnými, kráčeje ve všech přikázáních a ospravedlněních Božích beze stesků. Ti ne za odplatu pomíjející, nýbrž za nevnadnoucím vítězným věncem nebeské odměny spějíce ve všech svých pracích, kroky

SVATÁ ALŽBĚTA ŠÉNAVSKÁ

mysli kráčejí v zeleni. Cesta purpurová jest stoupání svatých mučedníků, kteří v mukách utrpení konajíce spravedlnost Boží trpělivostí, v purpuru své krve usilují přejíti do božského světla. Neobyčejný muž na hoře jest Kristus. Skvělost jeho tváře jest znamením jeho božské slávy. Zářící oči jasný pohled jeho na vyvolené. Vlasy podobné bílé vlně zjevují, že jest Starý dnů, třebas se posledních dní narodil podle těla. Dvojsečný meč v jeho ústech jest hrozný výrok soudu, který vyjde z úst jeho, stihaje zavržené dvojím potřením: těla i duše. Klíč ukázal se v jeho pravici proto, že On jest, kterýž jedině odmyká bránu života, a nikdo jí už nezamkne, zamyká, a nikdo jí už neodemkne. On to jest také, jenž otvírá, komu chce, hlubiny tajemstev Božích, a není, kdo by jich zavřel, zapečetuje, a není, kdo by pečeti jeho zlomil. Žezlo v jeho levici jest moc královská, kteréž i dle lidské přirozenosti se mu dostalo, jak dosvědčil řka: Dána jest mi všeliká moc na nebi i na zemi. Hyacinthová říza naznačuje ctnost nebeského rozjímání, jež dokonale zaujímalo celou mysl Spasitelovu. Neboť nepohružoval se v božské rozjímání tak jako ostatní lidé, jen do jisté míry a do jistého času, ten, jemuž se nedostalo ducha dle nějaké míry a v němž přebývá všecka plnost božství tělesně. Běloskvoucí pás naznačuje na něm bělostnost neporušené nevinnosti. Zjevil se na cestě, jež značí rozjímání jeho božství, neboť chce, aby tak

KNIHA O CESTÁCH BOŽÍCH

zůstala na věky, kdežto ostatní nezůstanou. Ne-
zjevil se na všech a přece byl na všech, poně-
vadž jednotlivé cesty značí ctnosti, jimiž přichá-
zejí spravedliví lidé na horu, to jest do nebe,
kdež se jim dostane za jednotlivé ctnosti jednot-
livých odměn, a poněvadž na všech cestách jest
rozjímati Boha.

Tajemství vidění druhého jest takovéto: Tři ce-
sty, které se zjevily po levici muže stojícího na
hoře podél cesty zelené, vyjadřují vlastnosti tří
stavů v Církvi, totiž manželů, zdrželivých a
správců. Cesta trním zahrazená jest život man-
želů. Půvabnou se ukázala tato cesta, protože
od počátku jest Bohem ustanoven tento život,
a zachováva-li se řádně, jest krásnou a libou
před obličejem Páně, a kdož jí jdou, beze vší po-
chyby vystupují na horu Boží. Ale nekonečné
množství osnů starostí časných ční do ní se všech
stran, a jistě by se o ně popíchali, kdož tou ce-
stou jdou, kdyby jak střídmostí všemi způsoby
nebyli semknuti, tak před Bohem i před lidmi
se pokořující nekráčeli vždy jakoby ohnuti. Ce-
sta bez trní a s obou stran obklopená příjem-
ným kvítím jest cesta zdrželivých. Jim totiž vlast-
ní jest vzdalovati mysl péče a starosti tohoto
života a mysliti jen na to, což Páně jest, by byli
svatí tělem i duchem. Úzká jest cesta tato,
protože k tomu, by se řádně a moudře zacho-
vávala, nezbytno jest strážiti veliké kázně sůžo-
vati kroky těm, kdož se jí ubírají, aby snad ži-

SVATÁ ALŽBĚTA ŠÉNAVSKÁ

jíce dle svého zdání neupadli buď do smilstva, nebo s pannami pošetilými nebo zhýčkanými vdovami, jež žijíce mrtvy jsou, nebyli zavrženi. Nevalně uchozena jest, poněvadž v poměru k jiným málo těch, kdož na ni vstupují, ještě méně těch, kdož by na ní setrvali. Rozmanitým kvítím jest odevšad rozkošně obklopena, neboť veliké ctnosti zdobí život zdrželivých. Cesta uprostřed mezi dvěma zmíněnými, širší než ony, jest cesta správců. Neboť jsouc ustanovena k řízení života manželů nebo zdrželivých nebo stavů obou, méně jest sůžena než ony a jest svobodnější v usuzování, má vlastní vůli k jednání, leč tím snáze na ní uklouznou kroky těch, kteří jí jdou, což také příhodně naznačuje i její hladkost. Proto byla též nazvána nebezpečnou, neboť tak mnozí na ní upadnou, že jen velice málo jich pevně zůstane. Že pak se zdálo, jako by byla dlážděna rudými dlaždicemi, jež jsou ze země pálené ohněm, znamená starostlivost představených, jakou jim jest neustále rozpalovati svou mysl vůči podřízeným, jimž jsou povinni péčí o duši i o tělo.

Když jsem se ptala Anděla, svého učitele, na výklad vidění třetího, řekl mi: Hle, začala jsi knihu cest Božích, jak ti bylo ukázáno. To pravil proto, že minulého roku jednoho dne, když jsem byla v duchu, jako by mne byl zavedl na jakousi louku, na níž byl rozbit stan, a vešli jsme do něho. A ukázal mi velikou sbírku knih tam uložených se

KNIHA O CESTÁCH BOŽÍCH

slovy: Vidiš tyto knihy? Všechny budou ještě nadiktovány do dne Soudu. Zdvihnuv pak jednu z nich řekl: Toto jest kniha cest Božích, jež bude zjevena Tebou, až navštívíš sestru Hildegardu a uslyšíš ji. A to se zajisté plnění začalo ihned, jak jsem od ní vrátila.

Smysl pak cest čtyř, jež mi byly ukázány ve vidění třetím, jest tento: První cesta, jež byla blíže cestě purpurové, v dolní části obtížná pro křoviska, v horní však volná a květnatá, znamená život těch, kdož řádně žijíce ve světě tráví svoje dny v starostech pozemských, ale potom přejdou do květnatého a volného života zdrželivých, a jejich kázní se semykajíce stejně s nimi vystupují na horu Boží. Cesta vyschlá a hroudami kostrbatá jest onen nejtvrdší způsob života, kterým kráčejí svatí poustevníci i někteří z lidí žijících v lidské společnosti, když nad lidskou míru moří své tělo a vysušují posty, bděním, klečením, bičováním a všelikým nejtěžším trýzněním. To vše totiž jest jako velice kostrbaté hroudy, a velikého usilí i bdělosti třeba jdoucím touto cestou, by snad při její přílišné kostrbatosti si neublížili a těžším pádem než ostatní se nesřítili. Ze dvou cest, jež se ukázaly zároveň s těmito již popsány, jedna, jak praveno, jevila se uchozenější a volnější, a o té pravil můj učitel: Touto cestou kráčejí svaté duše dítek, jež byly posvěceny na křtu svatém a do sedmi let umírají. Takovéto, neměvše žádného podílu na zlo-

SVATÁ ALŽBĚTA ŠÉNAVSKÁ

bě světské, volným a úplně svobodným krokem přicházejí do království Božího. O druhé pak dí: Toto jest cesta jinochů, kteří jdou něco déle než ony dívky, a proto jeví se méně uchozenou a volnou jejich cesta.

Pravdivá jsou vidění i jejich výklady, a Ten, jenž otevřel oči moje, bych viděla vidění Boží, sám beze vší pochyby svým Andělem, jakž se mu zlíbilo, ukázal, že takto jim jest rozuměti.

Stalo pak se o slavnosti blaženého Jakuba Apoštola, když jsem byla v duchu a viděla vidění cest Božích, že jsem byla uchváćena do výše a jakoby z blízkosti zírala jsem na horu Boží. A hle, světlo ono ohromné, jež zabíralo vrchol hory, jako by se bylo středem roztrhlo, i nahlédla jsem jím dovnitř a uviděla zástupy svatých, jichž počtu nebylo lze odhadnouti. I dí mi můj vůdce: Pohleď a viz a pozoruj všechny, jež vidíš. Tuto vidíš svaté mučedníky, biskupy a vyznavače Páně, panice a panny řeholní, vdovy i manžely i želivé, urozené i neurozené, všechny kralující s Kristem. Ti šli cestami Páně, cestami svatými, jež jsi spatřila, i došli a přijali nehynoucí milost od Krista Pána s jeho Anděly. Nechť pozoruje nyní každý svou cestu, a šel-li nesprávně, napraviž se s pokorou, láskou a poslušností a zřídíž svou cestu. Neboť dojde-li, dostane se mu odměny věčné.

KNIHA O CESTÁCH BOŽÍCH

ŘEČ PRVNÍ O CESTĚ ROZJÍMAVÝCH.

Po té odpočívala jsem na svém lůžku, ale ještě neusnula, když mě náhle navštívil Duch Páně a naplnil ústa moje takovouto řečí: Mějte tedy nyní pozor vy, kdož jste se zřekli světských žádostí a zvolili jste si jíti ve šlepečích Toho, jenž vás povolal do svého předivného světla, jenž také sám si vás nazval syny vyvolenými a ustanovil vás, byste soudili na konci věkův pokolení israelská. Přemýšlejte u sebe, jak byste žili se vší pokorou, poslušností, láskou, bez reptání, bez na cti utrhaní a závisti, bez pýchy, a i ostatních neřestí se zdržujte. Milujte se vespolek, aby nebyl porouhán Otec váš nebeský ve vás, nerozhněval se a vy nesešli s pravé cesty, to jest s cesty rozjímání jeho. Potom Anděl Páně vedl dále řeč takto: Jsou-li totiž u vás spory, různice, na cti utrhaní, reptání, hněv, nenávisť a závist, pýcha očí, dychtivost slávy, marné tlachy, šaškování, obžerství, ospalost, nečistota těla, zahálka a podobné neřesti, v nichž chodí synové tohoto světa, jaké místo bude ve vás Božímu rozjímání? A ještě doložil: Řeč Boží k vám, kdož jste se rozhodli v kléru nebo pod slibem řeholním bojovati pro Boha. Nejlepší stránku jste vyvolili, mějte pozor, aby nebyla odňata od vás. Vzdalujte se s všelikou bedlivostí cest těch lidí, kteří vzezření vašeho náboženství na venek sice nosí, ale ctnost jeho skutky popírají. Rty

SVATÁ ALŽBĚTA ŠÉNAVSKÁ

Boha uctívají, mravy se mu však rouhají. Někteří z nich se snaží nabýti znalosti zákona, ale ovoce jejího nepřijímají. Záda obrátili k pravdě a přece se chlubí, že jdou cestou rozjímání. Zákon Boží i jeho ospravedlnění zotročují své pýše a lakotě a prostopášnosti, a tím, což jest Ježíše Krista, shánějí si nestoudně bohatství a pocty a hýčkají svoje nečistoty. Do svatyně Boží a na místa Andělům posvatná přicházejí v pýše a kalu a velebnou čistotu svátostí Kristových zneuctívají nedůstojnou přísluhou a neočištěným srdcem. Vytkne-li jim to někdo, vysmějí se mu, zarmucují ho láním a pronásledováním. Kterí jsou mezi nimi lepší, i ti jsou v ošklivosti před Pánem. Chodí v rouše pokory, ale srdce jejich jest jí daleko. Zmnohonásobují modlitby, ale co jim prospějí, když ve svých srdcích Bohu odporují, bratrské lásky nedbají, druh druhu závidí, na cti si utrhají a zápasí o přednost? Slibují opovrhovati světem, ale věcem světa se klanějí, nestoudně se o ně ucházejí, a jsou otáčení každým zachvěvem své vůle. Ustanovení otcův odhazují, derou se do záležitostí světských a naplňují Církev pohoršením. Proto, hle, náboženství trpí opovržením a víra rozkolem. A co jim ještě učiniti? praví Pán. Hle, volám za nimi, a neslyší, hlas mého napomínání jako by odkopávali. Navštěvují je neslýchanou milostí, a nepoznávají svého navštívení, ba ještě se mu i vysmívají. Ranami je stihám, a nelitují toho, k zemi je srážím, a

KNIHA O CESTÁCH BOŽÍCH

nelekají se. Běda jejich, běda hrozná jest uchováno u Mne. Hle, přijde chvatně a jako náhlý přívál se vrhne na ně a smete v záhubu ty, které nalezne bez bázně. Vy tedy, národe můj, národe nikoliv líčené zbožnosti, kteří jste si uložili v srdci svém dobýti světa a nebe ploditi myslí, vy, pravím, straňte se takovýchto lidí a nepřidružujte se k nim. Stůjte na cestě vidění, kterou jste si vyvolili, a očistěte oči srdce, byste byli schopni pozdvihnouti jich k patření na světlo, v němž přebývá život a vykoupení vaše. Toto pak čistí zrak srdce, by jej bylo lze pozdvihnouti k pravému světlu: Odvržení světských starostí, trýznění těla, zkroušenost srdce, časté a správné vyznávání hříchů a očista slzami. A když bude dána výhost vši nečistotě, toto je povznese do výše: Rozjímání předivné bytosti Boží a nazírání ryzí pravdy, čistá a silná modlitba, jásot chvály a žhoucí touha po Bohu. Zamilujte si to, v tom buďte a běžte vstříc živoucímu světlu, jež se vám jako synům nabízí a samo od sebe rozžehá ve vašich myslích. Vzdalujte svoje srdce sebe samých a věnujte je tomu, co jste slyšeli, i budou naplněna zbožšťujícím jasem, budete syny světla a jako Andělé Boží, kteří neustávají hleděti na svého Stvořitele, a silou rozjímání vlévati se nazpět do svého počátku. Synové Adamovi, zdá se vám málo, že se stáváte syny Božími? A proč odvracíte obličej od rozjímání tváře Toho, jenž poskytl lidem takovou moc, zvláště vám, kteří jste si vy-

SVATÁ ALŽBĚTA ŠÉNAVSKÁ

volili býti tichými na světě a připodobniti se Andělům na zemi? Vy jste hořící svítilny, jež postavil Pán na své svaté hoře, byste osvětlovali svými slovy a příklady temnoty světa. Vizte, by světlo, jež ve vás jest, nezaniklo větrem pýchy nebo žádostivosti, který v Ráji zhasil světlo vašich rodičů. Odkloňte sluch svůj, synové pokoje, od křiků světa a poskytněte mlčení Duchu, jenž mluví ve vás. Sobotu ustavičnou slavte Pánu ve svých srdcích a spočine nad vámi pokoj Boží, jenž převyšuje všeliký smysl, a budete se radovati v množství sladkosti jeho. Nermuťte se aniž klesejte na mysli, opovrhne-li vámi svět a považuje vás za mrtvé a jalové. Sužován-li život váš bolestmi, trampotami a chudobou, nesmutněte, aniž sklánějte zraku od světla, jež jest před tváří vaší. Neboť, hle, blízko jest, že zanikne tento svět a zhyne jeho květ, a vy souditi budete milovníky jeho i deptati šíje pyšných. Užasnou nad vaší slávou, až se odhalí vaše bohatství, jež jste si nashromáždili v nebi. Tehdy zmizí, co jest nedokonalého ve vašem nazírání, a přijme oči orlů svých tvář Světla věčného, a jako rozvodněná řeka, tak zatopí jas blesků jeho srdce všech, kdož ho vyhledávali v pravdě. — Ještě nedořekl Anděl, jenž se mnou rozmlouval, těchto slov, a v tom mi přišla jakási pochybnost o rozlišení cest Božích, jež byly popsány. I otázala jsem se ho: Jsme-liž pak, můj pane, my řeholnice na cestě rozjímání, kdyžtě jsme na ce-

KNIHA O CESTÁCH BOŽÍCH

stě zdržlivosti? Či jest možno, že bychom byli na obou? I dí: Společna jest vám cesta rozjímání s kleriky, jako jim jest společna s vámi cesta zdržlivosti. Věz však přece, že mnozí jsou na cestě zdržlivosti, kteří nejsou na cestě rozjímání. A jsou mnozí klerikové, kteří nejdou ani cestou rozjímání ani cestou zdržlivosti, a ti jsou nešťastni. Přece však domnívají se, že jsou na cestě rozjímání, třebaže nejsou. A ještě jsem dodala: A co říci o velepastýřích, představených a takovýchto vysokých církevních hodnostářích? I odpověděl mi na to: Pýcha kraluje v srdcích hodnostářův a knížat, oni vypuzují ze svých srdcí Boha, jenž nechce spočinouti leč na pokorném, pokojném a třesoucím se před jeho slovy. Prikázal kdysi Spasitel učedníkům svým řka: Kdož vás nepřijmou, vyjděte a vyrazte prach s nohou svých na jejich svědectví. A co myslíš o Bohu Spasiteli a zakladateli veškerého stvoření, co asi učiní těm, kteří ho nepřijímají, ale zahánějí od sebe, až sem přijde? Není pochyby, že je pošle do ohně věčného, kde bude pláč očí a skřípění zubů. Co jim tehdy prospěje pýcha a bohatství? Když to vše pověděl, v den, kterého jsme slavili památku blaženého Michaele, zjevil se mi zase, i promluvila jsem k němu řkouc: Bude-liž nám lze, pane můj, bezpečně tvrditi, že všechna tato slova vyšla z tebe? To jsem proto řekla, že z části slova ta sice pronesl, tak přece, že jsem tváře jeho neviděla, z části pak byla

SVATÁ ALŽBĚTA ŠÉNAVSKÁ

pronesena mými ústy v duchu. On tedy hledě na mne s velikou přísností dí: Věř z celého srdce svého, slova tato, jež jsou napsána, vyšla z mých úst. Blahoslavený, kdo bude čísti a bude slyšeti slova této knihy, neboť jsou pravdivá a od pravdy nikdy se neuchylují.

ŘEČ DRUHÁ O CESTĚ ČINNÝCH.

Ihned také začal novou řeč těmito slovy: Napomínám těch, kdož jsou utlačeni časnými starostmi, by někdy přemýšleli, která jsou přikázání životní, totiž milovati Boha, a bližního jako sebe samého; nezabíjeti, nekrásti, nepožádati cizího statku, to a jiné, co napsáno v zákoně Božím, zachovávat se vší bedlivostí, a nechť vědí, že vejdou do království Božího. Nedovedou-li se povznést až na výši rozjímání, nechť se snaží plniti povinnosti řádného zaměstnání. V mysli nechť mají vždycky bázeň Boží, a ona říditi bude veškery jejich skutky. Nechť často navštěvují s uctivostí dům modlitby, a bude-li třeba, nechť jej dle svých schopností zvelebují. Svátosti Páně s důvěrou a pokorou nechť uctívají a slovu Božímu rádi sluch příklánějí, Bohu posvěcené služebníky nechť považují za hodné všeliké úcty a kázni jejich nechť se krotce podvolují. Každému nechť dávají v pokoji, čím jsou mu povinni, nikomu neposkytující zá-

KNIHA O CESTÁCH BOŽÍCH

minky k stížnosti, a stala-li se jim křivda, nechť ji snesou, ponechávající pomstu soudci veškeřenstva. Slova pravdy nechť mluví vytrvale v pravý čas a nechť se nezdráhají podstoupiti námahy pro spravedlnost. Sirotky a vdovy i ty, kdož postrádají pomoci, nechť chrání v útiscích a v jejich souženích nechť jim přispívají přívětivou útěchou. Lačnického a žíznícího nechť občerstvují, nahého odívají, pocestného přijímají, navštěvují nemocného a uvězněného. Nechť půjčují zdarma a horlivě konají jaké jen jsou skutky milosrdenství a spravedlnosti. Rozumnější nechť vzdělávají neučené, bloudící a špatně jdoucí nechť volají k pravdě a spravedlnosti a krotí sváry mezi bratřími. Nechť se vystříhají opilství a obžerství, nečistoty těla, jalových vtipů a hříšných řečí, zahálčivosti, pyšného strojení, trní starostí, jak to káže slovo Boží, všecku péči vrhajíce na Boha, a neopomíjejí trýzniti tělo. Pravím pak těm, kdož se věnovali opatrování potřeb: konejte svoje práce se srdcem dobrým a prostným, bez reptání, bez prázdných řečí, byste nikoho neobtěžovali a byste mohli pomoci nouzi trpícímu. Střezte pak se všeliké lakoty. Neboť ona působí, že úskočny jsou vaše skutky, že podvádíte svoje bližní, lžete a křivě přísaháte při jménu Páně a hromadíte peníze nespravedlivé, jež pohružují v záhubu svého majitele. — Vy, kdož jste vysoko postaveni, nejednejte pyšně s těmito lidmi aniž jich nespravedlivě utlačujete, ale

SVATÁ ALŽBĚTA ŠÉNAVSKÁ

spíše jich hajte, s všelikou dobrotivostí chraňte a pokoj utvrzujte mezi nimi, protože k tomu jste ustanoveni od Pána. Toť jest cesta Páně, správná a krásná, cesta svatých činností. Kdo jí půjde až do konce, nalezne život, spočine na svaté hoře Boží, a úděl jeho se syny světla.

ŘEČ TŘETÍ O CESTĚ MUČEDNÍKŮ.

Byl den sváteční, a byli jsme právě na službách Božích, když dle svého obyčeje zjevil se přede mnou Anděl. Poněvadž jsem z jeho delšího prodlévání než jindy byla vinila hříchy svoje před ním, řekla jsem mu: Rač nám nyní, pane můj, ukázati také rád oné třetí cesty, cesty svatých mučedníků, a nedej se zdržeti od této své milostivosti některými mými hříchy.

ehdy otevřev svá ústa pravil: Beránek Kristus jde před svatými mučedníky, a oni jdou za ním s palmami a korunami, radující se s ním u vznešené vítězoslávě, a tento Kristus jeví se mezi nimi zrcadlem, vzorem a slavnou důstojností. Mnoho jest utrpení, jimiž dlužno býti korunovánu synům Božím, a nikdo nebude korunován, leč kdo bude řádně zápasiti. Slyšte to a vnímejte srdcem, kdož trpíte pronásledování pro spravedlnost. Jděte radující se cestou vznešenou, cestou bojovníků Páně, purpurovou krví svatých i Beránkovou. Nenaříkejte, a nevstupujž do srdce vašeho

KNIHA O CESTÁCH BOŽÍCH

reput proti Pánu, jako byste byli od něho opuštěni a cosi nového se vám přiházelo. Čtete písma Ducha Svatého a uvažujte o dnech starých. Všichni, kdož byli před vámi na cestě, kterou jdete, líbili se Bohu ve svých útrapách a mnohým soužením přešli v širokost svobody slávy synů Božích. První předchůdce Beránkův, Abel, pod rukou mrzkého bratra vylil krev svou na zem před Pánem, svědectví to věrné nevinnosti. Abraham, otec věrného národa, byl sváděn ničemným lidem k modloslužbě, i rozhodl se spíše býti zničen ohněm nežli zhřešiti proti svému Bohu, a rukou Páně byl veden z Ur Chaldejských. Josef, že byl milovníkem nevinnosti a žaloval otci hřích bratrů, byl prodán cizincům, a zase, když nechtěl svoliti k nepravosti cizoložnice, s tichou myslí vytrpěl dlouhý žalář. Služebníci pravdy, proroci Páně, až k smrti se bili s rušiteli zákona a ztrávil se mnohými utrpeními. Mládenci Hospodinovi v Babyloně srdnatě se vzepřeli rozkazu zpupníka, před nímž se třásla všechna země, a zvolili si raději býti vrženi děsným plamenům, než na potupu Stvořitele ohnouti kolena před stvořením. Bohu milý Daniel za to, že vzdal úctu Bohu otců svých, byl vydán zubům lvům. Hojný jest počet svatých, kteří ještě před příchodem Spasitelovým podali vzory chvalitebné trpělivosti a smrti svou předešli smrt Páně. Posledním všech byl nevinný Křtitel, nad něhož nepovstalo většího mezi syny žen, jemuž také na svědectví pravdě hlava

SVATÁ ALŽBĚTA ŠÉNAVSKÁ

sfata, a dán dívce odměnou za tanec. Tak se slušelo a zlíbilo před Pánem, by nejen krev beránků a skopců nebo jiných zvířat předobrazovala krev Beránka, který se bude obětovati za všeobecnou spásu, ale by mu také byla prolévána v ústrety krev synů Božích, které bylo vykoupiti. V posledních pak dnech poslán jest z tajného úradku Otcova očekávaný od počátku světa Beránek neposkvrněný, jemuž se klaní Cherubín i Serafín a všechno množství Andělů, by odpýkal hřích světa, a dělali si s ním co chtěli, i ti, jež přicházel spasit. Plny jsou knihy jeho námah a soužení, čtete o jeho utrpeních a nevnímáte srdcem. Jak dalece jste zatvrzelí, synové lidští? Země, jež smyslu nemá, přijala kapky krve z ran Spasitelových, ale nemohouc snést její velebnosti, pohnula se a zatřásla, a pukly skály nejtvrdší. A hle, Písmo kane na vaše rozumná srdce mnohonásobné utrpení Syna Božího pro vás zabitého, a dovedete neúpěti a neslzi? Slyšíte jalovosti, do nichž vám ničeho není, a nezdržíte se smíchu! Po té připojil zase: Vy, kdož přecházíte cestou soužení Ježíšova, pozorujte a vizte, jest-li bolest jako bolest jeho. Nezhřešil, jediný narodil se bez hříchu na zemi, a naplnili duši jeho bolestmi zločinců. A nerozdráždila tihosti Beránkovy pouta zlosynů, lživé obviňování, ničemné vysmívání, obnažení a bičování, zášijky, poličky, poplvání, v témě bodající trní, ani kříž, hřeby, kopí nebo vyřinutí jeho nevinné

KNIHA O CESTÁCH BOŽÍCH

krve. Ale v tom všem zvítězila jeho trpělivost, a on umíraje potřel osten smrti. Obraťte mysl svou, synové kříže, na cestu Beránkovu a jděte s důvěrou po stopách jeho krve. Onť jest vůdcem vaší cesty a volá k vám: Důvěřujte, já jsem přemohl svět! A proč se lekáte hrozeb lidských, majíce nepřemožitelného vůdce a tak mnoho tisíc jeho nápodobitelů předcházejících vás s vítězstvím zázračným? Hle, nedávno zajisté před vámi nespočetně bitev svedli služebníci Boží, Apoštolé, mučedníci, nepřemožitelné panny, a radostného divadla poskytli všem vojskům nebeským svými vítězstvími. Více milovali Boha nežli životy svoje, pro jeho Jméno vystavili je všelikým smrtem a strpěli, by po nich každý šlapal jako po blátě. Chechtali se na divadlech a shromážděních milovníci světa nahotě svatých a nasytili se posměchem jejich zahanbení. Kochali se trháním jejich těl, jako se kochá šelma, když hltá kořist, a rozstříkali nevinnou krev po křížích i mečích, plamenech a vírech vod, železných drápech a tlamách šelem, a jaké jenom mučidlo dovedla vymysleti krutost zlosynů, zkusilo se na jejich usmrcování. I vzplesali jako na hodech zápasníci Boží v ubíjení svém a zaradovali se z kalichu hořkosti, jako ti, kdož se radují v rozkoších mnohých. Tehdy nalezena trpělivost svatých ve své zkoušce věrnou a silnou nad sílu králův a knížat světa. Proto hle, vyvedeni jsou v obcerstvení útěchy i odpočívají v objetí pravice Boží

SVATÁ ALŽBĚTA ŠÉNAVSKÁ

a jasnými učinění jsou ve slávě Beránkově před obličejem Božím a svatých Andělů, že nesli Jeho potupu před obyvateli země. To pozoruj a bdělou myslí rozvažuj, ó člověče, jenž jsi maličký srdcem k trpění muk Kristových. Popatř na slávu a radost, jež zahrnula mučedníky Páně, a nebudeš se báti a súčastníš se jejich bolestí a úzkostí. Ale první podmínkou jest, bys pod nohama měl zboží tohoto světa i slávu jeho, kteráž dnes jest a zítra jí už neviděti. Neboť to-li miluješ, prchne od tebe statečnost v čas utiskování a opovržení. Také pravím, nebudiž drahocenným v očích tvých život tvůj, ale považuj ho vždy za něco chatrného a opovržitelného. Neboť ti, kdož sami sebe milují a velikými jsou u sebe, nesnesou násilností v pronásledování a nejsou způsobilí k boji svatých. Šťastná výměna ti jest nabídnuta. Zřekni se života kratičkého trvání a bídného stavu a dojdeš zaň života, jenž nezná úbytku nebo obtíží, plného slávy a plesu, jakého jazyk nedovede vypověděti. Ó člověče temného rozumu, pozdvihni oči svých, pohleď do budoucnosti a popatř na blaženou obnovu těla svého, které se ti dostane od tvého Spasitele, až vytrhne z těla tvého trn Adamův a spodobní je s jasem Těla svého. Tak stane se, že hbitě spěchatí budeš vydati život všelikému nebezpečí v zápalu lásky k němu a tak budeš ceniti ztrátu svého života jako ztrátu kapky, vystříknuvší z okovu na zem. Proč se poddáváš ještě úzkosti, člověče

KNIHA O CESTÁCH BOŽÍCH

Boží, před pronásledovatelem? Vzmуж se, utěš se, jesti s tebou Kristus v pronásledování. S tebou Andělé jeho jsou v boji, kteří počítají všechny námahy tvoje a v skleslosti tě podporují, neboť i nepřátele tvé za tebe zdolávají. Buď pamětliv slov, jež řekl služebníkům svým: Kdo vás se dotkne, dotýká se zřítelnice oka mého. Služebníče Boží, čím se odměníš svému Spasiteli, jenž tak si tě zpřibuznil že nemožno ti ublížiti, by jemu se tím křivda nestala? Jednou za tebe trpěl a dosud každodenně v tobě a v tvých spoluslužebnících trpí a jest vydáván posměchu. Jsi-li zarmoucen, neměj bolesti, že tobě, ale že jemu spáchána byla křivda. Pro sebe však se raduj a vesel, neboť soužením připravuješ se k slávě a radosti věčné. Jsi zlatem Páně, On zkouší tě ohněm, by tě přezkoušel a přijal do svých pokladů.

Stalo pak se, že dříve než Anděl se mnou mluvící dopověděl tato slova, nadešel svátek blažených panen Voršily a jejích jedenácti tisíc družek. Tehdy zpívala se při ranním bdění ona božská slova, v nichž se praví: »Odmění Bůh práce svatých svých a provede je cestou předivnou.« Z toho si vzavši záminku, otázala jsem se svého učitele, když se mi zjevil za mešního ticha dle svého obyčeje: Pane, vysvětli mi, která jest to předivná cesta, o níž se zmiňuje Písmo: A provede je cestou předivnou? Kterýžto ihned odpověděl: Jest to cesta svatých mučedníků. Tázala

SVATÁ ALŽBĚTA ŠÉNAVSKÁ

jsem se zase: A proč se nazývá předivná? Dobře, praví, lze ji jmenovati předivnou. Což není zajisté předivným v očích lidí, když Bůh tak rozohňuje mysl křehkého člověka, že pro velikou lásku, která v nitru jeho k němu žhne, i vlastního života zapomíná do té míry, že k jakýmkoliv nejtěžším mučením stává se jakoby bezcitným a o sebe péče neznaje rád vše vytrpí pro jeho jméno? To ti možno viděti na oněch svatých pannách, jichž umučení dnes oslavujete. Křehké byly i pohlavím i věkem, aniž měly jakého ochránce, a přece se nebály tyranů a mečů jejich, nýbrž se vší vytrvalostí poskytly své útlé údy k smrti pro Pána, neboť v duchu byly síleny požárem božské lásky, takže jí zvenčí necítily. A to bylo zajisté nesmírně divné v očích lidí, ne však v očích Páně, jemuž jest možno všecko. A neviděla-li jsi v duchu této předivné cesty a nebyla-liž krásnější a význačnější všech ostatních? Tak věz, že Odměnitel mučedníků předstihuje každou odměnu, a k jejich slávě že nic nelze přirovnati. — Za čas, o svátku svatého Martina kolem půlnoci před ranním bděním náhle jsem procitla, a prchl spánek s mých očí. A hle, Anděl Páně stál přede mnou, i oslovila jsem ho řkouc: Prosím, pane můj, bys již dokončil povzbuzování své řeči o svatých mučednících a uzavřel je náležitým koncem. A on, když mi byl dal spatřiti cosi vznešeného z věcí nebeských, na což hleděti jsem byla nehodna, splnil moji

KNIHA O CESTÁCH BOŽÍCH

žádost říká: Opět říkám a napomínám vás, synové Boží, byste bedlivěji pozorovali své předchůdce, kteří byli jmenováni v této řeči, jak hořeli v lásce Kristově. Běžte, vzmužte se a nepřemýšlejte napřed. Neboť hle, bdí nad vámi Syn pokoje, který vás přijme a odmění nad lidskou míru. Tohoto ducha zápalu a lásky ke Kristu, jenž by přemáhal všechnu křehkost, račiž vám poskytnouti Ten, jenž v Trojici dokonalé živ jest a kraluje pravý Bůh po nekonečné věky věkův. Amen.

ŘEČ ČTVRTÁ O CESTĚ MANŽELŮ.

Byla jsem v modlitbě, i zjevil se mi jako jin-
dy můj pán. Žádala jsem ho o řád oné ce-
sty, která se, jak řečeno, vztahuje na stav man-
želský. A ihned svolil mé prosbě a takto za-
čal: Hle, volám a napomínám světské man-
žely: Zdržujte se svých špatných skutků, jimiž
jste zaneřáděni, a zneuctěna země vašimi neřest-
mi nejhoršími, jež jsou: lakomství, rozmařilost,
smilstvo, cizoložství, vražda, pýcha, hněv, ne-
návist, závist, rouhání, pochybovačnosti. Mějte
tedy pozor a hleďte na svoji cestu, jak vám jí
třeba jíti, neboť nemožno vám jí vejíti s takovými
neřestmi. Po těchto slovech se vzdálil. Když se
zjevil znova, prosila jsem, by dále povzbuzoval
začatou řečí. I praví: Kdyby nebyl Pán milostivý

SVATÁ ALŽBĚTA ŠÉNAVSKÁ

a milosrdný, snadno by se mu znechutilo, že tolika způsoby napomíná obyvatel světa, oni však nemají za nic jeho napomínání a ani dost málo si ho nevšímají. Zalíbení, jímž se jim bylo roznítiti k jeho otcovským napomenutím, obracejí v nevrlost, pohrdají jím a neuznávají za hodné býti pozornu jeho poselství. Kdyby bylo možno, by v něm bylo zmatku, tím jistě by byl zmaten, že tolikerým způsobem se tento svět proti němu zdvihá, pro nějž se narodil, umučen byl, vykonal mnoho zázraků a dosud koná, třebas toho nepozorují. A hle, napomínání svá vysílá i k těm, kteří ve světě všemi způsoby se mu vzpírají, pro svoji zdarma prokázanou milostivost a pro lásku k těm, kteří, ač žijí ve světě, přece ho milují a jemu slouží, jichžto počet, běda, nepatrný jest. Ale hojněji by tak činil, kdyby chtěli s lepší oddaností býti pozorní jeho napomínání. Potom otevíraje ústa svá pravil: Ó pokolení nesmyslné a obtížné Pánu Bohu svému, proč milujete s takovým úsilím to, čeho nenávidí Otec váš nebeský, a nebojíte se popuzovati Pána nebes, před jehož obličejem třese se veškero množství Andělů? Řekněte mi, jakého ovoce dosáhli těmi nepravostmi, jež jsem vám vyjmenoval, všichni, kdož od počátku času byli nalezeni v nich a neusmířili za to tváře Boha našeho léky pokání? Co vám zvěštovali o nich všichni svědkové pravdy? Pakli jste zapomněli, hle, opět vám zvěstují před Bohem živým, že zavřeno jim nebe

KNIHA O CESTÁCH BOŽÍCH

zavřením věčným a nezrušitelným, skryta bude od nich žádoucí tvář Boha našeho a vyloučení jsou z věčné hostiny radosti svatých, kteří v ohavnosti měli ničemné cesty jejich. A hle, stali se společníky nejkrutějšího ďábla a nešťastných jeho andělů, kteří neznajíce milosrdenství bez ustání je trápí, deptají jejich šíji, kterou vzepjali proti svému Stvořiteli, a pasou se na jejich ranách nejhořčejších. A protože zavřeli oči svoje, by neviděli světla poznání Boha a svatých ospravedlnění Jeho, a zamilovali si dílo temnot, jsou odsouzeni do jícnu děsné mrákoty, z něhož není východu, aniž možno na věky, by byl osvětlen nějakým světlem. Míti svatou bázeň Boží pohrdli, popudili Pána veselostí své rozkoše a roznítili v sobě nedovolené žáry chtíčů a hněvu a nenasytné lakoty. Proto zůstává nad nimi strach plný hrůzy, neutěšitelný smutek, šírající rozhořčenost, a stali se uhlím věčného ohně, které na věky nevyhasne aniž jakýmkoliv pálením se ztráví. Slyšte to, popuzovatelé Boha, a učte se od cest zatracenců, dokud máte čas k nápravě, vraťte se na cestu neposkvrněnou, již vám připravil Bůh od počátku, a vizte, kterak byste s bázní Boží jí šli. Neboť není výmyslem lidským úctyhodné vaše manželství, ale jest ustanoveno samým Stvořitelem veškerenstva v ráji nevinnosti, když stvořil muže a ženu, vaše rodiče, a řekl jazykem prvního člověka: Proto opustí člověk otce i matku a při-

SVATÁ ALŽBĚTA ŠÉNAVSKÁ

drží se manželky své, i budou dva v těle jednom. V úctě tedy chovejte, muži a ženo, svůj stav, kterýžto Bůh ráčil vyznamenati, a nerušte aniž poskvrňujte svého svazku. Zákon Páně vás pojiž a posvěcujž, budiž vám jeden dům, jeden stůl, společný majetek, jedno lože i duše jedna, a mezi vámi dávejte místo bázni Boží. Neboť ozdobou ložnice manželské jest bázeň Boží, a v které jí nebude, tu Pán považovati bude za zlořečenou a nečistou. Tam panuje chtíč míry neznající, a tropí se věci ani vyslovení nehodné, jichž příroda neustanovila, a nesměřující k rozplozování. Nechť to slyší a chápají ti, kdož činí, což zlého jest před Pánem, a nechť sejmou poskvrnu s loží svých. Proto nechť spoutává srdce vaše bázeň Páně, byste si sami kladli uzdu v díle vám dovoleném a ne jako hovada poddávali se každému vztekání své žádosti. Dny sváteční, dny povinné újmy a čas očišťování mějte v úctě zdrženlivostí, když pak nad to něco učiníte, přidá Bůh milosti vám i pokolení vašemu. Neboť ti, kdož zdržením nečiní rozdílu mezi dnem a dnem, časem a časem, hodiny, které se toho nenadějí, ucítí pomstu Páně na sobě i na svém semeni. Povzbuzujte se obapolně k zdrženlivosti a modlete se za sebe navzájem, byste se dovedli zdržeti a prchl od vás duch nečistoty. Když pak nabude převahy slabost, jest jí čeliti dovolenou úlevou, by neupadla v nedovolené. Jakž píše Učitel národů: Muž nemá moci nad svým

KNIHA O CESTÁCH BOŽÍCH

tělem, ale žena, a žena nemá moci nad svým tělem, ale muž (I. KOR. VII, 4.) a proto nemůžete odpírati si navzájem, čím jste si povinni. To však vezte, že dlužno, by předním důvodem vašeho vzájemného poznávání bylo rozmnožování potomstva. Jiný-li důvod, jest to slabost, a promíjí se, bude-li mu otěží bázeň Boží a lékem almužny. Muž ženiny a žena mužovy slabosti nechť snáší s trpělivostí a soucitem, jeden druhým nepohrdejte, ale usilujte spíše vzájemně si prokazovati úctu. Hádka nebo rozhořčenost ať nikdy mezi vámi nevznikne, ale v duchu mírnosti a dobré přísnosti si vytýkejte svoje vybočení z míry. Žena budiž poslušna muže a jako nadřízenému mu ve všem ustupuj a služ, jak ustanovil od počátku Tvůrce obou. Ať snáší mravy mužovy, i špatné, a milostivou činí jeho nepravostem tvář Páně almužnou a modlitbou. Vnitřní cudnost jest jí na venek osvědčovati skromností oděvu, řeči, chůze a pohledů. Oko její neutkví na tváři cizí, a s všelikou pečlivostí odstraní záminku k podezřívání a zlořečení. Muž, kterému se dostalo manželky rozumné a bohabojné, nezneuctívejž jí potupnými a hořkými slovy, ale jako nádobu milosti Boží ji cti, shodujž se s ní a díky vzdávejž Bohu nebeskému, jenž ho oblažil takovým sňatkem. Slyš mne a lkej nad zly synů lidských, o nichž to mluvím. Muži těchto dnů u velikém počtu nachýlili srdcí svých k ženské pošetilosti a

SVATÁ ALŽBĚTA ŠÉNAVSKÁ

zhloupili, souhlasíce s jejich potřeštěností. Pýcha v oděvu, kterou jsi viděla a ošklivila si na dcerách světa, jež přišly za tebou, rozmohla se přes míru na zemi, třeští v ní a přivozují hněv Boží na svět. Chlubí se, že chodí svou upjatou chůzí v množství svých hadrů, a bezúčelně snaží se spotřebovat, čeho by potřebovali nuzní. Ó nešťastných! Ó nejbíději zaslepených! Věc zhotovenou v potu tváří svěrují blátu, by za sebou táhly oči cizoložníků, a tak, čím by získaly si království Božího, za to si kupují pekelný oheň. Odstraňte, mužové, zlo to s očí Páně a nechlubte se marnivostmi svých žen, spíše však se rozhořčujte nad tím, že se staly podobnými nevěstkám. Tato nadbytečnost šatstva a těsnost oděvu není k ničemu, leč na dušení plodu, zpupnost pak v pokrývání hlavy a mnoho podobného tomu jsou výmysly prodajných ženštin, a nesluší se zákonným paním. Volání moje od Pána k vám, kteříž odloživše mužskou vážnost vzali jste na se změkčilost ženskou. Ó pošetilci a marnivci největší, proč jste zanechali důstojných mravů spravedlivých otců, kteří vás předešli, a odvrátili jste se k marnivostem a potřeštěností výmyslu ďábelského, jež vám neprospějí, leč k rozmnožení vašeho ohně? Běda vám, kdož se pyšní nádhrou skvělého, nadbytečného a rozkošně upraveného oděvu, a chlubíte se, že obracíte v niveč, co lakotně bylo nastrádáno. Běda vám, kdož se fintíte v ženském účesu a ne-

KNIHA O CESTÁCH BOŽÍCH

rdíte se hanobíce v sobě podobu muže. Běda vám, kdož ničemnými hrami, běda vám, kdož hodo-
váním a opilstvím čas marníte! Běda vám, kdož
jste mnohomluvní k vysmívání a na cti utrhání,
na klepy, strojení lsti a podvracení pře nevin-
ného. Běda vám, kdož prodajně mluvíte na shro-
máždění a radujete se plníce si břicho z tísně
utlačených. Běda vám, kdož jste svárliví a na-
dutí mezi občany! Běda vám lupičům hlubokého
srdce ke kupení světského zboží, jež s vámi zanik-
ne. Zdaliž Ten, jenž vštípil sluch, nebude slyšeti,
nebo, jenž utvořil oko, nepozoruje? Ustaňte, sy-
nové lidští, popuzovati Pána, neboť hle, přebližko
jest, by procítl a ohněm rozhorlení svého pohltil
svoje popuzovatele. Znova pravím vám, kdož jste
podejhem manželství: Boha se bojte, věrnost i lá-
sky neposkvvrněné vzájemně ostříhejte, syny své,
dcery i čeleď svou vychovávejte v bázni Boží a
cudnosti. Desátek Páně a mzda dělníkova nebud-
tež u vás zadržovány. Nezapomínejte dobrotivo-
sti k chudým a pečujte, byste zachovávali i o-
statní, co jsem vám zvěstoval od Pána v řeči o
spasitelných činnostech. Toť libý půvab vaší ce-
sty, jak mi byl ukázán v tajemství, blahoslave-
ní, kdož ho milují. Přece však nezbytno kráče-
jícím touto cestou, jak to také vyjádřeno podo-
benstvím trní, míti soužení těla a světské sta-
rosti, kterých nezakoušejí ti, kdo se zdržují. Vů-
le Boží jest, abyste se od nich pokud možno od-
vraceli, ve všem zachovávajícíce rozumnou míru

SVATÁ ALŽBĚTA ŠÉNAVSKÁ

a vlastní vůli dávající uzdu bázně Boží.

Žádal mě můj bratr, bych se optala Anděla, proč na počátku této řeči mezi ostatními názvy nepravostí připojil také smilstvo, když se zdá, že se to nevztahuje na manžely, k nimž mluvil, neboť i jejich nezdrženlivost byla tam vyjádřena názvem cizoložství. Když jsem se jala o této pochybnosti ptáti svého pána, promluvil ke mně, aniž jsem ještě pochybnosti úplně vyložila: Plna jest země nečistoty. Muž řádným sňatkem mající manželku tajně poskvrňuje manželku bližního, a naopak žena více si váží muže jiné ženy než svého. Toť nepravost největší, a veliký počet těch, když jí hřeší. Nečistoty pak smilstva jest plný svět. Všichni jakoby žízníce chvátají k němu, a stěží nalézti koho, jenž by se nevrhal do jeho jámy. Kdykoliv vzplanou rozvášněností, už nedočkavostí hoří, by ji uvedli ve skutek. A když splní žádosti nejmrzčejší, neustávají, ale znovu a znovu se k tomu vracejí a myslí, že se nikdy nenasytí. Ale i dříve, než dospějí, by jim bylo možno páchat tuto nepravost, mnoha způsoby poskvrňují svou nevinnost. Proto pak jsem přidal, káraje manžely, slovo smilstvo, že i oni, než na se vezmou zákon manželství, nad míru se v něm hyzdí a vyzývají na sebe hněv Boží. Tím se stává, že přistupující k řádnému manželství jsou zbavení od Pána ovoce potomstva a diví se, odkud to, neznajíce příčiny své neplodnosti. Kterým pak se dopřává po-

KNIHA O CESTÁCH BOŽÍCH

tomstva, buď na samých dětech, nebo na jiných potřebných věcech bývají stížení mnoha soudy Božími, a všude je potkává neštěstí. Když jsem se ho ještě otázala na slovo rouhání, pravil: To jsem řekl pro ty, kteří potupnými nadávkami své bližní cti zbavují. Ale i na to jsem se ho optala, jaké to jsou pochybnosti, jež zdálo se, že káral v téže řeči. Na to mi odpověděl takto: Mnozí jsou v Církvi mající podobu křesťanů, přece však pochybující ve víře křesťanské. S katolíky veřejně obcují, navštěvují dům modlitby, přijímají s ostatními svátosti k víře příslušné, a přece jim žádné víry nepřikládají aniž myslí, že jsou užitečny ke spáse. To zjevně potvrzují skutky nejhoršími, jež tropí. Neboť, kdyby pravá v nich byla víra, zdržovali by se mnohých nepravostí, jež páchají. A dodal: Jest mnoho bludů za těchto dnů, ale skrytých, i mnoho kacířů, kteří bojují tajně proti katolické víře a mnohé od ní odvracejí. Tu otázala jsem se ho: Pane můj, co pravíš o těch, kterým říkají katharové, kteřížto prý vůbec zavrhnou život manželský? I odpověděl: Život těch, na něž se tážeš, jest odporný před Pánem. Neprávem obviňují život těch, kdož vstupují v zákonné manželství a dle zákona Božího spolu žijí, ostříhajíce v bázni Boží zasvěcených dnů a postů a prokazujíce milosrdenství chudým v jejich potřebách. A znova pravila jsem k němu: Pane, jak jsem slyšela, tvrdí někteří z nich, že nemožno, by bylo řádné manželství, leč

SVATÁ ALŽBĚTA ŠÉNAVSKÁ

mezi těmi, kteří až do času zákonného sňatku oba si uchránili panenství. Co o tom pravíš? I odpověděl: Kde možno takové manželství, mílo jest Pánu. Ale stává se to velice zřídka. Než přece i z těch, kdož nezachovali čistoty, mnozí jsou příjemni Pánu, jsouce v zákonném manželství a chodíce v příkázáních Páně. Sice příliš by se ztenčil počet národa Božího. Není čeho kárati v Církvi Boží těm, o nichž mluvíš, protože ve všem zasluhují pokárání. S jistotou věz, že jsou služebníky Satanovými, jehož ničemné skutky páchají. On jest jejich vůdcem a předchází jim příklady každé mrzkosti, oni pak jdou ve všem za ním skutky nejhoršími. I řekla jsem: Pane, která nebo jaká jest jejich víra neb život? Odpověděl: Špatná jest jejich víra a skutky ještě horší. Řekla jsem zase: Přece však se zdá očím lidským, že jsou spravedliví a jsou chváleni, jako by byli lidmi dobrých skutků. Tak jest, odpověděl. Přetvařují se, jako by žili spravedlivě a nevinně, čímž také mnohé k sobě táhnou a svádějí, uvnitř však jsou plni nejhoršího hnisu.

ŘEČ PÁTÁ O CESTĚ ZDRŽENLIVÝCH.

Když jsme slavili slavnost blaženého Jana Evangelisty, byla jsem po ranním bdění pohroužena v modlitbu a prosila jsem Pána s mocným úsilím srdce, by dle bývalé milostivosti své mi

KNIHA O CESTÁCH BOŽÍCH

ráčil odhaliti řád cesty zdrženlivých, již jsem viděla v duchu. Ale i božského Evangelistu a Anděla, učitele svého, jsem vzývala, by mi byli pomocni. Když pak jsem modlitbou zemdlela, přivřela jsem trochu oči ke spánku. A za chvíli náhle jsem se vzbudila. A hle! Anděl stojí přimně těmito slovy začal řeč, již jsem si žádala: Pravím vám, synové Boží, synové světla, podívejte se na svoji cestu, jak kvete a jakou rozkoší jest běžeti jí. Běžte tedy a pospěšte vstříc svému Ženichovi, který vás očekává. Milujte čistotu a uchovejte mu neporušenost svého panenství. Panna ozdobená čistotou, láskou, opatrností, pokorou dobře běží. To když pověděl, nepřidal již ničeho.

Příštího dne, kdy se sloužila Mše k blaženým Neviňátkům, používajíc čtení z Apokalypsy, jež se četlo, prosila jsem svého pána, jenž stál zase u mne, řkouc: Pane, nalezla-li jsem milost před tebou, řekni mi, prosím, jaká to píseň, kterou prozpěvují oni blažení mučedníci před stolicem Božím a Beránkovým, jak tvrdí dnešní čtení, nebo jak následují Beránka, kamkoliv jde? I odpověděl: Na co že se mne tážeš? Nikdy nepoznal jazyk na zemi této písně. Ničeho ti z toho nepovím. Že pak, jak se tážeš, následují Beránka, kamžkoliv jde, znamená, že napodobují Beránka ve všech ctnostech, jež jim možno na něm pozorovati. Následují ho v panenství, kteréž jest u nich bez poskvrny, jako i svatý onen

SVATÁ ALŽBĚTA ŠÉNAVSKÁ

Beránek jest beze vší poskvrny. Byli pokorní, sprostní a bezelstní, jako Beránek. Měli trpělivost v mučení, podobni Beránku, jenž nikdy neprojevil žádné netrpělivosti ve svém utrpení, jímž zhladil hřích světa. Není panen ani mučedníků, kteří by tak věrně šli ve šlépějích Beránkových, jako tito, vyjímaje naši Královnu, jež první uchránila Pánu panenství svoje čisté a neposkvřené. Tato Panna výborná a blažení oni mučedníci jsou zrcadlem všem svatým pannám, a mnozí jich následovali, kteří krev svou prolili za svoje panenství, a proto jsou ověnčeni a oslaveni před obličejem Páně. Na ně jest hleděti všem pannám a pozorovati, jakou svatostí je předešli, a podobně jako oni jest jim vzdělávati svůj život. **K**dyž se mi na Obřezání Páně ukázal zase můj pán, řekla jsem jemu: Můj pane! pouč mě, prosím, o neporušenosti panenství v tom, na co se tě otážu. Možno-li ji ztratiti nečistou zálibou, jakou mívá člověk v pokušení, nebyla-li přivedena až ke skutku? On dí: Neztrácí se, ale znečišťuje se mnoha způsoby nečistotami záliby, třebaš nedostoupí až k činu. Neporušenost, třebaš pokálena. zůstává přece, jak ti ukáži podobnostvím. I řekl mi: Vyndej ruku! Když jsem ji vztáhla, dí: Zavři ji! I učinila jsem tak. Hned pak pohlédla jsem před nohy a spatřila před sebou jakoby nečisté bahno. I řekl mi: Dej tam ruku. Když jsem to učinila, dí: Vytáhni ji! Když pak jsem ji vytáhla, byla umazána. I dí: Vnoř

KNIHA O CESTÁCH BOŽÍCH

ji znova. Čím vícekrát tak učiníš, tím více si ji umažeš a nesnadněji ti bude očistiti ji. Ucítí-la pak jsem v ruce horkost. Proto také řekl: Jest horké, a čím bude vřelejší, tím větší námahy bude třeba, by se smylo. Tak čím více se poskvrňuje člověk v nečistotách žádostivosti, tím pracněji se z nich očišťuje. Možno mu však přece se očistiti bolestí spasitelného pokání, slzami a dobrými skutky, že se stane příjemnějším Bohu než byl. Není-liž uvnitř ruka tvoje čistá a krásná? Tak i panenství, když nečistota špatného skutku nevnikne až do nitra; a možno je očistiti z kalu tak, že jeho neporušenost neutrpí žádné úhony, jako si snadno očistíš ruku umazanou toliko zevnitř. Jestliže však nečistota vykonáním skutku dostane se dovnitř, bude nemožno tak je vyčistiti, by úplně nabylo bývalé krásy. Jsou však přece mnozí, kteří, ač nepřivedou své záliby až ke skutku pohlavního spojení, mnoha způsoby přece pokálejí neporušenost svého panenství a nedbají toho aniž srdce přiloží, by se léky pokání očistili docela a zadost učinili Bohu, zůstávají však v tomto stavu až do konce. Panenství těchto Bohu příjemno není a jest zbaveno náležité odměny. — To když řekl, bála jsem se, by mi snad nevypadl z paměti postup slov, a proto jsem ho žádala, by je promluvil ještě jednou, a on i v tom mne milostivě vyslyšel. Když pak se mi zase zjevil v oktávu blaženého Jana, předešel moje slova, takto ke

SVATÁ ALŽBĚTA ŠÉNAVSKÁ

mně vesele promluviv : Chceš se mne tázati, taž se a odpovím tobě. I řekla jsem, jak jsem od učenějšího byla před tím vybídnuta : Pane, možno-liž, aby odporovalo slovům tvým, jež jsi pravil minule, že psáno jest : vůle se počítá za skutek. I odpověděl : Nikterak. A dodal ještě : Pravdou zajisté, co tvrdíš, že jest psáno. Který skutek bude míti člověk vůli vykonati, že nikterak by na tom nepřestal, by neučinil, čeho si přeje, a zůstane-li tak do konce, ten bude mu čtán před Pánem jako vykonaný. Byl-li to skutek zlý, který si žádal spáchatí, možno jej zničití ctností pravého pokání. Neboť cokoliv učiní člověk myšlením nebo vůlí, to tak možno uničití před Pánem, jako by toho bývalo vůbec nebylo. Vzpomeň si, že jsem ti řekl po druhé, bys vnořila ruku do bahna, a tehdy tvrdil jsem, že jí nesnadněji možno očistiti. Tak nejprve se pokálí člověk jenom myšlenkou, potom však také vůlí, a tehdy s většími nesnázemi se očišťuje, neporušenost však přece zůstává. Potom uvedl místo z Písma, na něž jsem se ho zamýšlela otáze, řka : Také psáno jest : Kdož by pohleděl na ženu k požádání jí, již zcizoložil s ní v srdci svém. (MAT. V, 28). To má se takto : Zůstane-li člověk ve vůli vykonati svoji choutku a neupustí od své tužby, ale pokud na něm jest, snaží se uvésti ji ve skutek a nesmyje špatnou vůli ovocem pokání, neporušenost takového, ač zůstává, jest neužitečna a

KNIHA O CESTÁCH BOŽÍCH

nenese žádného ovoce. Připojila jsem zase: Pane, jsou lidé, kteří ne dobrovolně zakoušejí v pokušení ostnů těla a těžce nesou roznícenost, jež odporuje čistotě jejich těla, přece však žádným odporem nedovedou ji zdolat, přičte-liž se jim to za hřích? I dí: Těžce-li nesou takováto pokušení, aniž duchem s nimi souhlasí, lehčím pokáním své viny, již se takto dopouštějí, dostane se jim prominutí a dojdou veliké odplaty.

O známil mi pak, že jest člověk v Kristu mně příbuzný — který nebo která to jest, ví Bůh — trpící od protivníka útoky na čistotu a příliš tím svou duši trápící. I dí: Zvěstuj mu útěchu a řekneš mu, by se tolik netrápil. Nechť si připamatuje, co jest psáno o vyvolených Páně: *Jako zlata ve výhni zkusil jich* (MOUDR. III, 6). Ať se raduje, přece však ne beze smutku. Ať se raduje proto, že něco takového Pán na něho ráčil vložit, čím se připravuje k veliké odměně. Přece však nebudiž beze smutku, neboť v takovém pokušení se člověk vině úplně nevyhne. I řekla jsem: Pane, jak jest mu odporovati svému protivníkovi, a kterou zbraní ho přemůže? Kterýž dí: Modlitbou, zpovědí a bičováním těla ať bojuje a přemůže ho. Ať však nenaléhá na Pána s prosbou, by ho osvobodil tohoto ostnu, ale nechť se modlí za to, by Pán se nad ním smiloval. V pokušení, bude-li na místě skrytějším, ať třikráte poklekne před Pánem. Nebude-li však příhodného místa, ať se poznamená třikráte

SVATÁ ALŽBĚTA ŠÉNAVSKÁ

znaméním kříže a řekne: Spasiteli světa, spasiž nás, jenž jsi nás křížem a Krví vykoupil, pomoz nám, prosíme Tebe, Bože náš.

Po té jednoho dne povzbudil můj jazyk k těmto slovům: O panny, aj, volá k vám božský hlas, hlas Ženicha vašeho tluče na váš sluch. Otevřte mu a uveďte ho do paláce svého srdce a obejměte ho, neboť krásnější a roznímější jest všeho stvoření. A dodal: Pán velebností, Jednorozený Nejvyššího, Král Božích vojsk, naplňující nebe i zemi svojí velikolepou slávou, veliký a hrozný ve všemohoucí síle, líbezný a láskyhodný v neporovnatelné milostivosti a celý žádoucí v jasnosti své dokonalé krásy, na jehož podivuhodnou tvář s neutuchající žádostí hleděti jest rozkoší Cherubínův a Serafínův a veškerého našeho společenstva, tenť, ó panny, tenť to jest, jenž dychtí po vaší kráse, tenť vás zve k cudným objetím svým. Tenť vyžaduje si od vás slavných lilií panenství vašeho, by si jimi vyzdobil svoji nejskrytější komnatu. Neznáť komnata ona úhony na cudnosti a nic zkaženého do ní nevchází. Tam neuvadají aniž pomíjejí, nýbrž v neporušitelné kráse zůstávají drahocenné květy panenství, a Beránek neposkvrněný leží v nich s povděkem, a ony dýchají naň vůni líbeznosti. Jako perly vyvolené a k spatření žádoucí, tak zářně skvějí se svaté panny v komnatě svého Ženicha, a on, jenž umyl je v Krví svého boku a jméno »panna« na tvář jejich vtiskl, on Ženich ve-

KNIHA O CESTÁCH BOŽÍCH

selí se pohledem na ně a odhaluje blahosklonně skrytosti své krásy svým nejmilejším. Varhany vyvolení tam zaznívají souladíce v Duchu pokoje, a zpívá se píseň sluchu žádoucí, píseň neobyčejné veselosti, kterou dovedou zpívatí jedině panny a domácí oné komnaty, duchové nebeští. Ženich vede sbor hlasem přejasným a výborným, a ani jeden se mu nevyrovná z tisíců zpívajících. Hlas jeho, hlas sladký v plnosti milosti, jež všechna nebe naplňuje lahodou, blaženi, kdož jej slyší, přeblaženi, kdož zpívají s ním. Mezi těmi prvenství má Kněžna naše Panna Bohorodička, již jediné jest dáno povyšovati hlas nad všechny trouby andělské. Mějte pozor, dcery, na slova poslání mého a zaznamenejte si je v úkrytu myslí své. Srdce vaše-li jest pro ženicha urozeného a sličného, který by byl hoden milování, proč nedbáte? Proč otálíte veškerým úsilím rozpínati se k tomu, nad něhož nic skvělejšího, nic lásky hodnějšího na nebi ani na zemi? A milujete-li slávu, což jest slavnějšího, než míti takového Ženicha a v něm veškerenstvím vládnouti? Žádáte-li si rozkoší a radostí, spěchejte do komnaty lahody, vám připravené, jejíž lahodě a líbeznosti nelze přirovnati ničeho, co vidělo oko, nebo slyšelo ucho, nebo co vstoupilo na srdce lidské. To když řekl, uložila jsem v srdci mém slova, jež promluvil o panenské písni, a na toto připravila jsem si otázku, řkouc: Není-liž pravda, pane můj, i Andělé pějí tuto píseň? A všechny panny ji

SVATÁ ALŽBĚTA ŠÉNAVSKÁ

pějí? Kterýž dí: Zajisté že Andělé pějí tuto píseň i všichni ti, kdož odcházejí z tohoto života bez poskvrny do království nebeského. Ještě jsem dodala: Jak tedy rozuměti Písmu, jež praví: A nikdo nedovedl té písni, než oněch sto čtyřia čtyřicet tisíc (ZJ.SV.J.XIV,3)? Jsou tím počtem zahrnuty všechny panny? Tak jest, odpověděl. Tento počet jest dokonalý a znamená dokonalost těch, kdo se uchránili bez poskvrny, jako jest bez poskvrny svaté dětství neviňátek. Co však dále pravil o tomto počtu, toho slabost mého chápání snéstí nedovedla.

Když se zase ujal slova povzbuzování, promluvil řka: Hle, Ženich váš přichází, připravte se, panny. Jděte a kupte sobě rouch svatebních a vejděte s ním na svatbu, sice vám bude řečeno: Jak jste sem vešly, nemajíce rouch svatebních? A abyste snad se zavrženci nebyly zatraceny, přemýšlejte se vši pečlivostí myslí, jak byste se líbily svému Ženichovi, až přijde. Bděte tedy, by vás snad nenašel spící s pannami pošetilými. A ještě připojuje dí: Slyšte to, panny, otevřte oči svého srdce a znamenejte, jak Ženich váš vás zve. Neboť kdybyste poznaly, jak krásný a jak milování hodný jest ten, na něhož patří všecko množství nebeské vždy se vši touhou, není pochyby, že byste opovrhly světem s veškerou jeho nádherou, zahodily všecku slávu světskou a všechno úsilí obrátily na to, byste plně milovaly svatého Ženicha svého Krista Pána, a

KNIHA O CESTÁCH BOŽÍCH

vždy byste pečovaly, abyste mu uchránily srdce svoje a tělo svoje čisto a neposkvrněno. Potom tázala jsem se ho: Pane, která jsou ona roucha svatební, o nichž jsi pravil? I odpověděl: Jíti jest pannám do hloubi svých srdcí a koupiti tam troje ozdoby. Dlužno jim míti jedno roucho bělostkvoucí a neposkvrněné, což jest nevinnost těla. Nezbytna jim také příkrývka, kterou se jim jest ovinouti, což jest láska, kterouž jim dlužno milovati Ženicha. Třetí jejich ozdobou jest zlatý řetěz, což jest cudnost, jíž se jest panně sebe samu spínati, by se styděla mluvit, poslouchati, pozorovati neb konati cokoliv nestoudného. Toť znamení, o němž řečeno: Vložil znamení na tvář moji. To, jak myslím, dodal proto, že jsem se ho ptala na to slovo o svátku svaté Anežky, ale tehdy mi o tom nedal odpovědi. Řekla jsem ještě: Pane, za jakou cenu jest koupiti pannám tyto ozdoby? I dí: Za trestání vlastního těla a denár jeden, což jest rozjímání cudnosti Ženichovy, kteréž jim jest uložiti vprostřed svého srdce. Na tomto denáru jest vyražen obraz královský, neboť On jest králem všech králů, požehnaný na věky. Ještě jsem se ho tázala řkouc: Vzpomeň, pane, onoho slova, jež jsi řekl: Panna ozdobená čistotou, láskou, opatrností, pokorou, dobře běží. Tam jsi tedy rozlišil čtyři ozdoby, nyní pak v tomto pozdějším rozlišení první dvě jsi sice označil, ale zbývajících dvou, zdá se, že jsi pominul. I dí: Mužem žádosti lze nazvati to-

SVATÁ ALŽBĚTA ŠÉNAVSKÁ

ho, kdo tak bedlivě se na to vyptává. Potom odpověděl na moji otázku: Dvě, jež dle tvého domnění jsou opomenuty, jsou zahrnuty ve slově řetěz. Aby totiž panna sepnula své srdce proti všemu nestoudnému, toho nelze bez veliké opatrnosti. Nemožno však, aby se jí nedostávalo pokory, bude-li v pravdě opatrnou. Po několika dnech předložila jsem mu ještě otázku týkající se předcházejících slov: Pane, když jest jisto, že na svatbu nev kročí se Ženichem ony panny, jež budou nalezeny bez rouch svatebních, jak možno, že jim bude řečeno: Kterak jste sem vešly, nemajíce rouch svatebních? A on odpověděl: Tato slova vztahují se na poslední Soud. Tam budou shromážděny před tváří Kristovou všechny jeho vyvolené, ozdobeny šaty svatebními podle dobrých skutků, jež vykonaly na tomto světě. Budou tam i zavrženci, nemající žádné okrasy příslušející na svatbu, neboť zanedbali konati dobro ve svém životě. Proto jim řekne Ženich: Jděte zlořečení do ohně věčného. V tomto slově dostane se jim onoho okřiknutí: Kterak jste sem vešly, nemajíce rouch svatebních? Zase pak povzbuzoval řka: Poslyš a nakloň mi srdce svého, panno sprostná a Pánu milá. Nezávid' dcerám světa, jež šťastně krácejí ve svých rozkoších a hledají, jak se líbiti očím lidským a ne Božím. Snaží se, by byly ustrojeny a vyšňořeny, aby stržily chválu z úst diváků, a stávají se léčkou a zkázou mnohým. Ale jako

KNIHA O CESTÁCH BOŽÍCH

slova vychvalovačů, tak i jejich krása trvá jenom chvíli. Jako pěna vodní snadno se rozplyne a jako jiskra z ohně vyletěvší, rychle hasne tělesná krása, a všechna její sláva jest jako květ stromu, který jedné hodiny viděti, a v tom jej setrese poryv větru. Ty však, dcero, přilož srdce k tomu, bys ustrojena a spanilá šla před obličejem čistého svého Žárlivce, Krále našeho, jenž na tě hledí s nebe a čítá všechny cesty tvoje. Té krásy získej, jež ani nemocí neuvádá ani stářím nehyne a které nezaťemňuje nuznost podstaty, jež kdysi zanikne. Čím jsi krásnější tváří, tím více bdi, bys byla sličnou myslí, neboť klamná jest milost tváře. Budiž sláva tvoje z vnitřku, bys se líbila svému Ženichovi, jenž hledí na srdce. Popatř na cestu čistoty a pozoruj, jak s obou stran se zelená travou a jest okrášlena kvítím, a dej místo čistotě, nejen v těle, nýbrž i v duchu, neboť marna jest čistota těla, kde vládne nezdrženlivost ducha a ostatní, co poskvřňuje duši. Slyš pozorně, co pravím: Jako nelze, aby svítila lampa bez výživy tuku, tak nelze, by se skvěla před nebeským Ženichem zdrženlivost tělesná bez čistoty duševní. K těmto slovům připojila jsem otázku: Pane, naše cesta ve vidění ukázala se těsnou, a co jest to, jak praví Písmo: I chodil jsem v širokosti, neboť jsem vyhledával tvých přikázání? (ŽALM CXVIII, 45.) Která jest ona širokost a jak mi ji lze pozorovati na této cestě? Na to odpověděl takto: Ši-

SVATÁ ALŽBĚTA ŠĚNAVSKÁ

rokost tato jest mocné úsilí srdce a žhoucí láska uvnitř, již hoří čisté duše k svému Ženichu, Kristu Pánu, jenž jest širokost a plnost všech cest Božích. Pozoruj svobodnost této cesty, že na ní není trní a překážek. Toť účinek lásky, kteráž nejvíce v pannách působí, když vyhošťuje trní starostí a všeliké zlosti, by jim bylo možno volně přemýšleti o tom, což Božího jest, a jak by se líbily tomu, jehož milují nade všecko. A když jsem se ještě ptala o úzkosti cesty, dí: To znamená, že se jest pannám stěsnávati, by v ničem nevyšly samy ze sebe. I řekla jsem mu: Což, pane, jim možno vyjítí samým ze sebe? Možno jim to, odpověděl. I řekla jsem: Co jest to, čím vycházejí samy ze sebe? Dí Anděl: Jest to zahálka, tlachání a vše, co odvádí s jejich paměti nebeského Ženicha. A dodal: Těsnost cesty a těsnost řetěze, kterou jsem vám uvedl, společným významem praví, že Kristovým nevěstám jest choditi těsnou cestou v tom, co se týká tohoto světa. — Po skončení těchto řečí na druhou neděli svatopostní ve svátek blaženého Matěje Apoštola zjevil se mi za služeb Božích požehnaný Páně, svatý Anděl. I pravila jsem k němu: Pane můj, čas-li jest nyní a dobré jest to před obličejem tvým, prosím tě, bys řeči své, kterou jsi až dosud mluvil k pannám Páně, dal náležité zakončení. Sotva jsem dopověděla svou prosbu, ihned otevřel ústa svoje v tato slova: Hle, ještě vás v něčem napomenu, dítky Pánu

KNIHA O CESTÁCH BOŽÍCH

nejmilejší. Vystříhejte se vnadidel neřestí, jež bojují proti duchu. Myšlení srdce vašeho obra-
cejte na Pána, a on vás nakrmí, jak zlíbilo se
u něho, a uvede vás na hody života věčného,
jichž vám poskytnouti račíž Ježíš Kristus, Syn
Boha živého, jenž s Otcem i Duchem svatým
živ jest a kraluje Bůh po všecky věky věkův.
Amen.

ŘEČ ŠESTÁ O CESTĚ PŘEDSTAVENÝCH.

Když ukončil Anděl Páně řeč předcházející,
déle než obyčejně mě nenavštěvoval. Přičíta-
jíc to svým hříchům, rmoutila jsem se v nitru
svém a úsilovněji jsem plakala a se modlila, a
konvent náš pomáhal mi společnou modlitbou.
Když uplynulo sedmnácte dní od té, co skončil
již zmíněná slova, stála jsem sama v oratoři
kolem třetí hodiny, vylévajíc před Pánem srdce
své a říkajíc: Ne na moje zásluhy, Pane, jsi
vzhlédl ve všem tom, co jsi až dosud se mnou
vykonal, nýbrž svým milosrdenstvím jsi to vše
učinil. Proto nedej se, prosím, zadržovati provi-
namí mými nebo někoho jiného, bys to, co jsi
nyní u mne ráčil začítí, pro svou dobrotu přivedl
k šťastnému dovršení. Rač nám odhaliti řád
příslušný cestě ředitelů Církve, kterou jsi mi v
tajemství ukázal, z něhož by vzešlo nějaké ovo-
ce nápravy, jak víš, že jest nezbytno tvému lidu.

SVATÁ ALŽBĚTA ŠÉNAVSKÁ

Když jsem to a podobné ještě říkala v modlitbě, aj, náhle se zjevil přede mnou Anděl žádostí mé, a řeč, již jsem si žádala, začal těmito slovy: Aj, já posílám Anděla svého, by zvěstoval vám, kdož ve vysoké moci jste popuzovateli k hněvu. Pravím pak vám, že nepravost země, kterou skrýváte pro zlato a stříbro, jako dým ohně stoupá přede mnou. Nejsou-liž více než zlato a stříbro duše, jež rdousíte do ohně věčného svojí lakotou? Proto žaluje vás slib váš přede mnou. Hle, smrdutým jste učinili svoje posvěcení před obličejem mého lidu, a zošklivilo se mi. Zabrali jste vládu nad mými svatými, a nevěděl jsem, poskvrnili jste lože moje, a mlčel jsem. Co mně a vám, drážditelé mé mírnosti? Odkud jste přišli plašiti ovčinec můj a zatěžovati moje srdce nad syny mými, jež jsem zplodil v hořkosti duše své v den námahy a úzkostí svých? Potom ještě mluvil ke mně: Nezatvrdili-liž se moji pastýřové jakoby v těžkém spánku? A jak je zburcovati, by bděli nad mými stády, jež se rozptylují jako ovce, když se pasou na zelených pastvinách? Bludnými staly se moje národy, jdouce každý za srdcem svým, a rozbíhají se při vzky-pění svého ducha každý po svých žádostech, a není hlasu ani smyslu v mých pastýřích, by kárali a sháněli rozptýlené. Mně oněměli, praví Pán, pro mne stali se nemoudřími, pro sebe však jsou moudří a výmluvní. Ústa jejich otevřena, jazyk jejich mrštný a břitký k vinobraní

KNIHA O CESTÁCH BOŽÍCH

na mé vinici, v které nepracovali. Rychlá jest noha jejich, ve vřavě se honí, by vychvátíli a ztrávili tělesné statky mého lidu, jemuž duševními neposluhují, a líní jsou prstem hnouti, aby vytrhli z nepravosti moje duše, za něž jsem smrti okusil. Jako lidé, kteří neznajíce mého jména, neděsí se mne pronásledovati, kdož chodí pod mým jménem, a ničemným vyděračstvím zarmucují srdce mého lidu, a nepřičiňují se, by odstranili s očí mých nepravost cizoložníka, smilníka, vraha, násilníka proti bližnímu, zloděje, kouzelníka, křivopřísežníka, lichváře, šiditele ve váze i míře, poskrňovatele mých sobot hanebnými hrami, rušitele slibu řeholního, neobřezance, jenž zneuctívá můj oltář a nerozlišuje toho, co jest čistota nejčistší, prodavače neb kupce mého svěcení, a pýchy pachatele v dědictví svatyně mé. To a jiné, co jsem zakázal svými zákony, jako oheň zpuštění plení můj dům a zhnusuje mi syny lidské, a pastýři moji oněmují ve svých úřadech, hovíce si v žádostech svých duší. Pěkně kráčí dle své setby, a jejich kroky dojdou zasloužené odměny, praví Pán. Takto když dále mluvil Anděl, jenž v přestávkách se mnou hovořil, pravila jsem mu: Pane, které jest ono zburcování, jímž Pán hrozil svým pastýřům? A on zase jakoby v hněvu jav se vyhrožovati, dí: Vy, kdož spíte při mém napomínání, a jichž srdce osleplo ve spaní svém, já zburcuji vás, až přijde na vás odvěká smrt a zastaralý onen

SVATÁ ALŽBĚTA ŠÉNAVSKÁ

had a pohltí vás s velikou prudkostí, protože jste si nashromáždili pokladů v trestech pekel-ných. Nešťastníci a blázni, otevřte svoje oči, čtěte Písma a rozpomeňte se, jakou zbožností vás předešli vaší předchůdové. A zase ustav na chvíli dodal: Vizte velekněze velikého a vznešeného nade vše, Pána Ježíše, jak za dnů své poslušnosti chodil ve středu svých učedníků, ne v povýšenosti panujícího, nýbrž v pokoře sloužícího, jako laskavý milovník svého stáda až do dovršení života smrtí za ně. Ohlédněte se na jeho símě, jež jest požehnané, na služebníky vašeho povolání, blažené Apoštoly a jejich nástupce, na jichž stolcích se holedbáte a pasete zvůli srdce svého na jejich námahách. Zdaž byly cesty jejich jako cesty vaše? Nedomýšlejte se toho, neboť cesty jejich cesty krásné a přímé, vaše však pokálené a beze všeho řádu. Nechodili ve vysokosti svého ducha, ani v hluku pyšného komonstva, ani v žádostivosti zisku, ani v nádheře oděvu, ani v nevázanosti srdce, ani v obžerství, opilství, v nečistotách těla, ani se nesháněli po jalových hrách, ani po lovech. Ale ve vši upřímnosti přidrželi se šlépějí velikého Pastýře, bdíce bděním věrným nad stádem Páně dnem i nocí. V namáhání a trampotách, v nouzi o nezbytné, a jako v úzkosti rodící ženy naplnili svoji službu, trpíce ústrky a potupu od lidí i pronásledování, jichž nikdo nesečte, ba dali životy své na smrt, by naplnili zemi Božím E-

KNIHA O CESTÁCH BOŽÍCH

vangeliem a získali duše vyvolených.

Když jsme slavili Hod Boží Velikonoční, tu při službách Božích po evangeliu zjevil se mi Anděl Páně stoje přede mnou. Požádavši ho, by ráčil pečovati o to, aby se nestalo žádné nedbalosti při svatém Přijímání, jež jsme očekávali, připojila jsem prosbu, by ráčil mluvit dále svou řeč o ředitelích Církve dle toho, co již pověděl. Na to mi dal krátkou odpověď: Kdyby byli hodni, mnoho velikého by o nich Pán odhalil. To pověděv, spěšně přistoupil k oltáři a stál tam se dvěma Anděly, kteří přišli na začátku Mše, s velikou pozorností, až jsme všichni přijali. Dne příštího přišed v tutéž asi dobu, jal se mluvit takto: Hlava Církve zemdlela a údy její odumřely, neboť Apoštolská Stolica jest osazena pýchou, obývána lakotou, naplněna nepravostí a bezbožností, ti pak, kterým bylo střežiti a řídití moje ovce, pohoršují je a přivádějí je v bludy. Slovo jest Pánu s mocí jeho. Zapomene-liž toho pravice moje? Nikoliv. Není pochyby, že neobráti-li se a nenapraví-li svých cest nejhorších, já Pán je potru. Jiného dne připojil ještě: Toto praví Pán vysokým hodnostářům církevním: Rozpomeňte se, jaký počet vám bude vydávati na mém hrozném soudě z mých ovec, jež jste přijali k řízení a ke střežení, že jste cenili duchovní dary mého lidu cenou neštěstí. Nyní tedy posílám k vám otcovská napomenutí, vizte, abyste snad nebyli souzeni, ale obraťte

SVATÁ ALŽBĚTA ŠÉNAVSKÁ

se od svých cest nejhorších, očistěte svoje svědomí, a smírím se s vámi. Sice já Pán zahladím vaši památku se země živých. Po tom jakoby v duchu tichosti zvěstuje slovo Páně dí: Já Pán volám a napomínám svých pastýřů, a proč neslyší hlasu napomínání mého? Stojím a tluku u dveří jejich srdcí a neotvírají mi. Slyšte a chápejte slova mého napomínání a radujte se z mého milování, že otcovsky napomínám svých pastýřůvi ovec svých. Jsou zajisté mezi mými pastýři tací, kteří se mi vidí dobrými a pokojnými; běda, jak jich málo! Jest však mnoho jiných, zlých a zvrácených, kteří mne dráždí k hněvu. Proto třeba napomenouti dobrých, by více prospívali, zlých pak a zvrácených, by se obrátili a nesešli s cesty spravedlivé. A když mě znovu navštívil, připojil: Hle, ještě toto dodal Pán svým pastýřům: Pozorujte se vši bedlivostí mysli svou cestu, cestu přímou, a nebludte na ní. Bděte a ostříhejte bdění nočních nad mým stádem, jakožto dobří milovníci, by snad nepřikvačilo stádo koz, což jsou duchové zlí, kteří rozhánějí stáda mých ovec. Vesele se radujte vy, kdož jste pokojnými mými, praví Pán, a rozpomeňte se na moje slova, jež najdete v této řeči, vystříhejte se nedovoleného v tomto světě a milujte moje napomínání. Milování hoden jsem zajisté za takové napomínání. Neboť milujete-li a vzdáváte-li čest Jménu mému, že se vám ho ode mne dostalo, uctím vás před svatými Anděly svými.

KNIHA O CESTÁCH BOŽÍCH

Ještě když mluvil ke mně Anděl tato slova o pastýřích Církve, některým zdálo se vhodným, bych se otázala na to, co kterýmsi pochybujícím zavdává příčinu k bludu. Otázala jsem se tedy, ne že bych vázla u víře, ale že jsem si přála, by naše víra byla utvrzena autoritou andělskou, i pravila jsem: Mají, pane, rovnou sílu při církevních svátostech úkony oněch velepastýřů, kteří nesprávně a ne dle Boha vešli ve svůj velepastýřský úřad, jako těch, kteří vešli v něj správně? Anděl odpověděl: Mnozí zpytující takové záhady spíše se kazí než polepšují, a Pán by odhalil takové záhady, kdyby tím svobodněji nehřešili ti, jichž se to týká. Po těch slovech ihned byl vzat s mých očí. Když se jiného dne ke mně vrátil, tázala jsem se ho zase, opakujíc táž slova jako prve. I odpověděl mi: Mají rovnou sílu, ale větší zalíbení má Bůh v úkonech těch, kteří správně vešli v úřad. Tázala jsem se ještě: Není-liž pravda, pane, co věříme o kněžích vysvěcených těmi, kteří nesprávně vešli ve svůj úřad, že mají touž moc proměňovati v Tělo a Krev Páně na oltáři, jako vysvěcenci těch, kteří správně vešli ve svůj úřad? I dí:

Ať nevstoupí nikdy na srdce tvé pochybnost o tom, ale buď jista, že všichni, kdož přijali úřad kněžský v církevním svěcení, mají touž moc v proměňování Nejsvětější Svátosti, ať již správně nebo nesprávně vešli ve svůj úřad jejich světitelé. Božská ona slova, jež se říkají v posvát-

SVATÁ ALŽBĚTA ŠÉNAVSKÁ

ném kanonu, jsou takové síly před Pánem, že opravdu stává se při jejich pronášení Tělo a Krev Páně, ať jsou pronášena knězem kterýmkoliv. Neboť nezpůsobí se ono proměnění zásluhami dobrých ani se nepřekazí hříchy zlých. Ačkoliv však neúčinnosti božských svátostí nepůsobí ani kněží ani jejich světitelé, přes to jsou prokletí hodní, ba tím těžším prokletím budou stíženi.

Vidouc, že celá tato řeč týká se otců našich, majících soudy duchovní v Církvi, žádala jsem Anděla Páně: Prosím tě, pane, jako jsi až dosud přinášel slova napomenutí správcům duchovním, rač zvěstovati některá napomenutí, z nichž by i oni byli napraveni od Pána, kteří mají soudy světské. A on vyhovuje ihned mé žádosti jal se mluvit řeč o nich těmito slovy: Hle ustanovil Pán nad svým lidem knížata a soudce, by vykonávali soud a spravedlnost, utvrzovali pravdu a mír mezi mužem a mužem, by byl všecek národ libým před Bohem živým. Nyní však, praví Pán, jsou moje knížata a soudcové jako koní a mezci, kteří rozumu nemají, a chodí přede mnou s vypjatým krkem a pýchou naduti, nevzdávající slávy Bohu, od něhož jest všechna moc na nebi i na zemi, nýbrž holedbajíce se svými přednostmi. Vyvýšil jsem je a ctí obdařil na zemi, a hle, oni s pohrdáním mě neznají a slávy mi nedávají. Kdyby tak znali moje Jméno, jež jest veliké a hrozné, i pravici moji silnou, kterou jsem nad ně vztáhl, tu by se snad

KNIHA O CESTÁCH BOŽÍCH

pokořili pod mojí rukou, stáhli by svou šíjí, kterou vztýčili na moji potupu, a sklonili by svou tvář na zem, z níž jsem je vzal i otce jejich. Vám, králům země, pravím, kteříž se vypínáte do oblak a křik vaší nepravosti stoupá do nebe přede mne, slyšte hlasu mého žehrání, přití se budu s vámi před svým národem. Nevíte-liž, že má jsou veškerá království světa i všecka jejich sláva a že moc mám dáti je, komu budu chtíti, a zase, kterou hodinu chci, mohu mu je vzíti? Nevíte, že k rozkazu mých úst stojí všichni žijící a že mocno jest slovo moje v mžiknutí oka rozdělití ducha vašeho od těla? A proč jest povýšeno vaše srdce v tom, čeho jste přijali mým zřízením, a neznepokojujete se spíše tím, byste mi sloužili ve stupni své povýšenosti i díky mi vzdávali za množství mé dobrotivosti? Vraťte se do srdce svého a vizte, co jsem vám učinil, a čím jste se mi odvděčili. Já Pán, panovník váš, shledal jsem vás před sebou bez zásluhy o moje milosti, a přece vybral jsem vás, jakž jsem chtěl, ze všeho počtu mnoha národů, vyzdvihl vás na výsost knížat a soudců země, vylil na vás pomazání svého svěcení, vložil na vaši hlavu koruny slávy, podal berlu království vaší pravici a opásal vás mečem své pomsty; oslavil jsem vás před vším svým národem v bohatství a vznešeném mocnářství, také velikou sílu jsem vám dal na potírání moci vašich odbojníků a rozšířil pověst vašeho jména dle širokostí zem-

SVATÁ ALŽBĚTA ŠÉNAVSKÁ

ské. Já Pán vše to jsem vám učinil, byste zvelebovali chválu mého Jména na zemi, konajíce moje spravedlnosti na těch, jež jsem vám podrobil, velikých nebo malých, byste sjednotili všecken můj národ v poutech pokoje a spravedlivosti, dávali se za jisté útočiště každému utiskovanému a trpícímu křivdu, abyste byli mými mstiteli proti rušitelům pokoje a spravedlnosti, odpočinutí zjednali zemi od těch, kteří ji uvádějí ve zmatek a pustoší mečem, ohněm a drancováním, pohlcují práce cizí, ze vzdělavatelů země činí tuláky a žebráky a zneuctívají moje svaté Jméno, jímž jsem je označil a oddělil si je v dědictví. Toť bylo jho služby mé, jež jsem na vás vložil toho dne, kdy jsem vás povznesl nad nejvznešenější svého národa, vy však jste je shodili se své šíje a za všecku slávu, kterou jsem vám dal, odvděčili jste se mi nikoliv bázní a úctou, nýbrž opovržením a popouzením. Zavřeli jste oči své mysli, abyste nehleděli na svého Soudce, jenž jest v nebesích, podvracíte, co jest spravedlivého, pro lakotu a vynášivost svého srdce, utvrzujete nepravost na zemi a stavíte ji na výsost. Jdete-li zemí, slyším pláč a úpění svého lidu za vámi, a mnoho stížností žaluje na vaši zpupnost, poněvadž nesnesitelně jest vaše rytířstvo a není počtu nepravostem vašeho komonstva. Jste břemenem mému národu, ale to by vám bylo málo, kdybyste i Pánu Bohu svému nebyli obtížnými a hnus-

KNIHA O CESTÁCH BOŽÍCH

nými neřády své nestoudnosti, jimiž jste se mě nebáli vyzývati k rozhořčenosti, zneuctili jste můj svatý olej, jímž jsem vás pomazal, a úcty hodné moje Jméno, jež jsem na vás vložil, jste pokáleli a vystavili rouhání v lidu mnohém pro nenasytný hřích, jenž ve vás panuje. Proto zapřisáhl jsem se v síle pravice své, praví Pán, že aj, velmi brzo vykonám svoji pomstu nejkrutější nad vašimi hlavami, a jako jste mocně zhřešili, mocně vás dám zmučiti a zdeptati nečistými duchy, jímž jste sloužili, aniž odstoupí od vás metla v tomto čase, nebudete-li činiti pokání a neopustíte-li svých nekalých cest, jimiž jste přivodili můj hněv na svoje království. Kajte se tedy a neotálejte, ale se vši bdělosti snažte se plniti svůj úřad, k němuž jste povoláni ode mne, a rozpomenu se dávných slitování svých nad vámi a budu milostiv nepravostem vašim mnohým, zvelebím vás dle velikosti svých služebníků králů, kteří byli před vámi, a přidám vám korunu slávy ve svém království, jež ne-sejde s vaší hlavy až na věky. Hleďte si těchto mých slov, veškera moje knížata, a soudcové, kteří nesete nepravost svých králů, a spravte svoje cesty nepravé dle mého kárání, jímž jsem jim spílal. Zanechte lakoty a lstivosti, kdož dusíte spravedlnosti mé za dary a přízeň lidskou a podporujete v nepravosti srdce mých národů, by druh druhu blížili, spoléhající na vaši ne-spravedlnost. Já Pán podrobil jsem vašemu pan-

SVATÁ ALŽBĚTA ŠÉNAVSKÁ

ství svoje národy, byste jim byli záštitou před násilníkem a lupičem, a hle, srdce vaše se pozdvihlo k pýše, jako po blátě ulic šlapete po těch, jimiž jste slavní, a jako draví vlci šíleně řádíte ve vlastním stádě. Připodobnil jsem vás k svým Panstvům, jež velí nebeskému vojsku, a nechtěli jste chápati své cti, nýbrž vzali jste na se podobnost s knížaty pekelnými spoustou zloby, již trýzníte můj národ, i nadutostí svého ducha i hříchy své nekázanosti, kterou zneuctíváte mou tvář, jež na vás s nebe pohlíží. Proto živ jsem já, praví Pán, a živa statečnost pravice mé, nebudete-li slyšeti hlasu mého napomínání a neobrátkíte-li se ke mně, strhnu vás s vysokosti vaší, již jste špatně užívali, do propasti pekelné, a budete účastni osudu těch, jimiž jste se sami připodobnili, v ohni živém na věky.

Na svatý den Letnic, v hodinu první před službami Božími, když jsem se modlila, zjevil se přede mnou Anděl Páně a řeč až sem dospěvší dokončil těmito slovy: Toto praví Pán, Král králův a Pán panujících veškeré země: Slyšte a chápejte slova mých úst a napravte cesty své před obličejem svým. Neboť budete-li se snažiti mě usmířiti, čím vyššími jste byli na tomto světě, tím znamenitější místo vám dám ve svém království, byste se mnou živi byli a kralovali bez konce. Amen.

KNIHA O CESTÁCH BOŽÍCH

ŘEČ SEDMÁ O CESTĚ OVDOVĚLÝCH.

Na svátek svatého Maximina za ticha mešní-
ho promluvila jsem k Andělovi: Rač nám,
pane, nyní vyjeviti rád příslušný oné cestě, je-
jíž část jedna ukázala se obklopenou křovisky,
druhá však půvabnou kvítím a súženou, beze
všech křovisek a překážek. Sotva jsem dopově-
děla svou žádost, a již děl: Řeč sedmá o ce-
stě ovdovělých. — Aj, pravím vám, kdož
jste ovdověli, živše dle těla v námahách a sou-
ženích mnohých: Zdržte se neřestí tohoto svě-
ta a jděte cestou zdrženlivých, rozkošně vyzdo-
benou, žijíce dle ducha. Vykročte z trní, jež jest
kolem vás, neboť, hle, rozvázáno jest vaše osi-
dlo, jímž jste byli upoutáni k tomuto světu a ja-
ko zajatci vedeni k službě vůli cizí a nebyli jste
svými. Když jste konali vůli těla dle všech žá-
dostí svého srdce, dostávalo se vám omluvy po-
třebou manželství. Budete-li však zase chtíti po-
slouchati těla, jaké budete míti výmluvy? Nač
si žádáte líbiti se ještě lidskému zraku pyšným
oděvem a zdobením své tváře? Proč krmíte je-
ště tělo svoje z části již odumřelé rozkošemi a
žádostmi, jež odporují Duchu Svatému, a nahr-
nujete si zbytečných starostí? Slyšte spíše radu
Boží a zanechte rozkoší tohoto života, neboť
jsou klamné, byste jimi snad nebyli zachvácení,
a věci vaše poslední nestaly se horšími prv-
ních. Oddejte se klidu mysli a rozkošem duchov-

SVATÁ ALŽBĚTA ŠÉNAVSKÁ

ním, jichž vám nabízí Bůh, a žijte zbývající svá léta na modlitbách a bděních, trestající tělo a konající skutky nábožnosti. — O vigilií Apoštolů připojil: A čím vás ještě napomenouti? Hle, ukázal jsem cestu, dal jsem vám naučení, chopte se toho i onoho, uvažujte slova, buďte pamětlivi vzorů, milujte čistotu, běžte k jasnosti Boha a Pána našeho Ježíše Krista, jíž vám ráčiz poskytnouti Ten, jenž živ jest a kraluje po všechny věky věkův. Amen.

ŘEČ OSMÁ O CESTĚ POUSTEVNÍKŮ A TĚCH, KDO ŽIJÍ V SAMOTĚ.

Začátek řeči osmé přála jsem si dostati na den přenešení svatého otce našeho Benedikta, ale moje modlitby byly přerušeny toho dne návštěvou, i odročena moje žádost až na příští den. Toho dne, když jsem stála modlíc se po hodině kapitolní, ukázal se mi Anděl Páně, i žádala jsem ho, by počal mluvit k těm, jichž cesta se odhalila ve vidění jakoby pokryta hroudami. A on ihned otevřev ústa promluvil tato slova: Mějte pozor vy, kdož jste si zvolili žítí na poušti, jakou jest vám míti rozvahu. Neboť rozvaha jest matkou všech ctností. Hroudami kostrbatá jest vaše cesta pro tvrdost života, vizte, by se snad nezranila vaše noha. Neboť, zraní-li se, střežte se, by nevyhaslo světlo, jež jest ve vás. Proto

KNIHA O CESTÁCH BOŽÍCH

nezbytna vám rozvaha, byste neposlouchali ukvapeně každého vzplanutí své horlivosti, jež vás pudí k výši dokonalosti, aniž překračovali míry své ctnosti nemírnými námahami. Mnozí jdouce dle domýšlivosti svého ducha zhubili svůj život přílišným trápením a zhynuli svými výmysly. Mnozí překračující svou míru zvrátili v sobě lidský rozum, stali se neužitečnými a podobnými nerozumným hovádkům. Mnozí nezřízeným trmácením upadli v omrzelost, ctnost jejich ochabla, dali se cestou zpáteční, byli strženi do rozkoší tělesných a stali se posměchem duchům ničemným. Dobré jest trýznění těla, anoť odporuje nečisté žádostivosti, ale převyšuje-li míru, jest jalové, neboť dusí oddanost rozjímání a zhašší jeho světlo. Buď proto pamětliv své křehkosti, člověče, bys obezřele krácel tvrdou cestou, kterou jsi nastoupil, a buď trpěliv ve svém spěchu, bys neutrpěl pádu. Dle rad moudrých zříd' všecky své práce, ne dle vlastního rozumu, a nebudeš zahanben při svém odchodu. Nepokoušej Panovníka nebe jako ti, kdož neobezřele odhazují péči o sebe a spoléhají, že moc Páně bude s nimi činiti zázraky dle dnů dávných. Kromě tohoto pouč se řádem rozjímání, který jsem zvěstoval od Pána a utěšuj jím svoji sklíčenost. — Když jsme seděly shromážděny v kapitule na čtení řehole o svátku svaté Maří Magdaleny, stanul přede mnou můj pán a ukončil tuto řeč příslušným závěrem řka : Nyní měj

SVATÁ ALŽBĚTA ŠĚNAVSKÁ

pozor, člověče, kterýž jsi sobě vyvolil žítí v samotě a zřekl se rozkoší světských, jaké ovoce přinášíš. Jsoutě lidé, kteří více milují samotu pro svobodu vlastní vůle než pro ovoce dobrého skutku. Neboť setrváš-li v dobrém, obdaruje tě Pán tím, čeho oko nevidělo, čeho ucho neslyšelo ani na srdce lidské nevstoupilo, čehož vám poskytnouti račiž Ten, který živ jest a kraluje Bůh po nekonečné věky věkův. Amen.

O nadpisu této knihy. — Ve svátek blaženého Jakuba Apoštola při prvních nešporách zjevil se přede mnou Anděl Páně. Učinila jsem tedy, jak mi napověděl písař těchto řečí, a žádala jsem ho, by mi ráčil oznámiti nadpis, kterýž jest napsati v záhlaví této knihy. On neprodleně vyhovuje mé žádosti děl: Toto jest kniha cest Božích, zvěstovaná Andělem Boha nejvyššího Alžbětě, děveče Kristově a Boha živého, v pátém roce jejího navštívení, kteréhož ji navštívil Duch Páně ke spáse všech, kdož s vděčným dobrořečením přijímají otcovská napomínání Boží. A bylo to roku vtělení Páně tisícího stého padesátého šestého.

ŘEČ DEVÁTÁ O CESTĚ JINOCHŮ A MLÁDENCŮ.

Pátého dne měsíce srpna, ráno po jitřním bdění, když jsem ležela na svém lůžku a neusnula

KNIHA O CESTÁCH BOŽÍCH

ještě, náhle zjevil se přede mnou Anděl Páně a začal devátou řeč této knihy těmito slovy: Hle, mám několik slov pro vás, kdož v mládí svém jste jako lilie, jež byla uzavřena před východem slunce, a když se rozzáří slunce, otevírá se a kochá žhoucím sluncem. Tak tomu tedy jest s člověkem, takto kvete jeho tělo v jeho mládí a kochá mysl svou dotýkán a rozvíjen lahodou nezrozeného tepla. Slyšte tedy, synové, a poznejte ve slovech mého poslání hlas nejlepšního Otce svého s nebe, kterýž vám dá místo nejsladší utěšenosti před prestolem své slávy, vyvolíte-li si jíti v radách jeho. Učte se na prvním místě báti se Pána nebe a zvykejte si skláněti se pode jho jeho bázně od počátku svého dospívání. Hle, on připravil v pekle krutém oheň a síru, bičů přemnoho a trápení nejhořčejší od příšerných duchů těm, kdož páchají zlo, maličkým i velikým, a žádného věku nešetří. Proto pravím vám: Učte se zdržovati všelikého skutku zlého a jako zlata výborného střežte své nevinnosti, jejíž ceny a krásy dosud neznáte. Když však se stárne váš rozum, tehdy poznáte a okusíte z ní ovoce radosti, jehož nezná nikdo, leč kdo ho požívá. Rada Páně jest, synáčkové moji, co vám povím: Hle, v klínu vašem jest poklad žádoucí a cennější všeho bohatství světa, jest to klenot panenství; blaženi budete, uchráníte-li ho. Věci tak drahocenné neházejte do bláta aniž jí vyměňujte za mrzkou rozkoš jediné chvilky, neboť

SVATÁ ALŽBĚTA ŠÉNAVSKÁ

jednou-li se odhodí, nelze ho vícekráté naléztí. Jestliž zvláštním znamením našeho bratrství v nebi, a proto po výtce těmi se kocháme na zemi, jež vidíme označeny naším titulem. Zalíbí-li se tedy duši vaší chrániti ho, dejte si pozor, byste si ho neposkvrnili nedbalostmi své lehkomyslnosti. Vyhýbejte se se strachem srdce dráždidlům nečistoty, vystříhejte se bavení a dostaveníček s děvčaty a nepřipojujte se k jejich svůdcům. Úst svých chraňte necudných řečí, vzdalujte od nich svůj sluch a zdržujte oči své i ruce každé hanebnosti. Slyšte a chápejte Písmo mudrcovo, jež praví: Šťastná neplodná a neposkvrněná, jež nepoznala ložev provinění, bude mít ovoce při přehlížení duší svatých. Také kleštěnec, kterýž nepáchal rukama svým a nepravostí, dánať mu bude za věrnost odměna výborná a lo v chrámě Božím nejpříjemnější (KN. MOUDR. III, 13—14). Když jsem se ho otázala na toto Písmo, od koho by bylo, dí: Duch Svatý je promluvil ústy mudrcovými. Ihned pak jest vzat s mých očí aniž poskytl možnosti otázky. Potom dodal zase a řekl: Ještě budu promlouvati svým bratřím a spoluslužebníkům napomínání jejich Otce. Synové, navykejte si mravům svátosti ve svém kvetoucím věku, byste je mohli cvičiti ve své dospělosti. K tomu připravujte svoje mravy, byste byli stydliví, tiší, střídmi, pokorní, milosrdní, buďte trpělivi, ká-

KNIHA O CESTÁCH BOŽÍCH

rá-li vás někdo, a milujte i vyhledávejte naučení moudrých. Vystříhejte se slov lži, zlosti a šaškování, krádeže, hodování, hádek a her, jež vynalezla lakota, jakož i těch, jež přivádějí nečisté choutky. I vám jest na prospěch často se pohružovati v modlitbu, neboť jako kadidlo líbeznosti jest v nebi modlitba vycházející z neposkvrněného svědomí. Úpěnlivě prostě svého Stvořitele, by vás uchránil neposkvrněnými od tohoto světa, a nedoufejte v dlouhý život, protože nejistý jest váš odchod. Toť krása vaší cesty, jinochové a mládenci neposkvrnění, jděte jí a budete syny milými Pánu a podobní Božím Andělům v nebi, do jichž společnosti vás přivésti ráciž Ježíš Kristus, Pán náš, jenž jest požehnaný a chvály hodný s Otcem a Duchem Svatým po nezhynoucí věky. Amen.

ŘEČ DESÁTÁ O CESTĚ DÍTEK.

Když byl ukončil Anděl předešlou řeč o vigilií Nanebevzetí Panny Marie, navštívil mne ve svátek samý mezi službami Božími a pravil: Hle, ještě nemíním skončiti svých řečí, neboť jsou ještě na radě dítky, a těm mám něco málo říci, kteréžto se neumějí chrániti pro svou nevědomost. Proto dlužno, by byly napomenuty jejich matky, aby je uchránily s bázní Boží čistými a neposkvrněnými, by snad nezhynuly. Při těchto

SVATÁ ALŽBĚTA ŠĚNAVSKÁ

sloveh jsem se otázala: Proč jsi řekl, Pane, čistými a neposkvrněnými? Co možno spáchatí dítkám, by poskvrnily svou čistotu? Což jich, i když se něčeho dopustí, neomlouvá nevědomost? I dí: Svoji čistotu často pokálení nečistými slovy, i skutky, jež i ony mohou páchatí. A třebaš to činí z nevědomosti, přece nejsou bez viny a neuniknou úplně trestu, odejdou-li s tohoto světa, poněvadž ani nebyly nikým pokárány ani nedovedly samy od sebe litovati svého provinění. Proto jest povinností rodičů, by je kárali, neboť jako si navyknou páchatí zlo, tak by se i naučily konati dobro, kdyby k tomu byly vychovávány káráním. Že pak jsem řekl neposkvrněnými, řekl jsem pro ty, jež něco málo překročivše věk sedmi let, tehdy již více se poskvrňují špatnými skutky, jelikož více dovedou přemýšleti o zlu, poněvadž jim v tom nebylo zabráněno. Neboť i ony, pokud jim to lze, páchají skutky necudnosti tím, že často pohlavně stýkají se se sourozenci, nevědouce, co činí. Takovéto, odejdou-li s tohoto světa, vytrpí veliké tresty, než se očistí, protože vůbec žádná skvrna nevejde do království Božího. Toť tedy jejich zahynutí, o němž jsem mluvil výše. Tím pak tíže a déle jsou trestány, čím méně jim přátelé pomáhají modlitbami a almužnou, protože se myslí, že toho nepotřebují. Pravím tedy vám rodičům i všem, kdož opatrujete dítky: Usilujte jich opatrovati s velikou ostražitostí, neboť na vás spadnou je-

KNIHA O CESTÁCH BOŽÍCH

jich hříchy, jestliže jich zanedbáte. Nakloněno jestiž samo sebou každé tělo k zlému, a proto nevychovávejte jich ve svých marnostech, aniž vzbuzujte v nich náklonnosti k opilství, žvanění a pomluvám, ani jich nenavádějte k pýše rozmazleným vychováváním. Zakažte jim nestoudná slova, nadávky, oplzlé písničky, špatné hry, hádky a nestřežené potulování. Nesmějte se nad jejich proviněními, ale zstrašujte je ode všeho zlého krotící metlou a vyplísněním, neboť stanou se vzpurnými, budou-li ponechány vlastní zvůli. Začněte již v nejútlejším mládí ohýbati je k bázni Boží a pečujte, byste často vlévali do jejich sluchu počátky svaté víry, Boží modlitby a vše, co náleží k dobrým mravům. Uzávěřel pak tuto řeč v oktávě Nanebevzetí, dodává tato slova: Nyní však, synové nejmilejší, jak krásná jest vaše cesta, utíkejte po ní! O jak milování hoden váš Otec, jak drahocenná vaše odměna v království nebeském! A té vám račiž poskytnouti Syn, jenž zůstává v Otci i Otec zůstávající v Synu s Duchem Svatým na věky věkův. Amen.

Když byly skoro u konce řeči této knihy, na slavnost Apoštolů Petra a Pavla, před hodinou služeb Božích, modlila jsem se v soukromí, i zjevil se před obličejem mým Anděl Páně a promluvil ke mně poslouchající tato slova: Biskupu trevírskému a biskupům kolínskému a mohučskému. Budiž vám zvěstováno od Pána Boha velikého

SVATÁ ALŽBĚTA ŠÉNAVSKÁ

a hrozného, i od Anděla svědectví knihy této, byste slova, jež najdete v této knize, zvěstovali Církvi Římské a všemu lidu i veškeré Církvi Boží. Napravte se sami a obraťte se ze svých chyb a nechtějte přijmouti nehodně svaté a božské napomínání, neboť to není vymyšleno od lidí. Pravím to zejména vám, poněvadž máte v této provincii pověst zbožnosti. Čtěte a slyšte božská napomínání, přijměte je s myslí tichou a nedomnívejte se, že jsou to ženské bajky, protože to bajky nejsou, ale jsou od Boha Otce Všemohoucího, kterýž jest zdrojem a původem všeliké dobroty. A co pravím vám, pravím i všem ostatním. **KONČÍ SE KNIHA CEST BOŽÍCH.**

**KNIHA ZJEVENÍ O
SVATÉM VOJŠTĚ PA-
NEN KOLÍNSKÝCH.**

KNIHA O PANNÁCH KOLÍNSKÝCH

ám, kdož pěstujete zbožné záliby v tom, co jest svatého, já Alžběta, služebnice děveček Páně, jež jsou v Šénově, otevírám, co mně milostí Boží bylo zjeveno o onom panenském vojsku svaté Voršily, královny britanské, které v předměstí kolínském pro Jméno Kristovo za dnů dávných bylo umučeno. Neboť mlčeti o tom nedovolují mi někteří mužové dobré pověsti, kteří dlouhým prošením, ač velice jsem se vzpírala, mne přiměli, bych to vypátrala. Víím ovšem, že i z toho si vezmou záminku, by mne bičovali jazyky svými, ti, kdož odporují milosti Boží ve mně, ale ráda to snesu, poněvadž doufám, že se mi dostane nějaké odměny, když tolika mučedníkův úcta vzroste poněkud tím, co mými strastmi Pán o nich zjevovati ráčí.

Když se zalíbilo Pánu smilovati se nad svými drahocennými mučednicemi, které po dlouhý čas ležely beze cti pod nohama lidí a dobytka u hradeb města Kolína, přihodilo se, že jistí mužové, tam bývající, přišli na místo jejich umučení a otevřeli mnoho hrobů svatých těl a vzavše je z nich, přenesli je do klášterů, jež byly v okolí, jak bylo ustanoveno od Pána. Bylo pak léto Vtělení Páně tisící sté padesáté šesté, když je za-

SVATÁ ALŽBĚTA ŠÉNAVSKÁ

čali nalézati, a měl vládu císařství římského císař Jindřich, na stolci pak velepastýřském v Kolíně seděl Arnold II. Tehdy mezi jinými byla tam nalezena jedna drahocenná mučednice, na jejímž rově četl se takovýto nápis: Svatá Verena, panna a mučednice. Tato byla rukama velebného opata našeho Hildelina přenesena odtud do obce naší, byvši mu dána od opata Turcienského, pána Gerlacha, jenž ve sbírání a uctívání těl onoho svatého sboru hořel zbožnou oddaností. Když byla očekávána konventem našich bratří, kteří ji hodlali přijmouti, u vchodu do chrámu, já sedíc v našem konklave, ještě než jsem co uslyšela o jejím příchodu, dostala jsem od Pána takovéto svědectví o její svatosti. Přišla jsem do vytržení mysli a viděla jsem na cestě, kterou svaté kosti byly nešeny, jakoby přebělostný plamen podoby koule, před nímž šel nesmírně sličný Anděl, nesa v jedné ruce kouřící kaditelnici, v druhé hořící svíci, a tak spolu volně pohybovali se vzduchem až do kostela. Když dne příštího na její uctění sloužily se slavné Mše, byla jsem v duchu, a zjevila se mi tato panna, stojíc v nebeské jasnosti, předivně korunována a slavně ozdobena palmou vítězství. Já tedy promluvivši k ní tázala jsem se, opravdu-li se tak jmenuje, jak nám bylo pověděno, a zároveň optala jsem se na jméno jistého mučedníka, jehož tělo bez určitého jména s ní bylo přinešeno. I odpověděla řkouc: Tak se

KNIHA O PANNÁCH KOLÍNSKÝCH

jmenuji, jak jste slyšeli. Skorem však přece bývalo by bylo napsáno jinak, ale sama jsem tomu zabránila. Se mnou přišel mučedník Cesarius, a když jsme vešli do této obce, vešel pokoj s námi.

Nazítřek zase, když se sloužily služby Boží k tomuto mučedníkovi, ukázal se mi i on u veliké slávy. Když jsem se ho vyptávala, jakého byl povolání na světě a jakou náhodou s oněmi pannami vytrpěl smrt mučednickou, děl: Vojínem byl jsem na světě, synem tety svaté panny této, s níž jsem byl nyní sdružen. Milá velice mi byla, a proto když odcházela ze země své, doprovodil jsem ji. Ona mne zajisté posílila, abych přijal smrt mučednickou, a já, vida vytrvalost její v mukách, zároveň s ní jsem vytrpěl umučení. Byly pak dlouhý čas kosti naše odděleny, a nyní vyprosily jsme si od Pána, bychom takto byli sdruženi. Těmito slovy tedy byla jsem přivedena do velikých pochybností. Domnívala jsem se, jako si myslí každý, kdo čte Historii pannen britanských, že bez průvodu mužského se vydalo ono blažené společenstvo. Mimo to i něco jiného jsem zvěděla, co neméně toto mínění silně vyvracelo.

Téže doby, co zmínění dva mučedníci byli nalezeni, našlo se mezi rovy panen mnoho těl svatých biskupův a jiných velikých mužů, a byl na každém hrobě položen kámen s nápisem, ze kterého se poznávalo, kdo neb odkud byli. Z těch

SVATÁ ALŽBĚTA ŠÉNAVSKÁ

přední a nejvznešenější přenesl ke mně ze svrchu řečeného města zmíněný opat, doufaje, že by mi snad něco milostí Páně o nich bylo zjeveno, a přeje si ujistiti se skrze mne, dlužno-li jim věřiti čili nic. Měltě podezření o nálezcích svatých těl, že možná v naději zisku lstně dali si vyrýti tyto nápisy. Jaké pak byly ony nápisy a co mi o nich bylo zjeveno, pečovala jsem předložití očím čtenářů na rozličných místech přítomné řeči, aby se odtud poznalo, jak důstojně věřícím Kristovým jest uctívati ono svaté společenstvo, jež průvodem tak vznešených osob Boží otcovství ráčilo poctiti.

Přemítala jsem nějakou dobu o tom, co jsme pověděli, a toužila dostati od Pána odhalení, o které na mne doléhali. I stalo se, že nadešla slavnost blažených. Apoštolův Šimona a Judy. Když se k nim sloužila Mše, přišla na mne jakási muka srdce, jichž jsem zakoušivala, kdykoliv se mi začínala zjevení tajemstev Božích. Když dlouho jsem se trmácela, přišla jsem do vytržení a tak jsem se uklidnila. Dívajíc se tedy v duchu svém, jak mi jest obyčejem, do nebe, viděla jsem vzpomenuté mučedníky, jak z místa jasnosti, v němž vidívám vidění svatých, daleko pokročili do nižšího vzduchu, a před nimi šel věrný strážce můj Anděl Páně. A k těm já, jak jsem byla v duchu, promluvila jsem řkouc: Z vaší veliké dobroty to jest, pánové moji, že nyní takto jste mne navštívili, ačkoliv žádné služby jsem vám

KNIHA O PANNÁCH KOLÍNSKÝCH

nepřinesla. Na to blažená Verena takto odpověděla : Poznali jsme, že mnoho nás zvala žádost srdce tvého, a proto přicházíme tě navštívit. Tu otázala jsem se : Paní moje, co to, že na místě vašeho umučení nalézají také pohřbená těla biskupů ? A dlužno-liž věřiti nápisům, jež nacházejí na některých kamenech ? A kdo je napsal ? I řekla mi : Před mnoha časy k tomu vyvolil tě Bůh, by to, co až dosud o nás bylo neznámo, tebou dal na světlo. Proto nenes těžce, že jsi znepokojována prosbami některých lidí, bys to vypátrala. Budiž pak ti uloženo, abys po celý svůj život každý rok ve svatvečer našeho umučení postila se o chlebě a o vodě, aneb nemožno-li ti to vyplniti, dávej se vykoupiti jednou Mší, by ti Pán ráčil odhaliti, co o nás vyjeviti určil, a bys ty sobě zasloužila někdy býti připojena k našemu společenství. Po té jala se mluvit ke mně u veliké veselosti své tváře tato slova :

Hned jak jsme se v naší vlasti jaly shromažďovati, svatá naše pověst široko daleko se rozlétla, a mnoho lidu přišlo se všech stran podívat se na nás. Řízením Božím se přihodilo, že také někteří biskupové britanští se k nám připojili a v naší družině moře přepluvše, došli s námi až do Říma, na kteréžto cestě přidružil se k nám také blažený Pantalus, biskup basilejský, a až do Říma nás dovedl a stal se účastným našeho umučení. Nápis tohoto byl : Svatý Pan-

SVATÁ ALŽBĚTA ŠĚNAVSKÁ

talus, biskup basilejský, který svaté panny s radostí přijav dovedl je do Říma, odkudž se vrátiv, přišel do Kolína a tam s nimi podstoupil smrt mučednickou. Po té namítla jsem slovům jejím, co se čte v jejích Historii, že totiž, když si blažená Voršila dle svého obyčeje jakoby hrála na moři s přidruženými sobě pannami, odrazily více než jindy na širé moře s loďmi, jež řídily samotné panny, a náhlým zadutím větru všechny lodě z oněch končin byly odneseny, aniž se tam ještě vrátily. Dle toho se zajisté podobá, že táhly bez průvodu mužů. Na to odpověděla: Otec blažené Voršily, král skotské Britanie, jménem Maurus, muž věřící, věděl o vůli své dcery a poznával, jako i ona sama, co o ní Bůh ustanovil, a odhalil to některým důvěrníkům, s nimiž se poradiv, obezřele zařídil, by jeho dcera, kterou nejněžněji miloval, odcházejíc měla v průvodu svém muže, jichž útěchy jak ona, tak její vojsko potřebovali.

Zvynikajících nápisů nejslovutnější byl takovýto: Svatý Ciriakus, papež Římský, který s radostí přijal svaté panny a s nimi do Kolína se vrátiv, podstoupil smrt mučednickou. A jiný nápis, nalezený vedle něho, jest tento: Svatý Vincenc, kněz kardinál. Na ty když jsem se otázala blažené Vereny, dí: V době, kdy jsme přišly do města Říma, seděl na stolci apoštolském muž

KNIHA O PANNÁCH KOLÍNSKÝCH

svatý, jménem Ciriakus. Ten vyšel kdysi z krajin našich, a poněvadž byl muž opatrný a ušlechtilý, všem příjemný, byl vyvýšen v důstojenství apoštolské a již celý rok a jedenáct neděl řídil Církev římskou, jsa v počtu římských velekněží devatenáctý. Když uslyšel, že přicházíme, zaradoval se s veškerým svým kněžstvem a s velikými poctami nás přijal. Měltě přemnoho příbuzných mezi námi. Nejbližší pak noci po našem příchodu bylo mu zjeveno od Pána, že mu jest opustiti stolicí apoštolskou, jíti s námi a zároveň s námi získati palmy mučednické. On však tajil u sebe toto zjevení a dal požehnání křtu svatého mnohým družkám našim, jež se ještě neobrátily v Kristu. Když pak se mu naskytla vhodná chvíle, vyjevil svou vůli a před celou církví vzdal se úřadu hodnosti své. Všichni volali a odporovali, zvláště kardinálové, kteří považovali za blouznění, že se přiklonil jakoby k pošetilým děvčatům, nevědouce o Božím napomenutí, jež ho k tomu mělo. On však vytrvale stál na svém předsevzetí pro lásku k našemu panenství, neboť i on sám od svého dětství uchránil na sobě neposkvrněné panictví. Od té doby tedy všecku přízeň, kterou jsme měli dříve u římské církve, jsme ztratily, a zachmuřili se na nás ti, kteří nám před tím pochvalně tleskali. Velebný pak otec náš, blažený Ciriakus, nevyšel dříve z města, dokud dle jeho rady jiný, jménem Anterus, ho nenahradil.

SVATÁ ALŽBĚTA ŠÉNAVSKÁ

Po té když jsem prohlédla seznam velekněží a nikde jsem tam nenašla jména svatého Ciriaka, zase otázala jsem se blažené Vereny, když se mi kteréhosi dne ukázala, proč nebyl připsán k ostatním velepastýřům římským. I pravila, že se to stalo z rozhořčenosti kněží, poněvadž nechtěl zůstatí ve stavu důstojenství svého až do konce.

Dne jiného zase, když jsem se jí otázala na jakéhosi Jakuba, jehož jméno našli na jeho hrobě beze všeho dalšího, zdálo se mi, že měla jaksi radost z mé otázky a odpověděla mi veseleřkouc: Byl v oné době jistý šlechtetný otec úcty hodného života, arcibiskup Jakub, který z vlasti naší doputoval do Antiochie a tam nabyl hodnosti velepastýřské a sedm let řídil onu církev. Když uslyšel, že blažený Ciriakus, muž z jeho národa, v Římě byl vyvýšen v důstojenství apoštolské, přišel ho navštívit a již byl, když jsme přicházely, před nedávnem z města odešel. Když nám to bylo oznámeno, vyslán byl rychle posel, by ho zavolal, a našel jej v jistém městečku, vzdáleném od Říma dva dny. Když uslyšel o našem příchodu, ihned se vrátil za námi a stal se společníkem naší cesty a účastným našeho umučení v Kolíně. Měl pak i on několik neterí v našem sboru. Ten povzbuzen blaženým papežem Ciriakem, poněvadž to byl muž opatrný, velikou péčí měl o to, by znal jména našich sester, a když jsme byly z veliké části povražděny, na-

KNIHA O PANNÁCH KOLÍNSKÝCH

psav je na kameny připojil je k našim tělům. Ale než mu to bylo možno dokonati, byl zastižen zlosyny v tomto díle a ubit uprostřed nás. Toť příčina, že některé z nás nalézají s nápisy, jiné nikoliv. V samu pak chvíli jeho umučení, když již ho zabíjeli, toho jenom si vyžádal od vrahů, by tak dlouho bylo odloženo jeho umučení, až by napsal do kamene svoje vlastní jméno; i bylo mu to dovoleno. Tázala jsem se také po dni jeho umučení, poněvadž nebylo lze uvěřiti dle tohoto vypravování, že by byl téhož dne, co byly umučeny panny, také on býval zahuben. I na to odpověděla takto: Po dni našeho umučení dne třetího byl umučen od téhož tyrana, který zahubil blaženou Korduli.

Připojila také o jednom mučedníku, jehož nápis byl: S v a t ý M a u r i s u s, b i s k u p, a pravila: Přidal se k nám také blažený Maurisus, biskup, když jsme byly ještě v Římě. Ten byl biskupem v Lavikáně dvě léta, také původem z vlasti naší, synem kteréhosi hraběte z rodu velikých knížat a byl ujcem dvou panen, Babily a Juliány, s nimiž pohřbena ho našli. Byl pak muž života přesvatého a moc velikou mělo kázání jeho a snaživosti byl preveliké, že ať kterýkoliv nevěřící, nechť Žid nebo pohan, k němu přišel, neodcházel od něho, dokud ho neumyl (quousque eum l a v i s s e t) vodou Křtu svatého, a tak správně k úřadu jeho se hodilo slovo l a v i k a n s k ý. Ten přivedl k nám s sebou blaženého Klau-

SVATÁ ALŽBĚTA ŠÉNAVSKÁ

dia Spoletana, kterého sám vysvětil na jáhna, a Fokáta, jinocha laika, bratra jeho, který ještě nedospěl věku vojenského. Tito dva přidrželi se našich biskupů a horlivě jim sloužili a mučednickou smrt s nimi podstoupili. Toto pravila, že i na to jsem se jí kdysi vyptávala pro jejich nápisy, jež jsem byla viděla. Dodala také: Všichni biskupové, kteří byli s námi na cestě, přebývali odděleně od nás, ale ve dny Páně přicházivali mezi nás, posilňující nás slovem Božím a Přijímáním Svátosti Páně. Toužila jsem kterousi dobu zeptati se na dva biskupy, jichž nápisy jsem dostala, a jež byly takovéto: Svatý Foilanus, biskup lucenský, poslaný od Apoštolské stolice, na tomto místě byl povalen a mečem zavražděn a s těmito pannami byl pochován, a druhý: Svatý Simplicius, biskup ravenský. Stalo se, že kteréhosi dne jsme slavili památku Blahoslavené Panny, Paní naší Svaté Marie, i ukázala mi svou tvář dle obyčejné milostivosti. Když pak se mnou přemnoho slov promluvila, otázala jsem se jí na tyto biskupy, i pravila: Tito dva onoho času vypravili se do Kolína a vracejíce se odtud potkali svaté vojsko a tak se přidružili k papeži a ke kněžstvu, kteří v něm byli, a s nimi se zase vrátivše, došli s nimi palmy mučednické.

Byla jsem žádána, bych vypátrala o nápisu jistého vzácného náhrobku, který byl nadepsán

KNIHA O PANNÁCH KOLÍNSKÝCH

takto: Zde leží v zemi Etherius, jenž žil dvacet pět let věrných; odešel v pokoji, a pod tím bylo napsáno velkými písmeny: REX (král), a bylo znaménko R veliké a tak rozložené, že v něm bylo znáti dvě písmeny, totiž P a R; dvě písmeny E a X byly v levo od tohoto znaménka, v pravo pak bylo napsáno velké A. Na jiném kameni vedle nalezeného se četlo: Demetria královna. Tázala jsem se tedy blažené Vereny na tyto a zároveň na jakési děvčátko, jež bylo nalezeno vedle s nápisem: Florentina dívka. I odpověděla mi na vše řkouc: Král Etherius byl ženichem svaté Voršily královny. Demetria pak byla matkou Etheriovou, Florentina jeho sestrou. A dodala ještě: Povím ti také, co znamená písmena A, jež jest připsána k nápisu královu. Vezmi třikráte tuto písmenu A a připoj k ní tři písmeny X, P a R a budeš míti Axpara, což jest jméno jisté vévodkyně, jež byla nalezena v sousedství. Byla pak dcerou tety Etheriovy a připoutána k němu svazkem veliké náklonnosti. Což chtěl naznačiti písař nápisu, když takto přimísil jméno její ke jménu královu. Nebylo třeba tehdy vyjadřovati to zřejměji, neboť bylo ustanoveno, aby tebou vše bylo vyjeveno.

Když jsem se tedy podívovala tomu u sebe a přemýšlela, že jest neuvěřitelné dle souvislosti v Historii, aby i ženich svaté Voršily byl při tomto umučení, ukázal mi jednoho dne tvář svou

SVATÁ ALŽBĚTA ŠÉNAVSKÁ

Anděl Páně, který mě navštěvoval. I tázala jsem se ho řkouc: Pane, jak se stalo, že i onen jinoch, o němž se čte, že se zasnoubil s blaženou Voršilou, připojil se k ní v umučení, když jest psáno, že se vyprostila ze sňatku s ním útekem? I dí: Když se vracelo z Říma vojsko blažených panen, té noci, které urazily cestu šestého dne, král Etherius, který přebýval v anglické Británii, viděním v Pánu byl napomenut, aby svoji matku Demetrii vybídl státi se křesťankou, neboť jeho otec, jemuž bylo Agrippinus, v prvním roce, kterého sám přijal milost křtu, odešel na pravdu Boží. Zároveň bylo mu zvěstováno, že vyjde ze země své a půjde naproti své snoubence, jež se už vracela z Říma a že v městě Kolíně s ní bude umučen, a dostane se mu od Boha koruny nepomíjející. Kterýžto neprodleně přivoluje Božímu napomenutí, matku svou s vybídnutím jeho souhlasící dal obroditi v Kristu. Vzav ji tedy i sestřičku svoji Florentinu, také křesťanku, spěchal vstříc přeblažené své nevěstě a stal se jí druhem v umučení a v slávě nebeské. Ještě pak tázala jsem se řkouc: Co znamená, pane, když praví jeho nápis, že žil dvacet pět let věrných, když víme z Historie, že ještě nepřijal víry křesťanské, když se začalo vyjednávat o jeho sňatek s blaženou Voršilou, a že tři léta před svatbou bylo mu cvičiti se ve víře katolické? I odpověděl: Třebas tomu tak bylo, přece ještě před tím, než přijal víru křesťanskou, žil tak

KNIHA O PANNÁCH KOLÍNSKÝCH

skromně a tak nevinně, že písaři tohoto nápisu oprávněným se zdálo, by všechna jeho léta byla nazvána věrnými.

Po té o jistém svatém muži, jehož nápis byl: Svatý Kliment, biskup a mučedník. Blahoslavenou Paní Naší byla jsem poučena, když kteréhosi dne ke mně mluvila, že zmíněný král odcházeje z vlasti přivedl jeho s sebou.

Když jsem se zase ptala na jistého, jehož nápis byl: Svatý Marculus, biskup v Řecku, dostalo se mi od Anděla takovéto odpovědi: Byl v městě nazývaném Cařihradě jistý král jménem Dorotheus, původem ze Sicilie, a jméno manželky jeho Firmindina, a měli jedinou dceru zvanou Konstancii. I stalo se, že zemřeli oba rodičové, když ještě dcera byla bez útěchy manželovy a mužem nepoznána. Zasnoubili ji tedy její příbuzní jistému mládenci, synu jiného krále, za manželku, ale i ten dříve zemřel, než byla svatba. I zaradovala se ona ze svého oproštění a zaslíbila Bohu neporušenost svého panenství, prosíc a žádajíc, by nikdy nedopustil, aby byla připoutána k jinému muži. A přišedši k muži Božímu, biskupu zmíněného města, právě tomu, na kterého jsi se tázala, prosila ho o radu, jak uchrániti svoje panenství, a velice na něho naléhala, by jí v tom pomáhal. A tomu, když byl všecek starostliv u sebe, bylo zjeveno jisté noci viděním Páně o svaté Voršile a vojště jejích panen, že brzy přijdou do Říma, a bylo mu

SVATÁ ALŽBĚTA ŠÉNAVSKÁ

řečeno, aby vezma svoji neter, královnu Konstancii, spěšně se tam vydal a připojil se zároveň s ní k jejich sboru. I uvěřil zjevení Páně a vzav ji pohrdající královstvím a vším, což jest tohoto světa, pro Pána, přišel do Říma, když ještě tam nepřišly panny, o nichž se mu dostalo zjevení. Když pak za nedlouho přišly, připojili se k jejich společenství, a tak přišli s nimi do Kolína a pro Krista vytrpěli smrt mučednickou. Tato Konstancia jest ona panna, kterou nedávno bratr tvůj přivezl na toto místo. Na to odpověděla jsem: Pane, ta, kterou sem dovezl, měla prý jméno Firmindina na svém nápisu, a jak ty pravíš, že se nazývala Konstancia? I dí: Mnozí za stara mívali příjmení po svých rodičích, že byli nazýváni dvěma nebo třemi jmény. Odtud i tato dostala příjmení po své matce Firmindině, a tím se stalo, když jí psali nápis, že tímto jménem byl napsán, a jejího vlastního jména, jež bylo Konstancia, bylo opomenuto, neboť vše se dalo ve spěchu. Totéž stalo se i mnoha jiným, že touž náhodou opomenulo se jmen jejich, a napsána jim byla jiná, jež nebyla jejich vlastními. **B**yl poslán ke mně také takovýto nápis: Svatá Gerasma, jež vedla svaté panny. Často a mnoho byla jsem žádána, bych se na tuto optala, poněvadž se zdálo, že veliká a význačná byla ta, již bylo vésti takové vojsko. Ale třebas měla jsem často vhodnou chvíli i vůli tázati se, nebylo mi to dovoleno, neboť jsem zapomíná-

KNIHA O PANNÁCH KOLÍNSKÝCH

vala své otázky, až jsem se sama u sebe podivovala, proč se tak děje. Posléze se přihodilo, že zrovna ten, který mě žádal, abych se na ni tázala, poslal k nám tři svatá tělíčka, jež byla z družiny zmíněných panen. A byla za tři dni slavnost blaženého Ondřeje Apoštola, i zjevil se mi tento Apoštol za ticha mešního a s ním mučedník plný slávy a dvě panny. Pochopila jsem, že to jsou ti, jichž těla k nám přišla. Otázala jsem se tedy blaženého Ondřeje na jejich jména, poněvadž se vůbec nevěděla. I řekl mi: Jich samých se optej a řeknou tobě. Když jsem tak učinila, odpověděla jedna panna a řekla: Já slula jsem Albina a ta, jež jest se mnou, Emerenciána. Sestrami podle těla jsme byly, dcerami jistého hraběte, kterému bylo Aurelianus. Tento pak mučedník, kterýž s námi přišel, slul Adrianus a byl synem královským. Ačkoliv mu bylo teprve deset let, byl umučen pro Krista. I řekla jsem: Paní, jak rozeznáme vaše těla, jak se které jmenuje? I dí: Největší jest moje, nejmenší sestřino, prostřední svatého Adriána. A více jsem se jí už netázala. Vložil pak Bůh do úst dvou svědků toto slovo o jméně zmíněného mučedníka, neboť i že toto bylo jeho jméno i že byl synem královským témuž bratrovi, jenž donesl tato těla, předcházející noci viděním bylo zjeveno. Po té, když jsem přemýšlela o tomto mučedníku a přála si něčeho určitějšího o něm se dověděti, které si noci zdálo se mi ve vidění snu,

SVATÁ ALŽBĚTA ŠÉNAVSKÁ

jako by mi byla podávána kniha psaná zlatými písmenami, a četla jsem v ní dlouhou řeč o něm a o jeho příbuzných, jak se čtyřmi svými dcerami vyšel ze své země a jak s nimi podstoupil smrt mučednickou. Jména těchto sester, jež jsem tam četla, byla tato: Babila, Juliana, Aurea a Viktoria. Než ačkoliv se mi zdálo, že vše často a bedlivě jsem čtla v tomto vidění, přece nedovedla jsem si zapamatovati, jaký byl postup událostí.

Za málo dní nadešel svátek blaženého Mikuláše, a když se k němu sloužila Mše, zjevil se mi dle své obyčejné dobrotivosti a s ním zase tři zmínění mučedníci. Žádala sem ho tedy, by mi něco určitějšího oznámil o svatém Adriánovi, a zároveň mi tehdy přišlo na mysl, abych se vyptala na svatou Gerasmu, o níž jsme se zmínili. I odpověděl mi s velikou ochotou a řekl: Svatá Gerasma, na niž se tážeš, byla královnou sicilskou a vpravdě byla z věrného kořene Áronova a oplývala Duchem Páně. Muže svého, krále Kvintiliána, ačkoliv byl zprvu nejkrutějším tyranem, obrátila a jakoby z vlka učinila nejkrotšího beránka. Tento pojal ji z Britanie, a byla sestrou svatého Maurisa biskupa a Darie, matky svaté královny Voršily. Tři měli syny a šest dcer, a byl nejmenší mezi nimi svatý mučedník Adrián, ten, na něhož jsi se tázala; bratrem jeho starším byl Dorotheus, král řecký, který byl otcem svaté Konstancie, jež k vám byla donešena. Té pak

KNIHA O PANNÁCH KOLÍNSKÝCH

doby, co blažená Voršila tajně se domlouvala s otcem o svém svatém úmyslu, otec její, maje o to velikou péči, napsal blažené Gerasmě list, vyjevil jí vůli své dcery a odhalil jí zjevení, kterých se jim dostalo s hůry, a žádal si slyšeti její radu, neboť věděl, že jest ženou veliké moudrosti. Ona pak Boží pomocí osvícena a chápa-
jíc, že slovo vyšlo od Pána, vydala se na cestu se svými čtyřmi dcerami: Babilou, Julianou, Viktorií a Aureou i se synáčkem Adriánem, který z lásky k sestrám sám od sebe se vedral na pouť, a zanechavši království v rukou jednoho svého syna a dvou dcer, plavila se do Britanie. Na její tedy rady celé ono svaté vojsko panen se sebralo a spořádalo, i byla vůdkyní všech na všech cestách jejich pouti, řídíc je svými radami a na konec byvši umučena s nimi. Když to řekl, poznal, že jsem se velice divila u sebe tomuto uspořádání, i řekl mi: Právem se divíš, neboť celé toto dílo Božím řízením podivuhodně bylo uspořádáno. A dodala ještě řkouc: Vzácní neobyčejně jsou mučedníci, jež Pán k vám poslal, proto oddaně je uctívejte a jim služte, neboť příchod jejich jest zdrojem veliké milosti.
Kdysi vybídnuta jistým bratrem ptala jsem se blažené Vereny, když se zraku mému ukázala, kdože byl původcem umučení onoho blaženého vojska. Neboť uváží-li se dřívější vypravování o zmíněném papeži, nebyl nikterak hunský král Atilla, jak myslí někteří, původcem

SVATÁ ALŽBĚTA ŠÉNAVSKÁ

onoho pronásledování, nýbrž jeho pronásledování bylo teprve za mnoho let. Na tuto otázku odpověděla: Když jsme byly v Římě, byla tam toho času dvě mrzká knížata, která se jmenovala Maksimus a Affrikanus. Ta vidouce, že jest nás veliký zástup a že mnoho lidí se k nám sbíhá a k nám přidružuje, hrozně se proti nám rozhořčila a bála se, aby snad skrze nás nevrostlo a neselílilo velice náboženství křesťanské. Proto, když vypátrali naši cestu, kterou se holdáme ubírat, spěšně poslali k jistému svému příbuznému jménem Juliovi, který byl knížetem kmene hunského, a vybízeli ho, aby vytáhna s vojskem pronásledoval nás a zahubil. Ten ruče vyhovuje jejich přání, vytrhnuv s ozbrojeným davem, vrhl se na nás, když jsme přišly do Kólína, a tam prolil krev naši.

Ale ani o tom mi není dovoleno pomlčeti, že když jsem se jí otázala na tělo blažené Voršily samé, řekla: Nikdy nebylo vyzdviženo tělo její ze země, leč za dnů těchto, a opravdu jest tam, kde se chová kámen s jejím nápisem. A dodala: Že takto v dnech těchto přišla na světlo naše těla, toho dosáhly naše modlitby od Pána, který už nechce déle snášeti našeho upění, kterým jsme nařikaly, že tak nedbale jsme byly ukryty a žádné důstojné chvály Pánu se za nás nepřinášelo. Jest pak ustanoveno, že ještě do soudného dne přijde na světlo celé naše vojsko. **T**ěchto slov zjevení Páně dostalo se mi nikoliv

KNIHA O PANNÁCH KOLÍNSKÝCH

za moje ospravedlnění, nýbrž na zásluhy svatých panen a mučednic Kristových v rozličné svátky, jak se zlíbilo Pánu, a za rok a něco se ukončila. I stalo se, když byly už skoro dopověděny všechny tyto řeči, že byl svátek umučení těchto svatých jedenácti tisíc panen. Když jsem byla na službách Božích, tu po Evangeliu přišla jsem do svého vytržení, jak obyčejně, a viděla jsem v končině světla, na něž ustavičně patřím očima mysli, veliké množství spanilých panen, korunovaných jakoby nejryzejším zlatem, a v rukou jejich podoby palem mocně blýskající. Roucha jejich jevila se bělostná a třpytná jako sníh, ozařován-li jest paprsky slunečními, a na jejich čelech rudost krvavá na svědectví krve, kterou ve svatém vyznávání prolily. S nimi zjevili se také přemnozí slavní mužové s týmiž znameními, z nichž také mnozí vyzařovali skvělými znaky velepastýřskými. Toužila jsem ještě na něco se tázati o nich, ale pro jejich množství nevěděla jsem, na kterou by mi bylo možno promluvit. A v tom dvě z nich nesmírně skvoucí vystoupivše ze zástupu ostatních, stály odděleně před ostatními a hleděly proti mně. I srozuměla jsem, že se to stalo pro mne, a řekla jsem k nim: Prosím, paní moje, račte mi pověděti, které jste a jaká jsou vaše jména. I dí jedna z nich: Já jsem Voršila, a tato, jež stojí u mne, jest sestra Verena, dcera mého strýce, velikého knížete. I dím té, jež se mnou

SVATÁ ALŽBĚTA ŠÉNAVSKÁ

mluvila : Prosím tě, přesvatá paní, poněvadž tak mnoho mně nehodné hříšníci o vás milostí Boží bylo zjeveno, prosím tě, bys nyní ráčila to ukončiti a vyložila mi laskavě o způsobu vašeho pohřbení. Kdo to byli, kteří v době takového pronásledování tak bedlivě vaše svaté kosti složili a tak důstojně vás pohřbili ? Na to odpověděla mi takto :

Byl v Kolíně času toho jistý svatý velepastýř, plný Ducha Svatého, jenž čtvrtý po blaženém Maternovi řídil tam církev Boží, jménem Akvilius. Tomu, když jsme se hodlaly vrátiti z Říma a již se připravovaly, ukázal Bůh veškeren náš zástup a dal mu shlédnouti celý běh umučení, které podstoupíme. Uslyšel také hlas řkoucí mu, by byl připraven na pochovávání našich těl a vše, čeho potřebí k našemu pohřbení, aby si spěšně opatřil. Když o to pečoval, přišli k němu dva oni velepastýřové, o nichž jsi už něco slyšela, totiž lucenský a raveneský, a vyprávěli mu, jak viděním bylo jim od Boha zjeveno, že na tomto místě podstoupí smrt mučednickou, ale pravili, že dosud nejsou jisti, jak aneb jakou náhodou se to stane. Ten, o němž praveno na jeho nápise, že byl poslán od Apoštolské Stolicе, dostal od velepastýře Stolicе Apoštolské radu k své cestě, ještě než jsme přišly. Když pak i tito od zmíněného velepastýře kolínského uslyšeli o jeho vidění, jež o nás viděl, vrátivše se cestou, kterou přišli, potkali se

KNIHA O PANNÁCH KOLÍNSKÝCH

s námi a tak se přidrželi naší družiny až do konce. To když řekla, připojila jsem já slova takováto: Ráda bych věděla, paní moje, který vlastní důvod měli proti vám vaši protivníci, by vás porubali, a zvláště o tobě si přeju určitě zvědět, jakou smrtí jsi skončila. I odpověděla: Zlosynný onen tyran, jenž byl původcem naší záhuby, toho vymáhal na nás hrozbami i lichocením, abychom Ženicha svého, kterýž jest v nebesích, Pána Ježíše Krista, zapřely a oddaly se objetím jeho a jeho druhů. Ale z takové příčiny jsme tam nepřišly, i vzepřely jsme se vytrvale, bychom souhlasily s jejich mrzkým přáním, a zvolily jsme si raději zemřít, než býti odloučeny od Ženicha svého. Proto rozličným mučením se proti nám rozzuřili, já pak byla jsem proklána střelou šípu do srdce. Když jsme tedy všechny ležely ve své krvi, velebný onen arcipastýř, jak mu bylo přikázáno, vykonal na nás skutek veliké lásky a s velikou bedlivostí a úctou prokázal nám službu hrobníka. S ním i s těmi, kteří s ním pracovali o nás, byla Velebnost Páně, a přísluhovali jim Andělé Boží, a brzo bylo vykonáno dílo našeho pohřbívání. My pak nemeškaly jsme prositi Pána, by ho odměnil za jeho práci. A stalo se, že nedlouho potom byl vzat s tohoto světa, a dal mu Bůh čest neobyčejnou za tuto poctu, kterou nám prokázal. Za mnoho dní po našem pochování přišel ctihodný muž Klema-cius a vzav několik těl, jež zbyla ještě na kte-

SVATÁ ALŽBĚTA ŠENAVSKÁ

rémši místě, pohřbil je s velikou úctou, jak také on byl vybídnut Velebností Páně. A hned připojila jsem otázku, řkouc: Nebyl to, paní, onen Klemacius, o kterém se praví, že vystavěl váš kostel? I dí: Nikoliv, ale ten přišel teprve dlouho potom. Když domluvila tyto řeči, přidala ke konci, řkouc: Toho, jenž obnovil paměť našeho umučení, toho odměniž Bůh za jeho skutek. A nyní Tomu, který skrytých věcí jest znalý, a komu chce, je odhaluje, nepřijímaje osob velíkánu aniž pohrdaje pokorou maličkých, milostivému a milosrdnému Pánu budiž čest a sláva a díkůvzdání na věky věkův. Amen.

PŘIPOJENO ZJEVENÍ O SVATÉM POTENTINOVÍ A JEHO DRUŽINĚ.

Stařešino dnů dobrých, muži Páně V., ctihodný otče bratří štajnveldenských, vám služebník váš E., mnich šenavský, oznamuje tato slova. Čeho jste dlouho ode mne žádal, to pečoval jsem vykonati, puzen častěji láskou k vám než vašimi domluvami. Žádal jsem tedy děvečky Páně Al., mající, jak jsme poznali bezpečnou zkušeností, milost svatých zjevení, by si žádala od Pána, by jí zjevil o svatém Potentinovi, jehož tělo se chová v kostele štajnveldenském, kdo to byl a jaká byla svatost jeho nebo jeho druhů, kteří tamtéž jsou uloženi, neboť pravíte, že jste se dosud nic určitého o nich nedověděli. Žádal jsem

KNIHA O PANNÁCH KOLÍNSKÝCH

jí, pravím, ač se ovšem mnoho a dlouho zdráhala pro utrhačné jazyky. Velikým naléháním jsem ji posléze k tomu přiměl, a Ten, který skrytých věcí jest znalý, skrze ni ukázal mi, čeho jsem hledal. Tato jsou tedy slova, jež věrný Anděl Páně, navštěvovatel řečené služebnice Boží, v rozličných časových lhůtách dle toho, jak se ho tážala na ony svaté, jí odpovídal, a to, co jest se zmíněným mužem Božím a jeho druhy, milostivě zjevil. — Byl, pravila, Potentinus, synem galského krále Antimia, litého a nevěřícího tyrana, jehož královské sídlo bylo v městě Paříži. Byl pak to hoch nejlíbeznější dobroty a života nevinného, a třebaš nebyl křesťan, přece miloval vždycky křesťany a často navštěvoval jejich příbytky a rád poslouchával jejich nauku a bádal v ní. Vytrpěl za to často tvrdých výtek a pokárání od rodičů, ale nezanechal tohoto svatého obyčeje. A tolik si zamiloval křesťanské vyznání, že i Svátost Křtu od nich přijal, když mu již bylo patnácte let. Od té doby tedy, oděn Duchem síly, vůbec vzdaloval se svých rodičů a zřejměji žil mezi křesťany a odešel z města královského sídla do jiné osady, asi den cesty odtud, a tam zůstával. Když se tedy se všech stran sbíhali k němu křesťané, s největší horlivostí naučil se od nich božským Písmům a krácel prospívaje všemi způsoby před Bohem tak, že v brzku proslavil se nade všechny s ním přebývající křesťany v Boží moudrosti a

SVATÁ ALŽBĚTA ŠÉNAVSKÁ

svatosti života. Také veliké zázraky Pán vykonal jím v té době, neboť pouhou modlitbou a vložením ruky navrátil zdraví jisté ženě, jež více než padesát let stonala ochromením údů a bez ustání byla upoutána na lože. Podobně vyléčil také muže, který měl tutéž nemoc po třicet let. Postupuje také ve stavech duchovních, byl povýšen až na stupeň levitů, ale nedošel až stavu kněžského. Když dospěl třiceti let, byl vyvolen k hodnosti biskupské v jistém shromáždění kleriků. Byli totiž v oné době v kterém-si městě říše německé, řečeném Münsteru, v krajině westfalské, klerikové shromáždění ve službě Boží, počtem patnácte. Z těch když někteří byli na pouti v Galii, viděli muže Božího a poznali jeho svatost a moudrost, a proto přemluvili ostatní, by tohoto si zvolili pastýřem. Tak stalo se, že vyslavše ze sebe posly, velmi úsilovně ho k tomu vybízeli. Když jejich přání přivolil, povzbuzen radou bratra svého Kastora, který také byl mužem křesťanským, vydal se s nimi na cestu, máje sebou v družině Kastora a sestru Kastrinu, jak o nich ustanovil Bůh. A již dva dny cesty ušli, když se doneslo o tom rodičům, a ihned strýc jejich, muž překrutný, který měl proti nim smrtelné záští, protože vyznávali víru křesťanskou, s nesmírným vztekem je pronásleduje vrhl se na ně a pobil je. Na samého pak levitu Božího Potentina divěji než na ostatní zuře, nejenom meči, ale i

KNIHA O PANNÁCH KOLÍNSKÝCH

mnoha ranami šípů tělo jeho krutě zprobodal, a tak ve svatém vyznávání slavně dokonal. A nebyli s ním zabíti toliko Kastor a Kastrina, jeho sourozenci, ale také dva z vyslanců, kteří byli posláni, aby ho odvedli, totiž Simplicius a Felicius, z nichž jeden, to jest Felicius, byl klerikem knězem, druhý laikem. Neboť ostatní, kteří spolu s nimi byli, rozutekše se unikli umučení. Vydali pak svědectví svatí Boží času zimního, třetího ledna. Ti, kteří ušli umučení, vrátivše se na místo umučení, pohřbili tam svatá těla a označivše místa těl odešli do své vlasti, kdež oznámili bratřím, co se bylo stalo. Po mnoha dnech tíž bratří pohnuti láskou, kterou svaté Boží za jejich života milovali, šli zase na toto místo jejich umučení a vzali odtud jejich těla, chtějíce je přenést do svého kostela. Když pak šli na zpáteční cestě podél řeky Mosely po vodě a přišli k místu řečenému Kardině, stalo se tajným usouzením Božím, že těla svatých podivným způsobem ztěžkala že za živý svět nebylo možno jimi hnouti z místa. Když tedy dlouhou marnou prací se unavili ti, kteří se je pokoušeli odnésti, ustoupili vůli Boží a pohřbivše tam mučedníky, odešli.

Jsou pak tito mučedníci velmi dávní, neboť byli umučeni před časy svatého Mauricia a jeho druhů. Když děvečka Páně oznámila mi tato slova svatého Anděla, vybídl jsem ji, aby se ho vyptala, byl-li v době svatého Maksimina,

SVATÁ ALŽBĚTA ŠÉNAVSKÁ

biskupa trevírského, blažený Potentinus, o němž jsme mluvili, či nikoliv. To učinil jsem pro jistý zpěv, který jste mi před několika dny ukazovali, když jsem byl u vás, z něhož bylo lze vyrozuměti, že tomu tak bylo. Byl pak svátek svatého Štěpána prvomučedníka, když se ho mínila na to optati. Když se jí při Mši zjevil Anděl Páně, kterého se zamýšlela otázati, stannul jakoby rozhořčen tváří odvrácen od ní. Ona, neznajíc příčiny jeho rozhořčenosti, převelice se tím zarmoutila a plna úzkosti žádala blaženého Štěpána, který se jí téže hodiny ukázal, aby se přimluvil za ni u svatého posla Božího, jenž se jí zdál rozhněván, a by jí zase naklonil jeho tvář. A po chvíli obrátil k ní tvář se slovy: Bratr tvůj urazil mne i moje bratry. Vědělf z dějin, že legie thebánská byla před dobou svatého Maksimina, a když ti uložil tuto otázku, učinil tak jako by zkoušel, neodpovím-li snad proti svým slovům, jež jsem řekl o čase umučení řečených mučedníků. A dodal řka: Neusmíříte si mne, dokud nevzdáte dostiučiněním každému řádu mých bratří zvláštní pocty. Přál jsem si po té věděti o blaženém Kastorovi, byl-li z nějakého řádu duchovního, a o jeho sestře Kastrině, byla-li vdána nebo pannou, a jakou náhodou připojili se k bratru svému, blaženému Potentinovi, že mimo vědomí otcovo i matčino vydali se na cestu, na níž vytrpěli s ním smrt mučednickou, a zároveň přál jsem si

KNIHA O PANNÁCH KOLÍNSKÝCH

věděti, bylo-li to nějaké proslulé místo, kde byli zabiti. Ládal jsem tedy služebnici Boží, by se vyptala i na to. Nevzpomněla si však, aby se na to tázala, až ve svátek blaženého mučedníka Vavřince. I stalo se dne onoho, že viděla dle obyčeje svého téhož mučedníka Kristova ve vidění ducha svého v čas služeb Božích a otázala se ho na to. On přelaskavě přijímaje slova její otázky pravil: Blažený Kastor, ač byl mužem křesťanským a knězem a starší blaženého Potentina, nebál se častěji přicházeti do domu svých rodičů a sestru svou Kastrinu, pannu, přechoasto vyučoval v zákoně křesťanském a tajně ji pokřtil. V ten čas, co blažený Potentinus zamýšlel vyjíti ze země, svatou chytrostí vyžádal si od rodičů, aby vyvedl svou sestru do nedalekého předměstí, jakoby na zotavenou. Když ji vyvedl, více a více se ponenáhlu vzdaloval od města, že náhle útěk zpozorovati bylo nemožno, a posléze v noci útekem unikli těm, kteří byli s nimi, a přišli až k bratru svému blaženému Potentinovi a tak zároveň nastoupili cestu Páně. Místo, kde se na ně vrhl pronásledovatel, není žádného pověstného jména, ale byl vedle osady kostel, jenž slul Rufa (Ryšavý) a od doby jejich umučení dvakráte byl zbořen od nevěřících. Umučení byli na půvabném místě, na svahu jisté hory u pramene, který nazývá lid Roel. Připojil mezi ostatním: Věz, že levita Boží, blažený Potentinus vynikající zásluhy jest

SVATÁ ALŽBĚTA ŠĚNAVSKÁ

před Bohem a velice slavný mezi mučedníky Kristovými. Jeho tedy mocnou přímlovou milost Boží vám dopřej, nejmilejší otče s celou vaší rodinou, stálé pomoci, byste byli mocni potíratí nepřátelské moci ve zbroji duchovní, již jste se zaslíbili, a byste získali tvrze Království žádoucího a zůstávajícího na věky věkův. Amen.

LISTY SVATÉ ALŽBĚTY

ZAČÍNÁJÍ SE LISTY ALŽBĚTINY,

JEŽ NIKOLIV Z VÝMYSLU LIDSKÉHO, ALE VNUKNUTÍM BOŽÍM, KDYŽTĚ BYLA NEUČENÁ, PRONESLA, NEMLUVÍC SLOV SVÝCH, NÝBRŽ PÁNĚ A SVATÉHO ANDĚLA JEHO.

Zopatství Busindorfského v biskupství Met-ském přišel jistý mnich bohatě vzdělaný ve svatých vědách, by navštívil Alžbětu a prozkou-mal, co s ní byl učinil Bůh. A když se s ní pře-vroucně radoval a dobrými radami věrně ji poučil, prosil odcházeje, zasloužil-li by dostati někdy od ní list téže milosti, jaké bylo vše ostatní, co jí bylo v duchu proneseno, z něhož by něja-kého polepšení a dobré útěchy mysli jeho se do-stalo. Zároveň také žádal, by poslala list jeho opatu a bratřím, vybízející je k nápravě. A ona, když to byla s úctou svěřila milosti Boží, nej-blížešší noci po této žádosti, při matutinu, náhle a z čista jasna pronesla list, jehož si žádal ře-čený bratr. Podobně i třetí noci po té i jiný list pronesla, kterého si žádal svému opatu a bra-třím. Od této doby tedy měla milost pronášeti takovéto listy, jaké jsou tuto vypsány.

Ludvíkovi, služebníku Kristovu, Alžběta milost Boží. — Napomínám tebe, příteli Boží, bys spravedlivě šel cestou rozjímání, kterou jsi na-stoupil. Neuchyluj se ani v pravo ani v levo, ale vztáhni ruku k Tomu, jenž umí všechno zlé v dobré

SVATÁ ALŽBĚTA ŠÉNAVSKÁ

dokonati. Bohat zajisté jsi, ale maličký budiž ve všem bohatství svém. Vzdávej slávu Bohu, od něhož jest všecka moudrost, a nemysli vysoko, ale boj se, poněvadž nic nechybí bojícím se Boha. Nevyvýšuj se, ale pokořuj se vždycky; čím budeš pokornější, tím více tě bude následovati vysokost slávy. Napravuj život svůj ze všech svých sil, by ti připravena byla koruna slávy, kterou tobě odplatí Bůh v den slavnosti a radosti. A té ti poskytnouti račiž Ten, jenž v dokonalé Trojici živ jest a kraluje po všecky věky věkův. Amen.

Walteru, opatubusindorfskému, Alžběta milost Boží. — Služebníče Boží, napomíná tebe jakési božské vnuknutí. Vzbud' se a vztáhni berlu pastýřskou a bij silně, a líbezně pořádej všecko u ovcí svých, jichž správy a ochrany jsi se ujal. Následuj každý srdce svého a uchyluje se od cesty rozjímání, kráčeje nespravedlivě. Proto nedá vám Bůh, čeho potřebí k živobytí. Jděte, synové Boží, synové světla, do srdce svého a tažte se svědomí svých, není-li něco ve vás, co by nebylo libé u Toho, před nímž všecka země se třese. Polepšete se, máte Otce, kterýž na výsostech přebývá a patří na to, co ponížené. Nedoprávejte srdci svému místa, by vycházelo sem nebo tam. Opovrhujte světem a všelikou nádherou jeho pro lásku Páně, byste uviděli Krále v kráse jeho a Původce života, kterýž vás zve na hostinu občanů nebeských, kde zůstává Otec v Synu a Syn v Otci s Duchem Svatým na věky věkův. Amen.

LISTY Z VNUKNUTÍ BOŽÍHO

Malá jiskérka jakási, vyslaná ze sídla veliké Velebnosti, a hlas znějící v srdce kteréhosi červíčka lidského, praví: Hilinovi, arcibiskupu trevírskému. Napomíná tebe Ten, kterýž byl a kterýž jest a kterýž přijde. Vzbud' se v duchu pokory a bázně Pána Boha svého. Vztáhni berlu pastýřskou na stáda, jež jsi přijal od Pána, bys je řídil a jich ostříhal. Bij silně a něžně, prose, káraje, nikoliv jako námezdný, jehož ovce nejsou, ale jako služebník věrný a opatrný, jehož ustanovil Pán nad čeledí svou, by jí dával v čas její míru pšenice. Ještě napomíná tebe též Pán, řka: Vydej počet, neboť jsi mi zpronevěřil perly vyvolené a drahé kameny vzácné, jež tobě byly poslány od mocnosti veliké Velebnosti, jsi zahodil a nechtěl jsi mne poslouchati. Nevíš-li, že jsem řekl: Skryl jsi tyto věci moudrým a opatrným a zjevil jsi je maličkým? Vezmi a otevři knihu a nalezněš, co jsem řekl, a co se stalo. Stolec Apoštolský obsazen jest pýchou a obýván lakotou, atd. Že nepovíš-li jim, co tobě bylo zjeveno, a oni v hříších svých zemrou, soud Boží poneseš. A známo ti budiž, že ten, jenž jest vyvolen Císařem, tenť příjemnější jest přede mnou. Že bude-li se mne báti a soud můj konati, dám jemu srdce nové a Ducha svého vložím doprostřed srdce jeho. Nyní tedy pozoruj a učiň, co mně se zlíbilo, a neboj se, neboť já s tebou jsem po všechny dny života tvého a neopustím tebe, ale dám tobě místo čestné ve svém království, kde ustavičně hrají varhany

SVATÁ ALŽBĚTA ŠÉNAVSKÁ

svatých mých, čeho nikdo nezná, leč komu se toho dostává. A toho ti poskytnouti račiž Ten, který jest zdrojem a počátkem veškeré dobroty.

Velebnému opatu Gerlachovi spásu duše jeho i bratří. — Napomíná vás jakási jiskérka, vyslaná ze sídla veliké Velebnosti, a hlas znějící v srdce kteréhosi červíčka lidského řkouc: Radujte se s veselím, ale ne bez bázně a třesení srdce, neboť máte mezi sebou jisté hvězdy jitřní, zářící na nebi skvělostí přejasnou před trůnem Boží Velebnosti. Buďte napodobiteli Boha i svatých jeho, jako dobří horlité, a vystříhejte se všeliké nepravosti a nebudiž mezi vámi pýchy, závisti, rozkolů a jiných neřestí, jež bojují proti duchu, ale buďte jako právě zrozená nemluvnátka, rozumní, beze lsti. Nechtějte něco svého míti na tomto světě, ani svou vlastní zvůli konati, neboť vám říci jest: Svati buďte, neboť já svatý jsem. Žehnaje požehnal vám Pán a ukázal vám poklad ukrytý na poli tolik let, tolik dob, výborný a drahocenný, a z radosti nad ním koupili jste je, perly výborné a drahé kamení vzácné. Bez jakékoliv pochyby vězte, že uctíváte-li je, jakž slušno, vždycky stojí u tváře Boží, za vás se modlíce a vyprošující vám spásy těla i duše. A napomínám tebe, otče velebný, vztáhni berlu pastýřskou a bij s všelikou bedlivostí a rozeznáním stádo Páně, by nekulhali na cestě rozjímání jeho, a ty, otče, bys šel před nimi příkladem dobrých skutků a přivedl je s sebou do ži-

LISTY Z VNUKNUTÍ BOŽÍHO

vota věčného. Tam připraveno nalezneš, čeho oko nevidalo, ucho neslýchalo ani na srdce lidské nevstoupilo. A toho vám poskytnouti račiž Ježíš Kristus, Syn Boha živého, kterýž v dokonalé Trojici živ jest a kraluje na věky. Amen.

Pánu Gerlachovi, velebnému opatu církve Boží v Tuiciu, ponížená děvečka Kristova A. Šenavská spásu a modlitby. — Utěšte se a radujte se v Pánu a vzmužte srdce bratří, kteříž jsou s vámi, neboť přijal Pán nářky vaše a shlédl na soužení srdce vašeho, jímž jste byli sklíčení před obličejem jeho, že uprostřed vás Svátost Páně žalostným způsobem spadla na zem. Neboť učinil podle obyčejné dobrotivosti své a ráčil mi zvěstovati po Andělu svém jistá slova, z nichž možno se vám utěšiti. Stalo se první neděli čtyřicetidenního postu, když slavil pán opat služby Boží u nás, po čtení evangelia, když jsem byla pohroužena v modlitbu, že náhle jsem zemdlela a přišla do vytržení mysli. A hle, Anděl Páně, dobrotivý utěšitel můj, přišed stanul přede mnou. Tu mezi jiným, co jsem s ním rozmlouvala, vzpoměla jsem u něho vás, jakž jsem byla před tím vybídnuť svým bratrem, a tázala jsem se ho: Pane můj, co se stalo s onou Velebnou Svátostí, jež v kostele tuicenském vypadla z úst chlapci, když kýchl? Byla pošlapána kolemstojícími a vzala zkázu? Kterýžto odpovídaje dí: Svátost oné Svátostí oživila ducha toho, jenž ji přijal, že však mu z úst vypadla, byla zachycena Andělem

SVATÁ ALŽBĚTA ŠENAVSKÁ

Páně, jenž byl přítomen, a uložena na místo skryté. I řekla jsem : Smím se tázati, pane, kde byla uschována ? A dí : Netaž se. Řekla jsem ještě : Pane, jakou službu sluší oněm bratřím přinést Bohu za tuto nepozornost ? I odpověděl : Čtyřicet dní nechť obětuji v konventu Oběť chvály za toto provinění. Připojil pak ještě : Já na místě Pána našeho Ježíše Krista ustanovuji toto odčinění, kdekoliv upadne na zem Tělo Páně nebo se vyleje Krev Páně tak, že by už mezi ostatky jich uložiti nebylo možno, za hřích tento nechť po čtyřicet dní se obětuje Oběť chvály. Lze-li však je uložiti mezi ostatky, dějž se totéž po třicet dní. Posléze ještě toto dodal : Jest na prospěch a nezbytno oněm bratřím, aby čím více shromažďují u sebe těla svatých a ukládají vedle sebe, tím více se snažili uctivě a láskyplně jim sloužiti, a by života svého s bázní Boží polepšili a bedlivěji zachovávali svůj řád. Neboť k tomuto aby jich napomenul, dopustil Pán, co se stalo u nich. Uposlechnou-li pak jeho napomenutí a učiní-li, co jsem řekl, nechť jsou ujištěni, že vzácní oni mučedníci orodovati za ně budou před Pánem a ve všeliké nouzi jim přispějí. Neučiní-li však, žalobu a stížnost povedou proti nim.

Pánu B., velebnému opatu otinhajmskému sestra Alžběta ze Šenavy spásu a věrné modlitby. — O vigilií svatého Vavřince přišel ke mně jeden z bratří vašich jakoby připraven na cestu, hodlaje do Jerusalema, a vyjevil mi vůli vaši a

LISTY Z VNUKNUTÍ BOŽÍHO

předsevzetí nastoupiti tutéž cestu. Když v dlouhé řeči se mnou o tom porozmlouval a pilně požádal, bych se tázala na vůli Boží o tom, téže noci, když jsem byla na matutinu, vložil Pán slova svoje náhle do úst mých a pronesla jsem je takto : Toto praví Ten, kterýž byl a kterýž jest a kterýž přijde, Všemohoucí: Já jsem cesta, pravda a život. Mnou-li kdo vejde, spasen bude a přijde do města Jerusalema, které nahoře jest, a tam odpočine a nalezne odměnu velikou za práci a námahu svou. Jsou tedy někteří lidé nespravedliví, vrazi, zločinci, kteří potřebují pokání a přicházejí do Jerusalema, hledajíce patriarchy a rady jeho, jakž jim prospěšno jest. Vy však, synové světla, ne tak. Ó pošetili a zpozdili srdcem, byste uvěřili. Nevíte-liž, že kdo mne hledati bude celým srdcem svým, hle, tu jsem jemu na pomoc? Ale napomínám tebe, jenž jsi pastýřem ovec, s všelikou bedlivostí vztáhni berlu pastýřskou a bij silně a něžně vše pořádej u poddaných, jež jsi přijal řídit a jich ostříhati jakožto služebník věrný a opatrný, a jha mého nestrášej se šíje své, ale budiž tobě sladké a snesitelné. A Já přikazuji tobě při pravici své, nečiniž, co máš na srdci svém, poněvadž není to z dobrého svědomí, ale svádí tě to, bys padl do propasti. Nesvolíš-li však radám mým a mými příkázáními pohrdneš, já Pán tebe potru a vymaži jméno tvoje z knihy života. Nyní tedy pozor měj na ty, kdož jsou pod tvým vedením, prose, vytýkaje, trestaje, napomínaje. A na-

SVATÁ ALŽBĚTA ŠÉNAVSKÁ

pravte se k lepšímu a nepřejte místa ďáblu, jenž stále obchází hledaje, koho by sežral. A otcovské moje napomenutí přijměte s díkučiněním a tohoto zde bratra přijměte s vděčným dobrořečením, poněvadž Pán všech ho miluje a učiní v něm, co libého jest před ním. A znova napomínám vás : Jděte cestou rozjímání mého, jakožto synové nejdražší, s všelikou pokorou a poslušností, bez reptání, bez na cti utrhání a bez závisti, by nebyl porouhán Otec váš nebeský ve vás a nebyl popuzen a vy nesešli s cesty spravedlivé, to jest s cesty rozjímání jeho. Jděte, dokud ještě světlo bude ve vás, aby temnoty smrti vás nezajaly, než uvidíte Boha bohův na Sioně a dá vám kralovati s sebou v slávě bez konce. Amen.

Vás, kteříž jste v Nuwinburku příbytek postavili, napomíná hlas božský v srdce jakéhosi lidského červíčka řka : Vyvolte sobě světlo jasné a přiveďte do sebe pokoj pravý, a radovati se bude v tučnosti duše vaše. Jděte jako synové nejdražší cestou rozjímání Páně, kterouž jste si zvolili, a vystupujte na horu vysokou, kde jest zdroj vody, a zaplavte srdce svoje. Čerpejte vody v radosti ze zdroje Spasitelova a říkejte : My, kteříž žijeme, dobrořečíme Pánu. Jsoutě mezi vámi někteří lidé, dobrými a pokojnými se mi jevící, někteří též zlými a zvrácenými, dávající pošetilá srdce svoje světu a radující se v něm mnoha způsoby. Proto napomínám do-

LISTY Z VNUKNUTÍ BOŽÍHO

brých, aby k lepšímu prospívali, zlých pak, aby se obrátili a živi byli, neboť dlužno nám jednomu Bohu bojovati, od něhož jest všecka dobrota, všecka svatost, a vše na nebi i na zemi slouží Tomu, jemuž slušno, abyste sloužili v šatě řeholním, by uvnitř jevila se řehole vašelibou Bohu, a buďtež jako andělé Boží, kteří stále plní dychtivosti hledí na něho, chválu vzdávající a dobrořečící Živému na věky věkův. Amen. Neboť budete-li činiti i to, o čem jsme mluvili, a jiné tomu podobné, i stříci se pýchy a všelike nečistoty, aby se nepopudil Otec váš nebeský ve vás, a vy nesešli s cesty spravedlivé, to jest s cesty rozjímání jeho, bez jakékoliv pochyby připraví vám hvězdné příbytky a korunu nehynoucí. A té vám poskytnouti račíž Ten, kterýž jest zdrojem a původem veškeré dobroty.

Alžběta, ponížená děvka Kristova, sestrám kláštera anturnacenského spásu duše i těla a radosti života věčného. Napomíná vás jakási jiskérka, vyslaná ze sídla veliké Velebnosti, a hlas znějící v srdce kteréhosi červíčka lidského: Radujte se vždycky v Pánu a veselí se budou v tučnosti duše vaše. Neotálejte v službě Boha, Boha vašeho. Jděte cestou rozjímání, jako dcery nejdražší, s všelikou pokorou, láskou a poslušností, bez utrhaní na cti, bez závisti a tomu podobného, jako mladistvé ovečky, líbezné před Bohem živoucím. Zpřetrhám pouta zajatosti vaší, praví Pán, Bůh váš, a přivedu vás na pa-

SVATÁ ALŽBĚTA ŠÉNAVSKÁ

stvy zelené, až do síně stanu svého. Napomínám vás znova s všelikou péčí myslí, jděte cestou vidění Božího a jako panny moudré připravte lampy svoje. Milujte se navzájem, jakož i Otec váš nebeský miloval vás, a družka družce břemena svoje neste. Buďte milosrdny, uctivostí se vzájemně předcházejíce, a péči mějte o nemocné. Dávejte a bude vám dáno a stonásob se vám dostane nejen v tomto věku, ale i v budoucím. Otcovská napomínání Páně s vděčným dobrořečením přijímejte, s tváří, srdcem i myslí veselou, a nebuďte toliko jako posluchači slova Božího, ale i činiteli. Vizte povolání své, jímž jste povoláni. Neboť povolal vás Bůh do předivného světla svého a vyvolil vás v dědictví sobě. Vizte s všelikým úsilím myslí své, jak byste se líbily Ženichu svému nebeskému, abyste byly vpočteny v dcery jemu vyvolené, a korunovati vás bude korunou spravedlnosti, kterou uděliti vám hodlá v den slavnosti a veselí. A té vám poskytnouti račíž Ježíš Kristus, Pán náš, kterýž s Otcem a Duchem Svatým živ jest a králuje Bůh po všechny věky věkův. Amen.

Hlas znějící v srdce Alžběty, děvečky Páně, promluvil: Já, jiskérka jakási, vyslaná ze sídla veliké Velebnosti, pravíc pravím vám, sestráh klášterním v Bonnu: Napomínám vás, abyste obezřeleji šly cestou, jež jest cesta rozjímání Páně, nikoliv jako nemoudré, ale jako moudré a rozumějící, jaká jest vůle Boží, neboť

LISTY Z VNUKNUTÍ BOŽÍHO

dny a doby tohoto světa zlé jsou, a násilí trpí království Boží a rozkol veliký i od vás, a jste jako pokolení, jež nezná Boha, a potupu Boží nesete na těle svém. Vraťte se, dcery jerusalemské, jinou cestou, jež vede k životu. Neboť dosud máte lhůtu života a možnost pokání. Sídlíť v nebi Ten, jenž k obrácení vás napomíná, a rozhodne-li, ihned spasí vás. A jako moudrý lékař žádal si uzdravovati neduhy duší vašich, nejprve přikládaje hořkost, po té mírně hladě a něžnou masť přikládaje, a tak zaváže rány vaše, jako kdysi Spasitel přišel uzdravovat nemocných. Nezapuzujte od sebe lékaře spásy, dokud nedostane se vám uzdravení. Nepřijímejte nehodně otcovských napomenutí Páně, neboť koho miluje, toho tresce, a jako milý otec napomíná těch, které miluje, a kdož Jeho milují, naplnění budou zákonem jeho. A milovati jest Ho za také napomínání. Vizte celý svět, jak roste, jak uvadá, a nic není v něm stálého, ale jako prach, který vítr odfoukne a rozptýlí, tak zaniká svět a všeliká žádostivost jeho. Nemámeť zde města trvalého, ale budoucího hledáme, kde jest Kristus, sedě na pravici Boží, tam obnova v nás bude drachma, jež zahynula, a nalezneme odměnu života věčného. A toho vám poskytnouti račíž Ježíš Kristus, Syn Boha živého, kterýž v dokonalé Trojici živ jest na věky. Amen.

SVATÁ ALŽBĚTA ŠÉNAVSKÁ

Jiskérka jakási, vyslaná ze sídla veliké Velebnosti, a hlas znějící v srdce kteréhosi červíčka lidského volá k sestrám svatých panen v Kolíně řkouc: Dcery moje jsou jakoby opuštěny a vyprázdnily se prázdnotami svými, a jako třtina sem tam se větrem klátící, tak jsou dcery moje na všech cestách svých, praví Pán. Krev svatých mých, jež byla vylita na zem, šlape noha vaše, a pod nohama vašima jsou, kteřížto žalují na vás přede mnou, říkájice: Proč nemstíš nás Hospodine Sabaoth, že lid tento nemá nás u vážnosti a mezi mnohými málo těch, co nás ctí, kteréž jsme veliká muka vytrpěli pro Tebe, ale deptá nás země s pokolením svým. Hle, dcery, poskvrnily jste lože moje, na němž mi bylo odpočívati se svatými mými. Jděte k srdci a rozpomeňte se, jak šly před vámi předchůdkyně vaše s všelikou pokorou a čistotou a milovaly Ženicha svého nebeského. Nápodobily Ho také smrtí svou, a proto korunovány jsou a přijímají palmu. Obraťte se od cest svých a následujte jich a buďte připraveny, až přijde Ženich váš a zatluče na dvěře srdce vašeho, byste ihned otevřely jemu a uvedly ho do srdce svého. Jistě že, zalíbí-li se mu tam, dá vám místo skvělé v království svém. A toho vám poskytnouti račiž Ten, jenž nyní jest a vždycky bude a království jeho nebude konce.

Líst sestrám v Dierštajnu. — Hle, napomínám vás, dcery nejdražší, jděte cestou rozjímání

LISTY Z VNUKNUTÍ BOŽÍHO

Páně s všelikou pečlivostí myslí, s všelikou pokorou, poslušností, láskou a trpělivostí, neboť vyvolil vás Bůh v dědictví sobě, byste šly rozjímajíce Ho bez reptání, bez utrhaní na cti, bez závisti, aby nebyl porouhán Otec nebeský ve vás a nepopudil se, a vy nesešly s cesty, již jste se vydaly. A aj, napomíná vás s všelikou mírností, přijímejte otcovská napomenutí jeho s vděčným dobrořečením. Dokud světlo máte, chodte v něm, byste dcerami světla byly. A aj, napomínám tebe, panno, polož mne jako pečeť na srdce svoje, by nevešly do něho šalby nepřítelovy, a nezaháněj mne ze srdce svého, neboť jsem připravil tobě poklady neocenitelné a uvedu tebe do příbytku paláce svého, tam pěji Andělé a Archandělé, tam ustavičně ladně hlaholí varhany svatých, a připravena tobě bude koruna slávy, kterouž udělí tobě Ježíš Kristus, Syn Boha živého, jenž v dokonalé Trojici živ jest a kraluje na věky věkův. Amen.

Alžbětě nejmilejší abatyši dietkirchenské. Já ponížený červíček, jež ležím a prevelice se trmácím v mnoha bédách tohoto světa, všecku povinnou modlitbu a čeho súčasní tebe Bůh z odplaty, které si zasluhuju duší svou s jeho milostí. Nejmilejší, napomínám tebe, vzmuž se a buď statna proti nástrahám chytrého hada, který úklady strojí patě tvé a nastražil tobě léčky v závisti mnohých. Věz s určitostí, že kdož tobě nastražil léčky, sami v léčku padnou. A ty, dce-

SVATÁ ALŽBĚTA ŠÉNAVSKÁ

ro jerusalémská, plesajíc jdi cestou rozjímání Páně, dobře běžíc v lásce, v cudnosti, opatrnosti a pokoře. Mužně si veď a vzchopiž se srdce tvoje a odolej pokušením tohoto světa. Neboť mnoha pokušeními dlužno nám vejíti do království Božího. Vštípil zajisté Bůh vinici na onom místě, kde přebýváš, a vypučely tam některé překrásné větvičky a vydaly ovoce příjemné Bohu. Vyrostlo tam též trní a hloží a což neužitečno jest. A co mníš, že učiní Pán vinice své, kde mu nevydala ovoce příjemného? Není pochyby, že vytrhá její plevel a vrhne do peci ohnivě. Vztáhniž berlu pastýřskou s všelikou péčí myslí na poddané, jež řídití jsi přijala a jich ostříhati. Bij silně i něžně, všecko pořádej s rozeznáním, s bázní Boží, s všelikou pokorou. Čím povýšenější jsi, tím budiž pokornější, neboť pokora veliká ctnost jest, jíž docházíme koruny. A nyní raduj se a vesel v Tom, jenž tě sobě zasvětil a učinil, by duše tvoje byla nevěstou Boží, nevěstou Královou, nevěstou Beránka nejbělostnějšího, kterýž jde před tebou. Sladko ti budiž běžeti za šlépějemi jeho. Neuchyluj se ani na pravo ani na levo, a tak dojdeš k němu a uvede tebe do večeradla stanu svého a večereti budeš s ním a on s Tebou. Tam na vždy budeš se radovati s Anděly, tam skořice a balsám, vůně nejlíbeznější, tam varhany svatých a píseň rozmilá se rozléhá před trůnem Božím, tam žádná nemoc netýrá, žádné soužení nerozrušuje. Této radosti tobě poskytnouti račiž

LISTY Z VNUKNUTÍ BOŽÍHO

Bůh po nekonečné věky věkův. Amen.

Milená moje, přijmi, prosím, s díkučiněním slova moje, jež z daru Božího bez lidského přičinění byla mnou pronešena. Neboť když přišli ke mně na návštěvu dva mužové z Bonnu v pátek přede dnem Palem a pozdravili mne od tebe, upamatoval mne bratr můj, jenž s nimi tu byl, jak jsi sobě vždycky žádala mítí ode mne nějaké napomenutí a útěchu. Hned tedy nejbližší noci po matutinu, když, těžce ztrýzněna překrutými horečkami, ležela jsem v potu svém všechna rozpálena, tu náhle vložil Bůh slova tato zároveň do úst mých, i přemítala jsem o nich u sebe až do rána a neměla jsem žádného pokoje, dokud nebyla napsána. Když jsem to ukázala bratru svému, pravil: Dlužno, abys nám vyložila, co znamená, jak jsi řekla, že jsou skořice a balsám v oné nebeské vlasti. I slíbila jsem otáze se na to svého navštěvovatele, poněvadž nikoliv z mého rozumu jsem promluvila slova prve řečená. Když tedy po té o vigílii Božího Hodu Velikonočního se mi zjevil a otázala jsem se ho na to, vesele na mne pohlédl, jako by milá mu byla moje otázka, a pravil mi: Skořice od přírody jest mile sladká, čímž působí rozkoš chuti, zároveň pak jest ostrá a silná, čímž rozněcuje patro, okusí-li jí někdo; čím více se žvýká, tím jest chutnější a vonnější. Takový jest Pán Bůh náš nám, kteřížto stojíme vždycky, bychom patřili na žádoucí tvář jeho. Sladký jest

SVATÁ ALŽBĚTA ŠÉNAVSKÁ

nám nade vše, co chutnatí možno, a ničeho ze všech žádoucích věcí nelze přirovnati k sladkosti jeho, která nás jímá silou nevýslovnou, proniká útroby naše, vzněcuje nás a ustavičně rozplameňuje, bychom Ho milovali, a čím bohatěji hodujeme, chutnající sladkost jeho, tím jest nám chutnější a žádoucnější, a nemá cíle rozběh žádosti naší v Něm. On jest také balsámem vyvolených svých, neboť mírní bolesti jejich a skýtá jim věčného zdraví ve svém království. Jeho bez přestání pijí a táhnou do sebe, a hojně se z něho občerstvují, by v zapomenutí jim přišla všechna zla, jež v tomto životě vytrpěli, a činí je neporušitelnými, by nadále už ani nelačněli, ani nežíznil, aniž soužení byli žárem nebo mrazem nebo nemocí nebo nějakou nepříjemností, aniž bylo možno, by odloučení byli ranou smrti na věky. Vůně jeho má takovou hojnost líbeznoti, že kdyby se sneslo vše, co pod nebem jest libě vonícího, nevydalo by líbeznoti, kterou by lze bylo přirovnati k Němu. Vůně jeho jest rozkoší nejlíbeznější, vycházející z něho netoliko na ty, kdož jsou před tváří jeho velebnosti, ale i na ty, kteří dosud putují na tomto světě a milují slávu jeho a vzdychají po vlastní vidění jeho. Po těch slovech přívětivě mne potěšil o mé nemoci a sliboval mi velikou milost. Neboť velice jsem si naříkala, že nebudu míti účasti na radostech velikonočních pro horečky, jež po mnoho dní nesnesitelně mne trýznily, a ze čtyřdenních změ-

LISTY Z VNUKNUTÍ BOŽÍHO

nily se v třídenní. Přece však rozpomněl se na dobrotivost svoji ke mně a zase mne navštívil v oktávu velikonoční, zavedl pak mne na místo přepůvabné a postavil mne u studnice překrásné a jakoby zlatou nádobkou načerpal z ní a napojil mne. Když jsem se napila, učinil nade mnou znamení kříže, požehnal mi a pravil: Jsi sproštěna nemoci své, více se tebe nedotkne. A když jsem procitla z vytržení, rázem pocítila jsem úlevu a jala se choditi pevným krokem, což jsem nemohla dlouhou dobu, aniž se mi kdy potom ona nemoc vrátila. Požehnaný Bůh ve všech slítováních svých, jež ukázal na mně. To vše z veliké lásky, nejmilejší, jsem pečovala, by ti bylo zvěstováno, abys jakousi útěchu z toho přijala a posilnila se v Pánu.

A lžběta, pokorná děvečka Kristova, nejmilejší příbuzné svoji a velebné magistře G. všechen dluh modlitby a lásky v Kristu Ježíši. Nejdražší! napomínám tebe, bys chodila s všelikou pečlivostí mysli své cestou rozjímání Božího a běžela za šlépějemi Beránka nejčistšího, jenž jde před tebou s všelikou pokorou a trpělivostí. Trpělivou býti se snaž ke všem protivstvím. Čím jsi vznešenější, tím více se ve všem pokořuj. Neboť pokora jest ctnost veliká. Pokorou docházíme koruny. Čím budeš pokornější, tím více půjde za tebou vysokost slávy. Rozvážně číň s poddanými svými, prosíc, kárajíc, trestajíc. Neboť rozvaha jest matkou všech

SVATÁ ALŽBĚTA ŠÉNAVSKÁ

ctností. Velmi nezbytno jest, by rozvahu měli nad sebou i nad jinými takoví lidé, kteří se nazývají magistři. A zase volá k tobě a ke všem, kdož pod tvým řízením jsou, hlas božský, hlas Ženicha vašeho, a napomíná vás, byste šli cestou rozjímání jeho, jako sám napřed se ubírá. Jdětež, jako on šel, a neuchylujte se ani na pravo ani na levo, nýbrž následujte šlépějí jeho s všelikou pokorou, trpělivostí a poslušností. A nebudte nesvorny, neutrhejte na cti, nereptejte, nezávidte, i jiných takových nepravostí se střežte, byste byly jako narozená nemluvnátka, rozumny, beze lsti, spravedlivě a zbožně žijíce v tomto věku. Svati buďte, praví Hospodin, neboť já svatý jsem. A zase praví: Dokonalí buďtež, jakož i Otec váš nebeský dokonalý jest. Chodte jako dcery světla, jako nejdražší dcery Otce svého, kterýž v nebesích přebývá a na to, co ponížené jest, shlédá. Milujte spravedlnost, poslušnost, trpělivost a pokoru. Milujte se vespolek s všelikou tichostí, břemena svoje družka družce s láskou neste. Soucitny buďte a milosrdny, jakož i Otec váš nebeský milosrdný jest. Nikomu nedávajíce pohoršení, by nebyla potupena služba vaše, a každá z vás, čeho sama si nepřeje, nečiniž jiné. Magistru svoji ctěte, a s všelikou přívětivostí a upřímným srdcem milujte a nepohrdejte jí aniž opovrhujete, neboť sám Pán praví: Kdo vámi pohrdá, mnou pohrdá, a kdo vás slyší, mne slyší. Nyní tedy pozorujte a rozvažujte božská na-

LISTY Z VNUKNUTÍ BOŽÍHO

pomenutí, přijměte je veselým srdcem s díkyčiněním a ušima je vnímejte. Toto pak jest hlas Ženichův: Nespočinu leč nad pokorným a pokojným a třesoucím se před slovy mými. A zase praví: Rozkoš má přebývati mezi syny lidskými. A na to praví nevěsta Beránkova: Pověz mi, ty, jehož miluje duše má, kde pásáš, kde léháš o polednách. A zase: Já jsem milého svého a on můj, jenž pásá mezi liliemi. Co znamená, když praví, že léhá, odpočívá, pásá mezi liliemi? To jsou cudné panny a lepě vyzdobené láskou, cudností, opatrností a pokorou. Čím cudnější jest panna, tím budiž pokornější. Radujte se s veselím, dcery jerusalemské, že vyvolil vás Bůh v dědictví sobě, a napravte se s všelikou pečlivostí srdce svého. A ochrání vás pod stínem milosrdenství a nakrmí vás prsy útěchy své, než zadýchne den a zmizí stíny. A přivede vás do Jerusalema, který nahoře jest, a řekne: Vyjděte, dcery sionské, a vizte Krále králů v diadématu, kterým ho korunoval Otec jeho v den zasnoubení jeho a v den radosti srdce jeho. Kdy byl den radosti srdce jeho? Byl tehdy, kdy vyšel jako obr silný, aby bojoval proti králi pekel, a přemohl a oloupil ho a s sebou přivedl do slávy ty, jež vykoupil svou krví. Tak se stane, že i my budeme s ním a on s námi ve slávě, v životě věčném. Amen. Buďte zdraví a modlete se za mne k Pánu, aby ve mně byl chrám Ducha Svatého a ve mně dokonal, co jemu se líbí. —

SVATÁ ALŽBĚTA ŠÉNAVSKÁ

Alžběta, ponížená děvečka Kristova, R., milému svému, všelikou radost, jaké se nám dostane v pokladu nebeském. Nejdražší! napomínám tebe, bys pozoroval, jak tento svět jest ohrožen, a jak Pán ohroženým vždycky přispívá, vytrhuje je z nebezpečí, někdy napomenutím, jindy trestem, jindy útěchou, a jako otec nejmírnější tresce svoje, by se nerozbila hlíněná nádoba jejich. Nyní tedy, ó příteli Boží, pomni s všelikou pečlivostí mysli, jak pomíjí tento svět, květ jeho usychá, a jak kluzký jest. A kdo smí říci: upevněna jest noha moje a neupadnu? Nikdo nebudiž bezpečen sám sebou. dnes-li jest, zítra nebude. A o blaženém domě tvém řeknu: Dům pokoje jest, a pokoj odpocívá v něm. A nalezena jest u tebe perla výborná, a Pán všech miluje ji, a zachována mu jest, a volá ji, by se zasnoubila nebeskému Ženichu Kristu Ježíši, a On dá vše, co má, by koupil ji. A hle, napomíná tebe božská milostivost, matko velebná, o této perle, o níž jsem pravila, bys mateřskou láskou ji milovala. Viz tedy, abys jí nemilovala více než duši svou. Miluješ-li jí však jako duši svou a miluješ-li Boha více než duši svou, spoj obé v jedno, dceru s Bohem, tvora se Stvořitelem a za to velikou odplatu přijmeš do duše své v den odměny, a dobře ti bude vždycky s Tím, kterýž jest požehnaný na věky. A zase se vracím a napomínám vás, otcové ve všem a nade vše, byste

LISTY Z VNUKNUTÍ BOŽÍHO

se zdržovali vína, neboť veliké nebezpečí bude z toho vašim duším. Jistotně vezte, kdo stále jest v opilství, stále jest v zapomenutí před Bohem. Trpělivý jest Bůh a očekává nás den ze dne a dal vám dny, léta, byste se polepšili, a nemáte žádné výmluvy. Dal vám nauku a ukázal vám cestu správnou, a šli jste cestou nespravedlivou. Báti jest se vám o trpělivost Boha v den, kdy oplatí každému dle skutků jeho. Obrátíte-li se však a budete-li se káti, velikou milost u Boha naleznete, neboť milostiv jest a milosrdný a hříšníky nepohrdl, ale jedl s nimi, a nechce smrti hříšníkovi, ale aby se obrátil a žil. A zase pravím vám, nejmilejším v Kristu R. L. H., posilněte se v Duchu Svatém a utvrzte srdce svoje, poněvadž zápasníky Božími jste a dobře přemůžete ty, kdož jsou nepřáteli cudnosti. Dle toho, jak jste milovníky cudnosti, dostane se vám za to veliké radosti v nebi a koruna veselosti připravena vám bude i odměna preveliká. A té vám poskytnouti račiž Ten, kterýž v dokonalé Trojici živ jest a kraluje na věky. Amen.

Pánu Gerlachovi, velebnému opatu církve tui-cienské, Alžběta spásu a zbožné modlitby. Žádal mne jeden z přátel vašich, abych vám toto zvěstovala, protože z listu vašeho vyrozuměl, že si toho žádáte. Když jsme očekávaly příchodu mého bratra, jenž se byl vypravil k vám, přihodilo se, že jsem viděla u vidění nočním, jako

SVATÁ ALŽBĚTA ŠÉNAVSKÁ

by byl přišel k nám, drže v ruce tři spanilé lilie, z nichž jedna velice maloučkou a jakoby čerstvě slunečním teplem rozvitou se zdála, ale bělejší ostatních a oku líbeznou. A tu mi podáváje, jako by byl říkal: Vezmi, sestro. Tato se nazývá Euticia. Po té, když se vracel, napřed zašel k nám, než by se bratří připravili k průvodu, a vypravoval nám o dvou svatých pannách: Fenellině a Gratě, jež přinášel, a o třetím onom děvčátku, jež prý zvláště mně posíláte. Rázem jsem pochopila vidění tří lilií a že ono děvčátko, jež přinesl beze jména, jest Euticia. Buď zdráv ustavičně v Bohu, spasení svém.

List Alžbětín Rajnhardovi, opatu rajnhusinskému. — Když jsem dostala já Alžběta váš list z ruky posla vašeho a přečetla jej, obrátila jsem se k Pánu a prosila jsem ho celým srdcem, by takovou mi připravil odpověď, jež by byla k vaší útěše. A sotvaže jsem se domodlila, už naplněna byla ústa moje touto řečí: Velebnému opatu Rajnhardovi Alžběta ponížená služebnice Kristova spásu a útěchu v Kristu Ježíši. Otče velebný, hle napomíná tebe hlas Boží řka: Vzmuž se a buď statný ke všemu protivěnství. Utěš se v Duchu Svatém a důvěřuj v Pána Boha svého, neboť já Pán s tebou jsem po všechny dny života tvého a neopustím tebe v čase soužení a úzkosti a vytrhnu tebe a ochráním jako zřítelnici oka. Vzmuž se a neochabuj v boji, neboť kdo dobře bude bojovati až do konce, ten bude

LISTY Z VNUKNUTÍ BOŽÍHO

spasen. A zase napomíná tebe týž Boží hlas, řka: Rajnharde, služebníče Boží, běž, jak běžíš, čiň, co činiš, necouvejž noha tvoje, necouvejž ruka tvoje, neboť čas blízko jest a dny nebudou prodlévati, kdy smiluje se nad tebou Bůh. Jáť sám vyvolil tebe a ustanovil tebe dělníkem na vinici své. Vinice mé jsi ostříhal a věrně pracoval jsi na ní, jako služebník věrný a opatrný, kterého ustanovil Pán nad čeledí svou, by jí dával v čas míru pšenice. Raduj se a vesel, neboť Já Pán přijmu tebe, služebníka svého vyvoleného, a občerstvím tebe na hostině mé s bratřími tvými a dám tobě odměnu nehynoucí za práci a únavu tvou, a odpočineš, kde já sám jsem, a tam veseliti se budeš s anděly a se svatými plesati budeš bez konce. A napomínám vás, kdož v téže řeholi jste, byste netoliko před lidmi v ní byli, ale i před Bohem a Anděly jeho, jenž na výsostech přebývá a na pokorné shlédá, a tak svítiž světlo vaše před lidmi, a všechny skutky vaše nechť září ve světle a mějte pozor na to, co v žaltáři praví David: Kdož lidem se líbí, zahanbení jsou, neboť Bůh pohrdl jimi, a nechť nejste přičtení k pannám pošetilým, jež zevně chvály hledají, ale s pannami moudrými, jež s sebou nosí olej, a jichž lampy rozžaty jsou, a buďte moudří, nikoliv sami u sebe, nýbrž abyste směle řekli: Všechny lidi jsme získali, kolik na nás bylo, dle toho, jak praví Pavel: Všem lidem dlužníkem jsem. Střežte pak se, by se snad ne-

SVATÁ ALŽBĚTA ŠÉNAVSKÁ

vztahovalo na vás, co se čte v Isaiáši: Vy spásli jste vinnici moji, a loupež chudému v domě vašem, poněvadž na chudé bylo vám dáti, co vám přebývá, a to jste jim ukradli. Co vám pravím, přemnoha jiným bratřím co nejdůtklivěji opakuju. Běda tajnému kramaření prodávajících a kupujících, což Božího jest. Bez jakékoliv pochyby věřte, že ti, kdož prodávají, sobě soud prodávají, a kdož kupují, meč sobě kupují s obou stran broušený. Co myslíte, že učiní miní Pán, až přijde k soudu se staršími lidu a účtovatí bude chtítí se služebníky takovými? Sváže jim ruce i nohy, vrhne je do peci ohnivé, tam bude pláč očí a skřípění zubů. A zase napomínám všech, kdož jste pod řízením dobrého otce, přede vším a nade vše pána i otce svého s všelikou pokorou a poslušností snášejte a Pána našeho Boha v něm zřete a s všelikou pečlivostí a tichostí myslí své a upřímným srdcem ho milujte a sebe navzájem ctěte, druh druhu břemena neste, a nebudiž mezi vámi rozkolu a pohoršení, aniž reptání, ani na cti utrhaní, a nic svého na tomto světě nemějte, ani těl svých, a nezapomínejtež čistoty. Vše ke cti Boží vytrpěte, nic nebudiž vám nad lásku Boží, pro Toho, který miloval vás a vydal sám sebe za vás v oběť za mnohé, nevinný za hříšníky, a povolal vás do podivného světla svého. I chodte jako synové nejdražší Otce svého nebeského, dokud ještě jest světlo ve vás, aby temnoty vás nezajaly. Dosud

LISTY Z VNUKNUTÍ BOŽÍHO

jestiž kdy ještě na pokání, polepšete se a buďte připraveni, neboť nevíte, kterou hodinu přijde váš Pán, abyste ihned jemu otevřeli, až přijde, a vešli s ním do slávy, kde se vám dostane odplaty všech dobrých skutků od Toho, který jest rozkoší dokonalou, plesem nekonečným, korunou a veselostí všech svatých. A toho vám poskytnouti račiž Ten, kterýž jest zdrojem a původem dobra veškerého.

V den Zjevení Páně ukázal se mi Anděl Páně, důvěrně mi přátelsky, a když jsem se ho tázala na vás, co by asi bylo, že vybídl vás, byste se ptali, co se mnou se děje, pravil mi: Nepochybně věz, že to já jsem ho k tomu pohnul, a vše, co učinil ve věci té, stalo se řízením Božím i mým, aby vyšly na jevo skutky Boží na tobě. Proto jsem se též tázala o vašem listě, jež jsem byla pronesla, na některá slova v něm, proč byla řečena a vše mi vyložil.

Pánu V., velebnému opatu v Lacu, sestra Alžběta Šenavská úctu a lásku v Kristu. Vidění, jež jsem viděla na neděli Narození v době matutina, bylo takovéto: Viděla jsem nejprve dvě velikých a přeskvělých hvězd, něco od sebe vzdálených, a sblížily se s protivných stran tak, že vzniklo z nich jakoby jedno těleso, podobné slunci zářícímu v síle své, a byl kolem něho jasný kruh trojí barvy, totiž rudé, zelené a safírové. Uprostřed pak tohoto světelného tělesa viděla jsem seděti ženu slavně korunovanou,

SVATÁ ALŽBĚTA ŠÉNAVSKÁ

jako královnu veliké velebnosti, mající na klíně spanilé přerozmilé Robátko, a bylo mi zjeveno, že to jest Blahoslavená Paní Naše Panna Bohorodička. Když po celou dobu služeb Božích, jež se slavily noci oné, viděla jsem vidění toto, a když přemnoho jiného, co nyní jest pomínouti mlčením, bylo mi té noci odhaleno, také při třetí Mši táž Blahoslavená Paní Naše ráčila se mi zjeviti, blíže a zřejměji, ale bez svého Robátka. Tehdy, jak jsem byla před tím vybíduta svým bratrem, který v tutéž hodinu sloužil u nás služby Boží, promluvila jsem k ní, řkouc: Rač mně, prosím, Paní moje, odhaliti něco o onom velikém doktoru církevním Origenovi, jenž tvoje chvály ctně a líbezně na mnoha místech napsal, byl-li spasen čili nic, neboť Církev katolická ho zavrhuje, že jest v jeho spisech mnoho bludův. Na to mi odpověděla v tento smysl: Není vůlí Boží, aby ti mnoho o tom bylo odhaleno. Budiž ti však známo, že blud Origenův nebyl ze zlého, ale spíše z přílišného zápalu, s jakým pohroužil svůj smysl do hlubin Písem Svatých, která míloval, a do božských tajemstev, jež příliš si přál probádati. Proto též trest, ve kterém jest držán, těžký není. Věz také, že za ono uctění, jež mi ve svých spisech prokázal, zvláštní jakési světlo ho osvěcuje mezi ostatními dušemi na každou slavnost, o níž se slaví v Církvi moje památka. Co se však v Den Soudný s ním stane, není tobě nyní odhalovati, ale to chce míti Pán ve skry-

LISTY Z VNUKNUTÍ BOŽÍHO

tostech svých. K tomu připojím ještě, co třetího dne po té pravil miláček Páně, blažený Jan Evangelista, když i s ním se jakousi náhodou naskytlo mluvit: O řečeném doktoru, pravil, Paní naší na rozhodnutí dal Pán soud jeho, aby, cokoliv ona v den poslední s ním si bude přát, to se stalo. K slovům pak naší Paní, jež v den Narození Páně mi pravila, ihned i jinou otázku jsem připojila, řkouc: Zjev mi, prosím, Paní, i o tom bratru, jenž u lacenského kostela tak bídne za své vzal, třeba-li míti nějakou naději v osvobození jeho duše a dovoleno-li se za něho modlití či nikoliv. I dí: Ani tak ani onak ničeho ti o něm zjeviti nechce Pán, protože by žádný užitek z toho lidu nevzešel. A nyní pečliva jsem byla, oznámiti vám tyto zvěsti, aby se nezdálo, že jsem zapoměla prosby vaší. Vy pak tak sám sebe jako bratří, kteří jsou u vás, pamatujte utěšiti, jak uznáte v opatrnosti své. **KONČÍ SE LISTY ALŽBĚTINY, Z VNUKNUTÍ BOŽÍHO PRONEŠENÉ.**

**LIST OPATA ECKEBER-
TA PŘÍBUZNÝM O SMR-
TI PANÍ ALŽBĚTY.**

ZAČÍNÁ SE LIST ECKEBERTŮV

annám Bohu zasvěceným ve shromáždění anturnacenském: Gutě, Hedvice, Regelindě, příbuzným a domácím svým bratr Eckebertus z kláštera šénavského službu modlitby a zánícení lásky. — Dovolte, abych oplakal maličko bolest svou u vás, nejdražší moje, a přijměte slova naříkání mého se sladkostí soucitu. Maličko budu oplakávati, skrovniče budu truchleti na velikost své rány, aby se snad o mně nesoudilo, že jsem rozrušen náklonností tělesnou, a nebylo mi to přičteno k pošetilosti. Hle, naše Alžběta, ona výborná lampa světla nebeského, panna vznešená a uctěná v oplývající milosti Boží, skvělý kámen drahý kláštera našeho, vůdkyně našeho panenského sboru, běda, předčasně byla vzata z tohoto života. Jež mne zrodila do světla novosti, jež mne přitáhla k důvěrné službě Ježíši Pánu mému, jež ústy medotokými útěchy a naučení Boží s nebe mi přinášívala a dávala okoušeti srdci mému prvotín sladkosti skryté svatým v Bohu; ta nenávratnou odešla cestou, a hle, není na zemi sladkosti duši mé, útěchy chudobě mé a libého koření všem pracem mým. Právem opásávám hrud' svoji cingulem žalu, zaslouženému nářku se nad tebou oddávám, milá moje, panno přemilostná,

LIST OPATA ECKEBERTA

velmi rozmilá svatou slastí, kterou tě pomazal Duch Boží. Odchodu tvého časného, dcero milostí, truchlí útroby duše mojí, a zvučí struny srdce mého písní smuteční nad tebou duchu mému. Přece však není bolest moje jako bolest, kterou rodí tělo a krev, abych nyní pro bratrství toho, což tělesné jest, truchlil, ale obecná ztráta rozkoší duchovních mne zarmucuje, jež jsi ty, služebnice Boží, neslýchaným způsobem mnohým opatrovala. Tebou nebe světu bývalo otevřeno a vylévalo nám od věků skryté tajnosti Boží nástrojem hlasu tvého, a bývala zlata cennější, medu sladší výpověď tvoje. Tebou Andělé s námi a my s Anděly důvěrně jsme mluvivali a skrze tebe bylo nám možno promluvit k nejvyšším knížatům nebeským. O šťastná ženo, jak mnoho králův a prorokův přálo si viděti, co ty jsi viděla, a nevidělo. Neboť otevřeno bylo blaženým očím tvým vznešené palacium nebeské a zřetelně uviděla jsi před časem vidění obecného nepřístupnou jasnost království nesmrtelnosti. Slávu občanů nebeských jsi nám oznamovala a jakoby před oči mysli naší jsi stavěla, a rozplameňovala nikoliv skrovně blažená vypravování tvoje srdce naše v tužbách po vlasti, které očekáváme. Vrtkavé mysli naše ve službě Boží přčasto posilnila slova napomínání tvého, a svatým zápallem mnoho jsi působila, že jsme zvelebovali chvály Páně. Jak mnoho skutků zbožnosti na tvoje povzbuzení bylo vykonáno široko daleko po ze-

O SMRTI SVATÉ ALŽBĚTY

mi, jak mnoha duším vyvolených toužených útěch jsi opatřila a je napojila! O ženo šťastně narozená, jak ztratily tě nešťastné doby naše? Boží svítadlo, jak zhasla jsi světu? Jak jsi bylo zavřeno, jasné okno, jímž prohlédaly oči Páně k nám? slušno jest, ó vyvolená Boží, bychom plakali ztráty sladké přítomnosti tvé, a slušno jest neméně, bychom se s tebou radovali z přeblaženého dokonání tvého. Dobrý boj jsi bojovala a běh mučednictví svého šťastně jsi dovršila. Vždyť celý tvůj život od let nejútlejších, správně-li jej pozorujeme, pravým mučednictvím možno nazývati. Neslať jsi jho Páně od dívčího věku svého, pod kázní řeholní stále kráčeš v chudobě a v mnohonásobném soužení. Stále ruka Páně těžká byla nad tebou, aniž se kdy nedostávalo tobě nebeského navštívení, tísnícího ducha a potírajícího žalostné tělo tvoje tísněmi a trampotami, jež spočítati a přiznati račiž Ten, kterýž jediný námahu a bolest pozoruje. Veselou a trpělivou jsi bývala na všeliké bičování Páně, a nad bolest ran, kterou ruka Jeho ti zasazovala, vždycky jsi přidávala oběť dobrovolného trýznění. Potoky nesčetných slz tvých, paní, únavy kolenu tvých, drásání útlosti tvé od drsnatého pláště, zářezy v bocích od tvrdého pásu, neuvěřitelná skrovnost pokrmu a nesčetné oběti zápalné tvých modliteb nechť zůstanou v paměti před očima milosrdného Boha, jemuž nahé a otevřené jest všecko. Žár svaté žádosti tvé sám ze sebe

LIST OPATA ECKEBERTA

kéž nyní ukojí zdroj života, po němž jsi celým srdcem žíznila. Na poníženost ducha tvého, kterou nad všecky mně známé skromnou a opovrženou ve svých očích jsi vždycky byla, kéž shlédne a ji uctí vyvyšovatel ponížených, Bůh. Dobrotivost, kterou jsi vůči protivenství tobě činícím mívala, kéž přizná dobrotivost Boží a přivede k hodné odplatě. Duše znavená, duše zkrušená a nasycená bédami trampotného života, spěj nyní do odpočinutí dlouho touženého, přijmiž tebe klín pokoje věčného. Kéž tě obejmě pravice věrného Ženicha tvého, kéž mastí přiloží a obvazů na všechna potření tvoje a dá tobě olej radosti za žalost, korunu ozdoby za popel opovrženosti, plášť chvály za ducha smutku. — Kam jsem to zašel od svého předsevzetí? Měl jsem na mysli, milé moje, ke kterým jsem mluvití začal, vypsati vám blažené dokonání naší drahé, ale z převelikého zármutku srdce jal jsem se takto naříkati před vypravováním předsevzatým. A nyní s pomocí Boží vykonám, co jsem zamýšlel, poněvadž jsem jist, že milé to bude vaší lásce.

Byla děvka Páně ještě na Hod Boží Svatodušní jako jindy vesela a dle obyčeje svého, zlíbezňovati nám každý den slavnostní, obveselovala nás svatými zjeveními, vypravujíc nám mezi jiným, jak a v kterou chvíli jednotlivé z přítomných na službě Boží navštěvuje Duch Svatý. V úterý však potom asi v hodinu nešpor náhle se velice silně rozstonala a trápila se po celém

O SMRTI SVATÉ ALŽBĚTY

těle tak těžce, že brzy sběhlo se k ní celé shromáždění, vzývajíc nad ní pomoc Páně, a tak v tomto trápení zůstala skoro po celou noc. Dne následujícího, totiž ve středu, kdy byl slavný půst, sbor bratří v albách šel průvodem k cele, a nesli jsme s sebou ve schránách všechny ostatky družiny svaté Voršily Královny, totiž čtrnáct těl, jež takřka celistvě byly u nás kromě mnoha částí těl rozličných. Když pak jsme tam sloužili svátečně Mši první o Duchu Svatém, přišla do vytržení a dlouhou dobu, jak nám pravily sestry, pokojně zůstala, jako zůstávala obyčejně v době úchvatu svého, když jí něco od Boha bylo zjevováno. Po té, když přišla k sobě, vyptávali jsme se jí, jak jí bylo a dostalo-li se jí nějaké útěchy od Pána, i oznamovala nám řkouc: Viděla jsem u vidění ducha svého Nejsvětější Paní naši a hned vedle ní stály blažená Voršila královna a svatá Verena, jejíž tělo jest u nás, a zároveň všechny svaté panny, jichž ostatky sem byly přinešeny, zástup to veliký, všechny předivně korunované a nesmírnou jasností oděné a v rukou s palmami vítězství. Promluvila pak jsem na Paní naši, jež stála uprostřed onoho svatého voje, a řekla jsem: Tobě, nejmilejší Paní, si stěžuji z celého srdce svého na všecko soužení svoje. Mějž milosrdenství nad tím, že já, zkrušena a ztrápena tak mnoha lopotami, tak nesčetnými trampotami od mladosti své až do tohoto dne, i nyní tak nesnesitelné mučení tr-

LIST OPATA ECKEBERTA

pím v tomto žalostném těle svém. A odpověděla s velikou sladkostí, řkouc mi: Milá moje! Pán náš tak tobě život tento založil, by se ti naskytovalo trpěti v něm mnoha obtížemi a mnoha zármutky i velikou nepatrností, smiluje však se nad tebou a ve všem dobře utěší tebe. Vůle jeho jesti, aby tě tímhle očistil a takovou učinil, bys odejdouc se světa žádné strasti dále netrpěla. Mějž tedy trpělivost uprostřed všeho zla, jehož zakoušíš, a nic nereptej proti Pánu v srdci svém, neboť vše v dobro se ti obrátí. Pohled na tyto, jež stojí kolem mne, jak jsou korunovány a jaká jest krása jejich. Vytrpěly úzkostí mnoho a mučení překrutá pro Pána, a proto nejen že mají čest před Bohem, ale i od lidí hojně jsou uctívány, a široko daleko ve světě se jim slouží. Dodala také: Pravdivě tobě dím, kdyby možno bylo, bys za den třicetkrát na prach byla spalena a tolikrát zase lidské neporušenosti nabyla, nemohla bys si takovou trýzní dostatečně zasloužit oné milosti a slávy, kterou Pán tobě uchoval v nebesích. Zase řekla jsem k ní: Bojím se, Paní, aby se snad nepohoršovali lidé na nemocech mých a nedomnívali se, že za nějaké přetěžké hříchy jsem takto mučena, a pod touto záminkou také nechtěli utrhatí milosti Boží ve mně a nevěřiti tomu, co Pán vykonal se mnou. A ona na to: Nikdo moudrý toho neučiní. Od té doby den ze dne rozmáhaly se nemoci služebnice Páně, a denně přibývalo jí něco nové

O SMRTI SVATÉ ALŽBĚTY

strasti, nejvíce však byla svírána bolestmi v životě, jímž žádným úsilím jsme nemohli zabrániti. Občerstvovala pak se tak skrovně, co stonala, že nebylo uvěřitelné, aby se při tom lidské tělo udrželo po nějakou dobu; a to, čeho požívala, vrhla pro nezdolný kašel. Tak neochvějného ducha zůstávala po všechny ty dni až do smrti své, že nikdy ani jednou k slzám jí nepohnuly nářky sester a domácích jejích, bojících se, že umře, ač přece ze snadné příčiny v pláč se dávala, dokud ještě byla zdráva. I zdálo-li se někdy, že jí jest volněji, a sestry se kolem ní radovaly, vesele rozmlouvajíce, nikterak přece od přísnosti tváře neupouštěla. Ležeti na lůžku nebo spánkem si odpočinouti nedovolovala jí prudkost bolesti, ale skoro ve dne v noci sedíc nezkaleným rozumem myslí právě o tom mnoho uvažovala, o čem bychom se stěží domnívali, že snad přemýšlí. Vypravovala nám přede dny této nemoci, že kteréhosi slavnostního dne, dokud ještě byla zdráva, viděla v duchu Blahoslavenou Paní naši a že v modlitbě své co nejoddaněji poroučela jí život svůj i konec života svého řkouc: Pomoz mi, prosím, Nejsvětější Paní, pro milostivost svoji, aby rozumný byl konec života mého, a nechť se mi nikdy nestane, bych odešla s tohoto světa, dokud by na mně nebylo vykonáno vše, co náleží při smrti člověka křesťana. A ona s velikou milostivostí odpověděla jí řkouc: Budiž jista, že smrt tvoje

LIST OPATA ECKEBERTA

nebude toliko jako člověka křesťana, ale jako člověka svatého. A opravdu viděli jsme, že milostí Boží splnil se na ní tento slib. Neboť i všechny svátosti, jež náležejí při smrti Křesťanů, plně jí byly uděleny, a mimo to tolik požehnal posledním chvílím jejím Bůh, že zřejmě jedinečná milost jeho byla poznána a oslavována od mnohých. Vidouc zajisté, že se jí přitěžuje, a pozorujíc, že ji úplně síly tělesné opouštějí, žádala, by k ní zavolali duchovního otce našeho, pána opata, a kázala, by v jeho přítomnosti shromáždil se před ní sbor sester a za nejkrutějších bolestí, jako by žádného neduhu necítila, sedíc, s velikou statečností ducha promluvila k nim dlouhou a rozumnou řečí, z níž, ačkoliv jsem byl přítomen, jenom těchto málo slov zůstalo mi v paměti: Nedivte se, nejmilější, nemocem mým, jako lidé nevědomí, aniž nedůvěřujte milosti Boží ve mně pro trestání jeho, jež trpím a často jsem vytrpěla uprostřed vás. Svědomí moje dobré jest u Pána a nejurčitěji poznávám, že tím, co trpím, připravuje a ozdobuje korunu moji Pán v království svém. Onť nikoliv pro moje zásluhy, ale pro milosrdenství svoje už po kolik let činil ve mně věci veliké a za našich dob neslýchané. A vím, mnoho jest v národech těch, kteří věrně a laskavě to přijali a vzdělali se k dobrému, mnozí však nedůvěřující pohoršili se na tom, co uslyšeli o mně; nepřičítejž jim toho Bůh, vám však pravím a směle tvrdím při oné cestě, kterou do království Bo-

O SMRTI SVATÉ ALŽBĚTY

žího dospěti doufám, že — Bůh mi svědek — to, co jste viděly na mně a slyšely ze mne, pravdivo jest a že nic líčeného nebo klamného jsem k tomu nikdy nepřidala. Budiž vám to stále na očích, a buďte tím polepšeny hojněji než lidé ostatní, aby snad nepřičetl vám toho Pán více než jiným, kteří toho tak pravdivě nezakusili. Děkujte Pánu vždycky a chvalte Ho ve všech divných skutcích jeho, které vykonal se mnou před zraky vašimi, neboť těmi zvláštní vám cti před jinými klášternicemi udělil. Svorny buďte a milujte se navzájem a řádu svého s velikou bedlivostí ostříhejte, chudobu svoji trpělivě snášejte. O duši moji věrně a s vážnou myslí péči mějte a nezanedbejte ničeho z toho, čeho mi dlužno, domnívajíce se snad, že nepotřebuji pomoci modliteb vašich. To pak říkám, že často ti, kdož zbožnými se zdají, bývají zanedbáváníi, ani si mysliti, ti kdož poznali jejich dobrý život, že nepotřebují příliš jejich pomoci. A když s úzkostí toto mluvila, odvětil pán opat na její slova: Důvěřujeme, že se splní na tobě slib Paní naší, kterým ti slíbila věčné odpočinutí po soužení tomto, přece však, čeho si žádáš, nikterak nezanedbáme. Na to odpověděla: Slibu milé Naší Paní plně důvěřuji, ale přece, co na mně jest, to učiniti jsem povinna, a pečlivě opatřiti duši svoji. K sestrám zase pravila: Nejdražší, na mně-li jste urazily nějak Boha, sám kéž vám promine, i já ze srdce odpouštím všelikou urážku. Vy

LIST OPATA ECKEBERTA

také, učinila-li jsem něco vám, čeho mi učiniti nebylo, promiňte mně, prosím. Dosud jsem sice žádné jistoty nepřijala od Pána o konci života svého, přece však spravedливо jest, bych měla péči o ochranu duše své a ustanovila o tom, co náleží při odchodu mém, a proto žádám o Svátost Pomazání. Když to a mnoho podobného nad svoje síly byla promluvila, poprosila pána opata, by dal zavolatí několik ze starších kněží a pomazal ji, a tak se stalo. A když se potom vyzpovídala, odložili jsme úmyslně podati jí Svátost Těla Páně pro slabost žaludku a nezdolný kašel. Noci však následující tolik se ji přitížilo, až myslela, že hnedle zemře, a když byla plna úzkosti pro odložení s Tělem Páně, zdvihnuvši ruce k nebi, modlila se k Pánu řkouc: Spasiteli světa, Pane Ježíši Kriste, zapřísahám tebe při onom svatém umučení tvém, v němž jsi se celý rozpíal na dřevě kříže k vykoupení světa a k objetí všeho, co jsi vykoupil, nedopusť, bych někdy odešla s tohoto světa, než ještě přijmu tvoje Nejsvětější Tělo, k útěše a opevnění duše své. Rozpomeň se, Pane, že mnohokrát jsem je přijala s nejhlubší vroucností srdce svého, prolévajíc slzy hojné, a nedovol, bych v posledních svých chvílích postrádala tohoto požehnání. A řekla jedna ze sester bdících s ní: Vzpomeň si, paní, že v kterémsi vidění tvém řekl ti božský hlas: Začal jsem a dokonám. Z toho doufám, že nenechá tě Pán tak znenadáni umřítí, do-

O SMRTI SVATÉ ALŽBĚTY

kud ještě nějaké zjevné útěchy se ti od Něho nedostane a větší jistoty o konci tvém. A s povděkem přijala tuto odpověď. Vyslyšel pak žádost její Pán, neboť tehdy odročen byl odchod její, a třikráte potom přijímala, nežli skonala. Já domnívaje se, že by se jí snad pomohlo uměním lékařským, a boje se, by mi nebylo přičteno k nemoudrosti a nešetrnosti, kdybych opomenul se o to pokusiti, odebral jsem se spěšně do města Mohuče poradit se lékařův a opatřit lékův. Ale jakž byla vůle Páně vzítí ji z tohoto světa, nenalezl jsem nic ze všeho, po čem jsem pátral. Té pak noci, co jsem tam byl, nemocná naše jak obyčejně seděla na lůžku, a sestry s ní bdíce. Kolem půlnoci, když co nejbedlivěji se pomodlila k Pánu a konec svůj Jemu poručila, padla na ni veliká úzkost, a tak se ze svého dřívějšího stavu měnila, až se již myslilo, že umírá, a po mnohých úzkostech přišla do vytržení. Sestry tedy, jež byly kolem ní, se všech stran na ni hledíce, celé zděšené a v domnění, že jest již konec, jaly se rozbíhati, buď pro žíni, v níž by byla pochována, buď aby vzbudily konvent sester. Když se sem sestry sešly, znova začala dýchat a přicházeti k sobě. A řekla potichu k jedné ze sester, jež nejbliže při ní seděla držíc ji v náruči: Nevím, co mi jest. Světlo ono, jež obyčejně na nebesích spatřuji, se rozdělilo. A více už neřekla. Tu sestra za sestrou padající před ní na zem, prosily ji za odpuštění, žádající, aby jim promi-

LIST OPATA ECKEBERTA

nula všelike urážky. To pak ona s velikou laskavostí a opatrností činila a zase, jak mohla, sama se jím pokořovala, s takovým rozeznáním ve všem, že zřejmě viděly na ní milost Ducha Svatého. Tu jedna ze sester tázala se jí soukromě: Nejdražší, bylo vám již ukázáno nějaké znamení od Pána, nebo uslyšela jste nějaký hlas, z něhož byste poznávala svůj konec? A řekla: Ještě nic takového se mi nedostalo. Po té řekla sestrám, by konvent odešel zpívat matutinum, byltě už čas. A když sestry, jež byly kolem ní, zapěly žalmy, přišla zase do vytržení. A když již dokončily raní officium, dýchla a přišla k sobě a řekla některým z nich, by si šly odpočinout. Když zůstaly s ní ty, jež jí byly nejdůvěrnější, řekla jedna z nich: Nejdražší, řekněte nám, můžete-li, jak vám bylo v tomto vytržení, a bylo-li vám od Pána zjeveno něco, vyjevte nám. A řekla: Ještě nemohu, chvilenu počkejte. A když malounko sebrala své síly, řekla: Vidění svatá, jež jsem kdy si vídala o největších svátcích a o nichž mi řekl Anděl Boží před mnoha lety, že jich nebudu vídati až do času své smrti, nyní mi ukázal Pán. To mi jest tedy nejjistější známkou mého konce. Prosím však přece, abyste ještě o tom pomlčely a příliš toho nerozšiřovaly. Po té když konvent sester již odzpíval matutina, přišla jedna ze starších a řekla jí: Pověz nám, nejmilejší, dostalo-li se ti od Pána nějaké útěchy. A odpověděla: Ó jak dobré útěchy se mi dostalo! A poněvadž ne-

O SMRTI SVATÉ ALŽBĚTY

měla sil mluvit, sestry, jež prve slyšely od ní, říkaly před ní, jak oné sestře tak ostatním, jež se již sbíhaly, jaké bylo vidění, jež viděla. A nastal veliký nářek mezi nimi. Tu vzmuživši se na duchu a sedši si, promluvila ke všem tímto způsobem: Moje nejmilejší, v tom mějte jistotu konce mého a svědectví všeho toho, co Pán se mnou vykonal. Prosím a napomínám vás, byste trvalou víru měli v to, co učinil Pán před vámi na mně, aniž kdy tomu nedůvěřujete, a já věřím v působení jeho a svědectví jim vydávám smrti svou. Onť až dosud působil ve mně a až do konce působí, vy Jemu vždycky díky vzdávejte, zvláště za všechno toto. Vždycky mi ukládal sata náš a mnoho léček mi nastražil, a vím, že ani po smrti neustane mi činiti protivenství a hanobiti moji pověst i zatemňovati, co učinil Pán se mnou. Já od mladistvého věku mnoho jsem vytrpěla mezi vámi krutého a nesnesitelného tělu svému v mnoha nemocech i nouzí velikou o nezbytné potřeby i v námahách, jež dobrovolně jsem brala na sebe. A od té, co Pán zvláštní milost svou do mne vkládati začal, těžší bolesti jsem trpěla než prve, ne jedině pro některé moje nepravosti, ale aby mými strastmi, jež z venku vidíte, dokázáno bylo na mně to, co skrytě Pán mi ukázal, by tím uvěřitelnější bylo jak vám, tak jiným lidem, kterým se toho bylo dověděti. Tu sestry jednohlasně jí řekly: Paní nejmilejší, když tedy nám již nelze míti vás dále samu, prosíme,

LIST OPATA ECKEBERTA

jmenuj nám některou osobu z nás, která by s vůlí Boží mohla mít nad námi mistrovství, a tu s všelikou ochotou co nejvděčněji přijmeme. A řekla: Rada má jest, byste tu, jež po mně u vás byla převorkou a dobře a náležitě vše vykonala, co k jejímu úřadu příslušelo, přijali na moje místo. Ji ctěte a milujte a snášejte ji pro Pána, dokud vám jí nepropustí. Ví Bůh, že nikoliv pro příbuzenství, jež jest mezi mnou a jí, nebo pro zvláštní nějakou náklonnost to pravím, ale poněvadž důvěřuji, že se tak zlíbilo Pánu a že vám prospěšno bude. Pán nadále vás utěšujž a ve všem učiž, co libé jest jemu. A vděčně přijaly radu její, a té kterou jmenovala, žádaly si potom od pána opata za magistru, a svolil žádosti jejich. Když dokončila slova, jež promlouvala k sestrám, pravila těm, které jí přátelsky posluhovaly: Běda, co vzejde z nepřítomnosti mého bratra! Běda, co po lécích, jež mi shledává. Co u mne s léky? Pošlete, prosím, co nejspěšněji posla, by ho zavolal zpět. A učinily tak. Byla pak středa. Když se rozednilo, hned byl zavolán pán opat, a sestry vypravovaly mu, sedícímu před ní, vidění, z něhož se jí dostalo jistoty o její smrti. Nebož také sama neměla sil, by vypravovala. A on, když je vyslechl, řekl jí: Tak-liž jest tomu? A dí: Ano, pane můj, a odtud mám nejurčitější svědectví o své smrti. Když tedy za nedlouho přistoupil k službám Božím, sloužil officium Svaté Trojice, poněvadž pravila děvečka Páně, že jí ve zmíněném

O SMRTI SVATÉ ALŽBĚTY

vidění bylo zjeveno tajemství Svaté Trojice, týmž způsobem, jako též před deseti lety jí bylo ukázáno v témž vidění. Po božském officiu opevnil ji svatým Přijímáním, a říkala se litanie s velikou zbožností jak bratří tak sester, tonoucích v slzách nad ní. Po té asi o hodince deváté přišel jsem já, všichni přijali mne s velikým pláčem, až jsem myslel, že již umřela. Když jsem se na to tázal těch, kteří mi plačíce přiběhli vstříc, a řekli mi, že dosud žije, měl jsem ještě naději o jejím životě, a když jsem byl vpuštěn, našel jsem ji, ana sedí a mluví, a velice jsem se podivil, proč se tolik kolem ní pláče, nevída ještě nic podobného smrti. A když jsem si chvílečku sedl před ní, promluvila ke mně: Hle umírám, nejmilejší bratře, a nikterak neozdravím k tomuto životu. A já srdcem proklán tímto slovem, díím jí: Od-kud jsi to poznala, nejmilejší? A dí: Vidění ono veliké, jež před několika lety jsem viděla, a o němž mi bylo řečeno, že ho nespatřím až do konce svého života, Pán ukázal mi této noci, a z toho jsem jista, že nadešel konec života mého. Slyše to a vidění poznáváje a rozpomínaje se na slova Andělova, jež předpověděl o konci života jejího, (vždyť vlastní rukou jsem vše psal), ihned jsem zanechal veškeré naděje, že ozdraví a bude žítí. A když jsem z nejhlubší srdce bolesti před ní plakal, vůbec nic podobného bolesti nejevila, ale zůstávajíc ducha nepohnutého, pravila mi: Věz, nejmilejší, že nemám žádného smut-

LIST OPATA ECKEBERTA

ku z odchodu svého a že bez jakékoliv bolesti se odlučuji od tebe, třebaš přede všemi lidmi milý jsi mi býval, poněvadž na veškeren pokrm a nad veškeren nápoj lačním a žízním po království Božím. A řekl jsem: Neodvažuju se nyní prositi podobně jako prorok, by byl duch tvůj dvojnásobně ve mně, ale prostě-li by mi dáti ráčil ducha tvého Pán, stačilo by mi. A dí: Nejdražší, vůle Páně staniž se v tobě. Po té, když se skončila hodinka modlitby devátá, znova přišel pán opat s celým konventem bratří a zase na jeho hlas říkala se s velikým pláčem litanie, a když jí byla udělena požehnání, žádala, by jí všichni dopřáli slyšení. A sedíc s myslí vytrvalou promluvila k nám, a děkovala nám všem za všelikou dobročinnost vůči ní a všechny strasti, jimiž jsme strádali u ní, a povzbudila nás vlemoudře ke svornosti a k snášení chudoby a k neúnavné službě Pánu. Každý z vás, pravila, bedliv budiž o sebe, aby v něm úbytku neměla služba Páně. Víím pak a častěji mi bylo zjeveno od Pána, že požehnal Pán místo toto zvláštním požehnáním i že neustane na něm chvála Jeho a úcta Jeho až do konce času. Vy tedy zvláštní Jemu vždycky vzdávejte díky za to, že zrovna toto místo před jinými kláštery poctil onou milostí, kterou ve mně působiti ráčil. A když mnoho takto byla povzbuzovala, též mně připojila povzbuzení, prosíc a radíc, bych zachovával vytrvalou stálost, aniž chtěl někdy opustiti kláš-

O SMRTI SVATÉ ALŽBĚTY

teru, byť se mi i naskytlo, že bych byl povolán na místo čestnější a zámožnější. Všichni co nejvděčněji přijali jsme slova jejího napomenutí, poněvadž zjevně jsme viděli, že v ní působí Duch Páně. A řekl jí pán opat: Napomenutí tvoje, nejmilejší, u vděčnosti máme. Prosíme však, abys odejdouc k Pánu bedlivě nás Jemu poroučela a stále orodovala horlivě za toto místo, by je měl v ochraně a v pokoji svém. A přisvědčila pokorně jeho prosbě. Po té sepiavši ruce vztáhla je k němu a pravila: Pánu Bohu, Stvořiteli svému, poručím duši svou a po Ném vám, nejmilejší otče, a prosím, byste Jemu ji přinesl v den soudný, neboť vaší duchovní dcerou jsem a vás, jakž povinna jsem byla, jsem milovala a povinnou poslušnost jsem zachovávala. A on se slzami ji přijímaje dí: Doufám, že radosti pln podám tebe Pánu. Po té zase dí ona: Nedivte se, že jsem tak úzkostliva o vše, co se týká mého konce, protože nezbytno mi tak činiti, dokud ještě mám nějaké síly, ahych snad, až mne úplně síla opustí, nebyla v něčem nalezena nepřipravenou. Když pán opat od ní odcházel, pravila: Zůstávejž na vás, nejmilejší otče, ono požehnání, kterým požehnal Pán Spasitel učedníky své, když od nich vstupoval na nebesa. Též ke každému bratru s neúnavnou myslí promlouvala, napomínajíc jich, by prospívali v ctnostech, a poroučejíc se jejich modlitbám, a nevybízejíc toliko kněží, by za ni obětovali spasitelnou Hostii, ale i jáhnů, až výše po-

LIST OPATA ECKEBERTA

stoupí. Když ji prosili každý, by jim doporučila některé žalmy, jež by říkali na její památku, prvního z nich prosila, by pro útěchu, které doufala od Pána ze svých soužení, říkal žalm: „Když navrátil Pán zajetí Syona“, jinému doporučela žalm: „Chval, Jerusaleme, Hospodina“, jinému: „Chval duše má Hospodina“, jinému: „Chvalte Hospodina, neboť dobrý jest žalm“, jinému: „Tobě sluší chvalozpěv, Bože na Syonu“, jinému: „Bože, ve jménu svém“, jinému: „Hospodin kraloval, plesejž země“. Divili jsme se při tom neobyčejně síle jejího ducha a plnosti smyslu, uvažující, jak velice jest nemocna a jak jí ubylo tělesné síly. Neboť od začátku své nemoci skoro žádného pokrmu nepožila, aby jí ho byl žaludek nezvrátil pro nezdolný kašel. Ale od oné středy, kdy se jí dostalo jistoty o její smrti, až do desátého dne, kterého umřela, vůbec ničím se neposilňovala, leda toliko studenou vodou, vyjma že kterýsi den na naše naléhání snědla hrstku jahod a kousek jablka, ale ani toho v sobě nepodržela. Též k sestrám kolem ní shromážděným potom promluvila dlouhou řečí, napomínajíc bedlivě ve všem, čeho třeba bylo, a každou zvlášť políbivši, na konci řeči připojila: Moje nejdražší, Anděl Páně, který mi na ochranu byl poslán, velice vždy bedliv býval o mne a mnoho dobrých věcí mi ukázal a tak vás jako mnoho jiných mnou přecho s velikou dobrotivostí utěšil. Proto žádám, byste mu vždycky

O SMRTI SVATÉ ALŽBĚTY

děkovaly a zvláštní mu službu každá přinášely a říkaly ke cti jeho denně žalm : „Hospodin kraloval, plesejž země“. Ve čtvrtek pak v čas služeb Božích horlivě vzývala Pána Spasitele, kterého, jak jistila, viděla oním viděním, jaké jest popsáno v Knize cest Božích, a prosila Ho, aby ji milosrdně sprostil nesnesitelného pouta neduhu jejího. Načež jí odpověděl : Již již jdu a osvobozuji tebe. Také v sobotu po té, když se sloužily služby Boží o Paní naší a když na ni na nebesích patřila a za osvobození svoje podobně úpěnlivě ji prosila, řekla jí Paní naše : Tato nemoc tvoje jest k smrti, a vidění, které vidíš, nebude odňato od tebe, ale budeš je viděti až do hodiny, kdy přijdu k tobě se ctihodným dvořanstvem a přijmu duši tvoji a přivedu na místo občerstvení, aby tam odpočinula ode všech námah svých. Byla pak celý ten den nesmírně sesláblá a bez ustání hleděla upjatě na Blahoslavenou Paní naši, jako by byla přítomna, a hlasem útlým a žalostným ustavičně ji vzývala. V noci na neděli malounko sesílila na duchu po touženém příchodu naší sestry, ženy to bohabojné, kterouž jsem byl z daleka povolal na její pohřeb. Potom, když se shromáždily kolem ní sestry, jak seděla na lůžku, zdvihnuvši oči k nebi a celým úsilím srdce, bohatě oplývajíc svatými slovy, prosila Pánařkouc : Pane stvořiteli můj, osvoboditeli můj, spasiteli můj, ochraniteli můj, Tvé svaté Velebnosti, Tvé nerozdílné Trojici poroučím duši svou,

LIST OPATA ECKEBERTA

bys ji ochránil, utěšil, spasil. Prosím tebe, Pane, skrze svaté vtělení, skrze tvé svaté narození, obřezání, obětování, křest, umučení, zmrtvýchvstání, nanebevstoupení, skrze příchod Ducha Svatého, skrze tvůj budoucí soud, bys mne ráčil sprostiti těchto mých pout a duši moji tam ráčil přivést, kde by utěšení došla ze všech soužení svých. A když mnoho se takto byla modlila, přidala obecné chvály Páně řkouc : Tebe Boha Otce nezplozeného, tebe Syna jednorozeného, tebe Ducha svatého utěšitele, svatou a nerozdílnou Trojici celým srdcem a ústy vyznáváme, chválíme a tobě dobrořečíme, tobě sláva na věky. Dobrořečena buď Stvořitelka a Ředitelka svatá a nerozdílná Trojice i nyní i vždycky i po nekonečné věky věkův. A ještě dodala : Poroučím duši svou Paní mé svaté Marii, ustavičné Panně, by mne ochránila i utěšila i zachovala, svatému Michaeli a veškerému vojsku nebeskému, svatému Janu Křtíteli a svatým prorokům všem, a svatému Janu Evangelistovi, svatému Petrovi i všem svatým Apoštolům, svatému Štěpánu i všem svatým mučedníkům, svatému Mikuláši a všem svatým vyznavačům, svaté Markétě a všem svatým pannám i všem svatým Božím, by mi byli přimluvci u Pána a duši moji, až opustí tento život, přijali do ochrany a pomáhali jí u Pána, by tam byla dána, kde by se svatými dušemi zasloužila si požívatí útěchy věčné. A když všechny sestry řekly : Amen, pozdravila Paní naši řkouc : Zdrá-

O SMRTI SVATÉ ALŽBĚTY

vas, Královno milosrdenství, života sladkosti a naděje naše, zdrávas ; k tobě voláme vyhnaní synové Evy, k tobě vzdycháme úpějíce a plačíce v tomto slzavém údolí, i protož orodovnice naše, ony své milosrdné oči k nám obrať a Ježíše, požehnaný plod života tvého, nám po tomto vyhnanství, ukaž, ó milostivá, ó přívětivá, ó sladká Maria ! Velebná Vykupitele Matko, jež schůdnou branou nebes zůstáváš, a Hvězdo mořská, přispěj padajícímu lidu, jenž povstati se snaží, Ty, jež jsi porodila, přírodě k podivu svého svatého zploditele, Panno před tím i potom, z úst Gabrielových přijímající ono Zdrávas, smiluj se nad hříšníky. Tobě sluší chvála a čest, Pane. Cherubíni také i Serafíni „Svatý“ provolávají a všechek řád nebeský, říkajíc : Tobě sluší chvála a čest. Spasiteli světa, spas nás všechny, svatá Boží Rodičko, vždycky Panno Maria, oroduj za nás, prosbami také svatých Apoštolův, mučedníkův a vyznavačův i svatých panen pokorně žádáme, bychom ze všelikého zla byli vyrváni a všelikého dobra nyní i vždycky požívati si zasloužili. K tomu přidala i modlitbu Páně, vyznání víry a zpověď kolem stojícím a posléze připojila řkouc : Pane Bože můj, račiž přijmouti všechna slova moje, jež jsi mi dal, neboť nikterak bych jich míti nemohla, kdybys Ty mi jich byl neudělil. A když to vše promluvila, úplně vysílila, až se zdálo, že zemře, a dlouho zůstala v tomto vysílení. A jak jí slíbila Paní naše, viděla prý nepřetržitě ono vi-

LIST OPATA ECKEBERTA

dění, jež se jí zjevilo zmíněné středy, ale některé chvíle zřejměji než jindy, že nezřídka veliké světlo viděla, rozlité až k sobě, a Paní naši s jinými přemnoha svatými tak se přiblížiti, až se již domnívala, že bude přenešena. Když to se jí přiházelo, veškerým smyslem a veškerými silami tam se obracela, aniž byla schopna promluvíti nebo míti pozornost k nám, až jsme se domnívali, že již nastává její konec. Když pak za den nebo za dva dni nabyla zase řeči, jala se žalostně naříkati: Běda! co se stane? běda! co se stane? a to častěji opakovala. Na naši otázku, proč to říká, pravila: Ti, jež jsem viděla, jak se blíží ke mně a o nichž jsem myslela, že již vezmou moji duši, zase vystupují do výše a vzdalují se ode mne a ještě mne neodnášejí. To pak častěji se přiházelo po oněch deset dní. Kteréhosi pak dne viděla Anděla Páně, jenž jí byl důvěrně přátelský, an stojí u ní a praví: Že Pán takto prodlužuje tvůj přechod, činí proto, by tím více lidmi byl oslaven v tobě. A tak se zajisté stalo. Neboť mnoho lidí jak ze sousedství tak z daleka, kteří poznali milost Boží v ní, slyšíce slovo, jež se rozšířilo o jejím blízkém konci, denně se hrnuli s velikou žádostí ji spatřiti. A ačkoliv nemáme ve zvyku pouštěti cizince k našim nemocným, přece jich mnoho, kteří na nás dotírali, úmyslně pro poučenou bylo připuštěno, neboť jsme se báli, aby z toho snad nevzniklo nějaké podezření, kdybychom ji bývali bedlivě skrý-

O SMRTI SVATÉ ALŽBĚTY

vali zrakům všech. Ona pak přetrpělivě to nescouc a trpkost nemoci silou ducha zatajujíc, neznala únavy a seděla před nimi, a jak komu vhodno bylo, o spáse jich napomínala. Vybízelať kleriky, kteří byli ve stavu kněžském, by bezúhonně žili a dobrými příklady lid vzdělávali, jimž také říkala: Vaší povinností jest, nejmiřejší, byste se Pánu ukázali přátelštějšími než lidem ostatním, dobrým životem a svatou službou svojí, by On v království svém po tomto životě přátelštěji si vás připojil. Ty pak, kteří nebyli v tomto stavu, vybízela, by se neoddalovali od přátelství Páně, ale ochotně nechali se povýšiti k svaté službě Boží a o to, což Božího jest, byli pečliví. Také osoby vojenské vybízela, by chránili lidu, by pomáhali utlačeným, by ze svých statků dávali desátky, by se zdržovali loupení, odírání a trhání šatů jakož i smilstva, tvrdíc, že smilníci netoliko jsou stížení tresty pekelnými po tomto životě, ale i v tomto věku neplodností nebo nesmírnou nešťastností. Lidem prostým také radila, by zachovávali věrnost svým pánům i sobě navzájem, by trpělivě snášeli chudobu i dle možnosti dávali almužny, by zbožně navštěvovali kostely a vzývali Pána Stvořitele svého. Ale nepovzbuzovala k dobrému toliko přítomné, ale i mnoha nepřítomným vzkazovala spasitelná napomenutí a odpouštěla vzdáleným, kteří jí někdy na cti utrhalí. Vůbec všechny ovšem prosila, by po její smrti mod-

LIST OPATA ECKEBERTA

litbami a almužnamí jí byli pamětlivi. Posléze, chtěl-li bych všechna rozumných řečí jejích slova i svaté modlitby v těch dnech jednotlivě sledovati, jistě nemalý vznikne mi svazek. Všichni pak nemálo se divili její prozřetelnosti a oslavovali sílu Boží v ní, Jehož jedině působením bylo možno, že o tak křehkém těle děvečka Páně po tak dlouhou dobu žila bez jakéhokoliv pokrmu, a přece tak seděla, oplývající slovy takového rozeznání. Podle žádosti její učinil jí v tom Pán. Neboť jak nám pravila, často žádala si od Pána ve svých modlitbách, by na konci jí poskytl nemoci střízlivé a jež by byla prostá kajícínosti. Každý pak den do takové slabosti upadala, že jsme neočekávali nic jiného leč jejího konce, a dvakráte nebo vícekrát říkala se nad ní litanie, jakož i evangelia bývala čtena o umučení Páně. Jako pak vždycky velice zbožně uctívala umučení Páně, tak Pán i den i hodinu svého umučení určil jejímu skonu. Neboť v pátek ráno pravila těm, kdož kolem ní byli: Dnes všichni, kdož mi přátelští jsou, ať bedlivě mi ochrany věnují, neboť blízko jest hodina moje. A když dala odkliditi lůžko, seděla na podušce opřena o jednu ze sester a důvěrně mnoho k slzám dojemného mluvila s těmi, kdož tam byli, až do hodinky šesté, a od té chvíle již zápasila s dechem. Tu tedy přišel pán opat s kněžími, znova ji posilnil žehnáními a litaníi. Když jsem jí napověděl o svatém Přijímání, da-

O SMRTI SVATÉ ALŽBĚTY

la mi znamení, že nemá síly pozříti. A zajisté nemyslel jsem, že jí to bude nebezpečno, zdrželi se tehdy, poněvadž den před tím přijímala její přísluhou. Po té, když jsme odešli, pravila jí sestra, na jejíchž prsou spočívala: Ty's nám, nejmilejší, vždy oznamovala o našich umírajících sestrách, kdy nastává jejich konec a kdy nám je bylo složití na žíní. Nyní však o tobě věděti nám toho nelze, leč sama bys nám oznámila. Na to sice mlčela, ale za chvílku dala spěšně zavolati mne. A když jsem nedlouho před ní vyčkával, co bude, já i bratr náš, klerik zbožného života, kterého jsem na to z dálky povolal, již pozbývala hlasu, ale přece modlitby jak obyčejně rty odříkávala, s očima zdviženými vzhůru, upírajíc zrak zbožně k nebesům. Posléze jakoby se upamatovala na slovo zmíněné sestry, by nám oznámila hodinu, kdy jest jí složití, vztáhla ruku a velice rychle třikráte dala nám znamení, bychom ji složily na žíní, jež byla prostřena před ní. Když to jsme učinili a ona tak ležela v mírném zápasení, říkala se litanie, jednou sestry, podruhé pán opat a konvent bratří. Po té asi o hodince deváté, jako by sladce usnula, odevzdala duši Pánu, osmnáctého června. Tehdy jeden z přítomných kněží, milující ji v Kristu, v tento hlas se slzami vyrazil: Spěj nyní, duše svatá, do odpočinutí svého. Stoupej jako pramének kouře z vonné myrhy a kadidla a veškerého prachu balsamického. Vejdí do radosti Pá-

LIST OPATA ECKEBERTA

na svého. Pane Ježíši Kriste, Spasiteli světa, přijmi duši, kterou jsi stvořil, duši, kterou jsi Krví svou vykoupil. Ó Maria, matko milosrdenství, přijmi nyní děvečku svoji. Ó Panno panen, poznej nyní pannu svoji. Anděle svatý, přijmi duši tobě svěřenou a přiveď ji v pokoji tam, kde by odpočinula od námah svých. Shlédl pak Pán na poníženost děvečky své, která ve všem sobě vždy opovrženou bývala, a poctil Bůh konec jejího pobytu na zemi velikolepým pohřbem za účasti davů lidstva, jež až do třetího dne, to jest do neděle, kdy byla pohřbena, se všech stran samo od sebe se hrnulo. A zajisté, dokud ještě žila a byla zdráva, často mluvívala o blízkosti své smrti a právala si se zbožným úsilím: kéž bych odešla z tohoto života v takovém čase, kdy ti, kdož přijdou na můj pohřeb, žádné nepohody nebo obtíže by netrpěli špatným počasím a tím s větší zbožností mne mohli býti pamětlivi. Což se také stalo. Neboť za celé léto nebylo skvělejší pohody než po ony tři dny, a třebas všichni truchleli nad jejím odchodem, přece jakási milostná líbeznost pronikala srdce všech, radujících se z blaženého jejího dokonání. Ačkoliv pak dle neproměnného obyčeje se vystříháme, by nikdy nepřekračovala družina sester prahu cel, přece na uctění zvláštní milosti Boží, kterou zřejmě v děvečce své byl působil, zlíbilo se velebnému otci našemu jakož i všem bratřím onu jí zvláštní vzdáti čest, že bude dovoleno, aby zá-

O SMRTI SVATÉ ALŽBĚTY

roveň všechny učednice šly za velebným pohřbením průvodem a službu jí vykonaly pochováním. Tak tedy rukama těch, jež sama k tomu jmenovala, jakož i hraběnky Beatrice, která i v nemoci i na pohřbu jejím oddaně byla přítomna, byla uložena v rakvi u oltáře zasvěceného všem svatým pannám ve chrámě blaženého Florina léta věku svého třicátého šestého, navštívení pak svého léta třináctého od té doby, co ji navštívila otcovská milost Pána Boha našeho, kterémuž ve všech slitováních jeho budiž dobrořečeno na věky věkův. Amen. KONČÍ SE LIST OPATA ECKEBERTA O SMRTI SVATÉ ALŽBĚTY.

OBSAH

	Strana
PROLOG OPATA ECKEBERTA	1
VIDĚNÍ KNIHA PRVNÍ	3
VIDĚNÍ KNIHA DRUHÁ	79
VIDĚNÍ KNIHA TŘETÍ	107
KNIHA CEST BOŽÍCH	167
KNIHA ZJEVENÍ ALŽBĚTINÝCH O SVATÉM VOJŠTĚ	
PANEN KOLÍNSKÝCH	235
LISTY SVATÉ ALŽBĚTY	265
LIST ECKEBERTŮV PŘÍBUZNÝM O SMRTI PANÍ	
ALŽBĚTY	295

POZNÁMKA PŘEKLADATELOVA. — V díle Svaté Alžběty tak hustě se obrazy texty Písma Svatého a Liturgických knih, že by příliš rušilo, kdybychom je byli všude, jak bývá obyčejem, v tisku odlišovali a odkazovali na dotyčná místa. Komu Písmo jest stálou četbou, tomu jistě harmonie ty samy se budou ozývat, a snad tím vítaněji, že netušený.

Z JAZYKA LATINSKÉHO PŘELOŽIL OTTO
ALBERT TICHÝ. S POMOCÍ BOŽÍ A PŘÁTEL
STUDIA JAKO DOBRÉ DÍLO VYDAL ANTO-
NÍN LUDVÍK STŘÍŽ. V OSVIETIMANECH
NA MORAVĚ, LÉTA PÁNĚ MCMXIII. —
TISKEM FRANT. OBZINY VE VYŠKOVĚ.

